

ประกาศพระราชบัญญัติ

และ

พระราชกำหนดต่าง ๆ รัชกาลที่ ๕

ว. ศ. ๑๑๙

โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ

พิมพ์ครั้ง ๑๐๐๐

08/10/2566

ราคาเล่มละ ๒ บาท

๑
สารบัญกฎหมายรัชกาลที่ ๕

ปี ร.ศ. ๑๑๙

พระราชบัญญัติ การเก็บเงิน ค่าแรง แทนเกณฑ์มณฑลตะวันตก เฉียงเหนือรัตนโกสินทร ศก ๑๑๙	หน้า ๙
พระราชบัญญัติ การเก็บอากร ที่ ดิน โน มณฑล ตะวันตก เฉียงเหนือรัตนโกสินทร ศก ๑๑๙	หน้า ๓๒
พระราชบัญญัติ ตักชันเงินผูกขึ้น รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙	หน้า ๔๗
พระราชบัญญัติ ตักชัน ทาย มณฑล ตะวันตก เฉียงเหนือรัตนโกสินทร ศก ๑๑๙	หน้า ๘๙
พระราชบัญญัติ สำหรับ บัตรตรวจ บ้อง กัน โรคสัตว์พาหนะ รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙	หน้า ๙๕ X
พระราชบัญญัติ ศักดินา ข้าราชการ หัวเมืองรัตนโกสินทร ศก ๑๑๙	หน้า ๑๔๐ X
พระราชบัญญัติ เปลี่ยนวิธี เก็บภาษียา รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙	หน้า ๑๕๖
พระราชบัญญัติ ศักดินา ข้าราชการ รุทหารเรือ รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙	หน้า ๑๘๙
พระราชบัญญัติ เปลี่ยนวิธี เก็บภาษี ไม่กระยาเลย รัตน โกสินทร ศก ๑๑๙	หน้า ๑๙๕
พระราชบัญญัติ เครื่อง แต่งตัว ข้าราชการ ฝ่ายพลเรือน ผมง	หน้า ๑๙๙
พระราชบัญญัติ การรักษา ข้างป่า	หน้า ๒๐๓
พระราชบัญญัติ ตักชัน เก็บเงิน ค่านา	หน้า ๒๑๑
พระราชบัญญัติ สัตว์พาหนะ ร.ศ. ๑๑๙	หน้า ๒๒๐ X
พระราชบัญญัติ ตักชัน เกณฑ์จ้าง รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙	หน้า ๒๔๕

พระราชบัญญัติเพิ่มเติมอากร การพนัน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ หน้า ๒๕๓

พระราชบัญญัติลักษณะ ข้าราชการบิณฑักษกร ตาม หินเมือง หน้า ๒๖๐ X

ประกาศตั้งกรมการ รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ หน้า ๑

ประกาศออกตราจรรยาในคำบดฟ้องหลวง ตั้งเจ้าปากคดทรง วิริงสิต

ประยุรศักดิ์เขาไปจนถึงคุดทรงเปรมบระชากรฝังตะ ๔๐ เส้น หน้า ๗

ประกาศ คำนำพระนามพระเจ้าวรวงษ์เธอ หน้า ๙

ประกาศตั้ง ข้าราชการ ของ แยก จักรวรรดิ หน้า ใน คำบด

ทุ่ง หลวง แด คุดอง ประ เวศ บัรรมย์ หน้า ๑๕

ประกาศจัด การ บ้อง กัณภาพไว้ค หน้า ๑๖

ประกาศ อิศรา เก็บ ภาค หลวง ต่บูก มณฑลภูเก็จ หน้า ๒๐

ประกาศ กระทบวง ว่าการ ต่าง ประเทศ บัดด้วยเจ้าภคไปรดนัย หน้า ๒๔

ประกาศจัดการ บ้อง กัณภาพไว้ค หน้า ๒๔

ประกาศตั้ง ข้าราชการ ของ แยก จักรวรรดิ หน้า ใน คำบด

ทุ่ง หลวง แด คุดอง ประ เวศ บัรรมย์ หน้า ๒๙

ประกาศ ข้าราชการ ของ แยก ออกไป ตั้ง จักรวรรดิ หน้า คำบด ต่บูก

หัวตะเซ ใน คุดอง ประ เวศ บัรรมย์ หน้า ๓๐

ประกาศ กระทบวง โยชา อิศรา หน้า ๓๖

ประกาศ เนื้อหัดให้ หน้า ๕๔

ประกาศ ยกเว้น หัว เมือง ที่ไม่คุดอง เซ พระ ราชบัญญัติ

ผูกบัจฉิน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ หน้า ๘๑

ประกาศตั้ง ข้าราชการ ของ แยก จักรวรรดิ คำบด คุดอง ซบย ที่ ๕ หน้า ๘๒

ประกาศ กระทบวง โยชา อิศรา แพนก กรมไปรดนัย แด ไทรเด็ค หน้า ๘๒

ประกาศ กระทรวงโยธาธิการ แผนกกรมไปรษณีย์โทรเลข	หน้า ๘๘
ประกาศกำหนดวันใช้พระราชบัญญัติ	สำหรับตรวจ บ่อน้ำมัน
โรคสัตว์พาหนะ	รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙
หน้า	๑๐๐
ประกาศ เรื่อง สิ้นสกอตเต ของ ม้าใน ระหว่าง ผัวเมีย	หน้า ๑๐๑ X
ประกาศ แก่ วิชิต์ เก็บภาษี น้ำตาล โค่นก	๑๐๑
ประกาศ บรรดาศักดิ์ ตรีบุตรี บุตรี ของ พระเจ้าวรวงษ์เธอ	หน้า ๑๔๔
ประกาศ ใช้ท่อมโหมงยง	หน้า ๑๔๔
ประกาศ เรื่อง เผาศพ ตามวัด	หน้า ๑๔๕
ประกาศ พระราชบัญญัติ เรื่อง บ่อน้ำมัน กาวีโรค	ที่ให้เลิก ตอน
ประกาศพระราชบัญญัติ ลงวันที่ ๒๔ เมษายนกับวันที่ ๙	
พฤษภาคมรัตนโกสินทร โทศก ๑๑๙	หน้า ๑๗๒
ประกาศ แก่ อิศราภิการ เก็บภาค หลวง ต้มบุก มณฑลอุดรแก้ว	หน้า ๑๗๕
อิศรา ต้มบุก ตี ขี้ขายกันเป็นหวน เตเปน เงินเหรียญ	หน้า ๑๗๖
ประกาศ ตักขณ น้อย	หน้า ๑๗๙ X
ประกาศ เรื่อง กำหนดตรวจ ผู้ขับ เหนือ โหมงยง ทด กรุงเทพ	หน้า ๑๘๑
ประกาศ เรื่อง วันใช้ เก็บภาษี ต้มบุก	รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙
หน้า	๑๘๒
ประกาศ พระราชบัญญัติ เรื่อง ราชอธิการียาภรณ์	สำหรับพระครู
ลงอน กัด ๆ เพิ่มเติม	รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙
หน้า	๑๘๖
ประกาศ เรื่อง เก็บภาษี ออทธิในหัว เมือง มณฑล กรุงแก้ว	หน้า ๑๙๗
ประกาศ การ เก็บเงินค่าน้ำ	หน้า ๒๒๙
ประกาศ อิศรา ภาค หลวง แร่ ต้มบุก มณฑล ชุมพร	หน้า ๒๓๑

ประกาศ เดือน กำหนด ทำสาร กรมธรรม์ ภาษี มณฑล ตวันตก
เฉียงเหนือ หน้า ๒๓๗

ประกาศ ห้าม บรรทุก เครื่องอาวุธออกไปเมืองจีน ฤๅ เมืองฮ่องกง หน้า ๒๓๓

ประกาศกระทรวง มหาดไทย ว่าด้วย เบ็ดียน ชื่อ อำเภอ อุไทยน้อย หน้า ๒๔๔

ประกาศ แกะ ไข เพิ่มเติม พระราชบัญญัติ จัดการบ้องกัณภาพ

โรค ตงวัน ที่ ๒๓ กันยายน รักษโกสินทร ศก ๑๑๙ หน้า ๒๕๗

ประกาศ ให้ ไซ้ พระราชบัญญัติ เกณฑ์จ้างใน มณฑล ต่าง ๆ หน้า ๒๕๘

ประกาศ ตั้งตุลาการศาล ประจำสำหรับ คดี คนกลาง ระหว่าง

นา ๆ ประเทศ นครุงเซ็ก หน้า ๒๗๙

ประกาศ ว่าด้วย ฆ่า หตวงใหญ่ ฆ่า หตวงยุติธรรม มณฑลพายัพ

พร้อม กัน ตั้ง กฎหมายได้ หน้า ๒๘๐

ประกาศ อนุญาต สำหรับ ปลัดยโคม ถอย มณฑลพายัพ หน้า ๒๘๑

ประกาศ สำหรับ ปลัดยโคม ถอย มณฑลพายัพ หน้า ๒๘๓

ประกาศกำหนด ไซ้ พระราชบัญญัติ ไร่จ่านำใน มณฑลกรุงเทพร หน้า ๒๘๔

ประกาศ กระทรวง โยธาเพิ่มเติม เรื่อง ที่ ดิน ด้วางทาง

รถไฟสายเพชรบุรี หน้า ๒๘๕

ประกาศให้ พระราชบัญญัติ ลักษณะ ฆ่า โค กระบือ ฤๅ

มณฑล ใต้ หัวเมืองต่าง ๆ หน้า ๒๘๖

ประกาศให้ พระราชบัญญัติ ลักษณะ ฆ่า โค กระบือ แต่สุกรตามหัวเมือง

ในหัวเมืองมณฑลกรุงเทพร รักษโกสินทรศก ๑๑๙ หน้า ๒๘๗

กฎ เสนอปลัด สำหรับ การ ดำริคดี ด้เก็บเงิน ด้วางผูกมัดมือ

เงินในกรุงเทพร จำนวนรักษโกสินทร ศก ๑๑๙ หน้า ๕๕

กฎเสนาบดีสำหรับการสำรวจ แด่เก็บเงินค่าแรงผูกขี้
ข้อมีข้อจําใน มณฑลต่าง ๆ หน้า ๒๗

กฎเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย เป็นข้อบังคับสำหรับการปกครอง
มณฑลศวันตกเฉียงเหนือ รัตนโกสินทรศก ๑๑๙ หน้า ๑๖๓

กฎเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยที่ ๒ แผนกปกครอง หน้า ๑๔๘

กฎกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ว่าด้วยอัตราค่า
พาหนะ แด่ค่าตีมือทาง หน้า ๑๖๑

กฎเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยอำนาจศาลโมริสภา หน้า ๑๖๖

กฎเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยให้ชาวหลวงมีอำนาจออก
กฎหมายแด่ตรวจเรือนจําใน มณฑลศวันตกเฉียงเหนือ หน้า ๑๖๘

กฎข้อบังคับสำหรับเก็บภาษีอากร มณฑลพิษณุโลกย์ แด
มณฑลนครสวรรค์ หน้า ๑๙๗

กฎข้อบังคับ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยอนุญาตไม้สัก
สำหรับการใช้ในการปลูกสร้างที่ทำการ หน้า ๒๓๒

กฎข้อบังคับแผนกกรมราชโถกกิจ ว่าด้วยให้เจ้ากรม
ราชโถกกิจจรรายวันราชการ หน้า ๒๔๑

กฎข้อบังคับ เรื่องเก็บเงินข้าราชการแก่ราษฎรเกี่ยง
แด่มอญ ชายพระราชอาณาเขต มณฑลนครสวรรค์ หน้า ๒๔๘

กฎข้อบังคับ เรื่องเปลี่ยนแปลงชื่อมณฑล ๔ มณฑล หน้า ๒๕๔

ข้อบังคับสำหรับใช้ในการเก็บเงินค่าแรงแทนเกณฑ์ มณฑล
ศวันตกเฉียงเหนือ หน้า ๑๓

ข้อบังคับ การเก็บ เงิน ออกร ค่า ที่ ดิน	มณฑล นครนายก	
เชิงเหนือ รัตน โกสินทร ศก ๑๑๙		หน้า ๓๖
ข้อบังคับ สำหรับ นายตรวจ แหวง		หน้า ๑๕๑
ข้อบังคับ ว่าด้วย วิช วิชา กุศล ในกรม ทหารบก รัตน โกสินทร ศก ๑๑๙		หน้า ๒๕๐
ข้อบังคับ กระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ ห้ามมิ ให้เบิกเงิน เคื่อ เจ้า		
ราชการ ที่ ถูก พ้อง ว่า ละเมิด อยู่ใน ระหว่าง พิจารณา		หน้า ๒๔๕
หนังสือ สัญญา สำหรับ เด็ก ข้อ สัญญา	ว่าด้วย พักติราช	
ที่ ดิน ใน สัญญา เพิ่มเติม		หน้า ๒๓๕
สัญญา เซอร์เตน ระหว่าง กรม รังสาม กับ อังกฤษ ใน มลายู ประเทศ		
ตั้งขึ้น ที่ กรุง เทพ ฯ วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน รัตน โกสินทร	ศก ๑๑๘	หน้า ๘๓
สัญญา ว่า ด้วย การ จต มาณชี	คน ใน มณฑล อังกฤษ ใน กรุง ยม	
ตั้งขึ้น ที่ กรุง เทพ ฯ วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน รัตน โกสินทร	ศก ๑๑๘	หน้า ๘๕
แจ้ง ความ กระทรวง มหาตไทย	ว่า ด้วย การ แปร บริเวณ	
มณฑล นครนายก เชิง เหนือ		หน้า ๑๓๗
แจ้ง ความ กระทรวง ต่าง ประเทศ	ว่า ด้วย ส่ง กติ ไป รัง นี	หน้า ๑๔๗
แจ้ง ความ กระทรวง ต่าง ประเทศ	ว่า ด้วย ส่ง กติ ไป รัง นี	หน้า ๑๕๖
แจ้ง ความ กระทรวง การ ต่าง ประเทศ	ว่า ด้วย ส่ง กติ ไป รัง นี	หน้า ๑๕๑
แจ้ง ความ กระทรวง ว่า การ ต่าง ประเทศ	ว่า ด้วย ส่ง กติ ไป รัง นี	หน้า ๑๘๓
แจ้ง ความ กระทรวง ต่าง ประเทศ	ว่า ด้วย ส่ง กติ ไป รัง นี	หน้า ๒๐๙
แจ้ง ความ กระทรวง การ ต่าง ประเทศ	ว่า ด้วย ส่ง กติ ไป รัง นี	หน้า ๒๖๘
มาณชี แบบ พิมพ์ ต่าง ๆ	แต่ คำ อธิบาย ใน การ ที่ จะ ใช้	หน้า ๗๙

ประกาศสังกรานต์
วันโกสืนทร ศก ๑๑๙

มีพระบรมราชโองการ ให้ประกาศไว้แก่ชนทั้งปวง บรรดาซึ่งนับถือ
พระพุทธรูปต่าง ๆ แต่ธรรมเนียมวันขึ้นเดือนมี อย่างเช่นใช้ในสยาม
ทราบทั่วกัน ว่าในวันโกสืนทร ศก ๑๑๙ หรือปีชวดโตศกนี้
โดยสุริยคติฤกษ์เป็นปรกติสุรทิน เดือนจันทร์ ฤกษ์ฤกษ์เป็นปรกติมาศวาร
ใน ^{๕๕}วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ เมษายน วันโกสืนทรศก ๑๑๙ เป็นวันมหา
สังกรานต์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ แห่งสยาม
๐๘/10/2566

หน้า ๒

ศก ๑๑๙

วันศุกร์ที่ ๑๓ แลวันเสาร์ที่ ๑๔ เป็นวันเนา วันอาทิตย์ที่ ๑๕
เดือนเมษายน เป็นวันเถลิงศก ซึ่งจุดศักราชใหม่เป็น ๑๒๖๒ แต่เกี่ยว
มาตั้งแต่เวลา ๒ ยามกับ ๑๒ นาทีกับ ๓๖ วินาที ในวันเสาร์ที่ ๑๔
เดือนเมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๑๙

เพราะฉะนั้นใน^{สมัย} การซึ่งทำบุญ แด่นักชดถุภษ์ สักราชเป็น ๔ วัน
ถัดจาก ซึ่งจะจดหมายวันคืน เดือนนั้น ให้ใช้ตั้งทุกปีมา คือตั้งแค
วันอาทิตย์ที่ ๑ เมษายน ให้จดหมายลงข้อ ๒ ให้ตั้งปวงว่า รัตน
โกสินทรศก ๑๑๙ แลให้ตั้งเลขบนหลังศกนั้น ๓๓ อย่างนี้ ตาม^{แบบ}
แผ่นดิน ไปกว่าจะเปลี่ยนศกใหม่เทอญ

ถ้าจดหมายวันคืนเดือนปี ตามวิธีจันทร์ คติอย่างเก่าให้ใช้ตั้งนี้
คือตั้งแต่วันเสาร์ที่ ๓๑ เดือนมีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๘ คัดเดือน ๕
ขึ้นค่ำหนึ่ง ไปจนถึงวันเสาร์ที่ ๑๔ เดือนเมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๑๙
คือเดือน ๕ ขึ้น ๑๕ ค่ำให้ว่าปีชวดยังเป็น เอกศกจุดศักราช ๑๒๖๑ แลคง
เลขบนหลังศกเป็น ๓๒ อยู่ก่อน ตั้งแต่วันอาทิตย์ที่ ๑๕ เดือนเมษายน
รัตนโกสินทรศก ๑๑๙ คือเดือน ๕ แรม ๑ ค่ำ ตั้งแต่วันเถลิงศก
ดังไปแต่^{นี้} ให้ใช้เข้า^{กับ}ชวดโตศก ซึ่งจุดศักราชเป็น ๑๒๖๒ แลให้
เปลี่ยนเลขบนหลังศกเป็น ๓๓ ตาม^{แบบ}ประจักษ์กาล ไปกว่าจะเปลี่ยน
ศกใหม่

ซึ่งวันจันทร์ที่ ๒ เมษายน เป็นวัน พระราชพิธีประชุมกัน
พระพิพัฒน์สัตยาครั้งที่หนึ่ง

วันที่^{๑๕} ๑๑๑ พฤษภาคม เป็นวัน จะทำ พระราชพิธีจรดพระนังคัล
ซึ่งวัน วิสาขบูชา ที่นิยมในคำภีร์ พระบรมศาสดาว่า เป็นวันประสูติ
แต่ครั้น^{นี้} แล พระปรีณิพพาน ของ สัมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า^{นี้} ใน^{สมัย}

นักศึกษฤกษ์ วิชาแปรณมี ตกในวัน อาทิตย์ ที่ ๑๓ เดือน พฤษภาคม
รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

วัน พุธหีบที่ ที่ ๑๒ กรกฎาคม เป็นวัน เข้าบิรมิ พรรษา

วัน เสาร์ ที่ ๑๑ สิงหาคม เป็นวัน เข้าบิรมิ พรรษา

• หนึ่ง วัน ฉดอง พระ ชนม์ พรรษา ตกในวัน พุธ ที่ ๑๒ กันยายน
เวตาเข้า ๒ โมง ตาม จันทร คติ นิยม

วัน ศุกร ที่ ๒๑ กันยายน เป็นวัน พระ ราช พิธิ ถือน้ำ พระพิพัฒน์
สัตยา ครัง ที่ ๑๑

แต่ วัน เสดิม พระชนม์ พรรษา ใน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ นี้ คงทำใน
วัน ศุกร ที่ ๒๑ กันยายน เวตา ๔ ทุ่ม กับ ๔๒ นาที กับ ๓๖ วินาที
ตาม ตรียคคิกาด

หนึ่ง พระ ราช พิธิ สวรรษา นั้น ตกในวัน ศุกร ที่ ๒๑ แต่ วัน เสาร์ ที่ ๒๒
วัน อาทิตย์ ที่ ๒๓ กันยายน ใน ๓ ราตรี นี้ ให้ทำ เป็น เสรีจ ใน วัน จันทร
ที่ ๒๔ กันยายน

วัน จันทร ที่ ๘ ตุลาคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๙ เป็นวัน มหาปะวาระณา
ที่ เรียกว่า เอก พรรษา

วัน ศุกร ที่ ๒ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ เป็นวัน พระราชพิธิ
จง เบี่ยง ยกโคม ให้ พระบรมวงษานุวงษ แต่ ข้า ทูตตอง ชูดี พระ บาท
แต่ ราชภูริ ทราบทั่ว กัน

หนึ่ง พระราช พิธิ ฉัตร มงคล สัมโภช พระ มหาเสวตร ฉัตร คง ทำใน
วัน ศุกร ที่ ๙ ^{๐๒๓๐/256๙} แต่ วัน เสาร์ ที่ ๑๐ วัน อาทิตย์ ที่ ๑๑ วัน จันทร ที่ ๑๒ พฤศจิกายน
รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

วันศุกร์ที่ ๑๖ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ เป็นวัน ประชุม
ถวาย บังคม พระบรมรูป

อนึ่ง วันเสาร์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ศก ๑๑๙ เป็นวัน
ตบโคม ๑๕ ราชวิ

อนึ่ง พระราชพิธี ตี ย่าพวย เริ่มตั้งแต่วันพฤหัสบดีที่ ๒๗ ธันวาคม
ไปจนถึงวันเสาร์ที่ ๕ มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ ๑๐ ราชวิ

อนึ่ง วันเฉลิม พระชนม์พรรษา สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ
แด่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช มกุฎราชกุมาร ในวันอังคารที่ ๑
มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ ตามตริยคติกาถ

อนึ่ง พระราชพิธี ตี พวย เริ่มตั้งแต่วันเสาร์ที่ ๕ ไปจนถึงวันพุธ
ที่ ๙ ใน ๕ ราชวิ ให้การเป็นเสร็จในวันพฤหัสบดีที่ ๑๐ มกราคม
รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

ถ้าจะทำ นามบูชาเจ้าครูจตุรนิบาต ซึ่งนิยมว่าเป็นวันที่ชุมนุม
พระดาวก ๑๒๕๐ พระองค์ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ได้แสดง
โอวาท ปาฏิโมกข์ ณ ท่ามกลางเนินที่ ประชุมนั้น กำหนดวันอังคารที่ ๕
เดือนมีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ ในวันนี้ซึ่งพ่อพราหมณ์จะได้ทำ
พิธีควาราตรี ณ เทวสถาน

อนึ่ง พระราชพิธี สัมพันธระจันท์ เริ่มตั้งแต่วันศุกร์ที่ ๑๕ แดวันเสาร์
ที่ ๑๖ วันอาทิตย์ที่ ๑๗ แดวันจันทร์ที่ ๑๘ ใน ๔ ราชวิ ให้การ
เป็นเสร็จ ณ วันอังคารที่ ๑๙ มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

อนึ่ง วันสถาปนา พระอาทิตย์ จะเปลี่ยนวัน ราชใหม่ ซึ่งเรียกว่าสังกราช
เดือน แด พระอาทิตย์ ถึงกับ ณ เวลาค่ำวันพฤหัสบดี มหาสุณ พระอาทิตย์
ยกขึ้นสู่ราชเมษ ณ วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

เวตา ๑ ทุ่ม กับ ๓๖ นาที ไปจนถึง วันอาทิตย์ที่ ๑๓ เดือน พฤษภาคม
รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ เวตา ย่ำค่ำแล้ว กับ ๒๔ นาที

เดือนหัววันอาทิตย์ที่ ๑ แลวันศุกร์ที่ ๒๐ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙
เป็นวันตฤถิ มหาสุญแล้ว ยก ไปสู่ ราษี พฤศภ ไปจนถึง วันพุธที่ ๑๓
มิถุนายน เวตา ๑๐ ทุ่ม กับ ๔๘ นาที

เดือนหกวันศุกร์ที่ ๔ แลวันศุกร์ที่ ๑๘ พฤษภาคม รัตนโกสินทร
ศก ๑๑๙ เป็นวันตฤถิ มหาสุญแล้ว ยก ไปสู่ ราษี เมถุน ไปจนถึง วัน
อาทิตย์ที่ ๑๕ กรกฎาคม เวตา ๑ ทุ่ม กับ ๓๖ นาที

เดือนเจ็ดวันศุกร์ที่ ๑ แลวันพุธที่ ๒๐ มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙
เป็นวันตฤถิ มหาสุญแล้ว ยก ไปสู่ ราษีกรกฎ ไปจนถึง วันพฤหัสบดีที่ ๑๖
สิงหาคม เวตา เข้า ๑ โมง กับ ๓๖ นาที

เดือนแปด วันพฤหัสบดีที่ ๕ แลวันอังคารที่ ๑๗ กรกฎาคม รัตน
โกสินทร ศก ๑๑๙ เป็นวันตฤถิ มหาสุญแล้ว ยก ไปสู่ ราษีสิงห์ ไปจนถึง
วันอาทิตย์ที่ ๑๖ กันยายน เวตา เข้า ๕ โมง

เดือนเก้า วันพุธที่ ๑ แลวันจันทร์ที่ ๒๐ สิงหาคม รัตนโกสินทร
ศก ๑๑๙ เป็นวันตฤถิ มหาสุญแล้ว ยก ไปสู่ ราษีกัน ไปจนถึง วัน
อังคารที่ ๑๖ ตุลาคม เวตา ๑ ยาม กับ ๑๒ นาที

เดือนสิบ วันอังคารที่ ๔ แลวันอาทิตย์ที่ ๑๖ กันยายน รัตนโกสินทร
ศก ๑๑๙ เป็นวันตฤถิ มหาสุญแล้ว ยก ไปสู่ ราษีตุล ไปจนถึง วัน
พฤหัสบดีที่ ๑๕ พฤศจิกายน เวตา ๑ ทุ่ม กับ ๓๖ นาที

เดือนสิบเอ็ด วันจันทร์ที่ ๑ แลวันเสาร์ที่ ๒๐ ตุลาคม รัตนโกสินทร
ศก ๑๑๙ เป็นวันตฤถิ มหาสุญแล้ว ยก ไปสู่ ราษีพิจิตร ไปจนถึง
วันเสาร์ที่ ๑๕ ธันวาคม เวตา เข้า ๑ โมง กับ ๑๒ นาที

เดือน ดิวสอง วัน อาทิตย์ที่ ๔ แดวันศุกร์ที่ ๑๖ พุศัจิกายน รัตนโกสินทรศก ๑๑๙ เป็นวัน ตฤถิมมหาสุญ แดวยก ไปสู่ราชันนู ไปจนถึงวันอาทิตย์ที่ ๑๓ มกราคม เวตาบ่าย ๒ โมงกับ ๔๘ นาที

เดือน ค้าย วันเสาร์ที่ ๑ ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ เป็นวันตฤถิมมหาสุญ แดวยก ไปสู่ราชัน มังกร ไปจน ถึงวัน จันทร์ ที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ เวลา ๒ โมงกับ ๔๘ นาที

เดือนยี่ วัน อาทิตย์ที่ ๒๓ ธันวาคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๙ แดวันอาทิตย์ที่ ๖ แดวัน พุศัศบัตที่ ๑๗ มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ เป็น วัน ตฤถิมมหาสุญ แดวยก ไปสู่ราชัน กุมภ ไปจน ถึง วัน พุธที่ ๑๓ มีนาคม เวต่าย่ำค่ำ แดวกับ ๔๘ นาที

เดือน สาม วันพุศัศบัตที่ ๓๑ มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ เป็นวันตฤถิมมหาสุญ แดวยก ไปสู่ราชัน มิน ไปจน ถึง วันศุกร์ที่ ๑๒ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๐

เดือนสี่ วันศุกร์ที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ แดวันเสาร์ที่ ๙ มีนาคม เป็นวันตฤถิมมหาสุญ

อนึ่งใน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ นี้วันจันทร์ เป็นวัน ชงไชย วันเสาร์ เป็นวัน อธิบตี วัน อาทิตย์เป็น วัน อุบาศ วันจันทร์ เป็น วันโตกา วินาศน์

อนึ่ง วัน ชรรม สระณะ ซึ่ง นิยม ตามอุช บัษชคณา เป็นวันที่รักษาพระอุโบสถ แด ประชุม พัง ชรรม ซึ่ง ยกเยอง กัน กุญวัน พระ ตาม เคยมีที่รทวณ ใน ชาวสยามประเทศทั้งปวง นี้ ใน ปีชวดโทศกนี้ นับตั้งแควมเดาจีน คำหนึ่ง เดือนห้าบชวดยังเป็น เอกศกเจ็ดศักราช ๑๒๖๑ เป็นต้น ไป จนถึง วันพุธขึ้น คำหนึ่ง เดือนห้า ปีชวด ยังเป็น โศศก

08/10/2566

จุดศักราช ๑๒๖๒ เป็น ๒๓ วัน คือ วันอาทิตย์ ขึ้นค่ำหนึ่ง แต่วันจันทร์
ขึ้น ๙ ค่ำ เต็มหก

วัน พุฒ ขึ้นค่ำหนึ่ง แต่ วัน พุทศัปดาห์ขึ้น ๙ ค่ำ แต่ วัน พุทศัปดาห์

แรม ๑ ค่ำ แต่ วัน ศุกร์ แรม ๙ ค่ำ ใน เดือน แด

วัน เสาร์ ขึ้นค่ำหนึ่ง แต่ วัน อาทิตย์ ขึ้น ๙ ค่ำ แต่ วัน อาทิตย์ แรม ค่ำหนึ่ง
แต่ วัน จันทร์ แรม ๙ ค่ำ ใน เดือน สิบ

วัน อังคาร ขึ้นค่ำหนึ่ง แต่ วัน พุฒ ขึ้น ๙ ค่ำ แต่ วัน พุฒ แรม ค่ำหนึ่ง
แต่ วัน พุทศัปดาห์ แรม ๙ ค่ำ ใน เดือน สิบสอง

วัน ศุกร์ ขึ้นค่ำหนึ่ง แต่ วัน เสาร์ ขึ้น ๙ ค่ำ แต่ วัน เสาร์ แรม ค่ำหนึ่ง
แต่ วัน อาทิตย์ แรม ๙ ค่ำ ใน เดือน ยี่

วัน จันทร์ ขึ้นค่ำหนึ่ง แต่ วัน อังคาร ขึ้น ๙ ค่ำ แต่ วัน อังคาร แรม ค่ำ ๑
แต่ วัน พุฒ แรม ๙ ค่ำ ใน เดือน สี่

วัน พุฒ ขึ้นค่ำหนึ่ง ใน เดือน ห้า มี ผล ยัง เห็น ไท่สุก จุดศักราช ๑๒๖๒
รวม ๒๓ วัน เท่านั้น น้อยกว่า ๒๓ วันนี้ ถึง ต้อง ถิ่น กับ วัน พระ ตามเคย

ประกาศ ออกตราจองที่นา ใน ตำบลทุ่ง หลวง
ตั้งแต่ปากคลอง รังสิตประยูรศักดิ์ เข้าไป
จนถึงคลอง เปรมประชากรฝั่งละ ๕๐ เส้น

พระยามหาโยธา ข้าหลวง กระทรวงเกษตราธิการ หลวงเมธี
นฤปกรุณ ข้าหลวง กระทรวง ยุติธรรม . ข้าหลวง พิเศษสำหรับ พิจารณา
คดี ความ วิวาท ตั้งขึ้นขึ้นที่ นาน แต่ ออกตราจอง นามณฑล กรุงเทพฯ
แต่ในตำบลทุ่ง หลวงซึ่งเป็นบริเวณ ของบริษัทชุดคลองคูนาสยาม ขอประกาศ

แจ้งความแก่ท่านทั้งหลาย บรรดาถือตราของตราแดง แต่ใบสำคัญ
 ต่าง ๆ สำหรับที่ นำให้ทราบทั่วกันว่า ข้าหลวงพิเศษแห่งพนักงาน
 แผนกที่ กรมการอำเภอ ทั้งที่ พร้อม กันจะออกตราของนา ซึ่งเจ้าพนักงาน
 แผนกที่ ได้ ไต่สวน แต่ บั๊กหลัก อาณาเขตแล้ว นั้น ตั้งแต่ ปากคลอง
 รังสิตประยูรศักดิ์ เข้า ไป จนถึง คลองเปรมประชากรฝั่ง ตะ ๕๐ เส้น
 ในท้องที่ นาย พัน นาย พรัง กรมการอำเภอ แขวงเมืองประทุมธานี และท้องที่
 นาย ฮวด กรมการ อำเภอ แขวงเมือง นนทบุรี รวม ๓ อำเภอนี้ ข้าหลวง
 จะ ได้ตั้งมือ ออกตราของให้เจ้า ของ นา ใน เดือน เมษายน รัตนโกสินทร
 ศก ๑๑๙ เป็นต้นไป ผู้หนึ่งผู้ใด มีใบสำคัญต่าง ๆ ซึ่ง เกี่ยว ของ
 กับนาใน จังหวัดที่ กล่าว มาข้าง ต้น นั้น ให้ นำใบสำคัญ ไปส่ง ณที่ พัก
 ข้าหลวง ตำบล ปาก คลอง รังสิตโดยเร็ว ข้าหลวงจะได้สั่งให้ตราของเก่า
 แต่ ออกตราของให้ ใหม่ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด ไม่ นำใบสำคัญ ไปส่ง ข้าหลวง
 แต่ มิได้ ว่ากล่าว พัน กำหนด เดือน หนึ่ง ตั้งแต่ วัน ได้ส่ง ใน หนังสือ พิมพ์
 ราชกิจจานุเบกษา แต่ในท้องที่ นั้นแล้ว จะต้อง ถือว่าใบ สำคัญต่าง ๆ
 ที่ เกี่ยว ของ กับ นา นั้น จะ ใช้เป็น หลักฐาน คือไป ภายหน้า มิได้เป็นอันขาด

กระทรวง เกษตรราชการ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

08/10/2566

(ลงนาม) เทเวศร์รวงษ์วดีวัฒน์

เสนาบดี กระทรวง เกษตรราชการ

ประกาศค่านำพระนามพระเจ้าวรวงษ์เธอ

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระปรมินทร มหาจุฬาลงกรณ พระจุลจอมเกล้า เจ้า อยู่หัว ดำรัสดี เหนือเกล้า ฯ ให้ ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า พระวรวงษ์เธอ พระองค์เจ้า ซึ่ง เป็น พระโอรสธิดาใน สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ ทั้ง สอง พระองค์นั้น เป็น พระราชภาคิไนยอันสนิท สมควร จะมี พระยศสูง กว่า พระวรวงษ์เธอ สามัญ จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ใช้ค่านำพระนามว่า พระเจ้า วรวงษ์เธอ ให้ทรง ศักดินา ๕๐๐๐ ถ้ามีกรมทรง ศักดินา ๑๑๐๐๐

ประกาศมาณวันที่ ๑๒ เมษายนรัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๙ เป็นวันที่ ๑๑๕๗๕ ในรัชกาล บัดยนี้

พระราชบัญญัติการเก็บเงินค่าแรง
แทนเกณฑ์ผู้มณฑลตวันตกเฉียงเหนือ
รัตนโกสินทร์ศก ๑๑๙

มี พระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ พระจุลจอมเกล้า เจ้า อยู่หัว ผู้ ทรง พระคุณ ชรรวมอัน มหาประเสริฐ ดำรัสดี เหนือเกล้า ฯ ให้ ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า ได้ทรงทราบฝ่า ถอง ขลุ้ พระบาท ว่าใน มณฑล ตวันตกเฉียง เหนือ มีการเกณฑ์ ให้ชายฉกรร มา ทำ การ ต่าง ๆ ตาม ประเพณี เมือง มีการ หามห้าม สิ่ง ของ เติบ ท้าง แด มก เข้า เหว ประจำ ทำการ ณ ที่ ต่าง ๆ ปีหนึ่ง มีกำหนด คน หนึ่ง ต้อง ทำการ ตั้ง แต่ เดือน หนึ่ง ถึงสี่ เดือน อีก ประการ หนึ่ง

มีราษฎร บาง จำพวก ซึ่ง ต้อง เสีย ทรัพย์สิน ต่าง ๆ เป็น สิ่ง ของ แด เงิน มี มาก
 บ้าง น้อย บ้าง ไม่ เสมอ หน้า กัน เป็น การ เตือน ร้อง แก่ อาณา ประชา
 ราษฎร อยู่ จึง ทรง พระราช ราช พง ถึง การ ที่ จะ ให้นำ รุ่ง ไพร่ พัว ข่า แผ่นดิน
 ใน ทาง งด การ กะเกณฑ์ มา ทำการ โดยมี ใบบรรจุ ค่าจ้าง แด ลด หย่อน
 การ เสีย ทรัพย์สิน ให้ อยู่ เช่น เป็น คุช สมบูรณ์ ยิ่ง ขึ้น กว่า แด่ ก่อน จึง ทรง
 พระกรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ คราว พระราช บัญญัติ ใบบรรจุ ค่าจ้าง ดัง นี้

หมวดที่ ๑

ว่าด้วยนาม พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ การ
 ใบบรรจุค่าแรงแทนเกณฑ์มณฑลรัตนดิษเชียงเหนือรัตนโกสินทรศก ๑๑๙”

มาตรา ๒ ให้เก็บเงินบรรดาชายกรรจ์ ในมณฑลรัตนดิษเชียงเหนือ
 ปีหนึ่ง คนละ ๔ บาท

มาตรา ๓ คน บำ คั้น ดอย ซึ่ง ข้าราชการใหญ่ พร้อม ด้วย เจ้า สนิม
 หลวง เห็น ว่า สวรรค์ งาน หนัก เก็บ เป็น ครว หรือ เก็บ เป็น เงิน น้อย ลง
 ประการใด เมื่อ ได้ รับ อนุมัติ จาก เจ้าเมือง บัญชา การ สรรพากร แล้ว
 ก็ ให้ ลด ได้ ตาม สัดควร

มาตรา ๔ บรรดา ทรัพย์สิน อย่างใด ๆ ซึ่ง ราษฎร ได้ เคย เสีย แก่ ผู้ หนึ่ง
 ผู้ ใด ก็ ดี ให้ ยก เลิก แด ให้ ราษฎร เสีย เงิน ค่า แรง แทน เกณฑ์ ใบบรรจุ

มาตรา ๕ เมื่อ ได้ เก็บ เงิน ค่า แรง แทน เกณฑ์ ใบบรรจุ แล้ว ให้ ยก เลิก
 การ กะเกณฑ์ ใบบรรจุ ราษฎร ทำการ ของ รัฐบาล แด เกณฑ์ ให้ ทำการ
 สำหรับ เจ้า ญาติ แล่น ท้าว ทัง ปวง เว้น แด่ การ ที่ เกณฑ์ ใบบรรจุ เป็น ก้าว ตัง
 จะ ว่า ต่อ ไป นี้ จึง เกณฑ์ ใบบรรจุ คือ การ ที่ เกณฑ์

๑ เป็น ประโยชน์แก่ ราษฎรไทย ตำบล นั้นเอง ดัง เช่น การ สร้าง แด
รักษา ทาง บก ทาง น้ำ แด สร้าง รักษา เขื่อนฝาย เป็นต้น

๒ เป็น ราชการ บังคับ ทน ด่วน ดัง เช่น การ จับ โจร ผู้ร้าย หรือ
การ ลัก ลัง ทรัพย์ หรือ การ รับ แด ตั้ง พระราช ดำเนิน หรือ พระบรมวงษา
นุวงศ์ ข้าราชการ ทูต ของ ชลิต พระบาท ฎุ ใหม่ แด แดก เมือง ชนม บันดา ศักติ
นิเทศ จาก ปกติ

๓ เป็น ราชการ ที่ ให้ ค่าจ้าง ตามอัตรา ค่าจ้าง ซึ่ง ได้ ทรง พระกรุณา
โปรดเกล้า ฯ ให้ ตั้งไว้

มาตรา ๖ การ เก็บ เงิน ค่า แรง แทน เกณฑ์ นั้น ให้ ยก เว้น คน
จำพวก ต่อไป นี้ คือ

๑ ข้าราชการ ที่ ได้รับ พระราชทาน เงิน เดือน คง ประจำ รับ ราชการ อยู่
นาย แคว้น แก่ บาน แด ตาม บุคร หัดาน เจ้า ฎุ ครอง เมือง หรือ ผู้ ครอง เมือง
ซึ่ง ลับตรง เล่น พระกตจาก เจ้า ฎุ ครอง เมือง หรือ ผู้ ครอง เมือง แด ซึ่ง ค่า
ตั้งนาม หดวง เห็น ว่า ควร ยก เว้น ได้ ทำ บัญชี ยื่น ต่อ ขาหดวงใหญ่ แด ได้
รับ อนุมัติ จาก ขาหดวงใหญ่ แด

๒ ข้าราชการ ที่ ได้รับ พระราชทาน สนิมเยาะ บุคร มี หาด เล็ก หดวง
รับ ประทวน ครา เล่น บก หรือ ประทวน ครา ขาหดวงใหญ่

๓ พระตั้ง ฎุ ตาม แเนร แด หน้า บวช ตาม ตัทธิธำสนา ต่าง ๆ

๔ คน อานาฎา ซึ่ง หา เลี้ยงชีพ ด้วย ตนเอง ไม่ได้ แด คน ทุกสภาพ

มาตรา ๗ บรรดา ช่วย ฉกรรจ์ เขา มา ใน เขต มณฑล ๓๓ คน คด ฉียง เห็น
ถ้า ไม่มี ใบเสร็จ รับ ได้ แด เงิน แด ราชการ แห่ง ไค เป็น คู่ มือ แด ของ ให้
เลี้ยง เงิน แทน ค่า แรง แทน เกณฑ์

มาตรา ๘ ถ้าชายฉกรรจ์คนใด ใน มณฑลอุดร นครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน ไม่ได้อยู่บ้านในเวลาที่เก็บเงินค่าแรง แทน เกณฑ์ เมื่อ กลับมา จะ ต้อง ให้ เสีย เงิน ค่าแรง แทน เกณฑ์ตาม อัตราแต่จำนวนบัตยั้งมิได้เสียหนี้ เว้นแต่ได้มีใบเสร็จเป็นค้ำมือ ว่าได้เสียเงินค่าราชการ เฉพาะบั้นนั้น ๆ แต่ที่ใด ใน พระราชอาณาเขตแล้ว

มาตรา ๙ ถ้าชายฉกรรจ์คนใด ซึ่ง ควร เสีย เงิน แทน เกณฑ์ แต่ไม่มีเงินเสียให้เจ้าตำม หลวง จัดให้ผู้นั้น ทำการ หลวง แทน ๒๐ วัน

มาตรา ๑๐ ทาส ทังปวง นั้น ให้แยก เก็บเป็นสอง พวก ดังนี้ คือ
 ๑ ทาส ซึ่งรับใช้ส่วย การงาน อยู่ในบ้านเรือนนายเงิน ในนายเงินเสียแทน

๒ ทาส ซึ่งผูกคอกเบียด หรือ ทาส ที่มิได้รับใช้การงาน อยู่ในบ้านเรือนนายเงินให้ทาส เสียเอง

มาตรา ๑๑ ให้เสนาบดีผู้บังคับการกรมตำรวจ เป็น ผู้ออกข้อบังคับ แด่แบบแผน เพื่อให้การ เก็บเงินค่าแรง แทน เกณฑ์เป็นไปโดยเรียบร้อย แต่ให้ ออก ข้อ บังคับตั้ง อัตราค่าจ้าง เกณฑ์คนสัตว์พาหนะ แต่ข้อ เกณฑ์ สำหรับ ทำการ ใน ราชการ แต่ ข้อ บังคับ ที่ ได้ออกนั้น เมื่อได้ประกาศโฆษณาการ ให้มหาชนทราบ ใน หนังสือพิมพ์ ราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ถือเอาใช้เป็นส่วนหนึ่ง ของ พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๒ ให้เสนาบดีผู้บังคับการกรมตำรวจ เป็น ผู้จัดการรักษาการ ให้ เป็นไป ตาม พระราชบัญญัตินี้ จึง ทุก ประการ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ เป็นวันที่ ๑๑๔๘๖ ในรัชกาลปัตยุมันนี้

ข้อบังคับสำหรับใช้ ในการเก็บเงินค่าแรง แทนเกณฑ์

มณฑลตวันตกเฉียงเหนือ

ด้วย มี พระบรมราชโองการ ดำรัส เห็นชอบเกล้าฯ ให้ ประกาศ ทราบทั่วกันว่า ตาม ความใน พระราชบัญญัติ การ เก็บ เงิน ค่าแรง แทน เกณฑ์ มณฑลตวันตกเฉียงเหนือ รัตนโกสินทรศก ๑๑๙ มาตรา ๑๑ ให้ ใช้ ข้อ บังคับต่อไปนี้ สำหรับ การ เก็บ เงิน ค่าแรง แทน เกณฑ์ ใน มณฑล ตวันตกเฉียงเหนือ

ข้อ ๑ ให้เจ้าพนักงาน ตง มือ สำรวจ ผู้จะ ต้อง เสีย เงิน แทน เกณฑ์ ใน วันที่ ๑ เดือน กันยายน ทุกปี แด่ สำรวจ ให้ เสร็จ ก่อน สิ้น เดือน พฤศจิกายน

ข้อ ๒ การ สำรวจ เงิน แทน เกณฑ์นั้น แหวง โศให้ กรมการ แหวง จัด นาย แคว้น สำรวจ ถ้า นาย แคว้น ไม่ สามารถ จะ สำรวจ ได้ โดย เหตุ ประการ ใดๆ ก็ดี ให้ เจ้า สำนาม ทดลอง จัด ให้ มี พนักงาน สำรวจ ตาม สุ่มควรว

ข้อ ๓ ตำบลใด ซึ่ง นาย แคว้น จะ สำรวจ เงิน แทน เกณฑ์ แล้ว ให้ นาย แคว้น ทำ หมาย ชี้ คน ที่ คิวร ยก เว้น ตาม หมาย ชี้ แบบ ที่ ๗ แดง ให้ นาย แคว้น ส่ง มา ยิง ที่ ว่า การ แหวง เพื่อให้ จัดการ ทดลอง ครา เมื่อ เห็น ถูก ต้อง แล้ว จึง ส่ง หมาย ชี้ มา ยิง เจ้าพนักงาน นา ณ สุ่ม มที่ ว่า การ เมือง

ข้อ ๔ เมื่อ เจ้า พนักงาน นา เมือง ได้รับ หมาย ชี้ สำรวจ แด หมาย ชี้ ยก เว้น แล้ว ให้ ออก ใบ สำคัญ ยก เว้น อย่าง แบบ ที่ ๘ เพื่อ ได้ มอบ ให้ แก่ ผู้ ต้อง ยก เว้น แด ออก ใบ เสร็จ เก็บ เงิน อย่าง แบบ ที่ ๒ มอบ ให้ กรมการ แหวง เป็น ผู้ เก็บ เงิน

ข้อ ๕ ใบ สำคัญ ยก เว้น ก็ ดี ใบ เสร็จ เก็บ เงิน ก็ ดี ต้อง ใช้

กระดาษแบบพิมพ์หลวง แต่มีดวงตราของเจ้าสนามหลวงประทับ เป็นสำคัญจึงจะใช้ได้

ข้อ ๖ การเก็บเงินแทนเกณฑ์นั้น ถ้าเป็นตำบลบ้านที่ใกล้แขวง ก็ให้นายแคว้นบังคับให้ราษฎรมาเสียเงิน ณ ที่ว่าการแขวง ถ้าเป็น บ้านไกลก็ให้นายแขวงแต่งตั้งพนักงาน ออกตรวจเก็บ แต่การเก็บเงิน แทนเกณฑ์นั้น ควรเก็บให้เสร็จภายใน กุมภาพันธ์ทุกปี

ข้อ ๗ คนบ้านคนตอยนั้น ให้เจ้าสนามหลวงจัดเจ้าพนักงาน ออกไปสำรวจพร้อมด้วยนายแคว้น เมื่อสำรวจแล้วให้เจ้าพนักงาน ที่เจ้าสนามหลวงแต่งตั้งออกไปนั้น เป็นผู้เซ็นชื่อประทับตราในใบเสร็จ ได้ แต่ให้เก็บเงินพร้อมกันในคราวเดียว

ข้อ ๘ เมื่อเก็บเงินได้มากน้อยเท่าใด ให้นายแขวงส่งเงินมายัง เจ้าสนามหลวง แต่นายแขวงควรเก็บเงินไว้ในที่ว่าการแขวงเท่านั้น ให้เจ้าสนามหลวงตรวจกระตามสมควร ถ้าเงินมากกว่าจำนวนกระให้ นายแขวงจะ ต้องส่งเงินมายังเจ้าสนามหลวง

ข้อ ๙ พนักงานนาเมืองเนนหน้าที่ตรวจตราเก็บเงินค่าแทนเกณฑ์ แต่จัดหาสมุดบัญชีใบเสร็จเครื่องมือใช้ด้วย ในการเก็บเงินแทน เกณฑ์ไว้ให้ขอพรักพร้อมอย่าให้ขาดมือได้

ข้อ ๑๐ ให้เจ้าสนามหลวงตรวจตราให้เป็นการเรียบร้อยตามสมควร จงทุกประการ

๒๐๘/๑๐/๒๒๖

ข้อ ๑๑ ถ้านายแคว้นคนใด เป็นผู้จัดการตรวจเก็บเงินแทนเกณฑ์ ในแคว้นของคนใด ให้ยกเป็นส่วนตกให้ร้อยละ ๕ ยกเป็นของ

นายแคว้น ๒ ส่วน ยกให้เป็น ส่วน ตกแก่ บ้าน ซึ่ง เป็น เจ้าของ ท้องที่ อยู่
ใน แคว้น นั้น ๓ ส่วน

ประกาศ มาณวันที่ ๒๓ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

(ลง พระนาม) ดำรง ราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย

ประกาศ^๕ ข้าง^๕ข้าหลวง^๕กอง^๕แยก^๕จัดการ^๕ที่^๕นา
ใน^๕ตำบล^๕ทุ่ง^๕หลวง^๕ แด^๕ค^๕อง^๕ป^๕ระ^๕เว^๕ศ^๕บุรี^๕รัม^๕ย์

พระยาเทศ^๕กร^๕อง^๕ษ์^๕วิ^๕วัฒน์^๕ เสนา^๕บดี^๕กร^๕ท^๕รวง^๕เก^๕ษ^๕ตร^๕า^๕ริ^๕การ^๕ ขอ^๕ปร^๕ก^๕า^๕ศ^๕
ให้^๕ท^๕ร^๕า^๕ม^๕ท^๕ว^๕ก^๕ัน^๕ว่า ตาม^๕ปร^๕ก^๕า^๕ศ^๕กร^๕ะ^๕แ^๕ด^๕พระ^๕บรม^๕ร^๕า^๕ช^๕โอง^๕การ^๕ ซึ่ง^๕ท^๕ร^๕ง^๕พระ^๕
กร^๕ุ^๕ณา^๕ไ^๕ปร^๕ต^๕เก^๕ด^๕า^๕ ให้^๕ปร^๕ก^๕า^๕ศ^๕เม^๕ื่อ^๕น^๕ที่ ๒๒ ต^๕ุ^๕ลา^๕ค^๕ม^๕ รั^๕ต^๕น^๕โก^๕สิ^๕น^๕ท^๕ร^๕ศ^๕ก^๕ ๑๑๘
ว่า^๕ด^๕้วย^๕ท^๕ร^๕ง^๕พระ^๕กร^๕ุ^๕ณา^๕ไ^๕ปร^๕ต^๕เก^๕ด^๕า^๕ ค^๕ึง^๕ให้^๕พิ^๕ระ^๕ชา^๕ม^๕หา^๕โย^๕ธา^๕ ข^๕้าง^๕ห^๕ล^๕ว^๕
กร^๕ท^๕รวง^๕เก^๕ษ^๕ตร^๕า^๕ริ^๕การ^๕ ๑ หล^๕ว^๕ง^๕เม^๕ธ^๕ิน^๕ถ^๕ุ^๕ป^๕กร^๕ ข^๕้าง^๕ห^๕ล^๕ว^๕กร^๕ท^๕รวง^๕ย^๕ุ^๕ติ^๕ร^๕ร^๕ม^๕ ๑
เป็น^๕ข^๕้าง^๕ห^๕ล^๕ว^๕พิ^๕เศษ^๕สำ^๕ห^๕รับ^๕ช^๕อก^๕ต^๕าง^๕ของ^๕ และ^๕พิ^๕จาร^๕ณา^๕ค^๕ดี^๕ที่^๕นำ^๕ใน^๕ต^๕ำ^๕บ^๕ด^๕
ท^๕ุ^๕ง^๕ห^๕ล^๕ว^๕ อัน^๕เป็น^๕บริ^๕เว^๕ณ^๕ที่^๕ซึ่ง^๕บริ^๕ษ^๕ที่^๕ซ^๕ุด^๕ค^๕ด^๕อง^๕แ^๕ค^๕ู^๕นา^๕สี^๕ยาม^๕ ได้^๕รับ^๕
พระ^๕บรม^๕ร^๕า^๕ช^๕านุ^๕ญา^๕ต^๕แล้ว^๕ แต่^๕ใน^๕เซ^๕ก^๕ตร^๕ค^๕ด^๕อง^๕ป^๕ระ^๕เว^๕ศ^๕บุรี^๕รัม^๕ย์ แ^๕ด^๕ค^๕ด^๕อง^๕
แ^๕ก^๕น^๕ั้น บ^๕ัด^๕นี้^๕ได้^๕ท^๕ร^๕ง^๕พระ^๕กร^๕ุ^๕ณา^๕ไ^๕ปร^๕ต^๕เก^๕ด^๕า^๕ พระ^๕ร^๕า^๕ช^๕ท^๕าน^๕พระ^๕บรม^๕
ร^๕า^๕ช^๕านุ^๕ญา^๕ ให้^๕ค^๕ง^๕นาย^๕แ^๕บ^๕ระ^๕ม^๕ห^๕าด^๕เต^๕็ก^๕ เป็น^๕ข^๕้าง^๕ห^๕ล^๕ว^๕ก^๕อง^๕แ^๕ก^๕ข^๕ั้น^๕อ^๕ีก^๕
ก^๕อง^๕ห^๕ึ่ง^๕ มี^๕อ^๕ำ^๕นาจ^๕ตาม^๕ค^๕ว^๕าม^๕ข^๕ั^๕ ๕ แห่ง^๕ปร^๕ก^๕า^๕ศ^๕ข^๕้าง^๕ห^๕ล^๕ว^๕พิ^๕เศษ^๕จั^๕ด^๕กา^๕
ที่^๕นา ใน^๕ต^๕ำ^๕บ^๕ด^๕ท^๕ุ^๕ง^๕ห^๕ล^๕ว^๕แ^๕ด^๕ค^๕ด^๕อง^๕ป^๕ระ^๕เว^๕ศ^๕บุรี^๕รัม^๕ย์ รั^๕ต^๕น^๕โก^๕สิ^๕น^๕ท^๕ร^๕ศ^๕ก^๕ ๑๑๘

08/10/2566

นั้น ตั้งแต่วันที่ใดลงในประกาศนี้ เป็นต้นไป เพื่อให้ช่วย ข้าราชการ
กองใหญ่กระทำราชการ เรื่อง ที่ นำใน คำบด อัน กล่าว มา แล้ว นั้น

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๑ เมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๑๙

(ตงนาม) เสด็จทรงษ์วดี

เสนาบดี กระทรวงเกษตราธิการ

ประกาศจัดการป้องกันกาฬโรค

มี พระบรมราชโองการ ใน พระบาท สัมมเด็จพระปรมินทรมหา
จุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัส เห็นชอบเกล้าฯ
ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ประกาศให้ ทราบทั่ว กัน ว่า

ด้วย บัดนี้ ไข้ กาฬโรค ได้ เกิด ขึ้น แล้ว ใน เมือง ชื่องกง จึง มี พระ
ราชประสงค์ ที่จะ จัดการ ป้องกัน ไม่ให้ โรค เช่น นั้น แพร่ กระจาย ตาม
มาถึง พระราชอาณาจักร นี้ ได้

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ทราบ พระราชบัญญัติ ประกาศ
ให้ ทราบทั่ว กัน ดังนี้

ข้อ ๑ ให้ จัดเกาะไม้ เป็น ที่ สำหรับ ทำการ ต้าน ป้องกัน โรคภัยอันตราย
แต่ เป็น ที่ ทำการ ตรวจ โรค ตาม ข้อ บังคับ ใน พระราชบัญญัติ นี้

ข้อ ๒ เรือ ลำหนึ่ง ลำใด ซึ่ง ออก จาก เมือง ชื่องกง มาถึง หน้า
น้ำ สยาม ใน วัน ฤๅ ใน ภายหลัง วัน ที่ ได้ ประกาศ พระราชบัญญัติ นี้
ต้อง แวะจอด ที่ เกาะไม้ แต่ ก่อน ที่ จะ รับ ใบ อนุญาต ของ ต้าน ป้องกัน
โรค ภัยอันตราย ให้ เลย เขา ได้ นั้น ต้อง รอ พัก อยู่ กว่า จะ ครบ กำหนด
เวลา ๙ วัน เต็ม นับ ตั้งแต่วันที่ ได้ ออก มา จาก เมือง ชื่องกง หรือ

จน กว่า เจ้าพนักงาน แพทย์ จะ อนุญาต ให้ เขา มา

ข้อ ๓ เวชิตำหนึ่งตำโต ที่ออกจากเมืองท่าโต ๆ ในประเทศ
 จีน มาถึง น่านน้ำสยามในวันฤาไน ภายหลังวัน ที่ได้ประกาศพระราช
 บัญญัตินี้ ตั้งแะจุดที่เกาะไม้แดง รอพักอยู่ที่นั่น จนถึง
 เวลาที่เจ้าพนักงานแพทย์จะไต่ขึ้นไปตรวจบนเรือ แต่ออกไปอนุญาต
 ของด่านบ้องกั้นโรคภัยอันตรายให้เลยเข้ามาได้

ข้อ ๔ ห้ามไม่ให้บุคคลใด นอกจากเจ้าพนักงานแพทย์ ฤ
 ผู้ช่วยของเจ้าพนักงานแพทย์นั้น ทำการไปมาติดต่อจากเรือตำใด ๆ
 ซึ่งมาจากเรือช่องกง ฤจากเมืองท่าโต ๆ ในประเทศจีนไปยังฝั่ง
 ฤจากฝั่งไปยังเรือตำนั้น ฤจากเรือตำนั้นไปยังเรือตำอื่น ๆ ฤ
 จากเรือตำอื่น ๆ ไปยังเรือตำนั้น ก่อนเรือตำนั้นได้รับใบอนุญาต
 ของด่านบ้องกั้นโรคภัยอันตรายให้เลยเข้ามาได้นั้น เป็นอันขาด

ข้อ ๕ ผู้เว้นนายเรือฤคนผู้ใด ซึ่งรับผู้บังคับการในเรือตำ
 หนึ่งตำโต ที่ตั้งจุดพักอยู่ตามกำหนดกักด่านบ้องกั้นโรคภัย
 ตรายนั้น ต้องแจ้งกิจการด้วยส่วนเรือ แต่ส่วนเวลาที่ไต่เดินเรือ
 มาตามทาง แต่ส่วนการมีไว้จับฤไม่มีอย่างไร ในบรรดาคน
 เรือแต่คนโดยสาร แต่ทั้งเหตุกรอื่น ๆ แก่เจ้าพนักงานแพทย์ ตาม
 ที่เจ้าพนักงานนั้นจะตองการ แต่ตองตอบคำถามต่าง ๆ ที่เจ้า
 พนักงานแพทย์จะถามนั้น โดยความจริงแต่โดยถ้วนถี่ แต่ถ้าเจ้า
 พนักงานแพทย์จะตองการให้จัดเรือแต่เครื่องใช้อื่นสมควร สำหรับ
 ส่งคนโดยสาร แต่คนถูเรือชนบกที่ด่านบ้องกั้นโรคภัยอันตรายนั้น
 กตองจัดให้แต่ทำตองช่วยเจ้าพนักงานแพทย์ตามสมควร ในทาง

อื่น ๆ ทั่วไป เพื่อให้เจ้าพนักงานผู้นั้น ได้จัดการ ออกใบอนุญาต
ของ คำน บ้อง กันโรค ภัยอันตราย สำหรับ เรือ ตำนั้น ด้วย

ข้อ ๖ เจ้าพนักงานแพทย์ มีอำนาจที่จะ ขึ้นไป บนเรือ ที่ มา ถึง
หน้า นำสำยามใต้ทุกตำ แต่ตรวจ บรรดาคนที่ อยู่ใน เรือ นั้น ได้ ทั่ว
หน้า ถ้าแต่เห็น สัมควร จะ เรียก ตรวจ ใบสำคัญ แจง ด้วย การ ใช้ เจ็บ
สำหรับเรือ หนังสือ แจง จำนวน คน อพยบ ฤฯ หนังสือ อื่น ๆ ซึ่ง เจ้า
พนักงาน แพทย์ จะ ต้อง การ ตรวจ เพื่อให้จัดการ ออกใบ อนุญาต ของ
คำน บ้อง กันโรค ภัยอันตราย นั้น ด้วยก็ได้ แต่เจ้าพนักงาน แพทย์ จะ
ต้อง ทำการ โดยทาง ที่ ถูกต้อง ด้วย กฎหมายตามที่ เห็น สัมควร ต้อง
ทำ เพื่อให้รู้ ได้ว่า ความ สดอาดเรียบร้อย ในเรือ แต่ใน บรรดา คน
ในเรือ นั้น ๆ มีอยู่ เป็น อย่างไร

ข้อ ๗ ห้ามไม่ให้เจ้าพนักงาน ศุลกากร ซึ่ง ทำการ ใน น้ำ ที่ อยู่
เกาะ ดี ชิง ฤฯ เมือง สัมทุก ปราการ อนุญาตให้เรือ ตำนึง ตำนิด ที่ มา
จากเมือง ฮองกง ฤฯ จากเมือง ท่า ไต ๆ ใน ประเทศ จีน ที่ ไม่ ได้
แสดง ใบ อนุญาต บอก ความ บริสุทธิ์ จากโรค อื่น ที่ ควร จะ ได้รับ จาก
เกาะ ไม่นั้น ถ้าแต่ ย่าง สิ้น คำที่ เกาะ ดี ชิง ฤฯ แค้น เคย เข้า มา กรุง
เทพ ฯ เป็น อันขาด แต่บรรดาเรือ ที่ จะ ได้ แสดง ใบ อนุญาต เช่น นั้น
ให้ตรวจดู แล้ว จึง จะ ยอมให้ ตำนึง ย่าง สิ้น คำที่ เกาะ ดี ชิง แด
เคย เข้า มา ยัง กรุง เทพ ฯ ฤฯ คำนบด อื่น ๆ ได้ ไม่ ต้อง มี การ ตรวจ อีก

ข้อ ๘ ให้เจ้าพนักงาน แพทย์ มีอำนาจ ตาม พระราช บัญญัติ ใน
จัดการ ตามที่ จะ เห็น สัมควร ใน บรรดา เรือ ฤฯ คน ทั้ หลาย อัน มีโรค
ติดมานั้น เพื่อบ้อง กันไม่ให้ โรค แพ้ หลาย ใต้ คือ ใ้

08/10/2556

ข้อ ๙ ผู้หนึ่ง ผู้ใด ที่กระทำ ความ ตะเมิด ฤๅ ช่วย กระทำ ความ ตะเมิด อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ด้วย พระราช บัญญัติ นี้ แต่ ทั้ง ผู้ เปน นาย เรือ ฤๅ กับ ต้น ฤๅ ผู้ ใด ๆ ซึ่ง มี อำนาจ บังคับ การ ของ เรือ ใหญ่ ฤๅ เรือ เต็กดำ ใด ๆ ที่ ได้ มีความ ตะเมิด นี้ เกิด ขึ้น กัด ฤๅ เปน เรือ ที่ ได้ ใช้อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ใน การ อัน เปน ความ ตะเมิด นี้ กัด ผู้ นั้น ๆ จะ ต้อง ต่าง คน มี โทษ บรวบ เปน เงิน ไม่ เกิน ๒,๐๐๐ บาท ฤๅ โทษ จำ ขัง ไม่ เกิน กำหนด เวลา ๖ เดือน ฤๅ ต้อง บรวบ โทษ ทั้ง ต้อง ด้ ฉะนั้น

ข้อ ๑๐ บรรดา เงิน ค่า ใช้จ่าย อัน มี ชั้น ที่ รัฐบาล ได้ ออก ไป เท่า ใด ใน การ รักษา ด้ง คน ที่ ได้ เขา ขึ้น จาก เรือ ไป พัก อยู่ ที่ ต่ำน บ้อง กัน โรค ภัยอันตราย ที่ เกาะ ใ้ นั้น ผู้ ที่ เปน เฮ เยนต์ ของ เรือ ต่ำน นั้น ต้อง ไซ้ คน ให้ แก่ รัฐบาล ทั้ง ด้ง

ข้อ ๑๑ พระราช บัญญัติ นี้ ให้ ด้ง นำ บัด ักระทรวง นคร บาท เปน เจ้ำน่า ที่ ด้ง การ พร้อม ด้วย ความ ช่วย อก หนุ้น ของ กรม ทหาร เรือ ให้ เปน อัน ไซ้ ได้ ตัด อก ทุก ประการ

ข้อ ๑๒ ประกาศ พระราช บัญญัติ ด้ง วันที่ ๔ ตุลาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๑๙ ซึ่ง แก้ ไซ้ เพิ่ม ติม ประกาศ พระราช บัญญัติ ด้ง วันที่ ๗ เมษายน รัตน โกสินทร ศก ๑๑๙ นั้น ให้ ยก ด้ง ด้ง

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๔ เมษายน รัตน โกสินทร ศก ๑๑๙ เปน วันที่ ๑๑๔๘๘๗ ใน รัชกาล บัด ุย บัด นี้

08/10/2566

ประกาศ อัครา เก็บ ภาค หดวงตีบุก มณฑลภูเก็ต

มี พระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระบรมมินทร มหา
 จุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้
 ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า อัคราเก็บ ภาค หดวง จาก ตีบุก มณฑลภูเก็ตนั้น
 บัดนี้เก็บ ๑๐ บก ซ้ำ บก หนึ่ง ถ้าราษฎร มี ตีบุก ยัง ไม่ถึง ๑๐ บก
 ก็ต้อง รอ ไว้จนกว่า จะได้ครบ ๑๐ บก จึง จะ นำ ไป จำหน่าย ได้ อนึ่งการ
 ที่ เก็บ ภาค หดวง เป็น ตีบุก เช่น นี้ เจ้าพนักงาน ต้อง จำหน่าย ตีบุก ภาค หดวง
 เป็นเงิน นำ ส่ง คตง อีก ซ้ำ หนึ่ง ทรง พระราชดำริ เห็น ว่า การ ที่ เก็บ
 ภาค หดวง เป็น ตีบุก ๑๐ ซ้ำ หนึ่ง เช่น นี้ เป็น การ ดำบาก แก่ ลูกค้า
 แดเจ้าพนักงาน แต่ เป็น การ ชัด ชวาง แก่ สินค้า ตีบุก ด้วย ทว่า ไป จึง ทรง
 พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ แก่ ใ้การ เก็บ ภาค หดวง จาก ตีบุก เพื่อให้
 เป็น การ สดวก แก่ ลูกค้า แดเจ้าพนักงาน ผู้ เก็บ ภาค หดวง ตีบุก ต่อ ไป ดังนี้
 ข้อ ๑ ให้ เก็บ ภาค หดวง ตีบุก มณฑลภูเก็ต ตาม ราคา ที่ ราษฎร
 ซื่อ ซาย กัน เป็น ราคา อย่าง สูง ณ เมือง บินัง ซึ่ง ได้ ทราบ คราว หลัง ที่ สิ้น นั้น
 ข้อ ๒ ให้ ใ้ ช้ ช้อ บงคัม นี้ ใน เมือง ภูเก็ต แดวันที่ ๑ มิถุนายน
 รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ เป็นต้นไป แต่ หิวเมือง อื่น ๆ ใน มณฑล
 ภูเก็ตนี้ ถ้า ขาดวง เทศาภิบาล เห็นสมควร จะ ใ้ ช้ ช้อ บงคัม นี้ ใน เมืองใด
 เมื่อ ขาดวง เทศาภิบาล ได้ ประกาศ ให้ มหาชน ทราบ แล้ว ก็ ให้ ใ้ ช้ ช้อ
 บงคัม นี้ สำหรับ เมือง นั้น ได้

ข้อ ๓ ถ้าเจ้าพนักงาน ได้ ทราบ ราคา ของ เมือง บินัง คราว หลัง ที่ สิ้น
 เท่าใดแล้ว ให้ คิด อัครา เก็บ ภาค หดวง เป็นเงิน เทียบ ตาม อัครา ใน ข้อ ๔
 ของ ประกาศ นี้

ข้อ ๔ อัคราที่เจ้าพนักงานได้คิดกะเทียบตามอัตรา จะเก็บภาคหลวง
เท่าใดนั้น ให้เจ้าพนักงาน บัดประกาศให้มหาชนทราบทั่วกัน แต่ให้
คงเก็บตาม อัตรานั้นไป กว่าจะได้ทราบราคาตึก จากเมือง บึงใหม่
สำหรับเทียบเปลี่ยน อัตราคือไป

ข้อ ๕ ให้ ไซ้อตรา^๕ เป็น พัก^๕ เก็บภาคหลวง ตึก^๕ ตาม ราคา^๕ ไซ้อ

ชาย^๕ กั้น^๕ ที่ เมือง^๕ บึง^๕

อัครา^๕ ตึก^๕ ที่ ไซ้อ^๕ ชาย^๕ กั้น^๕ เป็น^๕ หาบ^๕ แต่^๕ เป็น^๕ เงิน^๕ เหรียญ^๕ ดังนี้

ราคา ๕๐ เหรียญ	ภาคหลวง	ภาราระ ๑๕	เหรียญ	เซ็นต์
๕๐	ถึง	๕๑	เหรียญ	๑๔	๓๐
๕๑	๕๒	๑๕	๖๐		
๕๒	๕๓	๑๕	๙๐		
๕๓	๕๔	๑๖	๒๐		
๕๔	๕๕	๑๖	๕๐		
๕๕	๕๖	๑๖	๘๐		
๕๖	๕๗	๑๗	๑๐		
๕๗	๕๘	๑๗	๔๐		
๕๘	๕๙	๑๗	๗๐		
๕๙	๖๐	๑๘		
๖๐	๖๑	๑๘	๓๐		
๖๑	๖๒	๑๘	๖๐		
๖๒	๖๓	๑๘	๙๐		
๖๓	๖๔	๑๙	๒๐		
๖๔	๖๕	๑๙	๕๐		

08/10/2566

ราคา ๒๕ เหรียญ ถึง ๒๖ เหรียญ ภาคหลวงการระ ๑๙ เหรียญ ๘๐ เซนต์

๒๖	๒๗	๒๘	๒๙	๓๐	๓๑
๒๗	๒๘	๒๙	๓๐	๓๑	๓๒
๒๘	๒๙	๓๐	๓๑	๓๒	๓๓
๒๙	๓๐	๓๑	๓๒	๓๓	๓๔
๓๐	๓๑	๓๒	๓๓	๓๔	๓๕
๓๑	๓๒	๓๓	๓๔	๓๕	๓๖
๓๒	๓๓	๓๔	๓๕	๓๖	๓๗
๓๓	๓๔	๓๕	๓๖	๓๗	๓๘
๓๔	๓๕	๓๖	๓๗	๓๘	๓๙
๓๕	๓๖	๓๗	๓๘	๓๙	๔๐
๓๖	๓๗	๓๘	๓๙	๔๐	๔๑
๓๗	๓๘	๓๙	๔๐	๔๑	๔๒
๓๘	๓๙	๔๐	๔๑	๔๒	๔๓
๓๙	๔๐	๔๑	๔๒	๔๓	๔๔
๔๐	๔๑	๔๒	๔๓	๔๔	๔๕
๔๑	๔๒	๔๓	๔๔	๔๕	๔๖
๔๒	๔๓	๔๔	๔๕	๔๖	๔๗
๔๓	๔๔	๔๕	๔๖	๔๗	๔๘
๔๔	๔๕	๔๖	๔๗	๔๘	๔๙
๔๕	๔๖	๔๗	๔๘	๔๙	๕๐
๔๖	๔๗	๔๘	๔๙	๕๐	๕๑
๔๗	๔๘	๔๙	๕๐	๕๑	๕๒
๔๘	๔๙	๕๐	๕๑	๕๒	๕๓
๔๙	๕๐	๕๑	๕๒	๕๓	๕๔
๕๐	๕๑	๕๒	๕๓	๕๔	๕๕

08/10/2566

ราชาศัพท์ เหยียด ถึง ๙๐ เหยียด ภาคทองภาวระ ๓๒ เหยียด ... เซนต์

๙๐	๙๑	๙๒	๙๓	๙๔	๙๕	๙๖	๙๗	๙๘	๙๙	๑๐๐	๑๐๑	๑๐๒	๑๐๓	๑๐๔	๑๐๕	๑๐๖	๑๐๗	๑๐๘	๑๐๙	๑๑๐	๑๑๑
๓๒	๓๓	๓๔	๓๕	๓๖	๓๗	๓๘	๓๙	๔๐	๔๑	๔๒	๔๓	๔๔	๔๕	๔๖	๔๗	๔๘	๔๙	๕๐	๕๑	๕๒	๕๓
๖๐	๔๐	๒๐	๒๐	๙๐	๙๐	๙๐	๖๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๖๐	๗๐	๘๐	๙๐	๒๐

ประกาศณาณณันท์ ๑ พฤษภาคม วันโกธินทร ศึก ๑๑๙ ตรง กับ
 วันที่ ๑๑๔๙๔ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ประกาศกระทรวงว่าการต่างประเทศ

ด้วยมีศัเตอร์มเด็ก ประธานาธิบดีกรุงลิวิซชแดนท์ ฮอฟฟิค์ ถวาย
 แห่งสากลไปรษณีย์ที่กรุง เบิน มีหนังสือมายังกระทรวงว่าการต่างประเทศ
 ลงวันที่ ๑ ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๘ ว่าประเทศ โกลเรียได้
 เข้าด้วยใน หนังสือสัญญาสากลไปรษณีย์กรุงวอชิงตัน ลงวันที่ ๑๕
 มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๖ ได้เข้าด้วยตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม
 รัตนโกสินทร ศก ๑๑๘ คือ

๑ เมือง โกลเรียยังเข้าด้วยไม่ได้ ในการส่งสิ่งของที่ค่าราคาแพง
 เงินไปจะต้องใช้ให้ แต่ยังคงว่านี้จะส่งไปโดยเร็วไม่ได้ (ข้อ ๗
 แดข้อ ๓๓ ของหนังสือสัญญาใหญ่)

๒ กฎหมายเมือง โกลเรียไม่ยอมรับ ในการที่จะขอถอนผูกแก่ไข
 สลักหลังของหนังสือที่ได้มอบไปให้ไปรษณีย์แล้ว ถึงตั้งนั้นผู้
 ผู้จัดการไปรษณีย์จะอุสาห์ทำให้เป็นที่พอใจที่สุด ที่จะเป็นไป
 รายค่าขอซึ่งจะได้ส่งมาทางฮอฟฟิค์ไปรษณีย์ ประเทศที่ส่งหนังสือ
 เดิมมานั้น เพราะฉะนั้นค่าที่ขอควรจะมีถึงเจ้ากรมไปรษณีย์ที่กรุงเซนต์

๓ ว่าการที่จะร้องฟ้องเอาสิ่งของที่ได้มอบไว้ ณ ที่คาดคะเนว่า
 จะไม่ได้ไปถึง ควรจะมีไปทางฮอฟฟิค์ไปรษณีย์ ของประเทศที่
 ส่งมาเดิมและตำบลที่จะไปถึง

๔ เมือง โกลเรียจะเข้าด้วยในการรับผิดชอบ เป็นต้นด้วยสิ่งของ
 ใว้เห็นว่าหายไป

๕ เมือง โกลเรียก็เข้าด้วยเหมือนกัน ในความที่จะกันไม่ให้
 ด้วยเรื่องคิวไปรษณีย์ จะลงโทษตามกฎหมายที่ได้ตั้งไว้ ในชั้นที่

08/14/2556

จะได้กล่าว หากคน ชาว เมือง โกรเรียน่า ได้ทำการ ชื้อฎาโทษผิดใน
ความ เรียง เดียว กัน

๖ ว่าด้วย ราคาเงินในเมืองโกรเรียน่า กับเงิน ที่ใช้ อยู่ในสากล
โปรตุเกส นั้น ผิดกัน ค่า ขรรคมเนียม ที่ จะ เก็บใน เมือง โกรเรียน่า เป็นเงิน เท่ากัน
กับภาษี ของ สากลโปรตุเกส ได้กำหนดไว้ ดัง ต่อไปนี้

- ๑ ค่า ๒๕ เซนติม จะ เป็น ๕๐ ปูน
- ๒ ค่า ๑๐ เซนติม จะ เป็น ๒๐ ปูน
- ๓ ค่า ๕ เซนติม จะ เป็น ๑๐ ปูน

๗ เมืองโกรเรียน่า จะเข้าด้วยใน เงินใช้ ส้อย บำรุง ฮอฟฟิศโปรตุเกส นาน ๆ
ประเทศ ตาม ส่วน ของ ฮอฟฟิศ ที่ได้จัดไว้ เป็น ชั้น ที่ ๗ โดย ข้อ ๓๔
ของ ข้อ บังคับ เพิ่มเติม ที่ได้ มี กิจ ต่อ กับ หนังสือ สัญญา สากลโปรตุเกส

กล่าว ว่า การ ต่าง ประเทศ

วันที่ ๑๑ พฤษภาคม วันโกสินทร ศก ๑๑๙

(ลงพระนาม) เสด็จวงษ์วโร ประการ

เสนาบดี ว่า การ ต่าง ประเทศ

ประกาศจัดการป้องกันกาฬโรค

มี พระบรม ราชโอง การ ใน พระบาท สมเด็จพระ ปรมินทร มหาจุฬาลง
กรณ พระจุล จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัส เห็น อ เกด้า ทรง พระ
กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศ ให้ทราบทั่ว กัน ว่า

ด้วย บัดนี้ เชื้อกาฬโรคได้เกิดขึ้นแล้ว ในเมือง ชองกง แลเมืองอื่น ๆ
จึง มี พระราช ประสงค์ ที่ จะ จัดการ บังคับไม่ให้ โรคเช่น นั้น แพร่
หหลาย ตาม มา ถึง พระ ราช อาณาจักร นี้ ได้

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตรา พระราช บัญญัติ ประกาศ
ให้ ทราบ ทัด กัน ดังนี้

ข้อ ๑ ให้จัด เกาะไม้ เป็น ที่สำหรับ ทำ การ ต้าน บัง กัน โรค ภัย
ตราย แต่ เป็น ที่ ทำ การ ตรวจโรค ตาม ข้อ บัญญัติ ใน พระราช บัญญัติ นี้

ข้อ ๒ เรือดำหนึ่งดำโต ซึ่งออกจาก เมือง ชองกง แลเมืองไหหลำ
แลเมือง มินดา มา ถึง หน้า หน้า สยาม ใน วัน ฤา ใน ภาย หลัง วัน ที่ ได้

ประกาศ พระราช บัญญัติ นี้ ต้อง แวะจอด ที่ เกาะ ไม้ แต่ ก่อน ที่ จะ ได้
รับ ใบ อนุญาต ของ ต้าน บัง กัน โรค ภัย ตราย ให้ โดย เข้า มา ได้ นั้น

ต้อง รอ พัก อยู่ ถ้า จะครบ กำหนด เวลา ๙ วัน เต็ม นับตั้ง แต่ วัน ที่ ได้
ออกจาก เมือง ชองกง หรือ จน กว่า เจ้า พนักงาน แพทย์ จะ อนุญาต

ให้เข้ามา

ข้อ ๓ เรือดำหนึ่งดำโต ที่ ออกจาก เมือง ท่าโต ๆ ใน ประเทศจีน
มา ถึง หน้า หน้า สยาม ใน วัน ฤา ใน ภาย หลัง วัน ที่ ได้ ประกาศ พระราช

บัญญัติ นี้ ต้อง แวะจอด ที่ เกาะ ไม้ แต่ ต้อง รอ พัก อยู่ ที่ นั้น จน ถึง เวลาที่
เจ้าพนักงาน แพทย์ จะ ได้ ขึ้น ตรวจ บน เรือ แต่ ออกใบ อนุญาต

ของ ต้าน บัง กัน โรค ภัย ตราย ให้ โดย เข้า มา ได้

ข้อ ๔ ห้ามไม่ให้บุคคลผู้ใด นอกจาก เจ้าพนักงาน แพทย์ ฤา
ผู้ช่วย ของ เจ้า พนักงาน แพทย์ นั้น ทำการ ไป มา ติด ต่อ จำก เรือ

ดำโต ๆ ซึ่ง มา จาก เมือง ชองกง แลเมือง มินดา ฤา จาก เมือง ท่าโต ๆ

ในประเทศจีนไปยังฝั่ง ๆ จากฝั่งไป ยัง เรือ ดำนั้น ๆ จาก เรือ ดำนั้น ไปยัง เรือ ดำอื่น ๆ จาก เรือ ดำอื่น ๆ ไปยัง เรือ ดำนั้น ก่อน เรือ ดำนั้นได้รับใบอนุญาต ของ ท่าน บ็อง กัน โรค ภัยัน ตรายให้โดย เข้ามา ได้นั้น เป็น อัน ชาติ

ข้อ ๕ ผู้เป็น นายเรือ ๆ คน ผู้ใด ซึ่ง เป็น ผู้บังคับ การในเรือ ดำหนึ่ง ลำใด ที่ ต้อง จอด พัก อยู่ตาม กำหนด กัก ท่าน บ็อง กัน โรค ภัยัน ตรายนั้น ต้อง แจ้ง กิจการ ด้วย ส่วน เรือ แล ส่วน เวลา ที่ได้ เติบ เรือ มาตาม ทาง แล ส่วน การ มี ใช้ เจริญ ๆ ไม่มี อย่างไร ใน บรรดา ลูก เรือ แล คน โดย สार แล ทั้ง เหตุ การ อื่น ๆ แก่ เจ้า พนักงาน แพทย์ ตาม ที่ เจ้า พนักงาน ผู้ นั้น จะ ต้อง การ - แล ต้อง ตอบ คำ ตาม ต่าง ๆ ที่ เจ้า พนักงาน แพทย์ จะ ตาม นั้น โดย ความ จริง แล โดย ถ้วน ถี่ แล ถ้า เจ้า พนักงาน แพทย์ จะ ต้อง การ ให้ จัด เรือ แล เครื่อง ใช้ อื่น สมควร สำหรับ ส่ง คน โดย สार แล คน ลูก เรือ ขึ้น บน ที่ ท่าน บ็อง กัน โรค ภัยัน ตรายนั้น ก็ ต้อง จัด ให้ แล ทั้ง ต้อง ช่วย เจ้า พนักงาน แพทย์ ตาม สมควร ใน ทาง อื่น ๆ ทั้ง ไป เพื่อให้ เจ้า พนักงาน ผู้ นั้น ได้ จัด การ ออกใบ อนุญาต ของ ท่าน บ็อง กัน โรค ภัยัน ตราย สำหรับ เรือ ดำนั้น ด้วย

ข้อ ๖ เจ้า พนักงาน แพทย์ มี อำนาจ ที่ จะ ขึ้น ไป บน เรือ ที่ มา ถึง น่าน น้ำ สยาม ไค ทุก ลำ แล ตรวจ บรรดา คน ที่ อยู่ใน เรือ นั้น ได้ ทว หน้า แล ถ้า เห็น สมควร จะ เรียก ตรวจ ใบ สำคัญ แล ด้วย การ ใช้ เจริญ สำหรับ เรือ หนึ่ง ลำ แจ้ง จำนวน คน อพยบ ๆ หนึ่ง ลำ อื่น ๆ ซึ่ง เจ้า พนักงาน แพทย์ จะ ต้อง ควบคุม ตรวจ เพื่อให้ จัด การ ออกใบ อนุญาต ของ ท่าน บ็อง กัน โรค ภัยัน ตราย นั้น ด้วย ก็ได้ แล เจ้า พนักงาน แพทย์ จะ ต้อง

ทำการ โดยทางที่ถูกต้อง ด้วยกฎหมายตามที่เห็นสมควร ต้องทำ
เพื่อให้รู้ ได้รับความสะอาดเรียบร้อยในเรือ และในบรรดาคนในเรือ
นั้น ๆ มีอยู่เป็นอย่างไร

ข้อ ๗ ห้ามไม่ให้เจ้าพนักงานศุลกากร ซึ่งทำการในหน้าที่
อยู่เกาะดีซัง เกาะเมืองสมุทรปราการ อนุญาตให้เรือดำหนึ่งดำใด
ที่มาจากเมืองฮ่องกง แต่เมืองมณฑล เกาะจากเมืองท่าใด ๆ ในประเทศ
จีนที่ไม่ได้แสดงใบอนุญาตบอกความบริสุทธิ์ จากโรคอันที่ควร
จะได้รับจากเกาะใต้นั้น ถ้าเพียงถ่ายสินค้าที่เกาะดีซัง เกาะถันเคย
เข้ามากรุงเทพฯ เป็นอันขาด แต่บรรดาเรือที่จะได้แสดงใบอนุญาต
เช่นนั้น ให้ตรวจดูแล้วจึงจะยอมให้ถ่ายสินค้าที่เกาะดีซัง
แต่เคยเข้ามายังกรุงเทพฯ เกาะตำบลอื่น ๆ ได้ ไม่ต้องมีกา
ตรวจอีก

ข้อ ๘ ให้เจ้าพนักงานแพทย์ มีอำนาจตามพระราชบัญญัติ
จัดการตามที่เห็นสมควร ในบรรดาเรือทุกคนทั้งหลายอันมีโรค
คิดมานั้น เพื่อป้องกันไม่ให้โรคแพร่หลายได้ต่อไป

ข้อ ๙ ผู้หนึ่งผู้ใด ที่กระทำความละเมิดฎาช่วยกระทำความละเมิด
อย่างหนึ่งอย่างใดต่อพระราชบัญญัติ แต่ทั้งผู้เป็นนายเรือ
ฎากับคนฎาผู้ใด ๆ ซึ่งมีอำนาจบังคับการของเรือใหญ่ ฎาเรือเล็ก
ดำใด ๆ ที่ใดมีความละเมิดนั้นเกิดขึ้นก็ดี ฎาเป็นเรือที่ได้ใช้อย่าง
หนึ่งอย่างใด ในการอันเป็นความละเมิดนั้นก็ดี ผู้หนึ่ง ๆ จะต้อง
ต่างคนมีโทษปรับ เป็นเงินไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท ฎาโทษจำขังไม่
เกินกำหนดเวลา ๖ เดือน ฎาต้องรับโทษทั้งสองสถานนั้น

ข้อ ๑๐ บรรดาเงินค่าใช้จ่าย อันมีชั้นที่รัฐบาลได้ออกไป
 เท่าใด ในการ รักษาเลี้ยงดูคนที่ได้อาชีวน จาก เรือ ไปพัก อยู่ที่
 ค่าย บ้าง กัน โรคภัย ันตราย ที่เกาะไผ่ นั้น ผู้ที่ เป็น เฮเยนส์ ของ เรือ
 จำ นั้น ต้อง ใช้ เงิน ให้ แก่ รัฐบาล ทั้ง ดีน

ข้อ ๑๑ พระราช บัญญัติ นี้ ให้ เสนา บัด กระทรวง นครบาด เปน เจ้า
 หน้า ที่ จัด การ พร้อม ด้วย ความ ช่วย อุดหนุน ของ กรม ทหาร เรือ ให้
 เปน อัน ใช้ ได้ ตลอด ท่อ ประการ

ข้อ ๑๒ ประกาศ พระราช บัญญัติ ลง วันที่ ๕ ตุลาคม รัตน
 โกสินทร ศก ๑๑๗ ซึ่ง แก้ไข เพิ่มเติม ประกาศ พระราช บัญญัติ ลงวัน
 ที่ ๗ เมษายน รัตน โกสินทร ศก ๑๑๗ นั้น ให้ ยกเลิก เสีย

ประกาศ มา ณ วัน พุท ที่ ๙ พฤษภาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๑๙ เปน
 วันที่ ๑๑๕๐๒ ใน รัชกาล บัดนี้

ประกาศตั้งข้าหลวงกองแยกจัดการที่นา
 ในตำบลทุ่งหลวงเขตคลองประเวศบุรีรมย์

พระยา เทเวศรวงษ์ วิวัฒน์ เสนา บัด กระทรวง เกษตรา ชิการ ขอ ประกาศ
 ให้ทราบทั่วกัน ว่า ตาม ประกาศ กระแส พระบรม ราชโองการ ซึ่ง
 ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ประกาศ เมื่อ วันที่ ๒๒ ตุลาคม รัตน
 โกสินทร ศก ๑๑๘ ว่า ด้วย ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้า ฯ ตั้ง ให้ พระยา
 มหาโยธา ข้า หลวง กระทรวง เกษตรา ชิการ ๑ หลวง เมธี นฤปร
 ข้า หลวง กระทรวง ยุติธรรม ๑ เปน ข้า หลวง พิเศษ สำหรับ ออก ตราจอง
 และ พิจารณา กติ ที่ นาน ใน ตำบล ทุ่ง หลวง อัน เปน บริเวณ ที่ ซึ่ง บริษัท ชุก

คลอง แดงนา สยาม ได้รับ พระราชทาน พระบรม ราชานุญาต แล้ว
 บัดนี้ ได้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน พระบรม ราชาน
 ุญาต ให้ตั้ง นายโต มหาตม์ เด็ก เป็น ข้าหลวง กอง แยก ชั้น อีกร กองหนึ่ง
 มีอำนาจ ตาม ความ ข้อ ๕ แห่ง ประกาศตั้ง ข้าหลวง พิเศษ จัดการ ที่นา ใน
 ตำบลทุ่งหลวง แดงคลอง ประเวศบุรีรมย์ รัตนโกสินทร ศก ๑๑๘ นั้น ตั้งแต่
 วันที่ได้ตั้ง ใน ประกาศนี้ เป็นต้นไป เพื่อให้ช่วย ข้าหลวง กองใหญ่
 กระทำ ราชการ เรื่อง ที่ นาใน ตำบล อัน กล่าว มา แล้วนี้

กระทรวงเกษตราธิการ

ประกาศมา ณ วันที่ ๙ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

(ลงนาม) เทเวศร์ วงษ์วิวัฒน์

เสนาบดี กระทรวงเกษตราธิการ

ประกาศข้าหลวงกองแยก

ออกไปตั้งจัดการที่นาตำบลสี่แยกหัวตะเข้

ในคลองประเวศบุรีรมย์

ด้วยตาม ความใน ประกาศตั้ง ข้าหลวง กอง แยก จัดการ ที่ นา ตำบล
 ทุ่งหลวง แดงคลอง ประเวศบุรีรมย์ ว่า ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้ นายเบ๊ มะหาตม์ เด็ก เป็น ข้าหลวง กอง แยก ชั้น อีกร กองหนึ่ง มีอำนาจ
 ตาม ความ ข้อ ๕ แห่ง ประกาศตั้ง ข้าหลวง พิเศษ จัดการ ที่ นา ใน
 ตำบลทุ่งหลวง แดงคลอง ประเวศบุรีรมย์ รัตนโกสินทร ศก ๑๑๘ นั้น
 บัดนี้ นายเบ๊ ข้าหลวง กอง แยก จะได้ ออกไปตั้ง จัดการ ที่ตำบลสี่แยก
 หัวตะเข้ ใน คลอง ประเวศบุรีรมย์ ตั้งแต่วันที่ ๑๘ เดือนนี้ เป็นต้นไป

๐8/10/256๒

ศก ๑๑๙

หน้า ๓๑

เพราะฉะนั้นให้ราษฎร ผู้มีคดี หรือ มีกิจธุระในเรื่อง ที่ นำใน คำบด ที่ กล่าว มา แล้วนี้ ไปร้อง หรือไปซื้อ ขายที่ นำต่อกัน ต่อเจ้าพนักงาน กระทรวง นครบาล แต่ ต่อ หน้า ข้าหลวง กองแยกนี้ ข้าหลวง กอง แยก จะ ได้ พิจารณา แล ออกตรวจ ของ สำหรับที่ นำให้ แก่ ราษฎร ตาม ข้อ ความ ใน ประกาศตั้ง ข้า หลวง พิเศษ นั้น

กระทรวง เกษตรพาณิชย์

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๔ พฤษภาคม วันโกสินทร ศก ๑๑๙

(ลงนาม) เทเวศร์ วงษ์วิวัฒน์

เสนาบดีกระทรวงเกษตรพาณิชย์

ประกาศ กระทรวงโยธาธิการ

แผนก กรมไปรษณีย์ โทรเลข

ด้วย พระยา รัตนเดรัจฉิ ข้า หลวง เทศาภิบาล สำเร็จ ราชการ มณฑล ชุมพร มีใบ บอก เข้า มา ยัง กระทรวงโยธาธิการ ว่าขอพิทักษ์ไปรษณีย์ คำบด เกาะ สุ่มย มณฑลชุมพร นั้น ไม่มีการ อัน สมควร แก่ ประโยชน์ จะตั้ง ขอพิทักษ์ใน ที่ นั้น เวลานี้ กระทรวงโยธาธิการ เห็น ชอบ ตามใบ บอก ข้า หลวง แล้ว จึงได้ สั่ง ให้ เลิก ขอพิทักษ์ไปรษณีย์ คำบด เกาะ สุ่มย เสีย แล้ว จึง แจ้ง ความ มาให้ทราบทั่ว กัน

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม วันโกสินทร ศก ๑๑๙

ได้รับสั่ง เสนาบดี กระทรวงโยธาธิการ

08/10/2566

(ลงนาม) พระไปรษณีย์ ชูานุกฤษ

เจ้า กรมไปรษณีย์ โทรเลข

พระราชบัญญัติการเก็บอากรที่ดิน
 ในมณฑลตะวันตกเฉียงเหนือ
 รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ บดินทรเทพยมหามงกุฎ บรมราชวชิราวุธ บรมบพิตร วรุตมพงษ์ บริพัตร วรชัยราช นิกโรตม จาตุรนต์ บรม มหา จักรพรรดิราช สังกาศ บรม ขรรณิกมหา ราชาธิราช บรม นารด บพิตร พระ จุดจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว ผู้ทรง พระคุณ ขรรณอิน มหาประ เจริญ ให้ ประ กาศให้ ทราบ ทัง กันว่า ทรง พระ ราชดำริ หว่า การ เก็บ อากร ที่ดิน คือ เก็บ ค่า นา ภาษี ยาสูบ และ ภาษี หมากร มะพร้าว ค้างพลู เป็นต้น ใน หัว เมือง มณฑล ตะวันตก เที่ยง เหนือ ยัง ไม่ เป็น ระเบียบ เรียบ ร้อย เพราะ ที่ดิน ทำการ เพาะ ปลูก ใน มณฑล นั้น บาง เมือง มี เหมือง มี ฝาย อาไศรย น้ำ ทำการ เพาะ ปลูก ได้ ผล มาก บาง เมือง อาไศรย แค น้ำ ฝน เพาะ ปลูก ได้ ผล ไม่ บริบูรณ์ พักติ เก็บ เงิน อากร เสมอ กัน เป็น การ เด็ด รั้น แก่ ราษฎร ซึ่ง ทำการ เพาะ ปลูก ใน ที่มี ผล น้อย อยู่ อีก ประการ หนึ่ง ประเพณี ที่ ยก เงิน เงิน อากร ก็ ยัง มิ ได้ จาก ตกลง ตาม ควร กล่าว คือ ที่จะ ยก เงิน แต่ เฉพาะ ผู้ ซึ่ง ทำการ เพาะ ปลูก ไม่ ได้ ผล โดย มิ ใช่ว่า ความ ผิด ของ คน ซึ่ง ควร จะ ได้ รับ พระ มหา กรุณา ยก เงิน อากร โดย ยุติ ขรรณ อีก ประการ หนึ่ง ภาษี ยาสูบ ซึ่ง เก็บ ตาม จำนวน ต้น มา แต่ เดิม ทรง พระ ราช ดำริ เห็น ว่า เมื่อ คิด เพียย ดอิดรา พักติ ที่ เก็บ ยัง แรง นัก แต่ วิธี ที่ เก็บ ตาม จำนวน ต้น ยา เป็น การ ยาก แก่ เจ้า พนักงาน ผู้ ตรวจ เก็บ ด้วย

อนึ่ง การเก็บภาษี คน มะพร้าว หมายความว่า หมายความว่า ซึ่งมีอยู่ในแขวง นคร เชียง
ใหม่ แต่ นคร ตำบูน นั้น ทรง พระราชดำริ เห็น ว่า ที่เก็บภาษี อยู่ มะพร้าว
ต้น ตระ ๒ อัฐิ หมายความว่า ต้น ตระ ๑ กัฐี พลุ ค้าง ตระ ๑ โด่ฟัส ทุก วัน นี้ เป็นการ
แรง อยู่ ด้วย มะพร้าว หมายความว่า เหล่า นั้น เป็น ของ ปลุก ใน เขต บ้าน
สำหรับ ใช้ ส้อย ไม่ได้ ผล มาก ถึง เปน สิ้น ค่าใหญ่ ได้

เพราะ เหตุ นี้ ด้มควร จะจัด แบบ แขนง แด พักดี เก็บอากร ที่ดิน ใน หัวเมือง
มณฑล ตวัน ตก เชียง เหนือ ให้ เรียบ ร้อย จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ
ให้ ทราเปน พระราชบัญญัติไว้ ดัง นี้ ว่า

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติ นี้ ให้ เรียก ว่า “พระราชบัญญัติ การ
เก็บ อากร ที่ดิน มณฑล ตวันตก เชียงเหนือ รัตน โกลสินทร ศก ๑๑๙”

มาตรา ๒ ให้ ใช้ พระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ เดือน มิถุนายน
รัตน โกลสินทร ศก ๑๑๙ เป็นต้น ต่อไป

มาตรา ๓ ให้ เสนาบดี ซึ่ง บัญชา การ กรม สรรพากร นอก เปน ผู้จัดการ
ตาม พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้ ยกเลิก ภาษี หมากพลู มะพร้าว ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ใช้
พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ อัตราอากร ค่านา ใน หัวเมืองมณฑล ตวันตก เชียงเหนือ
ให้ เก็บต่อไป ดังนี้ คือ

ข้อ ๑ แขวง นคร เชียงใหม่ ซึ่ง น้ำไหล ลง ตำบูน บึง หรือ ที่เรียก
เข้าใจ กัน ใน พจนานุกรม “หลง แม่ บึง” ให้ เก็บไว้ ตระ ๓๒ อัฐิ

หน้า ๓๔

ศก ๑๑๙

ข้อ ๒ แขวง นคร เขียงใหม่ ซึ่ง น้ำไหลลงแม่น้ำคงกัต ไหลลง
แม่น้ำของ กัต ซึ่ง เรียกตามคำในพื้นเมืองว่า "หลงแม่คง" แต่
"หลงแม่ของ" ให้เก็บค่านาไร่ละ ๑๖ อัฐ

ข้อ ๓ แขวง นคร จำปาศิรินทร์ เก็บค่านาไร่ละ ๓๓ อัฐ

ข้อ ๔ แขวง นคร เมือง น่าน ซึ่ง น้ำไหลลงแม่น้ำน่าน กัต แม่น้ำ
ยมกัต ให้เก็บค่านาไร่ละ ๒๔ อัฐ

ข้อ ๕ แขวง นคร เมือง น่าน ซึ่ง น้ำไหลลงแม่น้ำจอง ให้เก็บค่า
นาไร่ละ ๑๖ อัฐ

ข้อ ๖ แขวง เมือง แพว ให้ลดค่านาตงคงเก็บไร่ละ ๒๔ อัฐ

ข้อ ๗ แขวง นาม ลำปาง ให้ลดค่านาตงคงเก็บไร่ละ ๑๖ อัฐ

ข้อ ๘ แขวง เมือง เถิน ให้ลดค่านาตงคงเก็บไร่ละ ๑๖ อัฐ

มาตรา ๖ ให้เก็บซากกรุดไร่ไร่ละ ซึ่ง ราษฎร ณ ที่ บำบัดขยเขา
ทำไร่เข้าโดยอัตราเข้าปลูก ๑๐๐๐๐ ห้าง (หมื่นหนึ่ง) หรือลดหนึ่ง
เป็นเงิน ๑๖ อัฐ

มาตรา ๗ ที่ดินซึ่งได้เก็บค่านาแล้ว ห้ามมิให้เก็บเข้าจากเจ้า
ของนาเป็นหางเข้า

มาตรา ๘ บรรดาสิ่ง ซึ่ง หวงห้ามที่ดิน เป็น กำมสิทธิ์ใดทำนา
ต้องเสียอากรตามเนื้อที่ ๆ ได้ หวงห้ามไว้ นั้น ให้ยกเว้น หรือให้ลด
อากรที่ ตีษได้ด้วยเหตุเหล่านี้ คือ

ข้อ ๑ ผู้ที่ได้รับพระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ยกเว้น
อากร ที่ดินโดยได้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีสำเนาถวายไว้
08/10/2566
เป็นคัมภีร์ จึงให้ ยกเว้น ตาม เขตที่ แด่กำหนด เว้นแต่ พระบรมราชานุญาต นั้น

ข้อ ๒ เจ้าของนา ซึ่งไม่อาจจะทำนาได้เพราะโค กระบือ ต้มหรือไถ นา ถ่มทราย หรือ เพราะฝนแล้ง ก้นดรนน้ำ หรือ ด้วยเหตุใด ซึ่งเป็ความจำ เป็น อนัน พันธ์เลย จะ บ้อง กนได้

ข้อ ๓ นา ที่ ทำ คน เขา เสีย บาง หรือ เสีย ไป ทัง หมด ด้วย สัน แ่ง ก้นดรน น้ำ หรือ น้ำ ทวม หรือ มี สัตว์ ทา อินทราย หรือ ด้วย เหตุใด ซึ่ง เหลือ อวได้ จะ บ้อง กนได้ แต่ ถ้ เขา ที่ เกียง แล้ง เป็น อินทราย โดย เหตุใด เด็กดี หรือ พูนไถ แต่ไม่ไถ ผล เด็กดี ก็ดี ไม่ ควร ยก เว้น เงิน ค่านา ให้

การ ที่ จะ ตัด เงิน ค่านา นั้น ให้ คิด ตาม วิช คือ เป็น คือ

(ก) ถ้ เขา เป็น นา แล ไร่ เสีย หมด หรือ เสีย เกือบ หมด ให้ ยก เงิน อากกร ใน พินนา แล ไร่ ที่ ไถ สำรอง ไว้ แล ไร่ นั้น ไม่ ให้ เกบ

(ข) ถ้ เขา ที่ เสีย นั้น เสีย มากกว่า ๑ ส่วน ใน สาม ส่วน ของ ผล ที่ เคย เกบ เกียง ได้ ให้ ยก เงิน อากกร เฉพาะ ส่วน ที่ เสีย นั้น แต่ ถ้ เขา เสีย ไม่ ถึง หนึ่ง ส่วน ใน สาม ส่วน ของ ผล ที่ เคย ทำ ได้ ห้าม มี ให้ ยก เว้น เงิน อากกร เป็น ต้น ว่า หนาน คำ ทำ นา ๔ ไร่ คง ได้ เขา เป็น สย่าง กตรง บัดะ ๑๕๐ สัด ถ้ ใน ศก ๑๑๙ ทำ นา ๔ ไร่ นั้น ไร่ เสีย ไป บาง ได้ ผล แต่ ๑๐๐ สัด ไม่ ควร ยก เงิน ค่านา ให้ แต่ ถ้ ไถ เขา น้อย กว่า ๑๐๐ สัด เช่น ๙๕ สัด แล ไร่ ควร ยก เงิน ค่านา ให้ ใน ส่วน ที่ เขา เสีย ไป นั้น

มาตรา ๙ อากกร ยาลูก ให้ เกบ ตาม เนื้อ ที่ ๆ ไถ ปังุก ยา ได้ ผล ไร่ ละ ๕ บาท

08/10/2566

มาตรา ๑๐ ให้ เห็น นาม ที่ ซึ่ง บัญชา การ กรม ชั่ว พากกร นอก ออก ข้อ บัง คับ แด แบบ แผน สำหรับ การ เกบ อากกร ที่ ดิน ตาม พระราชบัญญัติ นี้

ข้อ บังคับ แด่แบบแผน นั้น ถ้าได้ประกาศโฆษณา การ ให้มหาชน ทราบ
ทั่วกัน ใน หนังสือ พิมพ์ ราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ถือ ว่าเป็น ส่วน หนึ่ง
ของ พระราชบัญญัติ นั้น

ประกาศมา ณ วันที่ ๒ พฤษภาคม วันน โทสินทร ศก ๑๑๙ ตรงกับ
วันที่ ๑๑๔๙๕ ใน รัชกาล บัดนี้

ข้อ บังคับ การ เก็บ เงิน อากร ที่ ดิน
มณฑล ตวันตกเฉียงเหนือ
รัตน โทสินทร ศก ๑๑๙

ด้วย มี พระบรมราช โองการ ดำริเห็นชอบเกล้า ๆ ให้ ประกาศ ให้
ทราบ ทั่วกัน ว่า ตาม ความใน พระราชบัญญัติ การ เก็บ อากร ที่ ดิน
มณฑล ตวันตกเฉียง เหนือ รัตน โทสินทร ศก ๑๑๙ มาตราที่ ๑๐ นั้น ให้
ใช้ ข้อ บังคับ ดัง จะว่า ต่อไป นี้ เป็น ข้อ บังคับ สำหรับ การ เก็บ เงิน อากร ที่
ดิน สืบไป

ข้อ ๑ การ เก็บ ค่า ใน มณฑล ตวันตกเฉียง เหนือ นั้น ให้ เจ้า
สนาม หลวง จัด ให้ นาย แขวง เป็น พนักงาน ดำรวจ รังวัด

ข้อ ๒ ให้ จัด ตั้ง มี รังวัด ใน วันที่ ๑ ธันวาคม เป็น กำหนด ทุก ปี
แต่ ควร เก็บ เงิน ไว้ เสรี ภาย ใน มีนาคม

ข้อ ๓ การ รังวัด นั้น ให้ นาย แขวง พร้อม ด้วย แก่ บ้าน เป็น ผู้ รังวัด
แต่ ถ้า นาย แขวง จะ รังวัด ไม่ ได้ โดย เหตุ ประการ ใด ก็ ให้ นาย แขวง
จัด พนักงาน ออก ไป รังวัด เมื่อ แรก จะ ให้ ตั้ง มี รังวัด เติม รังวัด นาย
แขวง จะ ต้อง ประชุม นาย แขวง พร้อม กัน ประกาศ มอบ หน้า ที่ ชำแจง

วิธี การ ดำรงไว้ให้เขาใจ แต่ ต้อง กำหนด วันให้ นาย แคว้น จัดการ เติบ
ดำรง ตาม ท้อง ที่ เนื้อ นา มาก แล น้อย แต่ ให้ สัมบุหาณีย์ เปน น้ำ ที่
ตรวจตราให้ นาย แคว้น จัด การ ดำรง ตาม กำหนด คง ได้

เมื่อ นาย แคว้น ได้ ชี้แจง แก่ นาย แคว้น เขาใจ การ ดีแล้ว จึง ให้ มอบ
ใบ นำ รังวัด ที่ นา แบบ ที่ ๑ ให้ แก่ นาย แคว้น ไป

ข้อ ๔ ถึง จะ ให้ นาย แคว้น เปน ผู้ รังวัด ก็ได้ แต่ นาย แคว้น จะ ต้อง
จัด พนักงาน ออก ตรวจ การ รังวัด เพื่อให้ การ รังวัด รวดเร็ว ถูกต้อง
เรียบร้อย พนักงาน ตรวจ นั้น ผู้หนึ่ง จะ ให้ ตรวจ ก็ แคว้น ก็ แคว้น นาย
แคว้น จะ เห็น สัมควร แก่ การ

ข้อ ๕ การ ที่ นาย แคว้น ออก ดำรง นา นั้น ต้อง ออก เติบ รังวัด
พร้อม ด้วย เจ้า ของ นา วัด แล้ว ถูกรอก กว้าง ยาว ชื่อ เจ้า ของ แต่ กำบด
นา ลง ใน ใบ นำ รังวัด ที่ มา ตาม แบบ ที่ ๑ แล้ว ออก ใบ นำ ให้ แก่ ราษฎร
เจ้า ของ นา เปน คู่ มือ แต่ ใบ นำ นั้น ให้ ตั้ง ชื่อ นาย แคว้น แต่ เจ้า ของ นา
ถ้า เจ้า ของ นา เขียน หนังสือ ไม่ เปน ให้ เขา ค้ำ ค้ำ แม่ มือ ชาว กตชาติ

ประทับ ไว้ เปน สำคัญ เพื่อ กัน การ โกง เลียง ต่อ ไป เมื่อ เสร็จ แล้ว ให้
นาย แคว้น นำ หวี ขว ใบ นำ รังวัด ที่ มา มา ยิง ที่ ว่า การ แคว้น เพื่อให้
สัมบุหาณีย์ เปน น้ำ ที่ แต่ เนื้อ นา เปน ไร่ งาน ไร่ เนื้อ นา มาก น้อย เท่า ไ้
ให้ ถูกรอก ลง ใน บัญชี ทาง ว่า ตาม แบบ ที่ ๒ เสร็จ แล้ว ให้ ส่ง บัญชี
ทาง ว่า ถัด กัน ขึ้น ขว ใบ นำ ไป ยิง แก่ สำนาม หลวง ทอย ๆ กัน ไป เพื่อ ได้ ส่ง
ไป ยิง เจ้า พนักงาน นา เมือง ผู้ เปน เจ้า น้ำ ที่

ข้อ ๘/๒/25 ให้ เจ้าพนักงาน นา เมือง จัดการ ออก ตรวจ วัด สอบ กับ ราย
วัด ของ กรมการ แคว้น นาย แคว้น อีก ครั้ง หนึ่ง ตาม สัมควร แก่ เวลา แต่

การ ที่ ควร จะ ตรวจ สอบ ได้ เพื่อให้ เป็น การ ถก ต้อง ตีอก ชน หนา
แต่ ให้ เจ้า พนักงาน หนา เมือง สอบ ราย รั้ง อด เนื้อ หนา บัญชี ทาง วด กับ
บาญชี ตำรวจ

ข้อ ๗ เมื่อ สอบ เนื้อ หนา เป็น การ ถก ต้อง แล้ว จึง ให้ พนักงาน หนา
เมือง กรอก ใบ เดรัจฉำ สำหรับ เก็บ เงิน ตาม แบบ ที่ ๓

ข้อ ๘ เมื่อ เจ้า พนักงาน หนา เมือง กรอก ใบ เดรัจฉำ ให้ มอบ ใบ เดรัจฉำ
ให้ กรมการ แหวง เป็น ผู้ เก็บ เงิน ค่า หนา เมื่อ เก็บ เงิน ค่า หนา ช้อย นัน นาย
แหวง ซึ่ง เป็น ผู้ เก็บ ต้อง ทำ บาญชี ราย วน เงิน ถัด ตาม แบบ ที่ ๗ ไว้
สำหรับ จำนวน เงิน อากร ที่ ดัน ที่ เก็บ ได้ เงิน อากร ที่ ดัน ที่ เก็บ ได้ นั้น
ให้ นาย แหวง จด แยก ลง ไว้ ใน บาญชี ราย วน เงิน ถัด เป็น เต็ม ๆ ตาม
ประเภท ของ ไร่ ที่ ต้อง เสีย เงิน อากร แต่ ให้ กรมการ แหวง ทำ ใบ รับ ใบ
เดรัจฉำ ให้ ไว้ เป็น สำคัญ

การ เขียน ใบ เดรัจฉำ นี้ ถ้า มาก ก็ ให้ เจ้า พนักงาน หนา เมือง จัด การ แจง
คน เขียน ตาม ส้ม ควร เพื่อให้ ทน การ

ข้อ ๙ การ เก็บ เงิน หนใน ชน ดน ต้อง ให้ เจ้า พนักงาน หนา เมือง
ตระเตรียม บาญชี ราย ย่อ ชื่อ ราษฎร ซึ่ง ต้อง เสีย ค่า หนา ตาม แบบ ที่ ๙
แต่ ส่ง ไป ยัง ที่ ว่า การ ของ นาย แหวง ให้ นาย แหวง มอบ ให้ แก่ นาย แคว้น
เพื่อ นาย แคว้น จะได้ ชี้ แจง ต่อ ราษฎร ให้ ทราบ ทัก กัน ว่า จะ ต้อง เสีย เงิน
ค่า อากร คน ละ เท่า ใด แต่ ให้ นาย แคว้น ประกาศ ให้ ราษฎร ทราบ ดัง น้่า
เสีย ก่อน ไม่น้อย กว่า ๑๕ วัน เพื่อ ราษฎร จะได้ เตรียม เงิน ไว้
ให้ พรอม เมื่อ ถึง วัน กำหนด นาย แคว้น จะ ต้อง บังคับ งบ ราษฎร นำ เงิน
มา เสีย ค่า หนา จน สิ้น เชน

ข้อ ๑๐ ถ้าราษฎร คนใดไม่นำเงิน มาเสียค่านาตาม กำหนด ให้
นายแขวง ออกหมาย เกาะตัว ราษฎร ผู้ นั้น มาตั้ง คือ เจ้า ตำนาม หลวง
พร้อม ด้วย ตน ชาว ไบ เสรีจ

ข้อ ๑๑ อนึ่ง นาราย ใด ยังไม่ได้ เสียค่านา ให้ นายแขวง ออก
ประกาศ ชี้ คัก นาราย นั้น ไม่ยอม ให้ ผู้ ไบ ไป ทำการ อย่างใด ใน ที่ นา
จนกว่า จะ ได้ เสียเงิน ค่านา แล้ว

ข้อ ๑๒ ให้ กรมหลวง แขวง ยื่นรายงาน การ เก็บ เงิน คือ เจ้า ตำนาม
หลวง ตามแบบ ที่ ๕ ใน เวลา ที่ เจ้า ตำนาม หลวง กำหนด ให้ ยื่น แต่ เมื่อ
เก็บ เสรีจ แล้ว ให้ ผู้ บารม ชี ยศต พยุห ตาม แบบ ที่ ๖ แต่ คน ชาว ตั้ง เจ้า
ตำนาน หลวง โดย ทันทิ ถ้า นาราย ใด มี เหตุ ชัด ของ ก็ ให้ ถัด คือ
เสรีจ ติด กับ ตน ชาว นำ ตั้ง แทน ตัว เงิน ทุก ราย เหตุ ชัด ของ ที่ ถัด นี้
จะ ยอม ให้ เป็น อัน ชัด ของ ได้ แต่ การ ที่ จำ เป็น คือ ๑ ไม่ รู้ ว่า ตัว ราษฎร
อยู่ แห่งใด ๒ นำ ข้า คอ เดม มี ผู้ นำ รังวัด คราว ๑ แล้ว ภายหลัง มี ผู้ นำ
รังวัด อีก ๓ นาทก อยู่ ระหว่าง ความ ค้ำด ยังไม่ได้ ตัดสิน ให้ เป็น สิทธิ
ของ ผู้ใด ๔ นา ซึ่ง เจ้า ของ นา อพยบ ไม่ อยู่ เสีย ที่ ชื่น ๆ เช่น นี้ เป็น ตน

ข้อ ๑๓ กรมการ แขวง ต้อง ออกเดิน ทาง ตรวจ การ ตาม ท้อง ที่
ใน เวลา ที่ นาย แคว้น กำหนด สำรอง แต่ เก็บ เงิน แต่ การ ตรวจ นี้ ไม่ จำ เป็น
ต้อง ไป ตรวจ จง ทุก ๆ ราย ซึ่ง เป็น อัน เหลือ ชน ใดๆ จะ ทำได้ แม้ แต่
ใน หมู่ บ้าน หนึ่ง จะ แวะ เข้า ไป ตรวจ แต่ ๒ แห่ง หรือ ๓ แห่ง ก็ พอ ได้
ความจริง ถ้า จะ ไป ตรวจ ใน ที่ แห่งใด ต้อง พร้อม ด้วย นาย แคว้น
แก่ บ้าน เจ้า ของ ที่ กษะ พยาน ซึ่ง ตั้ง ภูม จำเนา อยู่ ใน ที่ แห่ง นั้น คน หนึ่ง
เรียก ไบ เสรีจ มา ตรวจ ดู แล้ว วัด ล้อม เผื่อ นา ด้วย ตนเอง เมื่อ ตรวจ

เห็นว่า ผู้ใด กระทำ ทุจริต บิดบัง ไม่เสีย ค่า นาน หรือ หนังสือ สำคัญ
พิรุณ มี รอย ขูด แก่ อัน ควร ส่ง โส่ย ก็ ให้ ทำ รายงาน นำ ส่ง ไป ยัง สำนาม
ที่ ว่า การ เมือง

หน้าที่ พนักงาน นา เมือง

ข้อ ๑๔ เจ้าพนักงาน นา เมือง จะต้อง เป็น ผู้ รับ ผิด ชอบ ใน การ เก็บ
เงิน ค่า นา ใน เมือง นั้น แต่ เมื่อ กรมการ แหวง ส่ง สุ่ม ตา หมาย ให้ ว่า
สำรวจ มา แล้ว จะต้อง ตรวจ สอบ ติ ให้ ถก ของ ภูวน ติ แล้ว จด ให้ เสมียน
เขียน ใบเสร็จ ทอย ๆ กัน ไป เมื่อ เขียน ไป แล้ว แล้ว ให้ นำ เสนอ
เจ้า สำนาม ทดอง เพื่อ ส่ง ให้ กรมการ แหวง จัด การ เก็บ ต่อ ไป ส่วน หมาย
ใบ นำ รังวัด ที่ นา ของ นาย แคว้น กรมการ แหวง นำ ส่ง มา นั้น ก็ ให้ เจ้า
พนักงาน นา เมือง คำนึง ให้ กรมการ แหวง ไป รักษา ได้ คง ให้ เจ้าพนักงาน
นา เมือง เก็บ รักษา แต่ สุ่ม ตา หมาย ให้ ว่า ว่า ได้ ก็ พอ

ข้อ ๑๕ แต่ ก่อน ที่ จะ ส่ง ใบเสร็จ ไป ให้ กรมการ แหวง นั้น ต้อง ให้
กรมการ แหวง ทำ ใบ ยืม ให้ ได้ เป็น ตัว เงิน ก่อน จึง จ่าย ใบเสร็จ ให้ ไป
แต่ เจ้าพนักงาน นา จะต้อง กำหนด เวลา ให้ นาย แหวง ไป เก็บ เงิน ตาม
แคว้น ที่ เงิน มาก แต่ เงิน น้อย คือ จำนวน เงิน ๑๐๐๐ บาท กำหนด ให้
เก็บ เพียง ๓ วัน เงิน ๒๐๐๐ บาท กำหนด ให้ เก็บ เพียง ๗ วัน เป็น
อย่าง มาก แต่ เมื่อ ก่อน ที่ จะ ส่ง ใบเสร็จ ให้ แก่ แหวง นั้น จะต้อง บอก ให้
นาย แหวง รู้ ล่วง ก่อน ใน ๒๐ วัน ว่า ใบเสร็จ แคว้น นั้น จะ เขียน เสร็จ แต่
จะ กำหนด ให้ ลง มือ เก็บ ตั้งแต่วันที่ เท่า นั้น ของ เดือน นั้น ๆ ทุก ๆ ครั้ง
เพื่อ ที่ แหวง จะ ประกาศ บอก ล่วง นำ ให้ ราษฎร ทราบ วันที่ จะ ลง มือ
เก็บ ให้ ทว ๆ กัน แต่ การ ที่ จะ กำหนด หน้าที่ แหวง เก็บ เงิน นี้ เจ้า

08/10/2566

พนักงาน จะต้องไว้ครวญผ่อนผัน ให้แขวงได้ มีเวลา รวบรวมเงิน แด่นำเงิน มาสั่งได้ คือที่เดี๋ยวกว่า แคว้นนั้น ให้เก็บตั้ง แต่คว้นนั้น ถึงวันนั้น เมื่อถึง วันที่ สิ้นสุด ของ การ เก็บเงินใน แคว้นนั้นแล้ว ต้องให้ มีวันพักสัก ๒ วัน หรือ ๓ วัน ตามควรแก่ ระยะทางไกลแต่ไกล ของ แขวงที่จะไป มาถึง ตำนานที่ ว่า การ เมืองได้แล้ว จึง ถึง วัน นัด เก็บเงิน แคว้นอื่นต่อไป การ ที่ ให้พนักงาน ก็เพื่อ ให้แขวง มีเวลา รวบรวมเงิน แด่นำเงิน มาสั่ง แต่ จะ ได้ รีบไป เสร็จไป จัด การ เก็บ อีก ค่ะต่อไป เมื่อถึง วันกำหนดนัด ให้แขวง มาสั่ง เงิน แด่นั้น ขวดเสร็จ ถึง ว่า จะ ชด ของ เก็บ ยังไม่ ได้ ด้วย ประการใด ๆ ก็จำเป็น ต้อง คืน ตัว เสร็จ ให้ แคว้นนั้น แทนตัว เงิน แต่ ถ้า แขวงใด ยัง มี ได้นำเงิน มาสั่ง ก็ให้ เจ้าพนักงาน นำทำ รายงาน เสนอ คือ เจ้า ตำนาน หดวง ให้ทราบ เพื่อ จะ ได้ เร่ง เรียก หรือ ปรับโทษ แขวง ให้เป็น แบบ อย่าง ต่อไป

ข้อ ๑๖ เจ้าพนักงาน นาเมือง จะต้อง ออก เดินทาง ตรวจ การ ท้องที่ จง เหนือ ๆ เพื่อ ได้ แนะนำ ชำแจง ให้ เจ้าพนักงาน กระทำ การ โดย เรียบร้อย แต่ ต้อง ตรวจ สอบ เหนือ นากับไป เสร็จ ตาม ความ ที่ ได้ กล่าว มา แล้ว ด้วย

หน้าที่ เจ้า ตำนาน หดวง

ข้อ ๑๗ ราษฎร คนใด ไม่นำเงิน มาเสียค่า นูที่ นายแคว้นไป บำรุง ร้อง เมื่อ กรวมการ แขวง ได้นำ ตัว ผู้นั้น มาสั่ง คือ เจ้า ตำนาน หดวง ก็ให้ เจ้า ตำนาน หดวง พิจารณา ดู เมื่อ เห็น ว่า ผู้นั้น ตั้งใจ ไม่ มา เสีย เงิน ค่า นูแล้ว ก็ให้ มุ่ง คบ ให้ เสีย ค่า นู จง เต็ม ตาม ไป เสร็จ แต่ ต้อง

๐๘/10/25๖๖

ปรับราษฎรผู้หนึ่ง เป็นค่าอาญาด้วยอีกได้ศ ๑ เป็นเงิน ๑ บาท ตั้งเข้าคลัง เป็นเงินหลวง

ข้อ ๑๘ ถ้ากรมการแขวงใดบอกรายงาน มาว่า ราษฎรเจ้าของนาแห่งใดไม่มาเสียเงินค่าตามกำหนด กรมการแขวงไปเกาะตัวก็หาพบไม่ ๆ รู้ว่าเจ้าของนาอยู่แขวงใดก็ดี หรือ นารายใดที่เจ้าของอพยบไปจากที่ที่เคยอยู่นั้นก็ดี ก็ให้เจ้าสนามหลวง ออกประกาศโฆษณาหาตัวเจ้าของ ๑๕ วัน ถ้าไม่มีผู้ใดมาแก้ตัวอ้างว่าเป็นที่นาของตน ตามกำหนด แล้วให้เจ้าสนามหลวง ยัดนาแปลงนั้นไว้แล้วให้คนเข้าเก็บเงินค่าเช่าส่งคลังเป็นเงินได้ในส่วนค่านานั้น

ข้อ ๑๙ ถ้ากรมการแขวงใด ขาดการชดชองที่จะเก็บเงิน ค่านาไม่ได้ด้วยเหตุประการใด เจ้าสนามหลวง จะต้องแก้ไขเหตุชดชองนั้นให้เสร็จไปโดยที่ชอบด้วยราชการ แต่ถ้ากรมการแขวงใดไม่นำเงินแต่ตน ชดชองเสร็จส่งให้ตามกำหนด ซึ่งเจ้าพนักงานได้รับค่าส่งเจ้าสนามจะแก้ไขโดยไม่เป็นการชดชองอย่างใดแล้ว ก็ให้ปรับกรมการแขวงนั้น เป็นข้อเดิมตามศกิกษานาหนึ่ง แล้วตั้งเข้าคลังไว้ใช้ราชการต่อไป

ข้อ ๒๐ เงินค่านาที่เก็บได้มากน้อยเท่าใด ให้ยกให้เป็นส่วนตดแก่นายแควน ร้อยละ ๒ แก่นายร้อยละ ๓ แต่การที่จะให้ส่วนตดนี้ไม่ต้องรอจนเก็บเสร็จจึงให้ ถ้าแควนใดเก็บได้เงินมาส่งเท่าใดให้คิดส่วนตดให้ที่เดียว

ข้อ ๒๑ ถ้ามีผู้อ้างว่าที่ นารายใดเป็น นาชาตุนาวัด ก็ให้เจ้าพนักงานไต่สวนดู ถ้าใดสงสัยถามว่าเป็น นาชาตุนาวัดตั้งแล้ว ก็ให้

เงินที่เก็บได้นำตั้ง เวชยาภิจักรวาล หรือเจ้าพนักงาน คตง แดง แต่เจ้า
สำนาม หลวง จระ บัญชา

ข้อบังคับ การทำไร่ เจ้า

ข้อ ๒๒ นายแคว้น แก่ บ้าน เป็นผู้สำรวจไร่ เจ้าตาม เชื้อ ปลุก
แต่ให้ ได้ รับ ส่วน ตต อย่าง เดียว กัน

ข้อ ๒๓ ให้ กรมการ แขวง ลง มือ จัดสำรวจ ใน เดือน ๑๐ เห็น อร
ตรงกับ เดือน กรกฎาคม แด คตง เก็บเงิน ให้เสร็จ ภายใน เดือน ตุลาคม ทุก ปี

ข้อ ๒๔ ให้ ใช้ ใบหน้า อย่าง แบบ ที่ ๑๓ ใบบานูชีสำรวจ แบบ ที่ ๑๔
ใบเสร็จ อย่าง แบบ ที่ ๑๕ ให้ เจ้าพนักงาน นายเมือง ตรีเตรียม บานูชี รายน
ชื่อ ชื่อ ราษฎร ซึ่ง ต้อง เสียเงิน ค่าที่ ไร่ เจ้าตาม แบบ ที่ ๔ แด ส่ง ไป ยัง
ที่ว่า การ ของ นาย แขวง ให้ นาย แขวง มอบ ให้ แก่ นาย แคว้น เพื่อ นาย
แคว้น จะ ได้ ชำแจง ต่อ ราษฎร ให้ ทราบ ทุก วัน ว่า จะ ต้อง เสียเงิน อกร
คน จะเท่าใด และ ให้ นายแคว้น ประกาศ ให้ ราษฎร ทราบ ต้อง นำ เสีย
ก่อน ไม่น้อย กว่า ๑๕ วัน เพื่อ ราษฎร จะ ได้ เตรียม เงิน ไว้ ให้ พร้อม
เมื่อ ถึง กำหนด นายแคว้น จะ ต้อง บังคับ ให้ ราษฎร นำเงิน มา เสีย คำน
จนถึงเงิน แต่ ให้ กรมการ แขวง ยื่น รายงาน การ เก็บเงิน ต่อ เจ้าสำนาม
หลวง ตาม แบบ ที่ ๕ และ เวลา ที่ เจ้า สำนามหลวง กำหนด ให้ ยื่น แด
เมื่อ เก็บเสร็จ แด ให้ ทำ บานูชี ยอด พืช ค่าที่ ไร่ เจ้าตาม แบบ ที่ ๒๐ แด
ต้น ขว ตั้ง เจ้า สำนาม หลวง โดย ทน ที่

ข้อ ๒๕ การ ที่ พวกคน บุกคน คอย ทำไร่ เจ้าบน เขาสูง นั้น ห้าม
ไม่ให้ เก็บ เพราะ เป็น คน ขัด สัน แด ได้ แด เข้า แด พอรับ ประทาน ไม่ใคร
ถึง ชือ ชาย

08/10/2566

ข้อ ๒๖ อนึ่งแต่ก่อนมาผู้ที่มีความประสงค์ จะทำไร่ เขาและเพาะ
ปลูกสิ่งของต่าง ๆ ณที่ใด ๆ ก็ทำตามชอบใจ ผู้ทำนั้นมักทำในป่า
ที่มีต้นไม้ชนิดที่ควรสงวนไว้ เป็นสินค้าแต่ผลประโยชน์แก่บ้านเมือง
แต่ตัดต้นไม้ทาบถนนหนทางหลวง เป็นถาวร กีดกันแก่คนไปมา
แต่มีแย่งชิงที่ทำไร่วิวาทกันเนื่อง ๆ กระทำให้เกิดคดีอหยความเป็น
การยุ่งยากแก่โรงศาลบ้านเมือง เพราะฉนั้นจึงต้องจัดการเรื่องนี้ให้
เป็นระเบียบเรียบร้อยต่อไปตามที่จะได้กล่าวต่อไปนี้ คือ

(๑) ถ้าผู้ใดมีความประสงค์จะตัดป่าไม้ โกงสร้างที่ดินทำไร่ เขา
หรือเพาะปลูกสิ่งใด ๆ กีด ถ้าที่นั้นอยู่ในเขตรแคว้นใดต้องให้
ผู้นั้นนำความมาแจ้งต่อนายแคว้นนั้นก่อนจึงตัดฟันป่าไม้ทำไร่ได้

(๒) เมื่อมีผู้มาขออนุญาตตัดฟันป่าไม้ทำไร่ได้นายแคว้นเช่นนี้แล้ว
ให้นายแคว้นตรวจได้สวนดู ถ้าไม่เป็นที่ควรห้ามตามที่กล่าวไว้ใน
ข้อ ๖ นี้แล้ว ให้นายแคว้นออกใบอนุญาตให้ตัดแบบที่ ๑๐

(๓) ถ้าในที่ป่าแห่งเดียวกันมีผู้มาขออนุญาตหลายคนก็ให้นายแคว้น
พิจารณาต ควรอนุญาตให้แก่คนใดตั้งบ้านเรือนอยู่ในแคว้นนั้น คือ
เป็นคนว่าถ้ามีผู้ขอตัดฟันป่าไม้ทำไร่ในที่เดียวกัน ๒ คน คนหนึ่ง
เป็นคนตั้งบ้านเรือนอยู่ในแคว้นเดียวกับที่ป่าที่จะตัดฟันทำไร่
แต่คนหนึ่งเช่นคนต่างแคว้นมาขอตัดฟันทำไร่ ควรให้นายแคว้น
อนุญาตให้แก่คนผู้ตั้งบ้านเรือนอยู่ในเขตรแคว้นเดียวกับที่ป่าที่จะ
อนุญาต แต่ถาคนแคว้นเดียวกันหลายคนมาขออนุญาต ที่ป่าราย
เดียวกันจะตัดฟันทำไร่ให้นายแคว้นอนุญาตให้แก่ผู้ขอก่อน

08/10/2566
(๔) นายแขวงทุก ๆ คน ต้องมีทะเบียนทำไร่เขาตามแบบที่ ๒๑

ซึ่งได้อนุญาตให้ราษฎรทำไร่ เมื่อถึงกำหนดเดือนหนึ่งให้นายแขวง
คัดสำเนาใบอนุญาตทะเบียนที่ไร่เข้าหนังสือไปให้เจ้าสนามหลวงเพื่อเจ้า
พนักงานนาเมืองจะได้เตรียมใบอนุญาตทะเบียนที่ไร่เข้าซึ่งนายแขวงได้
อนุญาตให้ราษฎรทำไร่เข้าไว้สำหรับเมือง

(๕) การที่ออกไปอนุญาต ให้ราษฎรตัดฟันป่าไม้อะไรนั้น
ห้ามมิให้นายแคว้นเรียกเงินค่าธรรมเนียมอนุญาต อย่างใดอย่างหนึ่ง
และถ้าไม่เป็นการควรห้ามตามข้อ ๖ แล้ว ห้ามมิให้นายแคว้นขัด
ขวางให้เป็นเหตุเดือดร้อนของราษฎรในการทำไร่หาเลี้ยงชีพ

(๖) ห้ามมิให้หมิ่นหนึ่งผู้ใด ตัดฟันป่าไม้ในที่มต้นไม้สักทำ
ไร่อย่างหนึ่ง ห้ามมิให้ตัดฟันไม้ทำไร่คร่อมถนนหนทางหลวง
หรือใกล้ทางหลวงให้กีดกันทางหลวง ที่มหาชนเดินไปมาประการ
หนึ่ง เพราะถ้าตัดไม้ริมถนนหนทางหลวงทำไร่ของเวไนยให้ทาง
หลวงออกไปไม่น้อยกว่า ๔๐ วาขนาด ห้ามมิให้ตัดฟันป่าไม้
ทำไร่ในที่ใกล้บ้านเรือนราษฎร เว้นแต่ที่จะตัดฟันไม่ห่างจาก
บ้านกว่า ๑๐๐ วาขนาด จึงจะตัดฟันไม้ทำไร่ได้ แต่ที่ป่าทุ่งปวง
นอกจากป่าไม้สัก ป่าไม้สีเสียด ไม้กวาง หรือที่ไม่กีดกันแก่ถนน
หนทางหลวง หรือใกล้บ้านจะไม่ทำให้ไฟเผาไหม้บ้านเรือน
ดังกล่าวมาแล้วนี้ ให้นายแคว้นออกอนุญาตให้ราษฎรได้ตัดฟันหา
เลี้ยงชีพไปตามเคย

(๗) ให้นายแคว้นหมิ่นตรวจตราแต่ ถ้าได้ทราบว่ามีผู้ใด
ไม่ได้รับหนังสืออนุญาตจากนายแคว้น ไปตัดฟันที่ป่าใดทำไร่
ให้นายแคว้นห้ามปรามไม่ให้หมิ่นทำไร่ต่อไป เว้นแต่ได้ขอ

อนุญาตเสียก่อน ถ้าผู้หนึ่งขัดขันไม่พึงห้ามปราม ให้นายแคว้น
จับตัวผู้หนึ่งมาส่งต่อ นายแขวง เพื่อจะได้ตั้งโทษตาม พระราช
กำหนดกฎหมาย

(๘) ให้ใช้แบบใบอนุญาต ให้ทำไว้เข้าตามแบบที่ ๑๐ และให้
นายแคว้นส่งคืนข้อใบอนุญาตกลับ มา ถึง ที่ว่าการ แขวง ภายใน
เดือน เมษายน ทุกปี

การ เก็บค่าที่ ดิน ทำไร่ ปลุก ยาสูบ

ข้อ ๒๗ ให้กรมการ แขวงจัด ตรวจ รังวัด เก็บเงินค่าที่ ปลุกยา
ใน วันที่ ๑ ธันวาคม แล ตรวจ รังวัด เก็บให้เสร็จ ภายใน เดือน มีนาคม

ข้อ ๒๘ ให้ใช้แบบใบนำอย่างแบบที่ ๑๖ ใบใบอนุญาตสำรวจแบบ
ที่ ๑๗ ใบเสร็จอย่างแบบที่ ๑๘ ให้เจ้าพนักงานนาเมือง ตรี
เตรียม บัญชี รายชื่อ ชื่อ ราษฎร ซึ่ง ต้อง เสียเงินค่าที่ ไร่ ปลุก ยาสูบ
ตามแบบที่ ๔ แล ส่ง ไปยัง ที่ว่าการ ของ นายแขวง ให้นายแขวง
มอบให้นายแคว้น เพื่อ นายแคว้นจะได้ ชี้แจง ต่อ ราษฎร ให้ทราบทั่ว
กันว่า จะต้อง เสียเงินค่า อากร ดน ตะเท่าใด และให้นายแคว้น ประกาศ
ให้ราษฎร ทราบล่วงหน้า เสียก่อน ไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน เพื่อราษฎร จะได้
ตระเตรียม เงินไว้ ให้พร้อม เมื่อถึง กำหนด นายแคว้น จะต้อง มงคัม
ให้ราษฎร นำเงินมา เสียค่า นา จนสิ้นเชิง และ ให้กรม การ แขวง
ยื่น รายงาน กร เก็บเงิน ต่อ เจ้า สำนาม หลวง ตาม แบบที่ ๕ และ เวลา
ที่ เจ้า สำนาม หลวง กำหนดให้ ยื่น และ เมื่อ เก็บเสร็จ แล ให้ ทำ บัญชี
ยอด พย์ค่าที่ ปลุก ยาสูบ ตาม แบบที่ ๑๙ แล ส่ง คืน ข้อ เจ้า สำนาม
หลวง โดยทันที

ข้อ ๒๙ การเก็บค่าไร่ ปดก ยาสูบ นั้น ถ้า นายแคว้น แก่ บ้านใด เป็นหน้าที่จัดการ รั้งวัด และ เก็บเงินให้ นายแคว้น แก่ บ้านใด รับส่วน ๓๓ อย่างว่า มาแล้วในข้อ ๒๑

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒ พฤษภาคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๙

(ดงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย

พระราชบัญญัติลักษณะผูกบิเงิน
รัตนโกสินทรศก ๑๑๙

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นเกล้าเห็นขอ กระทบตึงว่า ตามประเพณี มีมาแต่เดิม บรรดาเงิน แด บุตร เงิน หาดาน เงิน หน้าที่จะต้อง ออก แกรง รับราชการ ๓ ปี ต่อ เดือน ๑ ถ้า คนไรไม่ทำการ ก็ต้องผูกบิ แด เสียเงินค่า แกรงช่วยราชการ แผ่นดิน เมื่อถึง ๓ ปี จึงได้มีการผูกบิเงิน ครั้ง ๑ ปี มาจนบัดนี้ แต่ลักษณะการผูกบิเก็บเงินค่า แกรงเงินแต่เดิม มา ยังหา มี พระราชบัญญัติไม่ ทรงพระราชดำริที่ เห็นว่าในเวลานี้ สมควรที่จะให้ มี พระราชบัญญัติขึ้นไว้เพื่อจะให้ เจ้าพนักงานจัดการให้เป็นระเบียบเรียบร้อยต่อไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตราพระราชบัญญัตินี้ไว้สืบไปดังนี้

หมวดที่ ๑

ข้อ ๑ ผู้ใดผูกบิเงิน หรือ ค่าศอก ที่ไร แด อธิบาย คำพระราชบัญญัติ
คือ บัณฑิตราชบัณฑิต พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติลักษณะ

ผูก บั๊จัน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙” ให้ ไซ พระราชบัญญัติ ทอ พระราช
 อาณาจักร เว้น ไว้ แต่ บาง มณฑล ซึ่ง ได้ จัด การ เก็บ ค่า ราชการ จาก
 จีน ด้วย วิธี อย่าง อื่น หรือ เป็น มณฑล ซึ่ง เป็น ที่ กั้น ดาร จึง ไป รด เกิด
 ไป รด กระทบ หม่อม ให้ ยก เว้น การ ผูก บั๊จัน ใน มณฑล นั้น ๆ มณฑล ไต
 หรือ เมือง ไต ที่ จะ ยก เว้น การ ผูก บั๊จัน เมื่อ เสด็จ มา ได้ รับ พระราชทาน
 พระบรมราชานุญาต ประกาศ สั่ง ให้ ยก เว้น แล้ว ก็ ย้ำ ให้ ไซ พระราช
 บัญญัติ ใน มณฑล แด่ เมือง นั้น ๆ เสดย :-

มาตรา ๒ ใน พระราช บัญญัติ นี้ คำว่า “เสนาบดี” ให้ พง เจ้า
 ใจ ว่า เสนาบดี ซึ่ง ได้ บัญชา การ กรม ด้รพากร คำว่า “เทศาภิบาล”
 ให้ พง เจ้า ใจ ว่า ชา หดวง เทศาภิบาล หรือ ผู้ว่า ราชการ เมือง ซึ่ง มี อำนาจ
 นำ ที่ ปฏิบัติ ราชการ โดย อนุมัติ ของ เสนาบดี คำว่า “เจ้าพนักงาน”
 ให้ พง เจ้า ใจ ว่า เจ้า พนักงาน ด้รพากร หรือ เจ้า พนักงาน กอง ตระเวร
 แด กรม การ อ่า เกอ กำนัน ผู้ ใหญ่ บ้าน ซึ่ง มี นำ ที่ ทำ การ ตาม พระราช
 บัญญัติ นี้ คำว่า “กฎ เสนาบดี” ให้ พง เจ้า ใจ ว่า ข้อ บัง คับ ที่ จะ
 กระทำ การ ตาม พระ ราช บัญญัติ นี้ ซึ่ง เสนาบดี ตั้ง ขึ้น โดย ได้ รับ
 พระราชทาน พระ บรม ราชานุญาต แล้ว แด ลง ใน หนังสือ พิมพ์ ราชกิจจานุ
 เบกษา เป็น ลำ คัญ

หมวดที่ ๒

ว่า ด้วย เงิน ซึ่ง ต้อง ผูก บั๊จัน ค่า แรง แด ที่ จะ ไป ยก เว้น

มาตรา ๓ จีน นอก บุคร จีน หาดาน จีน มรดก ที่ ไฉสม เบนย ซึ่ง มี อยุ
 ใน ระหว่าง ๑๘ บั๊จัน ถึง ๖๐ ปี จะ ต้อง เสีย เงิน ค่า แรง ๔ บาท ๒๔ อัฐ
 แด ผูก บั๊จัน มือ ทุก คน ถ้า จีน หรือ บุคร จีน หาดาน จีน คน ไต ไม่ พอ ใจ

08/10/2566

จะผูกมัดขอซื้อจะขอรับใบเสร็จจั่วค่าคัญแทนผูกมัด เมื่อเสียเงิน

ค่าแรง ๖ บาท ๓๒ ชึ่งแล้ว ก็รับค่าคัญได้ไม่ต้องผูกมัด

มาตรา ๔ เงินที่เข้ามาใหม่จะต้องเสียเงินค่าแรงแต่ผูกมัดหรือรับ
ค่าคัญเหมือนกับเงินที่เข้ามาอยู่เก่าทุกประการ

มาตรา ๕ ให้ยกเว้นบุคคลต่างจำพวก ซึ่งมีอยู่ในข้อต่อไป
จากการที่ต้องเสียค่าแรงแต่ค่าผูกมัดคือ

ข้อ ๑ เงินบุตรเงินหลานเงิน ซึ่งได้รับพระราชทานสัญญาบัตร
หรือรับประทวนตราเดนาบัตรกระทรวงใด ๆ เป็นผู้มีบรรดาศักดิ์

ข้อ ๒ เงินบุตรเงินหลานเงิน ซึ่งรับราชการเป็นกรมการเป็นเจ้า
ภาษีนายอากร หรือเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้าน

ข้อ ๓ เงินบุตรเงินหลานเงิน ซึ่งได้อาษามริจาคทรัพย์สินช่วยราชการ
แผ่นดินในระหว่งคราวผูกมัดที่ล่วงมาแล้ว เงินกว่าจำนวนที่จะต้อง
เสียค่าแรงรับค่าคัญ

ข้อ ๔ เงินหรือบุตรเงินหลานเงิน ซึ่งเป็นผู้สำรวจบัญชีคนตาม
ความที่ว่าในมาตรา ๑๐

ข้อ ๕ เงินบุตรเงินหลานเงิน ซึ่งมีหนังสือคุ้มครองคนไทย

ข้อ ๖ เงินบุตรเงินซึ่งเป็นคนในบังคับต่างประเทศ มีสัญญาทาง
พระราชไมตรีคือกรุงสยาม แต่เงินบุตรเงินหลานเงินซึ่งเป็นคนใช้
อยู่ในสถานราชทูตต่างกงซุลต่างประเทศ

ข้อ ๗ เงินบุตรเงินหลานเงิน ซึ่งมีใบเสร็จเป็นสำคัญว่าได้เสียเงิน
ค่าราชการในอนุญาตซึ่งไม่ได้ผูกมัด

๐๘. 1๖. ๕๖๖

ข้อ ๘ เงิน บุตรเงิน หาดานเงิน ซึ่ง ภายต่ำกว่า ๑๘ ปี หรือ สูงกว่า ๖๐ ปี

ข้อ ๙ เงิน บุตรเงิน หาดานเงิน ซึ่ง เป็น คนทุพพลภาพไม่ สามารถ

จะ หาเลี้ยงชีพโดยตัวพัง คนได้

มาตรา ๖ ถ้าเงิน บุตรเงิน หาดานเงิน ซึ่ง สัมควร จะต้อง เสีย ค่าแรงตาม พระราชบัญญัตินี้ แต่ เป็น คนอนาถาไม่มีทรัพย์จะ เสียค่าแรง ก็ให้เอา ตัวใช้ราชการ เดือนหนึ่ง เป็น กำหนด

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยลักษณะ เรียกค่าแรง แด่ลูกบิเงิน

มาตรา ๗ เมื่อถึงคราว ลูกบิ ให้เทศาภิบาล ตั้ง ที่ ลูกบิเงินใน มณฑล นั้น นั้น มีจำนวน ตาม สัมควร แก่ การแต่ให้ มีเจ้าพนักงาน

ประจำทำ การ ลูกบิ แด เรียกเงิน ค่าแรง ตาม สัมควร ทุกแห่ง แต่ให้จัดให้ มีเจ้าพนักงาน ตำรวจ ตรวจเงิน แด บุตรเงิน หาดานเงิน ในท้องที่ ทวไป

มาตรา ๘ เมื่อถึง เดือน พฤษภาคม ในปีที่กำหนด ลูกบิ ให้เทศาภิบาล ออก ประกาศโฆษณา การ แก่เงิน แด บุตรเงิน หาดานเงิน ซึ่ง สัมควร

จะต้อง ลูกบิ เสียเงิน ค่าแรงใน มณฑล นั้นนั้น ว่าเจ้าพนักงาน จะไป ตั้ง มือ ลูกบิ แด เรียกเงิน ค่าแรง ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคมไป จนถึง

วันที่ ๓๐ กันยายน ให้เทศาภิบาล แจ้งไป ในประกาศนี้ด้วย ว่าเงิน แด บุตรเงิน หาดานเงิน ซึ่ง ตั้งบ้านเรือน อยู่ใน อำเภอดิ จะต้องไปเสียเงิน

ค่าแรง แด ลูกบิ ณที่ใด แต่ให้ ไปเสียเงิน ลูกบิ ตามวันที่ เจ้าพนักงาน ลูกบิใน อำเภอนั้นนั้น จะได้กำหนดให้ทราบในท้ายประกาศ ให้เทศาภิบาล

แจ้งไปด้วยว่า ถ้าเงิน แด บุตรเงิน หาดานเงิน ซึ่ง สัมควร จะต้อง ลูกบิเสียเงิน ค่าแรง ตาม พระราชบัญญัตินี้ ไม่มาเสียค่าแรง แด ลูกบิ

ตาม กำหนด เจ้าพนักงาน จะใช้อำนาจจับกุม บังคับให้เสียเงินค่าแรง
ผูกมัด แต่จะต้อง ปรับด้วย อีก โสดหนึ่ง ดังนี้

มาตรา ๙ ในเดือน พฤษภาคม ให้เจ้าพนักงาน ตำรวจ ทำบาญชีเงิน
แต่ บุตร เงิน หลาน เงิน ซึ่งจะต้อง ผูกมัด เสียเงินค่าแรง ตั้งต่อเจ้าพนักงาน
ผูกมัดในท้องที่

มาตรา ๑๐ ที่ใดซึ่งเงิน มากด้วย กัน ตั้ง ทำการ งานนี้ เจ้าแก้ว
ผิด ชอบควบคุม เจ้าพนักงาน จะให้เจ้าแก้ว เป็นผู้ ตำรวจก็ได้

มาตรา ๑๑ เมื่อเจ้าพนักงาน ผูกมัดในท้องที่ ได้รับ บาญชี ตำรวจ
ตรวจ สอบแล้ว ให้ส่งไปยัง เจ้าภิบาล ทำใบเสร็จส่ง กลับ มาให้ เก็บเงิน

มาตรา ๑๒ ให้ตั้ง มือเก็บเงินค่าแรง แต่ผูกมัด ขอ มอเงิน บุตร เงิน
หลานเงินตั้งแต่วันที่ ๑ เดือน กรกฎาคม เมื่อเงิน หรือ บุตรเงิน หลานเงิน
นำเงิน ๔ บาท ๒๔ ปี มาเสีย ก็ให้เจ้าพนักงาน รับเงินให้ ใบเสร็จ
แต่ผูกมัด ขอ มอไป เป็น สำคัญ ถ้าหากว่า เงิน หรือ บุตรเงิน หลานเงิน
คนใด ขอเสียเงิน ๖ บาท ๓๒ ปี ก็ให้ทำใบเสร็จ ตัวสำคัญให้ ไม่
ต้องผูกมัด

มาตรา ๑๓ เงิน หรือ บุตรเงิน หลานเงิน ซึ่งเจ้าพนักงานได้ ผูกมัดแล้ว
ต้องผูกมัดเงินสิ้นเดือน ธันวาคม จึงจะทิ้งไปได้

มาตรา ๑๔ เมื่อสิ้นเดือน กันยายน ให้เทศาภิบาล จัดตั้งด่านขึ้น
ณทางร่วมตำบลหนึ่ง หรือ หลายตำบล ตามสมควร แก่ภูมิประเทศใน
มณฑลนั้นนั้น งดให้ มีเจ้าพนักงาน ประจำสำหรับ ตรวจเงิน จร ที่ จะ
ไปมาผ่านด่านนั้น^{๕๖๖} ให้ตรวจตั้งแต่วันที่ ๑ เดือน ตุลาคม จนถึงเดือน
ธันวาคม จึงเลิก ให้เทศาภิบาล ทำป้าย ประกาศปิดไว้ ที่ด่านตรวจ

ทุกตำบล ให้ปรากฏว่าจีน หรือ บุตรจีน หลานจีน จะต้อง แวะให้เจ้าพนักงาน ตรวจก่อน จึง จะ ผ่านไปได้

อนึ่ง ให้เทศาภิบาล มีหมายสั่ง แก่ เจ้าพนักงาน ซึ่ง รักษา การตาม ท้องที่ ให้ตรวจจีน แล บุตรจีน หลานจีน ซึ่ง สัมควร จะต้อง ผูก บั๊ตเสียเงินค่าแรง ตาม พระราชบัญญัตินี้ ในระหว่าง ตงแต่วันที่ ๑ เดือนตุลาคม จนถึง เดือน ธันวาคม ถ้าเจ้าพนักงาน ตรวจ พบ ประจีน หรือ บุตรจีน หลานจีน ซึ่ง ยังมีติดเสียค่าแรง ผูก บั๊ต ตาม พระราชบัญญัติ ก็ให้คุมตัวไปส่ง ยัง เจ้าพนักงาน ผูก บั๊ต ใน ท้องที่ นั้น นั้น เรียกค่าแรง ผูก บั๊ตตาม พระราชบัญญัติ

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยความผิดที่ถึง พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑๕ จีน หรือ บุตรจีน หลานจีน คนใด ไม่มาเสียเงินค่าแรงตาม กำหนดวันที่ เจ้าพนักงาน ผูก บั๊ต นั้นต หมายถึง ให้มาเสีย ให้ปรับคนนั้น เป็น เงิน บาท ๑ เพิ่ม ขึ้น จาก จำนวน ค่าแรง จะต้อง เสีย นั้น

มาตรา ๑๖ จีน บุตรจีน หลานจีน คนใดไม่ยอมเสียเงินค่าแรง ผูก บั๊ต ให้เอาตัวคนนั้นไว้ ไซ้แรง ทำ ราชการ เดือน ๑ อย่าง คนอนาถา

มาตรา ๑๗ จีน บุตรจีน หลานจีน คนใด ไซ้ ใบเส็จ หรือ ตัว หรือ บั๊ต ของผู้อื่น พิจารณาได้ ความ ว่า กระทำ เพื่อ จะ ฉ้อ บิว ค่าแรง ซึ่ง ตนควร จะต้อง เสีย มีความผิด ก้อง ระหว่างโทษ ปรับ เป็น เงิน ไม่เกิน ๒๐ บาท หรือ จำคุก ไม่เกิน ๓ เดือน หรือ ทั้ง จำ แด่ ปรับ ด้วย ทั้ง ๒ สถาน

หมวดที่ ๕
ว่าด้วยบำเหน็จ

มาตรา ๑๘ เงินค่าแรงผูกปี^๕เงิน เก็บได้ในคำบติโตเท่าใด
พระราชทาน ส่วน ตกแก่ผู้ใหญ่บ้านในคำบตินั้น ๑๐๐ ตะ ๒ ถ้ากำนัน
เป็นผู้สำรวจ พระราชทานแก่กำนันอีก ๑๐๐ ตะ ๓ ถ้าที่ทำกรแห่งใด
มีเงินมาก เก้าแก่ผู้ควบคุมเงินรับเป็นผู้สำรวจตามความใน มาตรา ๑๐
ได้จำนวนเงินตั้งแต่ ๕๐ คนขึ้นไป พระราชทาน ส่วน ตกแก่
แก่ผู้สำรวจแต่ส่งเงินค่าแรงผูกปี ๑๐๐ ตะ ๑๐

มาตรา ๑๙ ในเวลาตรวจจับผูกปี^๕ ตามความที่ว่าใน
มาตรา ๑๔ นั้น พระราชทาน บำเหน็จแก่ผู้จับ ตามจำนวนคนที่จับ
ได้ โดยถูกต้อง คน ตะ ๑๖ ปี^๕

หมวดที่ ๖

ว่าด้วย อำนวยการจัด แะรักษา พระราช บัญญัติ

มาตรา ๒๐ ให้เสนาบดีที่มีอำนาจที่จะตั้ง กฏเสนาบดีเป็น ครั้ง เป็น
คราว เพื่อจัดการให้ เป็นไป ตาม พระราช บัญญัติ^๕ นี้ แะ กฏเสนาบดีนั้น
ให้หนักเหมือน เปน ส่วน หนึ่งใน พระราช บัญญัติ^๕ นี้

มาตรา ๒๑ ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ซึ่งได้บัญชาการ กรม
สรรพากร นอก แะให้เสนาบดี กระทรวง นคร ภาย ซึ่งได้บัญชาการ กรม
สรรพากรใน มีอำนาจ แะหน้าที่ที่จะรักษา พระราช บัญญัติ^๕ นี้ ตาม ท้อง
ที่ซึ่งได้บังคับบัญชาการ อยู่ ทั้ง ๒ กระทรวง นั้น

ประกาศมาณวันที่ ๑๗ พฤษภาคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๙ เป็น วัน
ที่ ๑๑๕๑๐ ในรัชกาลปัตยุบัน^๕ นี้

ประกาศเลื่อนกำหนดการผูกบัญชี

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำริห์เห็นชอบเกล้าฯ สั่งว่า ด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติลักษณะผูกบัญชี รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ เพื่อให้ใช้สำหรับการที่จะผูกบัญชีต่อไป ความแจ้งอยู่แล้ว

ตามความในพระราชบัญญัตินั้น ได้กำหนดให้เทศาภิบาลออกประกาศ แต่ทำบาญชีสำรวจเงินในเดือน พฤษภาคม แต่ให้ส่งมือเก็บเงินค่าแรงเงินตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ไปจนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน แต่ให้ตรวจเงินจร แต่ตรวจจับผูกบัญชี ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคมไปจนสิ้นเดือน ธันวาคม จึงเป็นสิ้นเขตการผูกบัญชี ยอมให้เงินปลดบัญชีจากขอมือได้ เมื่อเวลาสิ้นเขตนั้น มีกำหนดเวลาในพระราชบัญญัติอยู่ดังนี้

ทรงพระราชดำริห์เห็นว่า ในรัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ นี้ ถึงกำหนดคราวผูกบัญชี แต่พระราชบัญญัติได้ออกเวลาช้าล่วงมาเสียเดือนหนึ่ง เจ้าพนักงานจะจัดการให้ตรงตามเวลา ในพระราชบัญญัตินั้นไม่ได้ เพราะเหตุฉนั้นในการผูกบัญชี รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ คราวนี้ให้เลื่อนกำหนดที่ได้ว่าไว้ในพระราชบัญญัติออกไปเดือนหนึ่ง คือ

- ๑ ให้เทศาภิบาลประกาศ แต่ทำบาญชีสำรวจเงินในเดือน มิถุนายน
- ๒ ให้ส่งมือเก็บเงินค่าแรงเงิน ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคมไปจน

๐๘/๑๐/๒๕๖๖
สิ้นเดือนตุลาคม

๓ ให้ตั้งมือตรวจเงินจริง แดงฉบับเงินผูกบัตรตั้งแต่วันที่ ๑ เดือน
 พฤศจิกายน ไปจนถึงวันก่อนวันจ่ายตรุษจีนเป็นที่สุดท้ายแห่งการผูกบัตร
 ๔ ฉบับที่ได้ผูกบัตรขอซื้อของผูกไว้จนถึงวันจ่ายตรุษจีนจึงปลดได้
 การผูกบัตรเงินในคราวหน้าต่อไป ให้ใช้กำหนดตามมีในพระราช
 บัญญัติทุกประการ

ประกาศมาณวันที่ ๓ มิถุนายน รัตนโกสินทรศก ๑๑๙ เป็น
 วันที่ ๑๑๕๒๗ โย:รัชกาลปัจจุบันนี้

กฎเสนาบดีสำหรับการสำรวจแลกเปลี่ยนเงิน
 ค่าแรงผูกบัตรขอซื้อเงินในกรุงเทพฯ
 จำนวน รัตนโกสินทรศก ๑๑๙

ด้วยตามข้อความในมาตราที่ ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติผูกบัตรขอ
 ซื้อเงิน รัตนโกสินทรศก ๑๑๙ นั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาล ตั้งกฎเป็นข้อบังคับสำหรับการสำรวจ
 แดงเก็บเงินค่าแรงผูกบัตรขอซื้อเงินในมณฑลกรุงเทพฯ

หมวดที่ ๑

การออกประกาศ

ข้อ ๑ ในระหว่างเดือนพฤษภาคม ให้เจ้ากรมสรรพากรในออก
 ประกาศ เป็นภาษาไทยให้พวกจีน แดงบัตรเป็นบุตรจีนตามเงิน
 ซึ่งจะต้องเสียเงินค่าแรงแดงผูกบัตรขอซื้อของ ว่าเป็นการเก็บเงินค่าแรง
 แดงผูกบัตรขอซื้อเงินจะได้ตั้งมือตั้งแต่วันที่ ๑ เดือนกรกฎาคม ไป
 จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน แต่ในระหว่างตั้งแต่วันที่ ๑ เดือนตุลาคม

จนถึงวันที่ ๓๑ เดือน ธันวาคมนี้ เจ้าพนักงานจะต้องใช้อำนาจจับกุม
แต่บังคับให้ผู้ที่จะต้องเสียเงินค่าแรง แต่ผูกบข้อมือเสียเงินค่าแรง
แต่ผูกบข้อมือ

ในประกาศที่ออกนั้น คงกล่าวให้ชัดเจนว่าให้พวกเงินแต่ผู้ที่
บุตรเงินหลานเงิน ซึ่งตั้งบ้านเรือนประจำอยู่ที่ใด ถ้ามิได้ประจำอยู่ที่ใด
ไปเสียเงินค่าแรงแต่ผูกบข้อมือ ณที่ว่าการตำรวจแห่งใด ตาม
เวลาที่นายอำเภอในตำบลที่เงินนั้นตั้งบ้านเรือนอาศัยอยู่ ถ้าที่เดิน
ทางอยู่นั้นกำหนดไว้ ถ้าเงินผู้ใดไม่มาเสียเงินค่าแรงแต่ผูกบข้อมือ
เงินผู้นั้นจะต้องปรับโทษ ตามความในมาตรา ๑๕ แต่มาตรา ๑๖ ของ
พระราชบัญญัติลักษณะผูกบข้อมือ รักษานักโทษ พ.ศ. ๑๑๙

หมวดที่ ๒

การสำรวจ

ข้อ ๒ ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม เป็นต้นไป ปลัดอำเภอกรุงเทพฯ
ขึ้นใน กับกำนันทุกท้องที่ของตมมือสำรวจพวกเงินแต่บุตรหลาน
ของพวกเงิน ซึ่งจะต้องเสียเงินค่าแรงแต่ผูกบข้อมือตามบ้านผู้
ชื่อทั่วไปในท้องที่ของตน

ในการที่จะสำรวจนั้น เจ้าพนักงานต้องเที่ยวตรวจไปทุก ๆ หมู่บ้าน
ในตำบลของตน แต่ให้ผู้ใหญ่บ้านผู้เจ้าของบ้านทุกคน เรียก
พวกเงินแต่บุตรหลานของพวกเงิน ซึ่งจะต้องเสียเงินค่าแรงแต่ผูก
บข้อมือมาให้เจ้าพนักงานตรวจ บข้อมือเจ้าพนักงานตรวจทั่วแถว
ต้องทำบัญชีสำรวจใบนำตามแบบที่ ๑ จดชื่อเจ้าของบ้านกับจด
จำนวนเงินซึ่งอยู่ในบ้านนั้นทั้งต้น แต่รวมจำนวนเงินค่าแรงผูกบ
๐๘/10/2566

ที่ คง คงใช้ ทั้ง ต้น ดง ใน ช่อง บานูชี แถว ให้ เจ้าพนักงาน ผู้สำรวจ
 ดง ซื่อใหม่ นำออก ให้ เจ้าของบ้าน แต่ ให้ เจ้าของบ้าน ดง ซื่อใน
 ซื่อใหม่ นำ แถว ให้ ส่ง ไป ยัง ที่ ว่า การ อำเภอ อนึ่ง ใน เวลา ที่ เจ้า
 พนักงาน ทำ การ สำรวจ ถ้า มี ผู้ใด ที่ จะ ต้อง ยก เว้น ไม่ ต้อง เสีย เงิน
 ค่าแรง แต่ ผู้กับ ขอ มอ ตาม ที่ กล่าว ไว้ ใน มาตรา ๕ ของ พระราช
 บัญญัติ ลักษณะ ผู้กับ จัน รัตน โกสินทร์ คก ๑๑๙ ก็ ให้ จด ลง ไว้ ใน บานูชี
 ยก เว้น ตาม แบบ ที่ ๒ แถว ส่ง ไป ยัง ที่ ว่า การ อำเภอ พร้อม กับ บานูชี
 สำรวจ เจ้าพนักงาน ผู้สำรวจ จะ ต้อง ทำ การ นี้ โดย ความ ระวัง เพื่อ
 จะ มี ให้ ผู้ ซึ่ง ต้อง เสีย เงิน ค่าแรง แต่ ผู้กับ ขอ มอ หนี ไม่ ให้ สำรวจ ได้
 แต่ ให้ มี แต่ ผู้ ที่ อนุญาต ให้ ยก เว้น ลง ไว้ ใน บานูชี ยก เว้น อย่าง เดียว

การสำรวจ พวกจัน อยู่ใน บ้าน ผู้ มี บันดาศึกัด

ฎา บ้าน คนใน บังคับ ต่าง ประเทศ

ข้อ ๓ ตั้ง แต่ เดือน พฤษภาคม เป็น ต้น ไป บันดาศึกัด บ้าน ผู้ มี บันดาศึกัด
 ฎา บ้าน คนใน บังคับ ต่าง ประเทศ นอก จาก ที่ มี เงิน ไม่ เกิน ๕๐ คน นั้น
 เจ้าพนักงาน จะ ได้ ส่ง กระดาษ บานูชี ตาม แบบ ที่ ๗ ไป ขอ ให้ ดง จำนวน
 จัน ซึ่ง มี อยู่ ใน บ้าน ส่ง เจ้าพนักงาน เมื่อ ได้ รับ บานูชี แล้ว เจ้าพนักงาน
 จะ ได้ กำหนด วัน ขอ ให้ เจ้า ของ บ้าน ส่ง จัน นั้น มา เสีย เงิน ค่า แรง
 แต่ ผู้กับ ขอ มอ รับ ตัว ไป เสรี จิต วย

การสำรวจ พวกจัน ที่ ตั้ง อยู่ เป็น หมู่

ข้อ ๔ ที่ ได้ ซึ่ง จัน มาก ด้วย กัน ตั้ง ทำ การ งาน มี เจ้า แก่ ริม ผด ชอบ
 ควบคุม จัน ตั้ง แต่ ๕๐ คน ขึ้น ไป ถ้า เจ้าพนักงาน เห็น สัมควร จะ อนุญาต

ให้เจ้าแก้ว เป็น ผู้สำรวจ จำนวน เงิน เหล่า นั้น ตาม ความใน มาตรา ๑๐
 ของ พระราชบัญญัติ ตกษณ ผูกกับเงิน รัตน โกสินทร ศก ๑๑๙ ก็อนุญาต
 ได้ ให้เจ้าพนักงาน มอบ ใบอนุญาตสำรวจ แต่ อนุญาต ยก เว้น นั้น ให้กับ
 ผู้ ที่ เป็น หัวหน้า ไปสำรวจ มาขึ้น ถ้า ผู้ ที่ เป็น เจ้าแก้ว ของ พวก เงิน
 ต้อง การ เต็มย่น ช่วย ทำการ ก็ให้เจ้าพนักงาน จัด หา ให้ เพื่อ จะได
 สำหรั ทำ อนุญาต เหล่า นั้น เมื่อ เจ้าพนักงาน ได้ รับ อนุญาต แล้ว จะได
 จัด ให้ มี เจ้าพนักงาน ไป เก็บ เงิน ค่าแรง แต่ ยกตัว สำคัญ ผูกกับ ขอ มอ
 ให้ตาม ขรรม เนิยมน แต่ เจ้าแก้ว ผู้สำรวจ ต้อง รับผิดชอบ ใน การสำรวจ
 เจ้าพนักงาน สำรวจ ทุก ประการ

การสำรวจ พวก เงิน จร

ข้อ ๕ ใน การ ที่ จะสำรวจ เงิน จร ที่ เป็น คน เดิน ทาง แด่ ที่ อ่า ไศรย
 อยุ่ ตาม เรือ ทั้ง หมต นั้น ให้เจ้าพนักงาน จัด การ ดังนี้ คือ
 เมื่อ ถึง วันที่ ๑ เดือน ตุลาคม ให้ นาย อำเภอ ใน ตำบล นั้น ซึ่ง เป็น
 ตำบล ตั้ง อยุ่ ใน ทาง ร่ม ที่ คน ต่าง เมือง จะ ต้อง ผ่าน มา ทาง นั้น ตรวจสอบ
 ทุก ๆ ลำ ที่ พา เงิน ผ่าน มา ทาง ที่ ว่า การ ของ อำเภอ นั้น แต่ ให้ ทำ
 เป็น ประกาศ ปิด ไว้ ใน ที่ เบ็ด แผย ที่ โรง ตรวจสอบ ของ นาย อำเภอ ให้
 ปรากฏ ว่า เงิน ฤ ผู้ ที่ เป็น บุกรับ หาดาน เงิน ซึ่ง จะ ต้อง เสีย เงิน ค่าแรง
 แต่ ผูกกับ ขอ มอ ต้อง แวะ บอก ณะ ที่ โรง ตรวจสอบ เสีย ก่อน จึง จะ เดิน
 ทาง ต่อ ไป ได้ การ ที่ จะ ตรวจสอบ ต้อง ตรวจสอบ โดย ทน ที่ ถ้า ตรวจสอบ
 เห็น ว่า ไม่ เสรี เงิน มี ตำหนิ รูปพรรณ ผูก ต้อง กับ ผู้ ที่ ถอน นั้น แล้ว ก
 ให้ ปลด อย ตัว ไป แต่ ผู้ โต ที่ ต้อง เสีย เงิน ค่าแรง แต่ ผูกกับ ขอ มอ
 แต่ ยัง ไม่ มี ใบ เสรี เป็น คู้ มอ ก็ ให้ เก็บ เงิน ค่าแรง แต่ ผูกกับ ขอ มอ นั้น

โดยทันที ^{๒๒๖} ถ้าผู้หนึ่งยังไม่ได้เสียเงินค่าแรงแต่ผูกบ ^{๒๒๖} ข้อมือ ก็ให้ยึด

ตัวไว้จนกว่าจะชำระให้เสร็จ

ผู้ใดที่มาเสียเงินค่าแรง ^{๒๒๖} แต่ผูกบ ^{๒๒๖} ข้อมือ ณที่โรง ^{๒๒๖} ตรวจของ นายอำเภอ ก็ให้ นายอำเภอ ทำ ^{๒๒๖} บัญชี ^{๒๒๖} ตำรวจ ^{๒๒๖} เพิ่ม ^{๒๒๖} เติม ^{๒๒๖} ส่ง ^{๒๒๖} ไป ^{๒๒๖} ยัง ^{๒๒๖} ที่ ^{๒๒๖} ว่า ^{๒๒๖} การ เมือง ^{๒๒๖} ญาติ ^{๒๒๖} ว่า ^{๒๒๖} การ กรม ^{๒๒๖} ตำรวจ ^{๒๒๖} ใน ^{๒๒๖} ท้อง ^{๒๒๖} บ ๗ ^{๒๒๖} วัน

นายอำเภอ ^{๒๒๖} ทุก ^{๒๒๖} คน ^{๒๒๖} จะ ^{๒๒๖} ต้อง ^{๒๒๖} ได้ ^{๒๒๖} รับ ^{๒๒๖} ใบ ^{๒๒๖} เสร็จ ^{๒๒๖} ใจ ^{๒๒๖} ใบ ^{๒๒๖} อนุญาต ^{๒๒๖} ยก ^{๒๒๖} เว้น ^{๒๒๖} แต่ ^{๒๒๖} บ ^{๒๒๖} ใจ ^{๒๒๖} ให้ ^{๒๒๖} พอ ^{๒๒๖} เพื่อ ^{๒๒๖} เมื่อ ^{๒๒๖} เวลา ^{๒๒๖} ตรวจ ^{๒๒๖} แล้ว ^{๒๒๖} จะ ^{๒๒๖} ได้ ^{๒๒๖} ออก ^{๒๒๖} ตัว ^{๒๒๖} ใบ ^{๒๒๖} เสร็จ ^{๒๒๖} ผูก ^{๒๒๖} ข้อมือ ^{๒๒๖} ญาติ ^{๒๒๖} ใบ ^{๒๒๖} อนุญาต ^{๒๒๖} ยก ^{๒๒๖} เว้น ^{๒๒๖} ได้ ^{๒๒๖} ใน ^{๒๒๖} ท้อง ^{๒๒๖} บ

ในการ ^{๒๒๖} ที่ ^{๒๒๖} จะ ^{๒๒๖} ตำรวจ ^{๒๒๖} พวก ^{๒๒๖} จีน ^{๒๒๖} ที่ ^{๒๒๖} เป็น ^{๒๒๖} คน ^{๒๒๖} เดิน ^{๒๒๖} ทาง ^{๒๒๖} ให้ ^{๒๒๖} ผู้ ^{๒๒๖} ว่า ^{๒๒๖} ราชการ ^{๒๒๖} เมือง ^{๒๒๖} มี ^{๒๒๖} คำ ^{๒๒๖} สั่ง ^{๒๒๖} ให้ ^{๒๒๖} กำ ^{๒๒๖} หน ^{๒๒๖} ผู้ ^{๒๒๖} ใหญ่ ^{๒๒๖} บ้าน ^{๒๒๖} เจ้า ^{๒๒๖} พนักงาน ^{๒๒๖} กอง ^{๒๒๖} ตระ ^{๒๒๖} เวณ ^{๒๒๖} นาย ^{๒๒๖} อำเภอ ^{๒๒๖} แต่ ^{๒๒๖} เจ้า ^{๒๒๖} พนักงาน ^{๒๒๖} ตำรวจ ^{๒๒๖} ให้ ^{๒๒๖} ตรวจ ^{๒๒๖} ดู ^{๒๒๖} ตัว ^{๒๒๖} ใบ ^{๒๒๖} เสร็จ ^{๒๒๖} ของ ^{๒๒๖} พวก ^{๒๒๖} จีน ^{๒๒๖} ญาติ ^{๒๒๖} ที่ ^{๒๒๖} เป็น ^{๒๒๖} บุ ^{๒๒๖} ตร ^{๒๒๖} จีน ^{๒๒๖} หาด ^{๒๒๖} จีน ^{๒๒๖} บรรดา ^{๒๒๖} ที่ ^{๒๒๖} จะ ^{๒๒๖} ต้อง ^{๒๒๖} เสีย ^{๒๒๖} เงิน ^{๒๒๖} ค่า ^{๒๒๖} แรง ^{๒๒๖} แต่ ^{๒๒๖} ผูก ^{๒๒๖} บ ^{๒๒๖} ข้อมือ ^{๒๒๖} ซึ่ง ^{๒๒๖} เดิน ^{๒๒๖} ผ่าน ^{๒๒๖} มา ^{๒๒๖} ใน ^{๒๒๖} เขต ^{๒๒๖} ตำบล ^{๒๒๖} นั้น ^{๒๒๖} จึง ^{๒๒๖} ทุก ^{๒๒๖} คน ^{๒๒๖} ตั้ง ^{๒๒๖} แต่ ^{๒๒๖} วันที่ ^{๒๒๖} ๑ ^{๒๒๖} เดือน ^{๒๒๖} ตุลาคม ^{๒๒๖} จนถึง ^{๒๒๖} วันที่ ^{๒๒๖} ๓๑ ^{๒๒๖} เดือน ^{๒๒๖} ธันวาคม ^{๒๒๖} ถ้า ^{๒๒๖} จีน ^{๒๒๖} คน ^{๒๒๖} ใด ^{๒๒๖} มี ^{๒๒๖} ใบ ^{๒๒๖} เสร็จ ^{๒๒๖} ใจ ^{๒๒๖} ว่า ^{๒๒๖} ได้ ^{๒๒๖} เสีย ^{๒๒๖} เงิน ^{๒๒๖} ค่า ^{๒๒๖} แรง ^{๒๒๖} แต่ ^{๒๒๖} ผูก ^{๒๒๖} บ ^{๒๒๖} ข้อมือ ^{๒๒๖} แล้ว ^{๒๒๖} ก็ ^{๒๒๖} ให้ ^{๒๒๖} ปล่อย ^{๒๒๖} ตัว ^{๒๒๖} ไป ^{๒๒๖} ถ้า ^{๒๒๖} ตรวจ ^{๒๒๖} พบ ^{๒๒๖} ว่า ^{๒๒๖} ยัง ^{๒๒๖} ไม่ ^{๒๒๖} ได้ ^{๒๒๖} เสีย ^{๒๒๖} ก็ ^{๒๒๖} ให้ ^{๒๒๖} จับ ^{๒๒๖} แต่ ^{๒๒๖} พา ^{๒๒๖} ตัว ^{๒๒๖} ไป ^{๒๒๖} ส่ง ^{๒๒๖} ให้ ^{๒๒๖} นาย ^{๒๒๖} อำเภอ ^{๒๒๖} โดย ^{๒๒๖} ท้อง ^{๒๒๖} บ ^{๒๒๖} เพื่อ ^{๒๒๖} นาย ^{๒๒๖} อำเภอ ^{๒๒๖} จะ ^{๒๒๖} ได้ ^{๒๒๖} เก็บ ^{๒๒๖} เงิน ^{๒๒๖} ค่า ^{๒๒๖} แรง ^{๒๒๖} แต่ ^{๒๒๖} ผูก ^{๒๒๖} บ ^{๒๒๖} ข้อมือ ^{๒๒๖} แล้ว ^{๒๒๖} มอบ ^{๒๒๖} ใบ ^{๒๒๖} เสร็จ ^{๒๒๖} ใจ ^{๒๒๖} ให้ ^{๒๒๖} ไป ^{๒๒๖} เป็น ^{๒๒๖} สำ ^{๒๒๖} คัญ

คน ^{๒๒๖} จำ ^{๒๒๖} พัก ^{๒๒๖} นี้ ^{๒๒๖} ทุก ^{๒๒๖} คน ^{๒๒๖} นาย ^{๒๒๖} อำเภอ ^{๒๒๖} จะ ^{๒๒๖} ต้อง ^{๒๒๖} ตำรวจ ^{๒๒๖} ไว้ ^{๒๒๖} ใน ^{๒๒๖} บัญ ^{๒๒๖} ชี ^{๒๒๖} ตำรวจ ^{๒๒๖} เพิ่ม ^{๒๒๖} เติม ^{๒๒๖} แต่ ^{๒๒๖} ส่ง ^{๒๒๖} ไป ^{๒๒๖} ยัง ^{๒๒๖} ที่ ^{๒๒๖} ว่า ^{๒๒๖} การ ^{๒๒๖} เมือง ^{๒๒๖} ญาติ ^{๒๒๖} ว่า ^{๒๒๖} การ กรม ^{๒๒๖} ตำรวจ ^{๒๒๖} ใน ^{๒๒๖} ท้อง ^{๒๒๖} บ ๗ ^{๒๒๖} วัน ^{๒๒๖} ด้วย

08/10/2566

หมวดที่ ๓

ข้อบังคับเมื่อเวลาได้รับใบอนุญาตสำรวจ

ข้อ ๖ เมื่อ นายอำเภอได้รับ ใบอนุญาต รายงาน การสำรวจ ตามที่กล่าวไว้ ใน ข้อ ๒ ข้อ ๓ และ ข้อ ๔ แล้ว ต้อง ตรวจสอบ ใบอนุญาตสำรวจนั้น ให้ตกต้อง เรียบร้อยดี เมื่อ ตรวจสอบ แล้ว ให้ นายอำเภอ ส่ง ใบอนุญาตสำรวจนั้น ไปยัง ที่ว่าการ เมือง นำส่ง กรมสรรพากร ใน นายอำเภอไม่ต้อง คอย ที่ จะ รับ ใบอนุญาต ใน อำเภอ ของตัว จน ครบทั้ง สิ้น แล้ว จึง ส่งเมื่อได้รับ คำบด หนังสือ คำบดใด ตรวจสอบ เห็น ว่า ถูกต้อง ดีแล้ว ก็ให้ส่งไปยัง ที่ว่าการ เมือง โดยทันที เมื่อ ใบอนุญาตสำรวจ ฉบับใด ที่ ส่ง มาถึง ที่ว่าการ อำเภอ นายอำเภอ ตรวจสอบ เห็น ว่า จะ ต้อง ให้ มี คน ออกไป ตรวจสอบ ใน คำบด นั้น อีก ก็ให้ ไป ตรวจสอบ เอง ฎา ให้ สัมฤทธิ์ ใบอนุญาต ออกไป ตรวจสอบ แทน ใน คำบด นั้น

นายอำเภอ จะ ต้อง ตรวจสอบ ว่า ใบอนุญาต ยกเว้น ที่สำรวจแล้ว นั้น ถูกต้อง เรียบร้อยดี ฎา อย่างไร เพื่อ จะ บัง กั้น มิ ให้ ผู้สำรวจ เขา ซ้ำอีก ผู้อื่น ซึ่ง ไม่ควร อนุญาต ยกเว้น มาสำรวจ ลง ใน ใบอนุญาต การ ที่ จะ บัง กั้น มิ ให้ เกิด การ ขัด โกง ได้ นั้น นายอำเภอ จะ ต้อง เรียก บรรดา ผู้ ที่ จะ ได้รับ ใบ อนุญาต ยกเว้น มา ตรวจสอบ เสีย ก่อน แล้ว จึง ให้ ไป

ถ้า ผู้สำรวจ คนใด ใจต เขา ซ้ำอีก คน ที่ ไม่ควร อนุญาต ยกเว้น ลง ใน ใบอนุญาต โดย ที่ ฎา อยู่ แล้ว ต้อง ส่ง ตัว ผู้สำรวจ นั้น ไป ให้ ศาล ประถม โทษ โดย ถาน ข้อ หลวง แต่ ให้ ประับ เขา เงิน ส่วน ตก ของ ผู้สำรวจ นั้น เสีย ด้วย

08/10/2566

ควโใบเสด็จ

ข้อ ๗ เมื่อ บัญชีสำรวจ แด่ บัญชี อนุญาตยกเวน นั้น ได้ส่งมาถึง
ที่ว่าการ กรมสรรพากร ใน แด่ที่ว่าการเมือง แด้ว เจ้ากรมสรรพากร ใน
แต่ผู้ว่าราชการเมือง ต้อง ตรวจตรา ดูใน บัญชี นั้น โดยละเอียด ถ้า เห็น
ว่า ถูกต้อง แด้ว ก็ ให้เจ้าพนักงาน ผลประโยชน์ เขียน ควโใบ เสด็จ
แต่ตัว อนุญาตยกเวน ออกให้ ไป

การ เขียน ควโใบ เสด็จ แด่ ตัว อนุญาตยกเวน นี้ ต้อง รับ ทำให้ แด้ว
โดยเร็ว ถ้า เจ้าพนักงาน ประจำการ ไม่พอ ทำ ก็ ให้จัด จ้าง เต็มย่นรับ
เหมาะ เขียน ตาม อัตรา ที่ได้ รับอนุญาต เป็น การ จจร

ใบเสด็จ ที่ให้ ไว้แก่ ผู้ ที่มี ชื่อ อยู่ใน บัญชี การ ดำรวจ ตามที่กล่าว
ไว้ใน ข้อ ๒ ข้อ ๓ แด่ ข้อ ๔ นั้น จะ ต้อง ดัง ชื่อ ประทับตราของเจ้า
พนักงาน ผลประโยชน์ ทุก ๆ ฉบับ นายอำเภอ มีอำนาจ ที่จะ ส่งชื่อ
แต่ ประทับตราใน ใบเสด็จ ของ ผู้ ที่ ต้อง ดำรวจ ตามความใน ข้อ ๕

การ อนุญาต ยกเวน

ข้อ ๘ ให้ ยกเวน บุคคล ต่าง จำพวก ซึ่งมี อยู่ใน ข้อ ค่อไป นี้
ตาม ความใน มาตรา ๕ ของ พระราชบัญญัติลักษณะ ผู้ บังคับ วินิจฉัยคดี
ศักราช ๑๑๙ จาก การ ที่ ต้อง เสียค่า แกร่ง แด่ ผู้ บังคับ คื่อ

- (๑) จีน บุตร จีน หลานจีน ซึ่งได้ รับพระราชทาน สัญญาบัตร
ฎา รับ ประทาน ตราเสนาบดี กระทรวงใด ๆ เป็น ผู้ มี บันดาลคดี
- (๒) จีน บุตร จีน หลานจีน ซึ่ง รับราชการ เป็นกรมการ เป็นเจ้าภาษี
นายอากร ฎา เป็นภานัน ผู้ ใหญ่ บ้าน
- (๓) จีน บุตร จีน หลานจีน ซึ่งได้ ขาดำ บริจาคทรัพย์ ช่วยราชการ

แผ่นดิน ในระหว่าง คราว ถูก บังคับ ตั้ง มา แล้ว เกิน กว่า จำนวน ที่จะ ต้อง
เสีย ค่า แรง รับ ตัว สำคัญ

(๔) จัน บุตร จัน หาดาน จัน ซึ่ง เป็น ผู้ ดำรง วจ บาญชัคน ตาม ความ ที่
ว่า ใน มาตรา ๑๐ ของ พระราชบัญญัติ ตัด ษณ ผู้ กบ จัน รัตน โกสินทร ศก ๑๑๙

(๕) จัน บุตร จัน หาดาน จัน ซึ่ง มี หนังสือ คู่ ม ตัว เป็น ไทย

(๖) จัน บุตร จัน ซึ่ง เป็น คน ใน บังคับ ต่าง ประเทศ มี สัญญา ทาง
พระราชไมตรี ต่อ กรุงสยาม แต่ จัน บุตร จัน หาดาน จัน ซึ่ง เป็น คน
ใช้ อยู่ ใน สถาน ราชทูต แด กรุง ต่าง ประเทศ

(๗) จัน บุตร จัน หาดาน จัน ซึ่ง มี ใบ เสรี ใจ เป็น สำคัญ ว่า ได้ เสีย เงิน
ค่า ราชการ ใน มณฑล ซึ่ง ไม่ ได้ ถูก บัง

(๘) จัน บุตร จัน หาดาน จัน ซึ่ง อายุ ต่ำ กว่า ๑๘ ปี ฤๅ สูง กว่า ๖๐ ปี

(๙) จัน บุตร จัน หาดาน จัน ซึ่ง เป็น คน ที่ พด ภา พ ไม่ สามารถ จะ หา
เลี้ยง ชีพ โดย ตำ พัง ตน ได้

ใน การ ที่ เกี่ยว แก่ จำ พวก คน ที่ ควร จะ ได้ รับ อนุ ญาต ยก เว้น
ตาม ความ ใ้ มาตรา ๕ ข้อ ๑, ข้อ ๒, ข้อ ๓, แต่ ข้อ ๕ แต่ ที่
กล่าว ใจ ใน ข้าง ใต้ ของ ข้อ ๖ แต่ ข้อ ๗ ตาม ความ ใน พระราช
บัญญัติ นั้น ตัว อนุ ญาต ยก เว้น ไม่ ต้อง ออก ให้ ไป เพราะ หนังสือ สำคัญ
ที่ สำรับ ตัว ผู้ นั้น ก็ พอ จะ เป็น หลัก ฐาน อยู่ แล้ว ตัว อนุ ญาต ยก เว้น
ทุก ๆ ฌบับ จะ ต้อง ลง ชื่อ แด ประทับ ตรา ของ เจ้า กรม ธรรม ฟ้า การ ใน
ฤๅ ผู้ ว่า ราชการ เมือง ด้วย

หมวดที่ ๔

การ เก็บเงิน

ข้อ ๙ การ เก็บเงิน ค่าแรง แต่ผูก ข้อมือ จัน นี้ สุ่มห่มานุษเป็น

ผู้เก็บ ณะที่ ว่าการ อำเภอบ โดยความ ตรวจตรา แด คำสั่ง ของ นายอำเภอบ แต่ ว่า สุ่มห่มานุษ มี การ สรรพากร อื่น ที่ จะ ทำ นายอำเภอบ มี อำนาจ ที่ จะ ตั้ง ผู้ใด ผู้หนึ่งใด ที่ ว่าการ ของ อำเภอบ ให้ ทำ การ นั้น ได้ ซวด คราว หนึ่ง

เมื่อ กรม สรรพากร โน แต่ ผู้ว่า ราชการ เมือง จะ ส่ง ไป เสรี ไป ให้ นายอำเภอบ ทำการ ตรวจ เก็บ เงิน ค่าแรง แต่ผูก ข้อมือ จัน ก็ ให้ กำหนด

เวลา ที่ จะ ให้ ส่ง มือ เก็บ เวลาใดแต่ให้ แล้ว เสรี เวลาใด ทุก ๆ ตำบล

การ เก็บเงิน ค่าแรง แต่ผูก ข้อมือ จัน ของ ส่ง มือ เก็บ ตั้งแต่ วันที่ ๑ เดือน กรกฎาคม

นาย อำเภอบ ต้อง บอก ให้ นาย ตำบล ทุก ๆ คน ใน อำเภอบ ของ ตัว ว่า การ เก็บเงิน ค่าแรง แต่ผูก ข้อมือ จัน จะ ตั้ง มือ เก็บ เวลาใด แต่ ต้อง ให้ แล้ว เสรี เวลาใด ตาม เวลา ซึ่ง กรม สรรพากร โน แต่ ผู้ว่า ราชการ เมือง จะ ได้ กำหนดไว้ เพื่อ นาย ตำบล จะ ได้ มี เวลา พอ ที่ จะ พาคน มา เสีย เงิน ค่าแรง แต่ผูก ข้อมือ จัน ต่อ นายอำเภอบ

เจ้าพนักงาน เก็บเงิน ทุก ๆ คน ต้อง มี บานุษ เงิน สด รายวัน สำหรับ เงิน ที่ เก็บได้ ทุก วัน นั้นไว้ แต่ ให้ มี จำนวน เงิน ที่ ดัง คลัง แจง อยู่ ใน นั้น ด้วย

ตำบลใด โกธ จาก ที่ ว่าการ ของ นาย อำเภอบ ก็ ให้ นายอำเภอบ

ตั้ง ให้ กำหนด ที่ ตั้ง แต่ อยู่ใน ตำบล นั้น เป็น ผู้เก็บ แต่ กำหนด เวลา ที่ จะ

ต้อง เก็บ ให้ แล้ว ไป ให้ ทราบ ด้วย

08/10/1566

คน ธนาคารไม่มีเงิน จะเสีย

ต้อง เข้ารับใช้ การงาน

ข้อ ๑๐ ถ้าเงิน ฎา บุตร เงิน หาดาน เงิน คนใด ซึ่ง จะ ครอบ ครอบ เสีย เงิน
 ค่าแรง แต่เป็น คน ธนาคารไม่มีเงิน ค่าแรง จะ เสีย ผู้ นั้น จะ ต้อง เข้ารับ
 ใช้ แรง ทำการ งาน โยธา เดือน ๑ ตาม มาตรา ๑๖ ใน พระราชบัญญัติ
 การ ที่ จะ ทำ นั้น แต่ แต่ เจ้ากรม สรรพากร ใน แต่ ผู้ว่าราชการ เมืองจะ
 มี คำสั่ง ให้ ส่ง ไป ทำการ แต่ใน ระหว่าง เวลา ที่ ผู้ นั้น ทำการ งาน อยู่ นั้น
 ให้ เจ้าพนักงาน จัด หา อาหาร ให้ บริโภค แต่เงิน ฎา บุตร เงิน หาดาน เงิน ที่
 ถัด มา นี้ จะ ต้อง ผูก บิด ตอมมือ ตาม ขรรณนิยม แต่ ได้รับ ควบคุม ภาย
 ภาย ภาย ไม่ ต้อง เสีย เงิน ค่าแรง

เมื่อ เวลา เก็บ เงิน เจ้าพนักงาน

สรรพากร ต้อง ตรวจ สอบ

ข้อ ๑๑ ใน เวลา ทำการ เก็บ เงิน ค่าแรง แต่ ผูก บิด ตอมมือ จน นั้น เจ้า
 พนักงาน สรรพากร ทุก ๆ คน ต้อง ตรวจ สอบ แต่ ช่วย กำกับ ผู้ใหญ่ บ้าน
 ตรวจ ดู คน ที่ หอดบน ไม่ มา ผูก บิด เสีย เงิน ค่าแรง แต่ ให้ คอย ตรวจ สอบ
 อย่า ให้ เจ้าพนักงาน ผู้ น้อย กระทำ ให้ เงิน ฎา บุตร เงิน หาดาน เงิน ได้ ความ
 เด็ด ร้อน โดย มี จำเป็น

หมวดที่ ๕

การ เบ็ด เสด็จ

ข้อ ๑๒ มี เงิน ฎา บุตร เงิน หาดาน เงิน ได้ บริจาค ทบพ ใน การ อาสา
 ช่วย ราชการ แผ่นดิน เนื่อง ๆ ทรง พระราชดำริ ว่า คน เหล่า นั้น ได้
 กระทำ คุณ มี ราชการ อยู่ แล้ว จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ สั่ง ว่า

08/10/2566

ถ้าปรากฏว่าเงิน ๓๖๖ บาท ได้รับบริจาคทรัพย์สินในการ
 ซ้ำช่วยราชการแผ่นดิน อย่างใดในระหว่างคราวผูกมัดต้องมาแล้ว
 โดยจำนวนเงินเกินกว่าอัตราค่าแรงเงิน ตามพระราชบัญญัติลักษณะ
 ผูกมัด รักษากองทัพอากาศ คดี ๑๑๙ แล้ว ก็อย่าให้คนเหล่านี้ต้องผูกมัด
 ๓๖๖ บาท ต้องเสียเงินค่าแรงเลย ให้ถือเอาใบรับเงินช่วยราชการ
 ที่ผู้ว่าราชการเมือง ภูเก็ตทำให้เป็นสำคัญในการที่ยกเว้นโดยพระบรม
 ราชานุญาตนี้

วิธีตั้งเงินค้ำประกัน

ข้อ ๑๓ จำนวนเงินที่เก็บได้นั้น นายอำเภอจะต้องส่งไปยังคลัง
 เมืองอย่างช้าเพียง ๗ วัน ครั้น ๑ เดือนนั้น นายอำเภอจะเก็บเงินนั้นไว้
 ในที่ว่าการของตัว โดยไม่ต้องนำส่งคลังได้ แต่ในจำนวนเงินที่ไม่
 เกินกว่า ๑๖๖๖ บาท แต่ถ้านายอำเภอได้ตั้งอยู่ในพระนครแต่ไกล
 เมืองแล้ว เงินค่าแรงที่เก็บได้นั้นต้องส่งไปยังกรมสรรพากรใน
 ๓๖๖ บาท มิฉะนั้นถ้าเกินกว่านั้น รุ่งขึ้น

หมุดที่ ๖

นำเงินค้ำประกันของจำเลยมาตรวจตัวจริง

ข้อ ๑๔ จำนวนเงินค่าแรงที่เก็บได้จากพวกเงิน ๓๖๖ บาท รักษากองทัพอากาศ
 ที่ตั้งบ้านเรือนประจำอยู่ในตำบลนั้น ซึ่งได้สำรวจไว้ตามความ
 ในข้อ ๒ และข้อ ๔ ให้หักออกเป็นค่านำเงินค้ำประกันของจำเลย ร้อยละ ๓

ผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ ๒

ในการที่เจ้าพนักงานตรวจจับออกตรวจจับคน มาสำรวจ ตาม ความ
ใน ร้อย ๕ นั้น ถ้าจับได้คน หนึ่ง เจ้าพนักงาน ต้องได้รับ เงิน ค่า
บำเหน็จ ๑๒ อัฐ

แต่ แก่ ของ พวก จีน ที่ได้รับ อนุญาต เปน ผู้สำรวจ พวก จีน แล บุคร
จีน หลาน จีน ตาม ความใน มาตรา ๑๐ ของ พระราชบัญญัติ ลักษณะ ฎก บจีน
รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ นั้น ได้รับ เงิน ค่า บำเหน็จ ร้อย ละ ๑๐ ใน จำนวน
เงิน ค่าแรง ที่ เก็บได้ ตาม ภาษี ผู้สำรวจ ที่ เกิน กว่า ๕๐ คน

เงิน ส่วน ดิบ ทั้ง หมด เหล่า นี้ ต้อง หัก ออก จาก จำนวน เงิน ที่ เก็บได้
จ่าย ให้ แก่ เจ้า พนักงาน ผู้ ที่ ได้รับ นั้น โดย หนึ่ง แต่ จำนวน เงิน ที่
เหลือ อยู่ นั้น ให้ ส่ง เข้า ไว้ ใน คตัง

โทษ ของ ผู้ ที่ ไม่ มา เสีย เงิน ค่าแรง
ตาม เวลา ที่ กำหนด

ข้อ ๑๕ จีน ฎก บุคร จีน หลาน จีน ทั้ง บวง ที่ ไม่ ได้ มา เสีย เงิน ค่าแรง
แล ฎก บจีน มี ตาม ความใน มาตรา ๓ ของ พระราช บัญญัติ ลักษณะ
ฎก บจีน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ นั้น จะ ต้อง ปรับ เปน เงิน บาท หนึ่ง
ตาม ความใน มาตรา ๑๕ ของ พระราชบัญญัติ นั้น แต่ จำนวน เงิน ค่าปรับ นั้น
ก็ ให้ ส่ง เข้า ไว้ ใน คตัง เปน เงิน ค่า ปรับ ของ การ ดัรพากร

โทษ ของ ผู้ ที่ ไม่ ยอม เสีย เงิน
ค่าแรง ที่ ตัว จะ ต้อง เสีย

ข้อ ๑๖ จีน ฎก บุคร จีน หลาน จีน ที่ ไม่ ยอม เสีย เงิน ค่าแรง ที่ ตัว จะ
ต้อง เสีย ตาม ความใน มาตรา ๓ ของ พระราช บัญญัติ ลักษณะ ฎก บจีน
รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ นั้น ต้อง ให้ เขารับ เช่า งาน โยธา ของ เมือง ที่

08/10/2566

ตัว ลำนัก ขาไครย อยู่ ฎาที่ ตัว ถูก จับ นั้น มีกำหนด เวลา เตือน หนึ่ง
ตาม ความใน มาตรา ๑๖ ของ พระราช บัญญัติ นั้น การ ที่ จะ ทำ นั้น ต้อง
แล้ว แต่ เจ้า กรม ธรรม พากร ใน แต่ ผู้ ว่า ราชการ เมือง จะมี คำ สั่ง

แต่ ใน ระหว่าง เวลา ที่ ผู้ นน ทำ การ อยู่ นั้น ให้ เจ้า พนักงาน จัด หา อาหาร
ให้ บริโภค แด พวก จีน ฎา บุตร จีน หลาน จีน เหน่า นั้น ต้อง ผู้ ก มี ข้อม มี ๒
ตาม ขรรณ เนียม แต่ ได้ รับ ตัว อนุญาต ยก เว้น

โทษ ผู้ ที่ ใช้ โใบ เสรีจ ฎา บ
ซึ่ง ออก ให้ ไว้ สำหรับ ผู้ ชื่น

ข้อ ๑๗ ถ้า ผู้ เขย็น โใบ เสรีจ ให้ ตรวจ ทำ นิ รูป พรรณ โใบ เสรีจ
ไม่ ต้อง กับ คำ นิ รูป พรรณ ของ ผู้ นน แต่ ชน สัตถ์ เห็น ปรากฏ ว่า ผู้ นน
ตั้งใจ ที่ จะ ด้ วัช ฐาต โดย กิริยา ที่ ใช้ โใบ เสรีจ ฎา บ ที่ ออก ให้ ไว้ สำหรับ
ผู้ ชื่น กติ ผู้ นน จะ ต้อง เสีย เงิน ค่า แวง แต่ ปรับ โโทษ ตาม ความ ใน
มาตรา ๑๗ ของ พระราช บัญญัติ ลักษณะ ผู้ ก บั จัน วัช ฐาต โก สันทร ศก ๑๑๙

โทษ ผู้ ที่ ใช้ โใบ เสรีจ ฎา บ บ่ ๒๓๓

ข้อ ๑๘ ใน การ ที่ ผู้ ไท ใช้ โใบ เสรีจ ฎา บ บ่ ๒๓๓ นั้น ผู้ นน จะ ต้อง ถูก
จับ แต่ เสีย เงิน ค่า แวง แล ด้ ตั้ง ตัว ไป ให้ ด้ าส ปรับ โโทษ ตาม
พระราช กำหนด กฎหมาย อื่น ควร แก่ ความ มิ ต

กฎ เสนา บคิ

สำหรับ การ ตำ รวจ แด เก็บ เงิน ค่า แวง ผู้ ก บั

๐8/10/2566 ข้อ มี อัจ น ใน มณฑล ต่าง ๆ

ด้วย ตาม ความ ใน มาตรา ๒๖ แห่ง พระราช บัญญัติ ผู้ ก บั จัน นั้น

ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ใ้ช้กฎต่อไปนี้ เป็น ข้อ บังคับ สำหรับ
การ ดำรง แต่ เก็บ เงิน ค่าแรง ผูก บังข้อ มือ จีน

หมวดที่ ๑

การ ออก ประกาศ

ข้อ ๑ ใน ระหว่าง เดือน พฤษภาคม ให้ เจ้าหลวง เทศาภิบาล ออก
ประกาศ เป็น ภาษาไทยให้ พวก จีน แต่ ผู้ ที่ เป็น บุตร จีน หาดาน จีน ซึ่ง จะ
ต้อง เสีย เงิน ค่าแรง แต่ ผูก บังข้อ มือ ว่า การ เก็บ เงิน ค่าแรง แต่ ผูก บัง
ข้อ มือ นั้น จะ ได้ ตั้ง มือ ตั้ง แต่ วันที่ ๑ เดือน กรกฎาคม ไป จนถึง
วันที่ ๓๐ กันยายน แต่ ใน ระหว่าง คง แต่ วันที่ ๑ เดือน ตุลาคม จนถึง
วันที่ ๓๑ เดือน ธันวาคมนี้ เจ้าพนักงาน จะ ต้อง ใช้ อำนาจ จับกุม
แต่ บังคับ ให้ ผู้ ที่ จะ ต้อง เสีย เงิน ค่าแรง แต่ ผูก บังข้อ มือ เสีย เงิน ค่า
แรง แต่ ผูก บังข้อ มือ

ใน ประกาศ ที่ เจ้าหลวง เทศาภิบาล ออกไปนั้น ต้อง ก่อว่า ให้ ชัดเจนว่า
ให้ พวก จีน แต่ ผู้ ที่ เป็น บุตร จีน หาดานจีน ซึ่ง ตั้ง บ้าน เว้น ประจำ อยู่ ถัด
ญาติ ได้ ประจำ อยู่ ถัด ไป เสีย เงิน ค่าแรง แต่ ผูก บังข้อ มือ นั้น ว่า การ
สำรวจ แห่ง ใด ใน มณฑล นั้น ตาม เวลา ที่ นาย อัง เกอ ใน คำบ่ง ที่ ตัว
ตั้ง บ้าน เว้น อาศัย อยู่ ญาติ ตัว เดิม ทาง ชั่ว นั้น กำหนด ได้ ถ้า ผู้ ใด
ไม่ มา เสีย เงิน ค่าแรง แต่ ผูก บังข้อ มือ ผู้ นั้น จะ ต้อง ปรับ โทษ ตาม กฎ
ใน มาตรา ๑๕ แต่ มาตรา ๑๖ ของ พระราชบัญญัติ ทัศน ผูก บังจีน
รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

หมวดที่ ๒

การสำรวจ

ข้อ ๒ เมื่อถึงวันที่ ๑ เดือน พฤษภาคม กำหนดต้องลงมือสำรวจ
พวกจีนแถบทรูหลานของพวกจีน ซึ่งจะต้องเสียเงินค่าแรงแต่
ผูกข้อมือ

ในการที่จะสำรวจนั้น กำหนดต้องเที่ยวตรวจไปทุก ๆ หมู่บ้าน
ในตำบลของตัว - ผู้ใดให้ผู้ใหญ่บ้านทุก ๆ คนเรียกพวกจีนแถบทรู
หลานของพวกจีน ซึ่งจะต้องเสียเงินค่าแรงแต่ผูกข้อมือนั้นมา

ให้กำหนดตรวจ เมื่อกำหนดตรวจทั่วแล้ว ต้องจดลงในบัญชี
สำรวจตามแบบที่ ๑ และให้ส่งไปยังที่ว่าการอำเภอก่อนหน้าเมื่อจะ
สิ้นเดือน พฤษภาคม ในเวลาที่กำหนดทำการสำรวจ ถ้าผู้ใดที่จะต้อง
ยกเว้นไม่ต้องเสียเงินค่าแรง แต่ผูกข้อมือตามที่ได้กล่าวไว้ใน

มาตรา ๕ ของพระราชบัญญัติลักษณะผูกข้อมือ รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙
ก็ให้จดลงในบัญชียกเว้นตามแบบที่ ๒ แล้วส่งไปยังที่ว่าการ
อำเภอพร้อมกับบัญชีสำรวจ - กำหนดจะต้องทำการนี้โดยความระวัง

เพื่อจะมีให้ผู้ที่ต้องเสียเงินค่าแรง - แต่ผูกข้อมือหนีไม่ให้นำ
ได้ แต่ให้มีแต่ผู้ที่อนุญาตให้ยกเว้นลงในบัญชียกเว้นอย่างเดียว
การสำรวจพวกจีนที่ตรอยู่เป็นหมื่น ๆ

ข้อ ๓ ที่ใดซึ่งจีนมากด้วยกัน คงทำการงานมีแก่แก่รับผิดชอบ
ควบคุม ถ้านายอำเภอเห็นสมควรจะอนุญาตให้แก่แก่เป็นผู้สำรวจ
จำนวนจีนเหล่านี้ ตามความในมาตรา ๑๐ ของพระราชบัญญัติลักษณะ
ผูกข้อมือ รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ ก็อนุญาตได้ ให้นายอำเภอมอบบัญชี

08/11/56

ตำรวจ แต่ บัญชี ยก เว้น นิน ให้ กับ ผู้ ที่ เป็น หัวหน้า ไป ตำรวจ มา ยื่น
ถ้า ผู้ ที่ เป็น เจ้า แก่ ของ พวก จีน ต้อง การ เสนอ ยื่น ช่วย ทำ การ ก็ ให้
นายอำเภอ จัด หา ให้ เพื่อ จะ ได้ สำหรับ ทำ บัญชี เหล่า นั้น แต่ เจ้า แก่
ผู้ ตำรวจ ต้อง รับผิดชอบ ใน การ ตำรวจ เท่า เจ้า พนักงาน ทุก ประการ

การ ตำรวจ พวก จีน จร

ข้อ ๔ ใน การ ที่ จะ ตำรวจ จีน จร ที่ เป็น คน เดินทาง แด ที่ ขา ได้ รย
อยู่ ตาม เรือ ทั้ง หมด นั้น ให้ ข้าราชการ เทศบาล จัด การ ดังนี้ คือ เมื่อ ถึง
วันที่ ๑ เดือน ตุลาคม ให้ นาย อำเภอ ตำบล นั้น ซึ่ง เป็น ตำบล ตั้ง อยู่ ใน
ทาง ร่วน ที่ คน ต่าง เมือง จะ ต้อง ผ่าน มา ทาง นั้น ตรวจ เรือ ทุก ๆ ลำ ที่
พา จีน ผ่าน มา ทาง ที่ ว่า การ ของ อำเภอ นั้น แต่ ให้ ทำ เป็น ประการ ปิด ใ
ใน ที่ เปิด เผย ที่ โรง ตรวจ ของ นาย อำเภอ ให้ ปรากฏ ว่า จีน ฤ ผู้ ที่ เป็น
บุตร จีน ทอดาน จีน ซึ่ง จะ ต้อง เสีย เงิน ค่า แรง แด ผล กับ ข้อมือ ต้อง แวะ
บอก ณะ ที่ โรง ตรวจ นี้ เสีย ก่อน จึง จะ เดินทาง ต่อ ไป ได้ การ ที่ จะ
ตรวจ นี้ ต้อง ตรวจ โดย ทน ที่ ถ้า ตรวจ ต เห็น ว่า ไบ เสรี จ นั้น มี คำ นิน
รูป พรวณ ตก ของ กับ ผู้ ที่ ถอน นิน แด ว่า ก็ ให้ บด ดย ตัว ไป แด ผู้ ได ที่ ต้อง
เสีย เงิน ค่า แรง แด ผล กับ ข้อมือ แต่ ยัง ไม่มี ไบ เสรี จ เป็น คู่ มือ ก็ ให้ เก็บ
เงิน ค่า แรง แด ผล กับ ข้อมือ ผู้ นั้น โดย ทน ที่ ถ้า ผู้ นั้น ยัง ไม่ ได้ เสีย เงิน ค่า
แรง แด ผล กับ ข้อมือ ก็ ให้ ยึด ตัว ไว้ จน กว่า จะ ชำระ ให้ เสรี จ

ผู้ ได ที่ มา เสีย เงิน ค่า แรง แด ผล กับ ข้อมือ ณะ ที่ โรง ตรวจ ของ นาย อำเภอ
ก็ ให้ นาย อำเภอ ทำ บัญชี ตำรวจ เพิ่ม เติม ดัง ไป ยัง ที่ ว่า ตำร เมือง

อย่าง ขา ที่ สู้ ต เดือน ละ ครั้ง

นาย อำเภอ ทุก ๆ คน จะ ต้อง ได้ รับ ไบ เสรี จ ไบ อนุญาต ยก เว้น แด

บไว้ให้พอ เมื่อเวลาตรวจแล้ว จะได้ออกตั๋วใบเสร็จผูกบขม
ฎาโยอนุญาตยกเว้นได้ในทันที

ในการที่จะสำรวจพวกเงินที่เป็นคนเดินทาง ให้ชาวหลวงเทศา
ภิบาลมีคำสั่งให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน เจ้าพนักงานตำรวจ กุฎ
นายอำเภอ แต่เจ้าพนักงานสรรพากรให้ตรวจตั๋วใบเสร็จของพวก
เงินฎาผู้ที่เป็นบุตรเงินหลานเงิน บินดาที่จะต้องเสียเงินค่าแรงผูกบ
ขม ซึ่งเดินผ่านมาในเขตรตำบลนั้น จึงทุกคนตั้งแต่วันที่ ๑ เดือน
ตุลาคม จนถึงวันที่ ๓๑ เดือน ธันวาคม ถ้าเงินคนใดมีใบเสร็จว่าได้
เสียเงินค่าแรง แต่ผูกบขมแล้วก็ไม่ให้หยุดตั๋วไป ถ้าตรวจพบ
ว่ายังไม่ได้เสีย ก็ให้จับแล้วพาตัวไปตั้งให้นายอำเภอโดยทันที
เพื่อ นายอำเภอจะได้เก็บเงินค่าแรงผูกบขมแล้ว มอบใบเสร็จ
ให้ไปเป็นสำคัญ

คนจำพวกนี้ทุก ๆ คน นายอำเภอจะต้องสำรวจไว้ในบัญชีสำรวจ
เพิ่มเติมแล้วส่งไปยังที่ว่าการเมือง อย่างช้าที่สุดเดือนละครั้ง

หมวดที่ ๓
ขบ บขมเมื่อเวลาไต่รับ
บัญชีสำรวจ

ข้อ ๕ เมื่อ นายอำเภอไต่รับ บัญชี รายงาน การสำรวจ ตามที่
กล่าวไว้ใน ข้อ ๒๒ แต่ข้อ ๓ แล้ว ต้องให้เจ้าพนักงานสรรพากร
อำเภอตรวจดูในบัญชีสำรวจนั้น ให้ถูกต้องแม่นยำเรียบร้อย เมื่อตรวจ
เสร็จแล้วให้ นายอำเภอส่งบัญชีสำรวจนั้น ไปยังที่ว่าการเมือง
นายอำเภอไม่ต้อง คอยที่ จะรับบัญชี ในอำเภอ ของตัว จนครบทั้งสิ้น

แล้วจึงสั่ง เมื่อได้รบแต่คำบดหนึ่ง คำบดใด ตรวจดูเห็นว่า ถูกต้อง
ก็ให้ส่งไป ยังกี่ว่า การเมืองโดยทันที เมื่อ ภาณูชี ดำรวจ
ฉบับใด ที่สั่ง มาถึง ที่ ว่า การ อำเภอบ นาย อำเภอบ ตรวจดู เห็น ว่า จะของ
ใหม่คน ออกไป ตรวจ สอบดูใน คำบด นั้น อีก ก็ให้ ไป ตรวจ เอง หรือ
ให้ สุ่มห้ ภาณูชี ออกไป ตรวจ ดูแทนใน คำบด นั้น

นาย อำเภอบ จะ ต้อง ตรวจ ดูว่า ภาณูชี อนุญาต ยก เว้น ที่ ดำรวจ
แล้ว นั้น ถูก ต้อง เรียบ ร้อย ดี หรือ อย่างไร เพื่อ จะ บังคับ กัน มิ ให้ กำนัน เขา
ซึ่ง อยู่ อื่น ซึ่ง ไม่ ควร จะ อนุญาต ยก เว้น มา ดำรวจ ลง ใน ภาณูชี ได้ การ ที่
จะ บังคับ กัน มิ ให้ เกิด การ ผิด โทง ไต นั้น นาย อำเภอบ จะ ต้อง เรียก บรรดา
ผู้ ที่ จะ ได้ รบ โย อนุญาต ยก เว้น มา ตรวจ เสีย ก่อน แล้ว จึง ให้ ไป

ถ้า กำนัน คนใด จด เอา ชื่อ คน ที่ ไม่ ควร อนุญาต ยก เว้น ลง ใน ภาณูชี
โดย ที่ รุ บชู่ แล้ว ต้อง ส่ง ตัว กำนัน ผู้ นั้น ไป ให้ ศาล ปราบ โทง โทง
โดย ตาม ข้อ หอ ดง แต่ ให้ ปราบ เขา ส่วน เงิน ตัด ของ ยานัน นั้น เสีย ด้วย
ตัว โย เสรี จ

ข้อ ๖ เมื่อ ภาณูชี ดำรวจ แล ภาณูชี ให้ อนุมัติ ยก เว้น ที่ ได้ ส่ง มา
ถึง ที่ ว่า การ เมือง แล้ว ว่า ภาณูชี เขต คร เมือง ต้อง ตรวจ ดู ใน ภาณูชี นั้น
โดย ตะเขียด ถ้า เห็น ว่า ถูก ต้อง แล้ว ก็ ให้ ผู้ ช่วย ราชการ เมือง เขียน ตัว
โย เสรี จ แล ตัว อนุญาต ยก เว้น ออก ให้ ไป

การ เขียน ตัว โย เสรี จ แล ตัว อนุญาต ยก เว้น นี้ ต้อง รับ ทำ ให้ แล
โดย เร็ว ถ้า เจ้า พนักงาน ประจำ การ ไม่ พอ ทำ ให้ ผู้ ดำ ราชการ เมือง
ว่า จำ ให้ เสมียน รับ เหม่า เขียน ตาม ข้อ ราว นี้ ได้ รับ อนุญาต เป็น การ จร

โย เสรี จ ที่ ให้ ไว้ แก่ ผู้ ที่ มี ชื่อ อยู่ ใน ภาณูชี แล ดำรวจ ตาม ที่ ก่อ ตาว

ใน ข้อ ๒ และ ข้อ ๓ นั้น จะ ต้อง ลง ชื่อ ประทับ ตรา ของ ผู้ ช่วย
ราชการ เมือง ทุก ๆ คน นายอำเภอ มีอำนาจ ที่จะ ลง ชื่อ แด
ประทับ ตรา ใน ใบ เดรัจฉาน ของ ผู้ ที่ ต้อง ดำรง ควบคุม ตาม ความ ใน ข้อ ๔

การ อนุญาต ยก เว้น

ข้อ ๗ ให้ ยก เว้น บุคคล ต่าง จำพวก ซึ่ง มี อยู่ใน ข้อ ค่ำ ไป นี้
ตาม ความ ใน มาตรา ๕ ของ พระ ราช บัญญัติ ดัชนี ณ วันที่
โกสินทร ศก ๑๑๙ จาก การ ที่ ต้อง เสีย ค่า แรก แด ผู้ บัง คื่อ

(๑) จีน บุตร จีน หลาน จีน ซึ่ง ได้ รับ พระ ราช ทาน สัตย์ ญา บั ตร
ฎาร บัง ประทวน ตรา เสด็จ มา บัง ภั ทรวง ใต้ ๆ เปน ผู้ มี บรรดา ศักดิ์

(๒) จีน บุตร จีน หลาน จีน ซึ่ง รับ ราชการ เปน กรมการ เปน เจ้า กำนัน
นาย อากร ฤๅ เปน กำนัน ผู้ ใหญ่ บ้าน

(๓) จีน บุตร จีน หลาน จีน ซึ่ง ได้ วิชา สำนึก วิชา คท พิชัย ช่วย ราชการ
แผ่นดิน ใน ระหว่าง คราว ผู้ บัง ที่ ส่ง มา แด ใ้ เกิน กว่า จำนวน ที่ จะ
ต้อง เสีย ค่า แรก รับ ตัว ดำ ควบคุม

(๔) จีน บุตร จีน หลาน จีน ซึ่ง เปน ผู้ ดำรง ควบคุม ตาม ความ ที่ ว่า
ใน มาตรา ๑๐ ของ พระ ราช บัญญัติ ดัชนี ณ วันที่
โกสินทร ศก ๑๑๙

(๕) จีน บุตร จีน หลาน จีน ซึ่ง มี หนังสือ คุ้ม ตัว เปน ไทย

(๖) จีน บุตร จีน ซึ่ง เปน คน ใน บัง คับ ต่าง ประเทศ มี สัตย์ ญา ทาง
พระ ราช ไมตรี ต่อ กรุง สยาม แด จีน บุตร จีน หลาน จีน ซึ่ง เปน คน ไซ้
อยู่ ใน สถาน ราชทูต แด กง ซุด ต่าง ประเทศ

(๗) จีน บุตร จีน หลาน จีน ซึ่ง มี ใบ เดรัจฉาน เปน สำคัญ ว่า ได้ เสีย
เงิน ค่า ราชการ ใน มณฑล ซึ่ง ไม่ ได้ ผู้ บัง

(๘) จัน บุคร จัน หदान จัน ซึ่ง อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ฎา สูงกว่า ๒๐ ปี

(๙) จัน บุคร จัน หदान จัน ซึ่ง เป็น คน ทพุดภาพไม่ สามารถ จะ หา
เลี้ยงชีพโดยลำพัง คนได้

ใน การ ที่ เกี่ยว แก่ จำพวก คน ที่ ควร จะ ได้รับ อนุญาต ยก เว้น ตาม
ความใน มาตรา ๕ ข้อ ๑, ข้อ ๒, ข้อ ๓, และ ข้อ ๕, แต่ ที่ ก่อตัวได้
ใน ช่วง ต้น ของ ข้อ ๖ และ ข้อ ๗, ตาม ความใน พระราช บัญญัติ นั้น ด้
อนุญาต ยก เว้น ไม่ ต้อง ออก ให้ ไป เพราะ หนังสือ สำคัญ ที่ สำรับ
ตัว ผู้ นัน ก็ พอ จะ เป็น หลัก ถาน อยู่ แล้ว ด้ อนุญาต ยก เว้น ทุก ๆ คน
จะ ต้อง ลง ข้อ แล ประทับ คราว ของ ผู้ว่า ราชการ เมือง

หมวดที่ ๔

การ เก็บ

ข้อ ๘ การ เก็บเงิน ค่าแรง แด ผูก บั ข้อ มื่อ จัน นี สมุห์ บัญชี เป็น
ผู้ เก็บ ณ ที่ ว่า การ ข้า เกอ โดย ความ ตรวจ ครว แด คำ ตั้ง ของ นาย ข้า เกอ
แต่ ถ้า สมุห์ บัญชี มีการ สรรพากร อื่น ที่ จะ ทำ นาย ข้า เกอ มี อำนาจ ที่ จะ
ตั้ง ผู้ โด ผู หนึ่ง ใน ที่ ว่า การ ของ ข้า เกอ ให้ ทำ การ นัน ได้ ซัด ครว หนึ่ง

เมื่อ ผู้ว่า ราชการ เมือง จะ ตั้ง ไม่ ได้ ร็ ้ ไป ให้ นาย ข้า เกอ ทำ การ ตรวจ
เก็บเงิน ค่าแรง แด ผูก บั ข้อ มื่อ จัน ก็ ให้ กำหนด เวลา ที่ จะ ให้ ตั้ง มื่อ เก็บ
เวลาใด แด ให้ แล้ว ได้ ร็ ้ เวลาใด ทุก ๆ ตำบล ผู้ว่า ราชการ เมือง จะ
ยอม ให้ นาย ข้า เกอ ตำบล หนึ่ง ตำบลใด ทำ การ ตรวจ เก็บเงิน ค่าแรง
แด ผูก บั ข้อ มื่อ จัน แด เกิน กว่า ๔ วัน ไม่ ได้ เว้น ใด แต่ มี เหตุ เกิด ขึ้น
ใน พัน ที่ นัน ซึ่ง เป็น การ จำ เปน ให้ แด ด้ ใน กำหนด ไม่ ได้

การ เก็บเงิน ค่าแรง แด ผูก บั ข้อ มื่อ จัน นี ต้อง ลง มื่อ เก็บ ตั้ง แด
วันที่ ๑ เดือน กรกฎาคม

นายอำเภอ ต้อง บอกให้กำนัน นายตำบล ทุก ๆ คน ใน อำเภอ ของ ตัว
 ว่า การ เก็บเงิน ค่า แรง แด่ ผู้ บัง ช้อ มือ เงิน จะ ลง มือ เก็บ เวลาใด
 แด่ ต้อง ให้ แด่ เสร็จ เวลาใด ตาม เวลา ซึ่ง ผู้ว่า ราชการ เมือง จะได้
 กำหนดไว้ เพื่อ กำนัน จะได้ มี เวลา พอ ที่จะ พา คน มา เสีย เงิน ค่า แรง
 แด่ ผู้ บัง ช้อ มือ คอ นายอำเภอ เจ้า พนักงาน เก็บ ทุก ๆ คน ต้อง มี
 บัญชี เงิน สด ราย วัน สำหรับ เงิน ที่ เก็บ ได้ ทุก วัน นั้นไว้ แด่ ให้ มี
 จำนวน เงิน ที่ ส่ง ค้าง แด่ ช้อย ใน นั้น ด้วย ตำบลใด โทง จาก ที่ ว่า การ
 ของ นายอำเภอ ก็ ให้ นายอำเภอ ตั้ง ให้ กำนัน ที่ ตั้ง อยู่ ใน ตำบล นั้น
 เป็น ผู้ เก็บ แด่ กำหนด เวลา ที่ จะ ต้อง เก็บ ให้ แด่ ไป ให้ ทราบ ด้วย

คน อนาคต ไม่มี เงิน จะ เสีย

ต้อง เข้า รับ ใช้ การ งาน

ข้อ ๙ ถ้า เงิน ฤๅ บุตร ชน หดงาน เงิน คนใด ซึ่ง จะ ต้อง ผู้ บัง เสีย เงิน
 ค่า แรง แต่ เป็น คน อนาคต ไม่มี เงิน ค่า แรง จะ เสีย ผู้ นั้น จะ ต้อง เข้า รับ
 ใช้ การ งาน โยธา ใน เมือง ที่ ตัว สำนัก ขา ไครย ช้อย นั้น การ ที่ จะ ทำ นั้น
 แด่ แต่ ผู้ว่า ราชการ เมือง จะมี ค่า ตั้ง แต่ ใน ระหว่าง เวลา ที่ ผู้ นั้น ทำ การ
 งาน ช้อย นั้น ให้ ผู้ว่า ราชการ เมือง จัด หา อาหาร ให้ บริโภค แด่ เงิน ฤๅ
 บุตร ชน หดงาน เงิน ตาม ที่ กล่าว มา นี้ จะ ต้อง ผู้ บัง ช้อ มือ ตาม ขรม เนียม
 แด่ ได้ รับ คอ อนุญาต ยก เว้น ไม่ ต้อง เสีย เงิน ค่า แรง

เมื่อ เวลา เก็บ เงิน

เจ้า พนักงาน สรรพากร ต้อง ตรวจ สอบ

ข้อ ๑๐ ใน เวลา ทำ การ เก็บ เงิน ค่า แรง แด่ ผู้ บัง ช้อ มือ เงิน นั้น
 เจ้า พนักงาน สรรพากร ทุก ๆ คน ต้อง ตรวจ ทรา แด่ ช้อย กำนัน ผู้ใหญ่
 บ้าน ตรวจ ดู คน ที่ หดงาน ไม่ มา ผู้ บัง เสีย เงิน ค่า แรง แด่ ให้ คอย ตรวจ

ตรา ขอให้เจ้าพนักงาน ผู้น้อย
ได้ความเดือดร้อนโดยมิจำเป็น

กระทำให้เงิน บุตรเงิน หาดเงิน

หมวดที่ ๕

การ เบ็ด เค็ด

ข้อ ๑๑ มีเงิน แด บุตรเงิน หาดเงิน ได้บริจาค ทพย ใน การ ฮาด
ช่วยราชการ แผ่นดิน เนื่อง ๆ ทรง พระราช คำริห์ ว่า คุณ เหล่า นั้น ได้
กระทำคุณ แก่ ราชการ อยู่แล้ว จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ตั้ง ว่า
ถ้า ปราบฎ ว่าเงิน ฎา บุตรเงิน หาดเงิน คนใด ได้ บริจาค ทพย ฮาดช่วย
ราชการ แผ่นดิน อย่างใด ในระหว่าง คราว ผูก บั๊ต ต้อง มา แด โดยจำนวนเงิน
เกิน กว่า ฮัตราค่า แรง เงิน ตาม พระราชบัญญัติ ลักษณะ ผูก บั๊ตเงิน รัตน
โกสินทร ศก ๑๑๙ แด ก็ ขอให้ สอน เหล่า นั้น ของ ผูก บั๊ต ต้อง เสีย เงิน
ค่าแรง เดย ให้ ถึง เขาใบ รับ เงิน ช่วยราชการ ที่ ผู้ว่า ราชการ เมือง ได้
ทำให้ เป็น สำคัญ ใน การ ที่ ยก เว้น โดย พระ บรมราชานุญาต นี้

วิธีตั้งเงินคลัง

ข้อ ๑๒ จำนวนเงิน ที่ เก็บได้ นั้น นายอำเภอ จะ ต้อง ส่ง ไป ยัง
คลัง เมือง อย่าง ซ้ำ ที่ สุด เค็ดครั้ง ฎา มี นั้น นายอำเภอ จะ เก็บ
เงิน นั้น ไว้ ใน ที่ ว่า การ ของ ตัว โดยไม่ ต้อง นำ ส่ง คลัง ได้ แต่ ใน จำนวน
เงิน ที่ ไม่ เกิน กว่า ๑๐๐๐ บาท แต่ ถ้า นายอำเภอ ได้ ตั้ง ฮย ใน เมือง แด
เงิน ค่าแรง ที่ เก็บได้ นั้น ต้อง ส่ง ไป ยัง คลัง เมือง ไม่ ซ้ำ กว่า หนึ่ง ครั้ง

หมวดที่ ๖

08/10/2566

นำเห็นฯ ของ เจ้าพนักงาน สำรอง

ข้อ ๑๓ จำนวนเงิน ค่าแรง ที่ เก็บได้ จาก พอดเงิน ฎา บุตรเงิน หาดเงิน
ที่ ตั้ง บ้าน เว้น ประจำ อยู่ ใน ตำบล นั้น ซึ่ง ได้ สำรอง ไว้ ตาม ความ ใน

ข้อ ๒ และ ข้อ ๓ ให้ หัก ออก เป็น ค่า บำเหน็จ ของ กำหนั ร้อย ละ ๓ ผู้ใหญ่ บาน ร้อย ละ ๒

ในการ ที่ เจ้าพนักงาน ตรวจ จับ ออก ตรวจ จับ คน มา ดำรวจ ตาม ความ ใน ข้อ ๔ นั้น ถ้า จับ ได้ คน หนึ่ง เจ้า พนักงาน คง ได้ รับ เงิน

ค่า บำเหน็จ ๑๖ อัฐ

ถ้า แก่ ของ พวก จีน ที่ ได้ รับ อนุญาต เป็น ผู้ ดำรวจ พวก จีน แต่ บครบ จีน หนึ่ง ตาม ความ ใน มาตรา ๑๐ ของ พระราชบัญญัติ ลักษณะ ผู้ กบ บจีน รัตน โกสินทร ศก ๑๑๙ นั้น ได้ รับ เงิน ค่า บำเหน็จ ร้อย ละ ๑๐ ใน จำนวน เงิน ค่า แรง ที่ เก็บ ได้ ตาม บัญชี ดำรวจ ที่ เก็บ กว่า ๕๐ คน

เงิน ส่วน ตก ทั้ง หมด เหล่า นี้ คง หัก ออก จาก จำนวน เงิน ที่ เก็บ ได้ จ่าย ให้ แก่ เจ้า พนักงาน ผู้ ที่ จะ ได้ รับ ชื้อ โดย ทน ที่ แต่ จำนวน เงิน ที่ เหลือ อยู่นั้น ให้ ส่ง เข้า ไว้ ใน คลัง

โทษ ของ ผู้ ที่ ไม่ มา เสีย เงิน

ค่า แรง ตาม เวลา ที่ กำหนด

ข้อ ๑๔ จีน ญากุตร จีน หนึ่ง คน ทั้ง ปวง ที่ ไม่ ได้ มา เสีย เงิน ค่า แรง แต่ ผู้ กบ บ ข้อ ๒ หรือ ตาม ความ ใน มาตรา ๓ ของ พระราชบัญญัติ ลักษณะ ผู้ กบ บจีน รัตน โกสินทร ศก ๑๑๙ นั้น จะ ต้อง ปรับ เป็น เงิน บาท หนึ่ง ตาม ความ ใน มาตรา ๑๕ ของ พระราชบัญญัติ นั้น แต่ จำนวน เงิน ค่า ปรับ นั้น ก็ ให้ ส่ง เข้า ไว้ ยัง คลัง เป็น เงิน ค่า ปรับ ของ การ ตำรวจ

โทษ ของ ผู้ ที่ ไม่ ยอม เสีย เงิน

08/10/2566 ค่า แรง ที่ ตัว จะ ต้อง เสีย

ข้อ ๑๕ จีน ญากุตร จีน หนึ่ง คน ที่ ไม่ ยอม เสีย เงิน ค่า แรง ที่ ตัว จะ ต้อง เสีย ตาม ความ ใน มาตรา ๓ ของ พระราชบัญญัติ ลักษณะ ผู้ กบ บจีน

รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ นั้น ต้องให้เข้ามารับใช้ การงานโยธา ของ เมือง
 ที่ตัวสำนัก ขาไศรย อยู่ ฤๅ ที่ตัว ถูกจับ นั้น มีกำหนด เวลา เดือนหนึ่ง
 ตาม ความใน มาตรา ๑๖ ของ พระราชบัญญัติ นั้น การ ที่ จะ ทำ นั้น ต้อง
 แล้ว แต่ ผู้ว่า ราชการ เมือง จะมี คำสั่ง

แต่ ใน ระหว่าง เวลา ที่ ผู้ นั้น ทำ การ อยู่ นั้น ให้ ผู้ว่า ราชการ เมือง
 จัด หา อาหาร ให้ บริโภค แต่ พวก จีน ฤๅ บุตร จีน หลาน จีน เหล่า นั้น ต้อง
 ผู้ บัง ช้อ มี อตาม ขรรณ เนียม แด่ ไตร รับ ตัว อนุญาต ยก ลง วัน

โทษ ผู้ ที่ ใช้ ไบ เสรี จ ฤๅ บั
 ซึ่ง ออก ให้ ไว้ สำหรับ ผู้ ชื่น

ข้อ ๑๖ ถ้า ผู้ ไต ยื่น ไบ เสรี จ ให้ ตรวจ คำ นิ รูป พรรณ ใน ไบ เสรี จ
 ไม่ ต้อง กับ คำ นิ รูป พรรณ ของ ผู้ นั้น แต่ ชั้น ผู้ ตร เห็น ปราบ ฎ ว่า ผู้ นั้น
 ตั้งใจ ที่ จะ ฉ้อ รัฐบาล โดย กิริยา ที่ ใช้ ไบ เสรี จ ฤๅ บั ที่ ออก ให้ ไว้ สำหรับ
 ผู้ ชื่น ก็ ตี ผู้ นั้น จะ ต้อง เสีย เงิน ค่า แรง แด่ ปรับ โทษ ตาม ความใน มาตรา ๑๗
 ของ พระ ราชบัญญัติ ตัก ชน ผู้ บัง จีน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

โทษ ผู้ ที่ ใช้ ไบ เสรี จ ฤๅ บั ปลด อม

ข้อ ๑๗ ใน การ ที่ ผู้ ไต ใช้ ไบ เสรี จ ฤๅ บั ปลด อม นั้น ผู้ นั้น จะ ต้อง
 ถูก จับ แด่ เสีย เงิน ค่า แรง แด่ ส่ง ตัว ไป ให้ ค้า ด ปรับ โทษ ใหม่ ลง โทษ
 ตาม พระ ราช กำหนด กฎหมาย อัน ควร แก่ ความ ผิด
 ที่ ผู้ บัง จีน

ข้อ ๑๘ ที่ ผู้ บัง ซึ่ง จะ ตั้ง ชื่น ตาม หัว เมือง ตาม ความใน พระ ราช
 บัญญัติ มาตรา ๑๗ นั้น ให้ ใช้ ที่ ว่า การ อำเภอ เปน ที่ ผู้ บัง ให้ กรม การ
 อำเภอ เปน พนักงาน ผู้ บัง แด่ ให้ กำนัน เปน พนักงาน ดำรง

บัญญัติแบบ พิมพ์ต่าง ๆ แลคำอธิบายในการที่จะใช้

แบบที่	ชนิดของแบบ	คำอธิบาย
๑	บัญญัติตำรวจ	<p>บัญญัติตำรวจนี้ พิมพ์เป็น ๒ ดี คือ ขาดแต่เขียว บัญญัติ กระดาษ ดี ขาว นั้น สำหรับ การสำรวจ ตาม ที่ ก้าว มาใน ข้อ ๒ แต่ ข้อ ๓ ซึ่งกำหนด เป็น ผู้สำรวจ บัญญัติ กระดาษ ดี เขียว นั้น สำหรับ การสำรวจ ตาม ความใน ข้อ ๔ ซึ่ง นายอำเภอ เป็น ผู้สำรวจ</p>
๒	บัญญัติการอนุญาต ยกเว้น	<p>บัญญัติ อนุญาต ยก เว้น นี้ เป็น หน้า ที่ ของ กำหนด ที่ จะ ต้อง ทำ สำหรับ คน ที่ ได้ ยก เว้น ไว้ ตาม ความใน มาตรา ๕ ของ พระราชบัญญัติ ลักษณะ ผู้ บัง คั้น รัตน โกสินทร ศก ๑๑๙ แต่ ต้อง ส่ง ไป ให้ นายอำเภอ พร้อม กับ บัญญัติตำรวจ ให้ดู ใน ข้อ ๒</p>
๓	ใบเสร็จ	<p>ใบเสร็จนี้ ไม่ ต้อง ใช้ คำ อธิบาย ใบเสร็จนี้ ต้อง ทำ ที่ ๆ ว่า การ เมือง แดง ชื่อ ประทับ ครา ผู้ช่วยราชการ เมือง</p>
๔	ใบอนุญาต ยกเว้น	<p>ใบ อนุญาต ยก เว้น นี้ ไม่ ต้อง ใช้ คำ อธิบาย ใบ อนุญาต ยก เว้น นี้ ต้อง ทำ ที่ ๆ ว่า การ เมือง แดง ชื่อ ประทับ ครา ของ ผู้ว่าราชการ เมือง ใบ อนุญาต ยก เว้น อย่าง นี้ ทุก ๆ ใบ นายอำเภอ จะ ต้อง แจก ให้ กับ ผู้ ที่ จะ ได้ รับ กับ มี ของ เพื่อ จะ ได้ มอง กัน ไม่ ให้ คน ผู้ใด ที่ ไม่ ควร จะ ยก เว้น ๆ ได้ ให้ดู ใน ข้อ ๕</p>

08/10/2566

แบบที่	ชนิดของแบบ	คำอธิบาย
๕	บำนาญสำรอง โดยสังเขป	แบบนี้ต้องพิมพ์เป็นกระดาษใบปลิว แต่เป็นสมุดบำนาญเทียบกัน ต้องมีไว้ในที่ว่าการสรรพากร ทุก ๆ แห่ง บำนาญเทียบกันนี้ต้องทำไว้ก่อนนำเวลาดับการเก็บภาษี เมื่อเสร็จแล้วผู้ว่าราชการเมืองต้องส่งไปยังที่ว่าการมณฑลฉบับหนึ่ง แต่ข้าหลวงเทศาภิบาลต้องส่งมายังกระทรวงฉบับหนึ่ง
๖	บำนาญโดย สังเขปจำนวน คนที่อนุญาต ยกเว้น	แบบนี้ใช้ทำอย่างเดียวกันกับแบบที่ ๕
๗	บำนาญประจำ เหตุที่ใดทำ การเก็บเงิน ค่าแรงแต่ผูก มีชื่อเงิน	นายอำเภอต้องทำบำนาญ การเก็บเงินค่าแรง แต่ผูก มีชื่อเงิน ขึ้นยังที่ว่าการเมือง เดือนละ ๒ ครั้ง ทุก ๆ เดือน ผู้ว่าราชการเมืองต้องขึ้นยังที่ว่าการมณฑล เดือนละครั้ง ทุกเดือน แต่ข้าหลวงเทศาภิบาลต้องทำส่งเขามายังกระทรวง
๘	บำนาญราย วันเงินสด	เจ้าพนักงานสรรพากร ในเวลาเก็บเงินค่าแรง แต่ผูก มีชื่อเงิน ต้องมีบำนาญรายวันเงินสดไว้ทุก ๆ คน ให้ดูในข้อ ๘
๘๘/10/2	ใบเสร็จเงิน ช่วยราชการ แผ่นดิน	ใบเสร็จชนิดนี้ จะแจกให้ได้แก่พวกเงินที่ได้บริจาคทรัพย์สินช่วยในราชการแผ่นดิน ตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๑๑

ประกาศยกเว้น หัวเมืองที่ไม่ต้องใช้
พระราชบัญญัติผูกบิเงิน
รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

พระเจ้า ^๒นอง ^๒ยา ^๒ขอ กรมมหาดวง ^๒ดำรง ^๒ราชา ^๒นุภาพ ^๒เสนา ^๒บตี ^๒กระทรวง
มหาตไทย ^๒รับ ^๒พระ ^๒บรม ^๒ราช ^๒โองการ ^๒ได้ ^๒เกล้า ^๒ฯ ^๒ทรง ^๒พระ ^๒กรุณา ^๒โปรด
เกล้า ^๒ฯ ^๒ให้ ^๒ประกาศ ^๒ทราบ ^๒ทั่ว ^๒กัน ^๒ว่า ^๒ตาม ^๒ความ ^๒ใน ^๒มา ^๒ตรา ^๒ว่า ^๒๑ ^๒แห่ง ^๒พระราช
บัญญัติ ^๒ลักษณะ ^๒ผูก ^๒บิ ^๒เงิน ^๒รัตน ^๒โกสินทร ^๒ศก ^๒๑๑๙ ^๒ทรง ^๒พระ ^๒กรุณา ^๒โปรด ^๒เกล้า ^๒ฯ ^๒
ให้ ^๒ยก ^๒เว้น ^๒การ ^๒ผูก ^๒บิ ^๒เงิน ^๒ใน ^๒หัว ^๒เมือง ^๒บาง ^๒มณฑล ^๒เพราะ ^๒เหตุ ^๒เป็น ^๒ที่ ^๒กัณ ^๒ตาร ^๒กั ^๒
ฎา ^๒เพราะ ^๒ได้ ^๒จัด ^๒การ ^๒เก็บ ^๒ค่า ^๒แรง ^๒โดย ^๒ชย ^๒ง ^๒อื่น ^๒แต่ ^๒ว ^๒กั ^๒ด ^๒ใน ^๒การ ^๒ผูก ^๒บิ ^๒เงิน ^๒รัตน
โกสินทร ^๒ศก ^๒๑๑๙ ^๒ตรา ^๒นี้ ^๒ทรง ^๒พระ ^๒กรุณา ^๒โปรด ^๒เกล้า ^๒ฯ ^๒ให้ ^๒ยก ^๒เว้น ^๒หัว ^๒เมือง
มณฑล ^๒เหล่านี้ ^๒อย่า ^๒ให้ ^๒ใช้ ^๒พระราช ^๒บัญญัติ ^๒ผูก ^๒บิ ^๒เงิน ^๒เลย ^๒คือ

ข้อ ๑ หัวเมืองในมณฑล กุเกี ^๒ ให้ ^๒จัด ^๒การ ^๒เก็บ ^๒ค่า ^๒แรง ^๒เงิน ^๒อย่าง ^๒ที่
ได้ ^๒ใช้ ^๒อยู่ ^๒แต่ ^๒ก่อน

ข้อ ๒ มณฑล นครศรี ^๒ธรรม ^๒ราช, ^๒มณฑล ^๒ไทร ^๒บุรี, ^๒มณฑล ^๒ชุม ^๒พร,
มณฑล ^๒ศวัน ^๒ตก ^๒เขย ^๒ง ^๒เหนือ, ^๒แต่ ^๒เงาะ ^๒ข้าง ^๒ ได้ ^๒เก็บ ^๒ค่า ^๒ราช ^๒การ ^๒โดย ^๒วิธี
อย่าง ^๒อื่น ^๒อยู่ ^๒แล้ว ^๒ไม่ ^๒ต้อง ^๒เก็บ ^๒ค่า ^๒แรง ^๒ผูก ^๒บิ ^๒ตาม ^๒พระราช ^๒บัญญัติ ^๒นี้

ข้อ ๓ มณฑล ^๒ฝาย ^๒เหนือ, ^๒มณฑล ^๒ศวัน ^๒นอก ^๒เขย ^๒ง ^๒เหนือ, ^๒มณฑล
ศวัน ^๒นอก, ^๒เพราะ ^๒เป็น ^๒ที่ ^๒กัณ ^๒ตาร ^๒มี ^๒เงิน ^๒น้อย ^๒ให้ ^๒จัด ^๒การ ^๒เก็บ ^๒เงิน ^๒ค่า ^๒แรง ^๒ผูก ^๒บิ

- บัระ ^๒การ ^๒ศ ^๒มา ^๒ณ ^๒วัน ^๒ที่ ^๒๕ ^๒มิ ^๒ถุน ^๒ายน ^๒รัตน ^๒โกสินทร ^๒ศก ^๒๑๑๙
ดำรง ^๒ราชา ^๒นุภาพ

เสนา ^๒บตี ^๒กระทรวง ^๒มหา ^๒ตไทย

ประกาศตั้งข้าหลวงกองแยกจัดการที่นาตำบลคลองช้อยที่ ๕
 ด้วยตาม ความใน ประกาศ ตั้ง ข้าหลวง กอง แยก จัด การ ที่ นา ตำบล
 ที่ หลวง แล คง ประเวศบุรี รมย์ ว่า ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้ นาย โส มหาว เด็ก เปน ข้า หลวง กอง แยก ชัน อัก กอง หนึ่ง มี อำนาจ
 ตาม ความ ข้อ ๕ แห่ง ประกาศ ตั้ง ข้าหลวง พิเศษ จัด การ ที่ นา ใน ตำบล
 ที่ หลวง แล คง ประเวศบุรี รมย์ รัตนโกสินทร ศก ๑๑๘ นั้น
 บัด นี้ นาย โส มหาว เด็ก ข้า หลวง กอง แยก จะ ได้ ออก ไป ตั้ง จัด การ
 ที่ ตำบล ว่าง คลอง ช้อย ที่ ๕ ฝั่ง เหนือ คง วัง สืบ ประยูรศักดิ์ ตั้ง แต่
 วันที่ ๑ เดือน ๕ เปน คน ไป เพราะ ฉะนั้น ให้ ราษฎร ผู้ มี คดี หรือ มี ธุระ
 ใน เรื่อง ที่ แวะ ใน ตำบล ที่ กล่าว มา แล้ว นี้ ไป ร้อง หรือ ไป ช้อ ชาย ที่ นา
 ค้อ กับ ค้อ เจ้า พนักงาน กระทรวง นคร มาต แล ค้อ หน้า ข้า หลวง กอง แยก นี้
 ข้า หลวง กอง แยก จะ ได้ พิจารณา แล ออก ตรา ของ จำ รับ ที่ นา ให้ แก่ ราษฎร
 ตาม ข้อ ความ ใน ประกาศ ตั้ง ข้าหลวง พิเศษ นั้น

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

เทเวศร์ วงษ์ วิวัฒน์

เด่นา บัด กระทรวง เกษตรา ธิการ

ประกาศกระทรวงโยธาธิการ

แผนกกรมไปรษณีย์โทรเลข

ด้วย พระเจ้า ฮ่อง ยาชอ เจ้า ฟ้า กรมขุน นริศรานุวัดติวงศ์ เด่นา บัด
 กระทรวงโยธา ธิการ มีรับ ตั้ง ว่า ขอ พัก ไป รอสัญ โทรเลข ที่ ข้า หลวง
 เทศาภิบาล มณฑล กรุงเก่า ได้ จัด สร้าง ชัน ใหม่ นั้น บัด นี้ ที่ เมือง สิงคโปร์

สำเร็จ บริบูรณ์ ควร จะเปิด ทำการ โทรเลข ได้แล้ว ให้ กรมไปรษณีย์
โทรเลข จัดการ เปิด ออฟฟิศ โทรเลข เมือง สิงคโปร์ ทำการ ตั้งแต่วันที่ ๑
เดือน มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ เป็นต้นไป

เพราะฉะนั้น กรมไปรษณีย์ โทรเลข จึงได้จัดการ เปิด ออฟฟิศ โทรเลข
เมือง สิงคโปร์ ทำการ รับส่ง โทรเลข ของ มหาชน ตั้งแต่วันที่ ๑ เดือน มิถุนายน
รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

ด้วยที่ ตำบล บ้านโป่ง แขวง เมือง ราชบุรี นั้น เป็นตำบลบ้านหมู่ใหญ่
เป็นที่ ประชุมชน มาก ควร จะจัด ให้ มี ออฟฟิศ โทรเลข ขึ้น อีก ใน
ที่ นั้น ๑ ตำบล เพื่อให้ เป็น ประโยชน์ แก่ มหาชน ต่อไป จึงได้ มี รับสั่ง
ให้ กรมไปรษณีย์ โทรเลข จัดการ เปิด ออฟฟิศ โทรเลข ขึ้น ใน ตำบล บ้านโป่ง
ตั้งแต่วันที่ ๑ เดือน มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ เพื่อ สำหรับ ทำการ
รับส่ง โทรเลข ของ มหาชน ต่อไป แล้ว

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

โดยรับสั่ง เสด็จมา บัง ภัทร ทรง โยธาธิการ

พระไปรษณีย์ ขุนนรวิเศษ

เจ้า กรมไปรษณีย์ โทรเลข

สัญญาเขตแดนระหว่าง

กรุงสยามกับอังกฤษ ในมลายูประเทศ

ลงชื่อที่กรุงเทพฯ

วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๘

ด้วย รัฐบาล ของ สมเด็จ พระเจ้า กรุง ดยยาม ฝ่าย หนึ่ง กับ รัฐบาล ของ

สมเด็จพระนางเจ้าฯ อังกุษา อภิเษกหนึ่ง ซึ่งทำสัญญาแทนสดุดาน เประ
 กับ ปาหัง นัน พรหมกัน เห็น ว่า เป็น ที่ พึง ปรารถนา ที่ จะ ระวัง ข้อ วิชา ทักัน
 ด้วย เรื่อง เขตแดน ไน มลายู ประเทศ ให้ ตก ลง เสีย ทั้ง สิ้น แต่ กำหนด
 เขตแดน ทั้ง ภาย ลง ใต้ ใน ระหว่าง เมือง รามัน อัน เป็น หัวเมือง ขึ้น ภาย
 ภาย เมือง ไทรบุรี เมือง กงกัน ตัน เมือง ตรัง กาน อัน เป็น เมือง ประเทศ ราช
 ภาย สยาม ภาย หนึ่ง กับ เมือง เประ แด เมือง ปาหัง อัน ก่อ มา ข้าง ต้น แด
 อภิเษก หนึ่ง ผู้ ตั้ง ชื่อ ใน ทาย หนึ่ง ชื่อ นี้ คือ เด่นา บัด ว่า การ ค้าง
 ประเทศ ของ สมเด็จพระเจ้า กรุง สยาม กับ ราชทูต ของ สมเด็จพระนาง
 เจ้า อังกุษา ผู้ ซึ่ง ไทร บัน อานาจ อัน สมควร ให้ ทำ สัญญา นี้ แดว่า จึง ได้
 ยินยอม ทำ สัญญา ไว้ ดัง ต่อไป นี้

ข้อ ๑ เขตแดน ไน ระหว่าง เมือง ไทรบุรี กับ เมือง เประ นัน คือ
 ตั้ง แต่ ที่ ใน ด่าน้ำ เกรียน โกล์ เขา ตุง คัด นั้น ไป ตาม ด่าน้ำ เกรียน จน
 ตลตล ถึง ปลาย น้ำ จด เขา บิน ตัง ดัง เช่น หมาย ไว้ ใน แผน ที่ ซึ่ง ติด กับ
 สัญญา นี้ ตั้งแต่ อักษร เอ - จน บี

ข้อ ๒ เขตแดน ไน ระหว่าง เมือง รามัน กับ เมือง เประ นัน เป็น ดัง เช่น
 มี อย ใน แผน ที่ ซึ่ง ติด กับ สัญญา นี้ หมาย แต่ อักษร บี จน ถึง เอฟ
 ดัง ก่อ มา ต่อ ไป นี้ คือ - ตอน หนึ่ง ตั้งแต่ เขา บิน ตัง ตรง ไป เขา กิน ตรง
 ที่ หมาย อักษร บี ถึง ซี ตอน ๒ ตั้งแต่ เขา กิน ตรง ตรง ไป ยัง ที่ แห่ง หนึ่ง
 ซึ่ง ตั้ง อย ริม ด่าน้ำ รวย ประมาณ ๔ ไมล์ ฤๅ ๑๖๐ เส้น จาก ปาก น้ำ
 รวย นั้น ที่ หมาย ซี จน ถึง ดี ตอน ๓ ตั้งแต่ ดี ซึ่ง หมาย อักษร ดี ริม ฝั่ง
 น้ำ รวย นั้น ตรง ไป ถึง สัน เขา ริม ฝั่ง ริม น้ำ เประ โกล์ กับ เสร้า ประธา
 ที่ หมาย ฮี ซึ่ง เป็น สัน เขา ข้าง เหนือ บัน น้ำ ตก ด่าน้ำ เสง โศ ข้าง ใต้
 ตอน ๔ ตาม สัน เขา ข้าง เหนือ ที่ บัน น้ำ ตก ด่าน้ำ เสง โศ อย ข้าง ใต้ ไป

08/10/2566

จน ถึง สันเขาใหญ่ที่ แบ่ง น้ำตก ทะเลสอง ฟากที่ หมายถึง อี ถึง เอฟ

ข้อ ๓ เขตแดนใน ระหว่าง เมือง กัดนคัน ฝ่ายหนึ่ง กับ เมือง เปเร แด เมือง ปาหัง อีก ฝ่ายหนึ่ง นั้นคือ สันเขาใหญ่ที่ แบ่ง น้ำตกเมืองสอง ฝ่ายนั้น

ข้อ ๔ เขตแดนใน ระหว่าง เมือง ตรังกานู กับ เมือง ปาหัง นั้น คือ ตอน ๑ สันเขาใหญ่ที่ แบ่ง น้ำตก เมืองสอง ฝ่ายนั้น ตอน ๒ แล้วต่อไปตาม สันเขาข้างใต้ ที่ บันน้ำตก ดำน้ำ กะมามัน อยู่ของ เหนือ จน ถึง สันเขาที่ บัน น้ำตก ดำน้ำ เจนตา ตอน ๓ แล้วต่อไป ตาม สันเขาข้างเหนือ ที่ บัน น้ำตก ดำน้ำ เจนตา อยู่ ข้างใต้จน ถึง แหลม คุดคุด ที่ริมฝั่ง ทะเล

ในการ ที่จะให้เป็น หลักถาวร มัน คง ผู้ลง ชื่อใน ท้ายหนังสือนี้ จึงได้ทำ สัญญานี้ไว้เป็น สอง ฉบับเหมือนกัน แล้ว ได้ลง ชื่อ แด ประทับตราไว้เป็น สำคัญ ที่ กรุง เทพ มหนคร ณวันที่ ๒๙ เดือน พฤศจิกายน วันโกสินทร ศก ๑๑๘ ตรง กับ คฤศต ศักราช ๑๘๕๘

ประทับตราแต่เซ็น เหวอวงหวัโรประการ
ประทับตราแต่เซ็น ยอชเครพวิด

สัญญาว่าด้วยกาจตมาญชี่

คนในบังคับอังกฤษในกรุงสยาม

ลงชื่อที่กรุงเทพฯ

วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน วันโกสินทร ศก ๑๑๘

รัฐบาล ของ สมเด็จพระเจ้ากรุง สยาม กับ รัฐบาล ของ สมเด็จพระนางเจ้าราชินี กรุงศรีอยุธยาได้เห็น แดโฮร์แดนต์ อัน รวบรวมกัน แดเอ็ม เปร์ตีอินเดี่ย เห็น อยู่ว่า เป็น การ จำเปน ที่ จะ ต้อง ทำ สัญญาให้เป็นที่ พอใจ กัน ใน

การจดทะเบียนคนในบังคับอังกฤษที่ขยับในกรุงสยามแล้ว ผู้ลงชื่อในหนังสือสัญญา คือ เห็นว่ามีค่าการต่างประเทศ ของสมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม กับราชทูตของสมเด็จพระนางเจ้าอะกฤษ ที่ได้รบอำนาจให้กระทำ การอื่นนั้นแล้ว จะได้ ขนยอมตกลง กัน ตามข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

การจดทะเบียนคนในบังคับอังกฤษ ที่อาไศรยอยู่ในกรุงสยามตามความข้อ ๕ ในหนังสือสัญญาซึ่งทำไว้ ณวันพฤษภาคม คริสต์ศก ๒๔๑๗ ตรงกับวันที่ ๑๘ เมษายน รัตนโกสินทรศก ๗๔ คริสต์ศก ๑๘๕๕ นั้น จะต้องอยู่ในจำพวกที่กล่าวต่อไปนี้ คือ

๑ บรรดาคนอันเกิดตามธรรมชาติมาเป็นคนในบังคับอังกฤษ ฤๅอันได้แปลงชาติเป็นคนในบังคับอังกฤษ แต่่นอกจากคนที่เป้นเชื้อสายชาวทวีปเอเชียจำพวกหนึ่ง

๒ บรรดาตูกแต่หลานผู้ที่เกิดในกรุงสยาม จากคนที่สมควรจดทะเบียนได้ในจำพวกที่หนึ่งนั้น อันเป้นผู้ซึ่งจะเป็นคนในบังคับอังกฤษได้ตามกฎหมายอังกฤษจำพวกหนึ่ง

แต่เหตงี้ก็ดี ฤๅถูกอันไม่ถูกต้งตามกฎหมายก็ดี ของคนที่กล่าวไว้ในจำพวกที่หนึ่งนั้น เป้นคนที่ไม่สมควรจะจดทะเบียนได้

๓ บรรดาคนที่เป้นเชื้อสายชาวเอเชีย ที่เกิดภายในอาณาเขตของพระราชัน์ก็ดี ที่เกิดภายในเขตแดนของเจ้าฤๅประเทศใด ๆ ในอินเดียซึ่งอยู่ ฤๅมีสัญญาเข้ากับพระราชัน์อังกฤษก็ดี ฤๅเป้นคนที่ได้แปลงชาติภายในกรุงอังกฤษแล้ว นั้น ก็ด้วยเหมือนกันจำพวก ๑

แต่คนชาวเมืองพม่าฝ่ายเหนือ ฤๅชาวเมืองเงี้ยวของอังกฤษ ผู้ซึ่ง
ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่ในกรุงสยาม ก่อนวันที่ ๑ มกราคม
รัตนโกสินทรศก ๑๖๔ ฤๅผู้ซึ่งมีราช ๑๖๘๖ ตรงกับวันที่ ๒ เดือน ๑
แรม ๑๑ ค่ำ ปีมะโรงชกศก จุลศักราช ๑๒๔๗ นั้น เป็นผู้ไม่สมควร
จะจดทะเบียนได้

๔ บรรดาคนที่เกิดในกรุงสยาม ของคนที่สมควรจะจดทะเบียนได้
ตามจำพวกที่สามนั้น จำพวก ๑

แต่หลานที่เกิดในกรุงสยาม จากคนที่กล่าวไว้ในจำพวกที่สามนั้น
เป็นผู้ซึ่งไม่สมควรจะจดทะเบียนสำหรับที่จะบ่งถิ่นในกรุงสยาม

๕ ภริยาแต่หญิงฝ่ายของคนที่ใด ๆ ที่สมควรจะจดทะเบียนได้ ใน
จำพวกทั้งหลายที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว จำพวก ๑

ข้อ ๒

บาญชีทั้งหลายที่ได้จัดตั้งว่ามานี้แล้ว จะต้องเปิดให้ผู้แทน
รัฐบาลสยาม อันได้รับอำนาจไปโดยสมควรแล้วนั้น ตรวจสอบใน
เวลาที่ จะบอกต่องานให้ทราบตามสมควร

ข้อ ๓

เมื่อมีคดีเกี่ยวกับกันเช่นอย่างใด ๆ ในข้อที่เกี่ยวกับผู้ถือหนังสือ
สำคัญว่า จะจดทะเบียนอังกฤษ นั้น ถูกต้องชอบธรรมเนียมฤๅไม่ก็ดี ฤๅในข้อ
ที่หนังสือสำคัญนั้นใช้ใดฤๅไม่ก็ดี เจ้าพนักงานฝ่ายอังกฤษกับสยาม
จะต้องพร้อมกันพิจารณาได้ส่วน แต่ที่ตัดสินไปตามข้อความที่ว่าตง
ไว้ในหนังสือสัญญาฉบับ ๑๖๖ ในคำพยานซึ่งผู้ถือหนังสือสำคัญจะต้องนำ
สืบมานั้น ตามธรรมเนียมที่เคยทำมาแล้ว

ข้อ ๔

ถ้ามีความใด ๆ อันเป็นความแพ่ง ฤ็ ความอาญาอันมีโทษค้าง
อยู่ในเวลาที่ ถ้าถึงจะ พิจารณาได้ ส่วนกัน เช่น ว่ามา นี้ จะ ต้อง ปกฏษาให้
ตก ลง พร้อม กัน ว่าคดี ความ นั้น ควร จะ พิจารณาใน ศาลใด ด้วย

ข้อ ๕

ถ้าคน ผู้ ซึ่ง ต้อง พิจารณาได้ ส่วน นั้น เป็น ผู้ ที่ ชำระ ได้ ความ ว่า
อยู่ใน ลักษณะ จำพวก ที่ จด บัญชี ได้ คง กำหนด ลง ไว้ ใน ข้อ ๑ แล
แต่ ถ้า ยัง เปน คน ที่ ยัง ไม่ ได้ จด ไว้ ใน บัญชี ก็ จด ลง ได้ ต่อ ไป ว่า เป็น คน
ใน บังคับ ฮังกลฤษ ผู้ หนึ่ง แล รับ หนังสือ สำคัญ ของ การ จด บัญชี นั้น
ที่ สำนาน กอง สู้ ฮังกลฤษ แต่ ถ้า ชำระ ได้ ความ ว่า เป็น อย่าง อื่น จาก ความ
ที่ ว่า มา แล ก็ จะ ต้อง ถือ ว่า เป็น คน ใน บังคับ ฝ่าย ฮังกลฤษ แต่ ถ้า เป็น ผู้ ที่
ได้ จด บัญชี ไว้ แล จะ ต้อง ลง ชื่อ นั้น ออก เสีย

ใน การ ที่ จะ ให้ เป็น สำคัญ มัน คง ผู้ ลง ชื่อ ทาย หนังสือ นี้ จึง ได้ ลง
ชื่อ แล ประทับ ตรา หนังสือ สำคัญ นี้ ไว้ เป็น ดัง ฉบับ

ณ กรุงเทพฯ ๑

วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๘ ศกุตศ ศักราช ๑๘๙๙

ประทับตราแต่เซ็น ทอดวงชวโรประการ
ประทับตราแต่เซ็น ยอชเครพิด

ประกาศ กระทรวงโยธาธิการ

แผนก กรมไปรษณีย์โทรเลข

ด้วยแต่เดิม กรมโทรเลข ได้ ออก ประกาศ แจ้ง ความใน หนังสือ
ราชกิจจานุเบกษา แผ่นที่ ๔๕ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์, ค, ๑๑๕ ขอมให้

มหาชนทั้งหลาย เข้าใช้พูดโทรศัพท์ไป มา ในระหว่าง กรุงเทพฯ
กับหัวเมืองต่าง ๆ นั้น ได้ ก็เพื่อจะให้ เป็น ประโยชน์แก่ มหาชนทั่วไป
นั้น ความแจ้ง อยู่ แล้ว

บัดนี้ ได้ พิจารณา การ เข้า ใช้พูดโทรศัพท์ ดัง กล่าว มา แล้ว นั้น ไม่มี
การ อันสมควร แก่ ประโยชน์ ที่ จะ ให้ เข้า ใช้พูดโทรศัพท์ เพราะ ฉะนั้น จึง
ให้ ขัด การ เข้าใช้พูดโทรศัพท์ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ มิถุนายน รัตนโกสินทร
ศก ๑๑๙ เป็นต้น ไป จึงแจ้ง ความ มา ให้ทราบ ทั้ง กัน

ประกาศ มาวันที่ ๒ มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

โดยรับสั่ง เสด็จมา ต่ กระทรวงโยธาธิการ

(เซ็น) พระไพบรดินัย จุฬานุรักษ์

เจ้ากรมไพบรดินัย โทรเลข

พระราชบัญญัติลักษณะ ทนาย

มณฑล ตวันตกเฉียงเหนือ

รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

ด้วย มี พระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
จุฬาลงกรณ์ บดินทรเทพมหามกุฏราชวิทยาลัย วรุตมพงษ์ บริพัตร
วรชดิยราช นิกโรคม จาตุรันต บรมมหาจักรพรรดิราชสังกาศ บรมขรรมิถ
มหาราชาธิราช บรมนารถ บพิตร พระจุตจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ผู้ทรงพระคุณธรรมอัน มหาประเสริฐ ให้ ประกาศ ให้ทราบ ทั้ง กัน ว่า
ด้วย เรื่อง ทนาย ใน มณฑล ตวันตกเฉียงเหนือ บัดนี้ มีอยู่ ๒ จำพวก คือ

08/10/2566

ตาม คำภีร์ พระ ขรรณศาสตร์ อันโบราณ ราช ภาระศรัยได้ ทรง บัญญัติไว้
 เรียกว่า นำ ของไชยไป รบศึก แล้ว ได้มา เป็น ทาษ ๓๒๕๖๓ ทาษได้ มา
 ด้วย ทวี ๑ แต่ ทาษ ๓๒๕๖๓ นั้น ตาม ประเพณีโบราณ กาดก่อน มา
 พระ มหากระษัตราธิราช เจ้า ได้ มี พระบรมราชโองการ ให้เจ้า นาย
 พระยาแสง ท้าว หิมาเมือง ไน มณฑล ตวัน ตก เขียงเหนือ ยกกำลัง ไป
 ปราบปราบ ราชศึก สัตว์ นั้น เมื่อ ได้ ไชยชนะแล้ว บรรดา คน ฉาย ราชศึก
 ซึ่งจับ มาได้ เป็น ๓๒๕๖๓ น้อยเท่าใด ได้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 แบ่ง ให้ปัน บ้านหนึ่ง บ้านญาติ ราชราชการ แม่ทัพ นาย กอง ซึ่งได้ ไปรับ
 ราชการ ปราบปราบ ราชศึก สัตว์ ต้นอง พระเดชพระคุณ ตาม ความ ตี
 ความ ชอบคน ๓๒๕๖๓ บุตร หลาน ของ คน ๓๒๕๖๓ นั้น ได้ ตกเป็น ทาษ
 แก่แม่ทัพ นาย กอง บุตร หลาน ของ แม่ทัพ นาย กอง สืบ มาจน ภาย บัดนี้
 มี กำหนด ค่าตัว ของ ทาษ ๓๒๕๖๓ ตาม อิศรา ประเพณี เมือง ไน มณฑล นั้น
 ต่าง กัน ดังนี้

นคร เชียงใหม่	ชาย มีค่าตัว ๕๔ บาท	หญิง ค่าตัว ๓๒ บาท
นคร น่าน	ชาย มีค่าตัว ๒๒ บาท	หญิง ค่าตัว ๑๒ บาท
นคร ลำปาง	ชาย มีค่าตัว ๔๕๖ บาท	หญิง ค่าตัว ๒๐ บาท
นคร ลำพูน	ชาย มีค่าตัว ๕๔ บาท	หญิง ค่าตัว ๓๒ บาท
เมือง แพร่	ชาย มีค่าตัว ๔๘ บาท	หญิง ค่าตัว ๔๘ บาท
เมือง เถิน	ชาย มีค่าตัว ๔๒ บาท	หญิง ค่าตัว ๒๔ บาท

จน ครบอายุ ๒๐ ปี จึง พ้น ค่าตัว หลุด เป็นไทย แต่ บุตร ของ คน
 จำพวกนี้ เมื่อ เกิด มา คิด ค่าตัว อิศรา ต่าง ๆ เป็น ราย ปี ๆ ขึ้น ไป
 ทุก ๆ ปี ของ อายุ ๓ ปี ถึง ๕ ปี ครบ กำหนด เป็น เต็ม ค่าตัว สืบ ปะดัง นั้น
 ข้าราชการ หลาน เหล่น

อนึ่ง ทายสินไถ่ ในมณฑลศวันตค เชียงเหนือนั้น ยังคงใช้ตาม
 พระราชบัญญัติเดิม อันโบราณราชประเพณีตั้งไว้ตามคำภีร์พระ
 ธรรมศาสตร์ ไม่กำหนดโทษจำพวก คือ ทายไถ่ มาด้วยทรัพย์สิน
 เพราะฉะนั้นถ้าทนายไม่มีเงินมา ให้เจ้าทนายครบค่าแล้ว ถ้าไม่มีเวลา
 ที่จะพ้นจากทุกข์เป็นไทยได้ นายตุก ทายซึ่งเกิดแก่ทนายสินไถ่นั้น
 ถ้าเกิดในเรือนเบี่ยง พอเกิดมาก็นับว่าเป็นทนายมีค่าตัวไปตั้ง
 จึงทรงพระราชดำริเห็นว่า ทนายชะเดยซึ่งได้มาในการตั้งสงคราม
 ชั้นบูยาบิดา มารดา ของคน ทายชะเดย บ้างคนนั้น ได้เป็นทนายรับ
 งานใช้สอยของบูยาบิดา มารดา ของนายเงิน แต่ตัวนายเงินอยู่จน
 ทุกวันนี้แล้ว แต่ลูกหลานเหตุนของทนายชะเดยเหตุนตามประเพณี
 เมือง ยังต้องจะเป็นทนายสืบไปไม่มีที่สิ้นสุด จึงทรงพระราชดำริเห็นว่า
 เป็นการเดือดร้อนแก่อาณาประชาราษฎร์ ด้วยลูกหลานของทนายชะเดย
 สืบไป ยังต้องรับโทษทุกข์ของบูยาบิดา มารดาอยู่ อนึ่งการที่ว่าเป็น
 ทนายเช่นนี้ก็ไม่มีหลักถ่วงสิ่งใด มำนำให้บุตรหลานของนายเงิน
 ผู้รับมรดกทนาย ต่อมา แย่งชิงเกิดเป็นคดีวิวาทพาให้ยุ่งยากแก่
 ราษฎรบ้านเมือง แต่ส่วนลูกหลานของทนายสินไถ่นั้น เมื่อไม่มีเงิน
 ไถ่ค่าตัวตามอัตราค่าตัวเกษียณอายุเดิมก็ต้องไปเป็นทนายสืบไป จึงทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้สืบไปดังนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่าพระราชบัญญัติลักษณะ
 มณฑลศวันตค เชียงเหนือนั้น ร.ศ. ๑๑๙

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๑ กันยายนวัน
 โทศินทร ศก ๑๑๙ เป็นต้นไป

08/10/2566

มาตรา ๓ คำซึ่งว่าทาสชะเดยหมายความว่า ทาสซึ่งเรียกว่าคำ
ปตาย หอกงา ช้าง หรือคำ หอคนโฮง ซึ่ง เป็น คน ใน พัน เมือง

คำซึ่งว่าทาสสินไถ่ นั้น หมายความว่า ทาสซึ่ง นายเงิน ได้ ออก
ช่วยไถ่คำตัว มา ตาม พระ ราชกำหนด กฎหมาย

มาตรา ๔ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ กันยายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ เป็นต้น
แต่สืบไปในมณฑลตวันตกเฉียงเหนือ ให้ตัดคำตัวทาสชะเดยทั้งปวง
ชายให้คงมีค่าตัวแต่ ๒๕ บาท หญิงแต่ ๓๒ บาท

มาตรา ๕ ทาสชะเดยก็ดี ทาสสินไถ่ก็ดีทั้งชายหญิง ถ้าอายุ
ถึง ๖๐ ปีแล้วพ้นคำตัวเป็นไทย

มาตรา ๖ ทาสชะเดย มีเงินจะมาขอไถ่คำตัวตามอัตราค่าตัว
ที่ ตตาม มาตรา ๔ นายเงิน ต้อง รับเงิน จากตัว ทาส จะ กัก ชัง หน่วง
เหนี่ยวไว้ ไม่ยอม ให้ ไถ่คำตัว ไม่ได้

มาตรา ๗ บรรดาตูกทาสชายหญิงทั้งปวง ซึ่ง เป็น ตูก ทาสชะเดยก็ดี
หรือตูกทาสสินไถ่ก็ดี ซึ่ง เกิด ใน วันที่ ๑๖ ธันวาคม รัตนโกสินทร
ศก ๑๑๖ หรือภายหลังวันที่ ๑๖ ธันวาคม ศก ๑๑๖ ซึ่งเป็นวันที่
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณบรมอัมมหาราชเดรัจฉ
เดด็จ พระราชดำเนิน ถดบจาก ประเทศยุโรป คืนสู่พระนครโดยสวัสดิ
ภาพนั้น สืบไปให้พ้นคำตัวเป็นไทย

มาตรา ๘ บรรดาตูกทาสชะเดยชายหญิง ซึ่ง เกิด ก่อน วันที่ ๑๖
ธันวาคม ศก ๑๑๖ นั้น ให้ คิดค่าตัวตาม รายบับเงิน อายุ ๑๐ ปี จึง
ให้เป็น ทาสเต็มคำตัว เปนต้นว่าตูกทาสชายให้ คิดค่าตัวชั้นความ อายุ
ตูกทาสบ้ตะ ๒ บาท ๓๒ อัฐิ เพิ่มชั้นเป็น รายบับเงิน อายุ ๑๐ ปีเต็ม
๐8/10/2566
คำตัวชาย ๒๕ บาท

มาตรา ๙ คน ซึ่ง เกิด ใน มณฑล ตวัน ตก เชียง เหนือ ในวันที่ ๑๖ ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ หรือ ภาย หลัง นั้น ต่อ มา ห้าม มิ ให้ เป็น ทาส ข้าง ไต ๆ ต่อ ไป เป็น ยืน ขาด

มาตรา ๑๐ ผู้ใด เป็น เจ้าเงิน มี ทาส มาก น้อย เท่า ไต จะ เป็น ทาส ขะเถย กัด หรือ ทาส สิ้น ไถ่ กัด ให้ เจ้าเงิน มา ทำ หนังสือ สวรรกรรม ทาส ต่อ นาย แขวง เสีย ให้ เสร็จ ภาย ใน วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ สืบ ไป ถ้า ผู้ใด จะ ร้อง ฟ้อง ว่า กัด ว่า ผู้ใด เป็น ทาส กัด ถ้า ไม่มี หนังสือ สวรรกรรม ซึ่ง มี ศุภมาศ วัน คั้น ทำ ที่ แขวง แด่ นาย แขวง ไต ตั้ง ชื่อ ประทับ ตรา เป็น หดัก ทพยี้ ตาม พระราชกำหนด กฎหมาย แด้ว ห้าม มิ ให้ โรง ศาล รับ ไว้ พิจารณา

มาตรา ๑๑ ถ้า ผู้ใด มี อาสัน จะ ขอ ทำ หนังสือ สวรรกรรม ชาย ตัว เป็น ทาส สิ้น ไถ่ ท่าน ต่อ หน้า นาย แขวง ให้ นาย แขวง พิจารณา ดู ไต ส่วน ลูก น กระหมัก ว่า เป็น คน เกิด ก่อน หรือ ภาย หลัง วันที่ ๑๖ ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๖ ถ้า นาย แขวง มี เหตุ ผล ควร ตั้ง เสีย ว่า เป็น คน เกิด ภาย หลัง วันที่ ๑๖ ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๖ แล้ว ให้ บัง คับ ให้ ผู้จะ ชาย ตัว นั้น นำ พยาน ผู้ ซึ่ง ฐ เห็น ว่า ผู้ นั้น เกิด ก่อน วันที่ ๑๖ ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๖ มา ถา บาด ตัว มี น้อย กว่า ๒ คน รับ ร้อง ว่า ผู้ จะ เป็น ทาส นั้น เป็น คน เกิด ก่อน วันที่ ๑๖ ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๖ แด้ว จึง ให้ นาย แขวง ทำ สวรรกรรม ให้ ถ้า มิ ฉนั้น ห้าม มิ ให้ นาย แขวง ทำ สวรรกรรม ให้ ชาย ตัว กัน เป็น ทาส

มาตรา ๑๒ ถ้า บิดา มารดา ญาติ ผู้ ใหญ่ จะ นำ บุคร หาดาน เขา ไป ชาย เป็น ทาส สิ้น ไถ่ ได้ ชื่อ ใน สวรรกรรม ต้อง ให้ มน เวื่อน ตัว เบี้ย ฐ เห็น

08/10/2566

ตั้งกำหนดแก่งโตเขียนชื่อไว้ในสารกรมธรรม์เป็นสำคัญ จึงเป็นสิทธิ์
ให้แล้ว จึงเขียน ถ้าตัวเบี้ยมีรูเห็นไม่ได้ตั้งกำหนดแก่งโต หรือไม่ได้
เขียนชื่อด้วยลายมือเองเป็นสำคัญ อย่าให้นับว่าเป็นโทษ

มาตรา ๑๓ ถ้าผู้มีทรัพย์รับช่วยได้คน ซึ่งเกิดภายหลังวันที่ ๑๖
ขึ้นวาศม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๖ นั้นมาเป็นโทษ มิได้เป็นสิทธิ์
แก่เจ้าสินโดยพระราชบัญญัติ ถึงกรมธรรม์มีศุภมาศวันคืน ชื่อตัว
เบี้ยจำนวนเงินประการใด ตัวเบี้ยจะไปจากเจ้าเบี้ย นายเงินได้ตาม
ถำพึงใจ เจ้าเบี้ย นายเงินจะตามกุมเกาะ มาว่า ถำว่า ไม่ได้เงินค่าตัว
เป็นพัวแก่เจ้าเบี้ย นายเงิน โดยโทษต้องพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๔ บรรดาพระราชกำหนดกฎหมายแก่ทั้งปวง ว่าด้วย
เรื่องโทษ ซึ่งไม่ขัดด้วยพระราชบัญญัตินี้ไซ้ขอโทษ ก็ให้นำมา
ใช้พร้อมกันวันที่ได้ไซ้พระราชบัญญัตินี้ทั้งนั้น

มาตรา ๑๕ ให้ได้นำ บัตรกระทรวงมหาดไทย ออกข้อบังคับ แต่แบบ
แผนสำหรับใช้ ในการ ทำสาร กรมธรรม์โทษ แต่ทำบาญชีโทษตาม
พระราชบัญญัตินี้ ถ้าได้ข้อบังคับแบบแผน อย่างใด เมื่อได้
ประกาศโฆษณาการ ให้มหาชนทราบทั่วกัน ในหนังสือพิมพ์ราชกิจจา
นุเบกษาแล้ว ให้ถือแต่ใช้เป็นส่วน ของพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๖ ให้ได้นำ บัตรกระทรวงมหาดไทย เป็นเจ้าหน้าที่จัดการ
รักษาการ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ จึงทุกประการ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๑ มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ ฤกษ์วัน
ที่ ๑๑๕๕๕ ๒๕๑๑ รัชกาล บัดยบนั้น

พระราชบัญญัติสำหรับตรวจป้องกัน

โรคสัตว์พาหนะ

รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า เมื่อรัตนโกสินทรศก ๑๑๙ มีโรค ซึ่งเป็นอันตรายติดเนื่องกันได้ในหมู่สัตว์พาหนะซึ่งบรรทุกเรือออกไปเมืองต่างประเทศ แต่ที่ฆ่าเอาเนื้อเป็นอาหารเกิดชุกชุมขึ้น อันจะเป็นเหตุให้บังเกิดโรคแก่มนุษย์แต่เสียทรัพย์สมบัติของคนค้าขายนั้น จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติสำหรับป้องกันโรคสัตว์พาหนะ ขึ้นไว้ชั่วคราวหนึ่งแต่ให้ มีเจ้าพนักงาน แพทย์ตรวจสัตว์พาหนะ แต่จัดการป้องกันต่อไป

บัดนี้ ทรงพระราชดำริเห็นว่า มีพวกค้าขายพวกนี้ซื้อโคส่งออกไปขายณเมืองต่างประเทศมากขึ้นกว่าแต่ก่อน มีจำนวนโคที่ได้นำมาแต่หัวเมืองในมณฑลต่าง ๆ เข้ามาในกรุงเทพฯ ทั่วอยู่เสมอทุก ๆ เดือน นับว่าเป็นสินค้าอย่างหนึ่งที่เจริญขึ้น แต่การที่จะมีเจ้าพนักงาน แพทย์คอยตรวจตราป้องกันโรคอยู่นั้น เป็นทางที่ติดสมควรจะจัดการนั้นให้แข็งแรงตามกำลังแห่งความสมบูรณ์ของพระนครสืบไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงาน กรมศุขาภิบาลจัดตั้งขึ้นเพื่อตรวจสัตว์พาหนะ ขึ้นไว้ ณ ที่อันสมควรตามตบข้างคอแหลม ให้มีโรงเลี้ยงสัตว์โรงสำหรับฆ่าสัตว์เป็นอาหาร

โรง สำหรับ ชัง สัตว์ ที่ มี โรค ทั้ง สัตว์ นก ซึ่ง สำหรับ จะ บรรทุกสัตว์ พาหนะ
ที่ เรือ ใหญ่ เล็ก จะ จอด รับ แล ส่ง สัตว์ พาหนะ ได้ โดย สดวก เหตุ ฉนั้น จึง
เป็น การ สมควร ที่ จะ ต้อง ตรา พระราช บัญญัติ ขึ้น ไว้ เป็น ข้อ บัง คับ
สำหรับ การ นั้น คือ ไป ดังนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ บอง กน
โรค สัตว์ พาหนะ รัตนโกสินทรศก ๑๑๙” ให้ ใช้ ได้ ตั้ง แต่ วันที่ ได้
ลง พิมพ์ ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา ตาม พระบรมราชโองการ เป็น ต้น ไป

มาตรา ๒ ให้ ยกเลิก ประกาศ วันที่ ๑๙ มกราคม รัตนโกสินทร
ศก ๑๑๔ ซึ่ง ตั้ง โดย พระราชบัญญัติ สัตว์ พาหนะ รัตนโกสินทรศก ๑๑๐
แล พระราชบัญญัติ สำหรับ บอง กน โรค สัตว์ พาหนะ ที่ ได้ แก่ ไร่ รัตน
โกสินทร ศก ๑๑๕ นั้น เสีย ตั้ง แต่ วันที่ จะ ได้ ประกาศ ใช้ พระราชบัญญัติ นี้

มาตรา ๓ บรรดา โคน กับ กระบือ ทั้ง ปวง ที่ มี ผู้นำ เขา เข้า มา ใน
กรุง เทพมหานคร นี้ ให้ เขา ชน บก ได้ แต่ เฉพาะ ที่ ทำ โรง เลี้ยง สัตว์
ของ รัฐบาล ตำบล บาง คอแหลม แห่ง เดียว เว้นไว้ แต่ เจ้าพนักงาน แพทย์
ได้ ให้อนุญาต พิเศษ ให้ เขา ชน ที่ อื่น จึง จะ เขา ชน ได้ แต่ เมื่อ โค หมู
กระบือ นั้น ได้ ชน ยัง ทา ชน แล้ว ต้อง ให้ เจ้า พนักงาน แพทย์ ตรวจ
เสีย ใน ขณะ นั้น

มาตรา ๔ โคน กับ กระบือ นั้น ให้ เขา ชน บก ได้ ใน ชั่ว ระยะเวลา
ตั้ง แต่ ย่ำรุ่ง จนถึง ย่ำค่ำ เว้นไว้ แต่ เจ้า พนักงาน ได้ ให้อนุญาต พิเศษ
จึง จะ เขา ชน บก ได้ นอก จาก เวลา กำหนด นี้

มาตรา ๕ บรรดา โคน กระบือ ทั้ง ปวง ที่ เจ้า พนักงาน แพทย์ ตรวจ เห็น ว่า
มี อาการ บูด เป็น โรค แล้ว จะ คัด ไว้ ใน โรง สำหรับ ชัง สัตว์ ทม

แต่บรรดาโคนม แล ลูกโค นั้น ต้องเลี้ยงรักษาในโรงเลี้ยงที่ตำบล
ถนนสี่แรม หรือ ตำบลอื่น ซึ่งเจ้าพนักงานแพทย์จะเห็นสมควร แล เป็น
ที่ ๆ เจ้าพนักงานแพทย์ตรวจตราได้เสมอ แล เจ้าพนักงานแพทย์
จะบังคับให้จัดการ อย่างใดในลัดนั้น เจ้าของโค ต้องทำตามทุกอย่าง
มาตรา ๙ ถ้าสัตว์โค กระบือ ตัวใด จะต้องพักอาศัยอยู่ในโรง
เลี้ยงสัตว์ เกินกว่าที่ได้กำหนดไว้ใน มาตรา ๖ มาตรา ๗ แล
มาตรา ๘ นั้นแล้ว เจ้าของสัตว์จะต้องเสียค่าเช่าโรงที่ขังสัตว์แก่เจ้า
พนักงาน คีละละ ๘ อัฐิ ทุก ๆ วันตามจำนวนวันที่สัตว์ต้องอยู่ในโรง
นั้น เกินกว่า ๘ วันที่ได้กำหนดไว้

มาตรา ๑๐ บรรดาสัตว์โค กระบือ ที่จะฆ่า เขา เนื้อขายเป็นอาหาร นั้น
จะฆ่าได้แต่เฉพาะในโรงฆ่าสัตว์ของรัฐบาล แต่ถ้าจะฆ่าเพื่อประโยชน์
ที่จะทำตามจารีต หรือในการ อย่างใด อย่างหนึ่ง นอก จาก ขาย เนื้อ
ที่ฆ่า นั้น เป็น ประโยชน์แล้ว จะฆ่าในที่ แห่งหนึ่ง แห่งใดเมื่อได้รับอนุญาต
พิเศษ จากเจ้าพนักงาน แล เสียค่าใบอนุญาตตามอัตราใน
มาตรา ๖ แล้วจึงให้ฆ่าได้

มาตรา ๑๑ บรรดาเนื้อสัตว์โค กระบือ ที่ได้ออกจากโรงฆ่าสัตว์นั้น
ให้เจ้าพนักงาน ทำเครื่องหมายเป็นสำคัญ ว่าเนื้อที่แพทย์ได้ตรวจ
เห็น ควร เป็น อาหาร ได้แล้ว ถ้าเจ้าพนักงาน แพทย์จะเห็นว่าเนื้อรายใด
ไม่สมควร เป็น อาหาร จะสั่งให้ฝังเสียก็สั่งให้ทำได้

ถ้าคน ผู้ใด เขาเนื้อโค กระบือ ซึ่ง ได้ฆ่าโดยมิได้รับอนุญาต ของ
เจ้าพนักงาน ก็ดี หรือซึ่งตายด้วยโรค หรือด้วยเหตุใด ๆ ก็ดี คนผู้นั้น

มีความผิดต้องด้วยโทษ ซึ่งกำหนดไว้ใน มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ แต่ต้องถูกริบเนื้อสัตว์นั้นด้วย

บรรดาเนื้อสัตว์ทั้งตัวกต หรือ ไม่ทั้งตัวกต ซึ่งมีไตมีเครื่องหมายสำคัญ ของโรงฆ่าสัตว์นั้น ถ้ายังไม่มีพยาน อย่างอื่นว่า เป็นเนื้อสัตว์ที่ได้ออกตามกฎหมาย ก็ให้ถือว่า เป็นเนื้อสัตว์ที่ฆ่าโดยผิดต่อพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๒ บรรดาสัตว์ โค กระบือ ที่จะเอาไว้ในโรงเลี้ยงสัตว์นั้น เจ้าของสัตว์นั้น ๆ จะต้องดูแลรักษา แลเสียค่าอาหาร สัตว์นั้นเอง กับให้รักษาเขตรังสัตว์ ของคนของตนให้สะอาด ทั้งต้องประพฤติตามข้อบังคับสำหรับโรงนั้นด้วย

มาตรา ๑๓ เจ้าพนักงานใหญ่สำหรับโรงเลี้ยงสัตว์นั้น เมื่อได้บอกให้เจ้าของทราบแล้ว จะเข้าไปเอง หรือ จะสั่งให้เจ้าพนักงานรองเข้าไปตรวจในโรงหนึ่งโรงใด ซึ่งใช้เป็นที่เลี้ยงสัตว์ โค กระบือ เพื่อจะได้ตรวจดูว่า เที่ยงรักษา สัตว์ โค กระบือ นั้น สดอาดดีพอเพียงที่จะบ่งกันไม่ให้มีโรคเกิดขึ้นในหมู่มสัตว์นั้น ได้ตลอดเวลา

มาตรา ๑๔ ผู้หนึ่งผู้ใดที่กระทำความตะเมิด หรือ พยายามอุดหนุนให้ผู้อื่นใดกระทำความ ตะเมิด อย่างหนึ่ง อย่างใด ที่ผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ หรือ ขัดขวางไม่ให้เจ้าพนักงาน กระทำการในหน้าที่ได้ ตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว เมื่อพิจารณาเป็น สัตย์ให้ มีโทษเสียค่าปรับ เป็นเงิน ไม่เกิน กว่า ๑๕๐ บาท ทุก ๆ ครั้ง หรือ จำขัง ใช้ การ หนัก ไม่เกิน ๑ เดือน หรือ ทั้งปรับทั้งจำด้วยก็ได้

มาตรา ๑๕ ให้เสนาบดีกระทรวง นคร บาล มีอำนาจตั้ง ข้อ บังคับ อธิบาย ขยาย ความตาม พระราชบัญญัตินี้ แล เมื่อ ได้รับ พระ ราชทาน

พระบรมราชานุญาต แด่โสมภนาในหนังสือราชกิจจานุเบกษาให้ทราบ
ทั่วกันแล้ว ขอ บังคับ นั้นให้ ใช้ ได้เหมือนดัง เป็น ส่วน ของ พระราช
บัญญัตินี้ ความเวลาที่ จะ ได้กำหนด ไว้

ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาล กับ เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
เป็นเจ้าหน้าที่ บังคับ กันจัดการ ทั้งปวง ให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัตินี้
ทุกประการ

ประกาศมา ณ วันที่ ๑ เดือนกรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ เป็น
วันที่ ๑๑๕๕๕ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศกำหนดวันใช้

พระราชบัญญัติสำหรับตรวจ บังคับ

โรคสัตว์พาหนะ รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่ว พระราชบัญญัติสำหรับตรวจ บังคับ
โรคสัตว์พาหนะ รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ ซึ่ง ทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าฯ ให้ตราไว้ ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ นั้น
ทรงพระราชดำริเห็นว่าสมควร จะ ประกาศ พระราชบัญญัติให้ชน
ทั้งหลาย ที่เกี่ยวข้องแก่การค้าขายสัตว์พาหนะนั้นได้ทราบ พระราช
บัญญัติชัดเจนล่วงหน้าก่อน ๒ เดือน เหตุฉนั้นให้ใช้พระราชบัญญัติ
ตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ เป็นวัน
ที่ ๑๑๕๕๕ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศ เรื่องสิ้นสุดคดีของมัน ใน ระหว่าง ผัวเมีย

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า ด้วยแต่เดิม มาเมื่อ ผัวเมีย จะ หย่าขาด จากกัน ด้วย ประการใด ประการ หนึ่ง ก็ มีกฎหมาย บังคับให้ คิน สิ้น สิ้นคดี ให้ แก่ ชาย บ้าง บาง คราว ไม่ให้ คิน บ้าง บาง คราว แต่ ส่วน ของ มัน ฤฯ ของ มัน นั้น ก็ได้ วินิจฉัย ไป ว่า เป็น ส่วน สิ้น สิ้นคดี ที่ ชาย ได้ ให้ ไว้ แก่ ฝ่าย หญิง เป็น ความ ประจักษ์ ตั้ง แต่ นี้ ต่อ ไป จำเพาะ แต่ ใน เรื่อง ผัวเมีย จะ หย่ากัน ด้วย ประการ ใด ๆ ก็ดี หย่าให้ ฝ่าย หญิง ต้อง คิน สิ้น สิ้นคดี ของ มัน ฤฯ ของ มัน นั้น เสีย หญิง จะมี บุตร ก็ดี ไม่มี บุตร ก็ดี ให้ เหมือน คู่ๆ เดียว กัน แม้ว่า บิดา มารดา ฤฯ ผู้ปกครอง ฝ่าย หญิง จะ ได้ ให้ สิ้น สิ้นคดี ของ มัน คิน ไว้ แก่ ชาย หญิง นั้น แล้ว ก็ ให้ นับว่า เป็น ของ รับ ไหว ให้ แก่ หญิง ชาย นั้น แล

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๑ มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ ฤฯ เป็น วันที่ ๑๑๕๔๕ ในรัชกาลปัตยุมันนี้

ประกาศ แก่ วิชาเก็บ ภาษี น้ำตาล โตนด

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า วิชาเก็บ ภาษี น้ำตาล โตนด ทุกวันนี้ ได้ จัด วิชา เก็บ ตาม การ ที่ จะ สอดวก แก่ ผู้เสีย แต่ เจ้าพนักงาน เก็บ ภาษี ใน ท้อง ที่ ต่าง กัน คือ บาง หัว เมือง เก็บ ภาษี รวม

อยู่ในราคาหม้อศาล ซึ่งรัฐบาลทำจำหน่ายแก่ราษฎร บางเมือง
เก็บเมื่อราษฎรพาหน้าศาลผ่านด่านภาษีไปจำหน่าย บางเมืองเก็บจาก
ราษฎรผู้ทำศาลรายตัว โดยกำหนดเรียกว่าเก็บตามมัดเครื่อง
มือทำการ

ทรงพระราชนัดดาเห็นว่า วิธีที่เก็บภาษีหน้าศาลโดนด รายตัวผู้ทำ
หน้าศาล โดยที่เรียกว่าเก็บตามมัดเครื่องมือนั้น ยังเป็นการ
ลำบากอยู่ ด้วยบางที่ราษฎรทำหน้าศาลน้อยต้องเสียภาษีมาก
บางที่ทำได้มากเกินกว่าอัตราที่ควรจะเสียภาษี แลการที่จะ
ตรวจเก็บก็ยาก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขวิธี
เก็บภาษีหน้าศาลโดนด ซึ่งได้เคยเก็บจากราษฎรที่ทำศาลโดยวิธี
เรียกว่าเก็บตามมัดเครื่องมือ มาแต่ก่อนนั้นเสีย แต่ไปให้
เก็บจากราษฎรที่ทำศาลตามจำนวนต้นศาลโดนด ที่ทำหน้าศาลเป็น
รายต้น คิดจำนวนเงินภาษีมี ๑ ต้นละ ๑๖ อัฐ ให้เก็บตง
แต่จำนวนรัตนโกสินทร ศก ๒๑๙ นี้เป็นต้นไป

ต้นศาลโดนดที่ราษฎรมิได้ทำหน้าศาลในปีใด ห้ามมิให้เก็บภาษี
ในปีนั้น แลหัวเมืองใดซึ่งได้เก็บภาษีหน้าศาลโดนดโดยวิธี
นอกจากวิธีที่เก็บจากผู้ทำศาลรายตัว โดยที่เรียกว่าเก็บตามมัด
เครื่องมือนั้น แลวให้คงเก็บไปตามวิธีที่ใช้อยู่ ไม่ต้องแก้ไข
โดยประกาศนี้

ประกาศมา ณวันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙
เป็นวันที่ ๑๑๕๖๓ ในรัชกาลปัตยุมันนี้

กฎเสนาบดี กระทรวงมหาดไทย

เปน

ข้อบังคับสำหรับ ปกครอง มณฑล ตะวัน ตก เชียงเหนือ

ร. ศ. ๑๑๙

พระเจ้าอยู่หัวฯ ยาชเนา กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จมาตั้งกระทรวง
 มหาดไทย รับ พระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรง พระกรุณาโปรด
 เกล้าฯ ดำรัสสั่งว่า ด้วยการ แบ่ง เขตต์ แคว้น สำหรับ จัดการ ปกครอง
 แต่ตำแหน่ง หน้าที่ ข้าราชการ ใน มณฑล ตะวัน ตก เชียงเหนือ ยัง เป็น
 การ กว้าง กว้าง อยู่หลาย ประการ ทรง พระราชดำริเห็นว่า สมควร
 จะ จัดการ วาง แบบแผน วิธี ปกครอง และ วาง ตำแหน่ง หน้าที่ ข้าราชการ
 ให้ เปน ระเบียบ เรียบร้อย ตาม สมควร แก่ กาลสมัย เพื่อ จะ ให้ ราชการ
 บ้าน เมือง ใน มณฑล นั้น เปน ไป โดย สดวกดี จึง ได้ จะ ได้ เปน ความ สุข
 สำราญ แก่ เจ้า นาย พยา แล ัน ท้าว ขาณา ประชา ราชภูร ทั่ว ไป จึง
 ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ ตั้ง ข้อ บังคับ สำหรับ ปกครอง มณฑล
 ตะวัน ตก เชียงเหนือ ไว้ดัง ต่อไปนี้

ภาคที่ ๑

หมวดที่ ๑

ว่าด้วย เมือง และ เขตต์ มณฑล

ข้อ ๑ ให้ รวบรวม เมือง เชียงใหม่ แต่ เมือง ขึ้น เรียก ว่า นคร เชียงใหม่ ๑
 เมือง น่าน แต่ เมือง ขึ้น เรียก ว่า นคร น่าน ๑ เมือง ตำปาง แต่ เมือง ขึ้น

เรียกว่า นคร จำปาสง ๑ เมือง จำปอน แต่เมือง ขึ้น เรียกว่า นคร จำปอน ๑ เมือง แพร่ ๑ เป็น มณฑล ตวัน ตก เฉียง เหนือ

ข้อ ๒ ให้จัด เมือง ขึ้น ชั้นนอกของเมืองนครเชียงใหม่เป็น ๒ บริเวณ คือ รวม เมือง เชียงราย เมือง เชียงแสน เมือง บ้าเบา เมืองหนอง ขวาง เมือง ฝาง เป็น บริเวณ ๑ เรียกว่า บริเวณ เชียงใหม่เหนือ

รวม เมือง ย่อม เมือง ชน ย่อม เมือง แม่ฮ่องคร เมืองปาย เป็น บริเวณ ๑ เรียกว่า บริเวณ เชียงใหม่ ตวัน ตก

ข้อ ๓ ให้รวม เมือง ขึ้น ชั้นนอกของ นคร น่าน คือ เมือง เชียงของ เมือง คอบ เมือง เทิง เมือง เชียงคำ เมือง เชียงแดง เมือง เชียงตม เมือง เชียง ฮ้อน เมือง เงิน หรือ กุดาวดี เป็น บริเวณ ๑ เรียกว่า บริเวณ น่าน เหนือ

หมวดที่ ๒

ว่าด้วย การ ปกครอง ท้อง ที่

ข้อ ๔ ให้ ใช้ พระราชบัญญัติปกครองท้องที่ ร.ศ. ๑๑๖ ทุกมาตรา แต่ให้ เปลี่ยน ถ้อยคำตาม พัน ที่ ตั้ง นี้ คือ

คำว่า	ข้าหลวงเทศาภิบาล	ให้	เปลี่ยน	เป็น	ข้าหลวงใหญ่
คำว่า	ผู้ว่าราชการเมือง	ให้	เปลี่ยน	เป็น	เจ้าเงินกรมหลวง
คำว่า	อำเภอ	ให้	เปลี่ยน	เป็น	แขวง
๖๘/10/2566	กำนัน	๖๖	๖๖		แคว้น
๖๖	ผู้ใหญ่บ้าน	๖๖	๖๖		แก่บ้าน

ข้อ ๕ เพื่อจัด การ ปก ครอง ท้อง ที่ ให้ เรียบ ร้อย ให้ ข้า หลวง
ใหญ่ กำหนด แบ่ง เมือง ใน มณฑล ทวัน ตก เชียง เหนือ ออก เป็น แควง
ตาม ส้มควร แก่ ท้อง ที่

ข้อ ๖ ให้ เจ้า สยาม หลวง กำหนด แบ่ง แควง ออก เป็น แควง แด่ หมู่ บ้าน
เพื่อ จัด การ ตาม พระ ราช บัญญัติ ปก ครอง ท้อง ที่

หมวด ที่ ๓

ว่า ด้วย ข้าราชการ เหน ของ มณฑล

ข้อ ๗ ให้ มี ข้า หลวง ใหญ่ บัง คับ การ มณฑล ทวัน ตก เชียง เหนือ ๑
เป็น ตำแหน่ง ข้าราชการ รับ พระ ราช ทาน สัณฺฑิยา บัตรี การ เดือก สัรร
ผลิต เปลี่ยน ข้า หลวง เหนือ นั้น แด่ แต่ พระ บาท ส้ม เต็จ พระ เจ้า อัย หู
ผู้ ทรง พระ คุณ ธรรม อัม มหา ประ เติริ ฐิ จะ ทรง พระ ราช ดำ ริ ให้ เห็น ส้มควร

ข้อ ๘ ให้ มี ข้าราชการ ผู้ ใหญ่ เป็น ข้า หลวง รอง และ เป็น ที่
ปลุก ษา ราชการ ใน ข้า หลวง ใหญ่ อื่ ก ๕ นาย คือ ข้า หลวง ยุติ ธรรม ๑
ข้า หลวง สัรร พาก ร ๑ ข้า หลวง คตัง ๑ ข้า หลวง การ โย ธา ๑ ข้า หลวง
บา ไม ๑ เป็น ตำแหน่ง ข้าราชการ รับ พระ ราช ทาน สัณฺฑิยา บัตรี การ ที่
เดือก สัรร ผลิต เปลี่ยน ข้าราชการ เหนือ นั้น แด่ แต่ พระ บาท ส้ม เต็จ พระ เจ้า
อัย หู ผู้ ทรง พระ คุณ ธรรม อัม มหา ประ เติริ ฐิ จะ ทรง พระ ราช
ดำ ริ ให้ เห็น ส้มควร

ข้อ ๙ ให้ มี ข้าราชการ ตำแหน่ง รอง และ เสริม ยัน พนักงาน ใน ของ
มณฑล ตาม ส้มควร แก่ การ

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยหน้าที่และอำนาจข้าราชการ กอง มณฑล

ข้อ ๑๐ หน้าที่ข้าราชการใหญ่ คือ

(๑) ตรวจสอบและจัดราชการในมณฑลต่าง พระเนตรพระกรรณ
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณ ชำรวม อันมหา
ประเสริฐทั่วไป

(๒) เปนข้าราชการพิเศษ จัดการคำสั่งปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ
จัดคำสั่งปฏิบัติตามหัวเมือง

ข้อ ๑๑ อำนาจข้าราชการใหญ่ คือ

(๑) บังคับบัญชา เจ้าหนาม หลวงทั้งปวงในมณฑลที่ ชอบด้วย
ราชการ และพระราชกำหนด กฎหมาย

(๒) ตรวจสอบตัดสิน ความผิดในระหว่างเมือง

(๓) ยกข้าราชการ คนหนึ่งคนใด ออกจากตำแหน่ง แต่หน้าที่ได้
ในคราวหนึ่ง แต่อำนาจที่ว่าในส่วนนี้ ให้ใช้แต่ในการ บังคับ
ทัณฑ์ ซึ่ง จะขออนุญาต ต่อเสนาบดีก่อนไม่ทัน ประโยชน์ราชการ
แต่เมื่อกล่าวถึง ออกแล้วต้อง บอกกรุงเทพมหานคร โดยเร็ว

(๔) สั่งใช้เงินที่มีเหลืออยู่ในงบประมาณ มาจ่ายในราชการ
ได้ เกษมั้งไม่เกิน ๑๐๐๐ บาท

(๕) ออกหมายตั้ง กรมการพิเศษ เป็นตำแหน่ง หลวง หรือ ชุน
หรือ หมื่น หรือ พยา หรือ แดง หรือ ท้าว

(๖) ออกข้อ บังคับแบบแผน การศึกษาที่ทั่วราชการ วิชา รับ
สั่งเก็บ รักษา จัดหมายและทำรายงานราชการทั้งปวง

ข้อ ๑๒ ข้าหลวง ยุติธรรม เป็น ข้าหลวง พิเศษ ตาม พระราชบัญญัติ จัด ศาล ยุติธรรม ตาม หัวเมือง มีหน้าที่ คือ

(๑) เป็นผู้ คัด การ วาง ระบบ แผน กฎ ข้อ บังคับ สำหรับ ศาล ทั้งปวง ใน มณฑล แล้ว แต่ จะ เห็น ต้น คอ

(๒) เป็นผู้ พิจารณา พิพากษา ความ บรรดา กิจ กว่า อำนาจ ศาล เมือง จะ พิจารณา พิพากษา ได้ ใน เวลา ที่ ยัง ไม่ได้ ตัด ศาล มณฑล

(๓) เป็นผู้ พิจารณา พิพากษา ความ อื่น ทั่ว น ศาล ทั้งปวง ใน มณฑล เว้น ใด แต่ ศาล ต่าง ประเทศ

(๔) มี อำนาจ จะ ตั้ง ผู้ พยายาม ให้ ทำ การ ไป ใน ระหว่าง ยัง ไม่ได้ รับ ตรวจ จาก เจ้า บัด กระทรวง ยุติธรรม ไม่เกิน ๖ เดือน

ข้อ ๑๓ ข้าหลวง สรรพากร มีหน้าที่

(๑) ตรวจ จัด เก็บ ข้าราชการ ที่ดิน และ ภาษี อื่น ทั้งปวง ซึ่งมี ได้ ผล ชาติ

ข้อ ๑๔ ข้าหลวง คดี มีหน้าที่

(๑) ตรวจ จัด การ คดี

(๒) ตรวจ จัด การ ภาษี อื่น ผล ชาติ

ข้อ ๑๕ ข้าหลวง โยธา มีหน้าที่ คือ

(๑) ทำ การ ก่อ สร้าง และ รักษา ถนน ที่ ต่าง ๆ สำหรับ ราชการ ใน มณฑล ทุก อย่าง

(๒) การ ก่อ สร้าง และ รักษา ถนน ทาง ทาง ทางบก ทางน้ำ ถ้า เหมือน ใน มณฑล

08/10/2566

(๓) การ สร้าง และ รักษา ทำนุ บำรุง ฝ่าย เหมือง ทั้งปวง

ข้อ ๑๖ หน้าที่ ขาดดวง ข่าใหม่ คือ

(๑) ของ เกิดจาก ข่า กือ ตรวจรักษา เก็บภาษี อากร จากของ ที่ เกิดเป็น ของ ข่า

(๒) ข่าใหม่ คือ การ รักษาไม้ สักไม้ กระจายเลย

(๓) ภาค หดวง คือ การ เก็บเงิน ค่า ตอ ภาษี ไม้ พง

ข้อ ๑๗ หนึ่ง ให้ มี เตชานุการ สำหรับ ข่า หดวงใหญ่ ๑ นาย เป็น ผู้ช่วย ราชการ ของ ข่า หดวงใหญ่ ใน การ ทัง พง ทั่วไป และ ให้ มี เต็มย่น พนักงาน ใน กอง ข่า หดวงใหญ่ ตาม ส้มควร แก่ การ

ข้อ ๑๘ ให้ มี เตชานุการ สำหรับ ประทับ หน้า สือ ราชการ ใน ตำแหน่ง ต่อ ไป นี้ คือ

ข่า หดวงใหญ่	๑ ดวง
ข่า หดวง ยุกิ ชกรรม	๑ ดวง
ข่า หดวง สรรพากร	๑ ดวง
ข่า หดวง คตง	๑ ดวง
ข่า หดวง การ โยธา	๑ ดวง
ข่า หดวง ข่าใหม่	๑ ดวง

หมวดที่ ๕

ว่า ด้วย การ ประชุม

ข้อ ๑๙ ให้ ข่า หดวงใหญ่ ข่า หดวง ยุกิ ชกรรม ข่า หดวง สรรพากร ข่า หดวง คตง ข่า หดวง การ โยธา ข่า หดวง ข่าใหม่ ประชุม พรอมกัน

ณ ที่ ว่า การ มณฑล เพื่อ บดึกษา หา รือ ราชการ ค่อย กัน จง เนือง ๆ

๐๘/๑๐/๒๕๖๖
การ ประชุม น

ถ้า ไม่มี เหตุ การ อย่างใด ซัด ของ ควร ประชุม ทุก วัน

พนักงานใดมีราชการ อย่างไม่ให้นำมาเส่นอ ข้าหลวงใน ที่ ประชุม
 การ ที่ ควร จะ ได้ ตาม หรือ จะ จัด จะ ทำ ประการใด ก็ จะ ได้ ปฤกษา
 หรือ ให้ ตก ลง กัน ใน ที่ ประชุม จัด ทำ ไป การ ประชุม เช่น นี้ ให้ เลขา
 นุการ ของ ข้าหลวงใหญ่ เป็น ผู้ จดหมาย เหตุ การ ปฤกษา และ ข้อ ความ
 ที่ จะ ตก ลง ใน ที่ ประชุม ทุก อย่าง

ข้อ ๒๐ อนึ่ง ถ้า ข้าหลวงใหญ่ อยู่ไกล ดันนาม ที่ ว่า การ เมืองใด ให้
 ข้าหลวงใหญ่ไป ประชุมใน ที่ ประชุม เค้า ดันนาม หลวง เมือง นั้น ไม่ น้อย
 กว่า เดือน ละ ๔ ครั้ง แต่ ข้าหลวง รอง เมื่อ มี ราชการ ใน หน้า ที่
 แพนกโต เกี่ยว ข้อง กับ นคร แล เมืองใด จะ ไป หนึ่ง ประชุม กับ เค้า
 ดันนาม หลวง นั้น ก็ได้

ข้อ ๒๑ การ ประชุม เจ้า ผู้ ครอง เมือง

(๑) ควร ข้าหลวงใหญ่ จะ เชิญ เจ้า ผู้ ครอง เมือง แต่ ผู้ ครอง
 เมือง ทุก นคร แล เมือง ใน มณฑล มา ประชุม ใน วันที่ ๑ พฤศจิกายน
 เป็น วัน ต้น ทุก ปี เว้น แต่ มี เหตุ จำ เปน จึง เดือน วัน ประชุม ไป วัน อื่น
 แต่ ที่ ประชุม นั้น ควร ประชุม บ้าง เมือง หนึ่ง เบียด ยื่น ๆ กัน ไป

(๒) ใน ที่ ประชุม นั้น ควร ให้ มี ข้าหลวงใหญ่ ๑ ข้าหลวง
 รอง ทุก ตำแหน่ง ข้าหลวง ประจำ เมือง ทุก เมือง แต่ เจ้า ผู้ ครอง เมือง
 หรือ ผู้ ครอง เมือง ทุก เมือง

(๓) ถ้า มี เหตุ ผลิต จำ เปน แต่ ข้าหลวง ประจำ เมือง มา
 ประชุม ไม่ได้ ให้ แล ข้าหลวง ผู้ ช่วย มา ประชุม แทน ถ้า เจ้า ผู้ ครอง
 เมืองใด มา ไม่ได้ ให้ จัด เจ้า นาย หรือ พยาคน ได้ รับ พระราชทาน

สัญญาบัตร รong ถัดลงไป นั้น มาประชุม แทน ผู้ มาประชุม แทน
ต้องได้รับอำนาจ ของ ข้าหลวง ประจำเมือง หรือเจ้าผู้ครอง เมืองเดิมที่
ในการ จะชี้แจง ข้อราชการ บ้าน เมือง หรือจะ นำ ข้อราชการ ต่าง ๆ
มา ปกฤษา หา หรือใน ที่ ประชุม และ การ ตก ลงใน ที่ ประชุม นั้น

(๔) ให้ข้าหลวง ประจำเมือง แต่เจ้าผู้ครอง เมือง นำราย การ
ต่าง ๆ ดัง จะ ว่าต่อไป นี้ มาเสนอใน ที่ ประชุม คือ

(ก) รายงานการ ปก ครอง เมือง นั้น ประจำ ปี ที่ ส่ง มา แล้ว

(ข) รายงาน การ ต่าง ๆ ซึ่ง เห็น สมควร ว่า จะจัด แก้ไข เพิ่มเติม
ใน เมือง นั้นใน ปีนี้

(๑) งบ ประมาณ เงิน แผ่นดิน ที่ รายได้ แต่รายจ่าย ของ
เมือง นั้นใน ปีนี้

(ค) รายงาน บำเหน็จ ความ ชอบ ของ ข้าราชการ เมือง นั้น เมื่อ
ข้าหลวงใหญ่ ตรวจ เห็น ชอบด้วยแล้ว จะได้ ขอล ขอส่ง ไป ณ กรุงเทพฯ

(๕) เมื่อ ปกฤษา หา หรือ ตก ลงใน ข้อใด ให้เลขา นุการ
ของ ที่ ประชุม จด ข้อ ความ ที่ ปกฤษา แต่ที่ได้ ปกฤษา ตก ลง ประการใด
เป็น เนื้อหา ของ ที่ ประชุม นั้นไว้ แล้วให้ ผู้ ที่ ประชุม เห็น ข้อใด
ให้ เป็น สำคัญ ด้วย

(๖) ก่อน ที่ ข้าหลวง ประจำเมือง แต่เจ้าผู้ครอง เมือง จะมา
ประชุม นี้ ควร ให้ข้าหลวง ประจำเมือง พร้อม ด้วย เจ้า สหาม หลวง

08/10/2566

มีการประชุมคฤหบดี มีข้าราชการ แต่พ่อค้าใหญ่ในเมืองนั้น ปกษาก
การ ซึ่ง ควร จะ จัด เป็น ตำราชน ประโยชน์ แล้ว นำ เนื้อ เห็น ของ ที่ ประชุม
มา เสนอ ใน ที่ ประชุม เจ้า ผู้ ครอง เมือง ด้วย

หมวดที่ ๖

ว่าด้วย การ แทน

ตอน ๑

ข้อ ๒๒ เมื่อตำแหน่ง ขาหลวงใหญ่ว่าง ให้ ขาหลวง ประจำนคร
หรือ ประจำ เมือง ซึ่ง เป็น ผู้ มีบรรดาศักดิ์ สูง กว่า ผู้ อื่น ใน ตำแหน่ง
อย่าง เดียว กัน ได้ เป็น ผู้ แทน ถ้า ขาหลวง ใหญ่ รับราชการ ไม่ได้ ด้วย
เหตุใด ๆ ก็ดี ให้ ขาหลวง ประจำนคร หรือ เมือง ผู้ ซึ่ง อยู่ โกลด ที่ ว่า
การ มณฑล ที่ สุด ได้ ทำการ แทน ขาหลวงใหญ่

หมวดที่ ๗

ว่าด้วย การ ตรวจ การ แด่ค่าเดินทาง

ข้อ ๒๓ ในระตูแดง ที่ เป็น เวลา เดินทาง ได้ สดวก คือ ตั้งแต่
ตุลาคม ถึง กุมภาพันธ์ รวม ๕ เดือน ควร เป็น เวลา ที่ ขาหลวงใหญ่
จะ ออก ตรวจ การ ตาม นคร แต่ เมือง ใน มณฑล ทั่วไป ส่วน นคร ที่
โกลด ที่ ว่า การ ดัง เช่น นคร ลำพูน จะ ไป ตรวจ เวลา ได้ ตลอด ปี
ขาหลวงใหญ่ ควร ได้ ไป ตรวจ การ ไม่ต่ำกว่า เดือน ละ ครั้ง

ส่วน นคร ลำปาง เมือง เถิน เมือง สอด แต่ เชียง ดาว ควร ไป
ตรวจ ไม่ต่ำกว่า ปี ละ ๒ ครั้ง

หน้า ๑๑๒

ศึก ๑๑๙

ส่วนเมืองแพร์ เมืองน่าน ควรไปตรวจปีละครั้ง เป็น อย่างน้อย
ข้อ ๒๔ ส่วนบริเวณ ทั้งปวงนั้น ให้ ไปตรวจไม่น้อยกว่า ๒ ปี ครั้ง ๑
ว่าด้วยค่าพาหนะ และ ค่าเดินทาง

ข้อ ๒๕ เมื่อข้าราชการ คนใด ต้องเดินทางไปในราชการ จะได้
รับค่าพาหนะ และ ค่าเดินทาง ตาม กฎเกณฑ์ ระเบียบ พระคั่ง ซึ่งได้
รับ พระบรม ราชานุญาต ให้ตั้งไว้ นั้น ทุกประการ

ว่าด้วยชั้นเงินเดือนประโยชน์ข้าราชการ

ข้อ ๒๖ ให้จัดลำดับชั้นข้าราชการเดิม อัตราเงินเดือนตรงรายเพิ่ม
ตามอัตราต่อไป

ชั้น	ตำแหน่ง	ชั้น ที่	เงินเดือน ๆ ละ		เพิ่มปี เดือน ละ	รวมเวลา ราชการ	หมายเหตุ
			ค่า	ตั้ง			
เอก	ข้าหลวงใหญ่	๑	๑๒๐๐	๑๒๐๐	๒๐๐	๓	ป
	” ”	๒	๑๐๐๐	๑๒๐๐	๑๐๐	๓	ป
	ข้าหลวงรอง	๑	๙๐๐	๑๐๐๐	๕๐	๓	ป
	” ”	๒	๕๐๐	๖๐๐	๕๐	๓	ป
	” ”	๓	๓๐๐	๔๐๐	๕๐	๓	ป
โท	ข้าหลวงประจำเมือง	๑	๗๐๐	๘๐๐	๕๐	๓	ป
	” ”	๒	๕๐๐	๖๐๐	๕๐	๓	ป
	” ”	๓	๓๐๐	๔๐๐	๕๐	๓	ป
	ข้าหลวงบริเวณ	๑	๕๐๐	๖๐๐	๕๐	๓	ป
	” ”	๒	๓๐๐	๔๐๐	๕๐	๓	ป
” ”	๓	๒๐๐	๓๐๐	๕๐	๓	ป	
ตรี	ข้าหลวงผู้ช่วย	๑	๓๕๐	๔๐๐	๒๕	๓	ป
	อธิบดี พหุภาษาศาล	๒	๒๖๐	๒๕๐	๒๐	๓	ป
	เมืองเสนาหูกำหนด	๑	๒๒๐	๑๖๐	๒๐	๓	ป
	พนักงานอัยการ						
	ตำรวจใหญ่กรม ไปรษณีย์ โทรเลข						

ฐาน	ตำแหน่ง	ขั้นที่	เงินเดือนๆ ละ		เพิ่มปี ๑ เดือนละ	รวมเวลาราชการ	หมายเหตุ
			ค่า	สูง			
ฐาน จตุรดา	นายแขวง	๑	๑๘๐	๒๐๐	๑๐	๓	
	รองตำแหน่งทั้งหก	๒	๑๕๐	๑๗๐	๑๐	๓	
	พนักงานอัยการเมื่อง	๓	๑๐๐	๑๒๐	๑๐	๓	
	ข้าหลวงตรวจการ	๔	๖๐	๘๐	๑๐	๓	
	เดชะนการข้าหลวงใหญ่	๕	๕๐	๖๐	๑๐	๓	
	รองแขวง						
	คัมหมานนท์						

เด็มนแดงงาน

หมวด	ตำแหน่ง	ชั้น	เงินเดือน		เพิ่ม	เต็ม	หมายเหตุ
			ค่า	สูง			
๑	ตาม พข้ามรงก ภาวโรงใหญ่	๑	๑๐๐	๑๒๐	๑๐	๓	สพ สบ สบ
		๒	๒๐	๔๐	๑๐	๓	๓ ๓ ๓
		๓	๓๐	๕๐	๑๐	๓	๓
๒	เด็มน รองเด็มน "	๑	๔๐	๖๐	๑๐	๓	สพ สบ สบ
		๒	๖๐	๘๐	๑๕	๓	๓ ๓ ๓
		๓	๘๕	๑๑๕	๒๐	๓	๓
๓	ผู้คุม นักกร คนใต้	๑	๒๐	๓๐	๕	๓	สพ สบ สบ
		๒	๓๐	๔๐	๕	๓	๓ ๓ ๓
		๓	๔๐	๕๕	๕	๓	๓

ข้อ ๒๗ ข้าราชการ ซึ่งประจำรับราชการอยู่เมืองใด ซึ่งไม่ใช่เมืองที่ตนมีบ้านเรือนอยู่ เป็นภูมิดำเนานั้น ถ้าไม่มีบ้านหลวงเป็นที่พักอาศัย จะได้รับเงินค่าเช่าบ้าน หรือ จ้างบ้าน ให้เช่าอยู่โดยมีอัตราดังนี้ คือ

ชั้นเอกให้ค่าเช่าบ้าน	เดือนละ ๒๐๐ บาท
ชั้นโท	” ๖๐ บาท
ชั้นตรี	” ๔๐ บาท
ชั้นจตุร	” ๒๐ บาท

ภาคที่ ๒

หมวดที่ ๘

ว่าด้วยพนักงานปกครองนครแต่เมือง

ข้อ ๒๘ ในนครหรือหัวเมืองหนึ่ง ให้มีข้าราชการ ๓ นาย รวมเรียกว่า “เจ้าสนามหลวง” คือ เจ้าผู้ครองเมือง หรือผู้ครองเมือง ๑ เจ้าหลวงประจำนครหรือเมือง ๑ เจ้าหลวงผู้ช่วย ๑

ข้อ ๒๙ เมืองใดที่ได้แบ่งเขตเป็นบริเวณ ให้มีเจ้าหลวงบริเวณๆ ละหนึ่ง นาย การที่จะเลือกสรรแต่งตั้ง เจ้าสนามหลวงแต่เจ้าหลวงบริเวณนั้น แล้วแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณ ขรรหมอนัน มหาประเสริฐ จะทรงพระราชดำริเห็นสมควร

ข้อ ๓๐ ให้มีข้าราชการขึ้นรองเจ้าสนามหลวง เป็นผู้ช่วยราชการในเจ้าสนามหลวง เรียกว่า “เสนา ๖ ตำแหน่ง” คือ ตำแหน่งมหาดไทย ๑ ตำแหน่งยุติธรรม ๑ ตำแหน่งนา ๑ ตำแหน่งคลัง ๑ ตำแหน่งทหาร ๑ ตำแหน่งวัง ๑ การจะเลือกสรรตั้ง ถอดถอน

ผลัดเปลี่ยน เป็นหน้าที่เสนาบดี จะนำความกราบบังคมทูลพระบาท
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณธรรมอันมหาประเสริฐ และให้
 มีข้าราชการ ร้องเสนาบึกตำแหน่ง ๑๑ แห่ง หรือหลายคน ตามราชการ
 มากและน้อย และการเลือกสรรผลัดเปลี่ยน เป็นหน้าที่ข้าหลวงใหญ่
 จะมีบอกเข้ามาถึงเสนาบดี ณ กรุง เทพ ฯ

ข้อ ๓๑ ข้าราชการ เมืองชั้น ของ เมือง พังปอง ใน มณฑล ตะวันตก
 เฉียงเหนือ ซึ่งเคยเป็นตำแหน่งข้าราชการ รับพระราชทานสัญญาบัตร
 การตั้ง แต่งผลัดเปลี่ยนต่อไป ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าตำหนม หลวง มี
 บอกมายังเสนาบดี เพื่อได้นำความกราบบังคมทูล

ข้อ ๓๒ ให้มีข้าราชการ พิเศษ มีตำแหน่งรับประทวนตั้งของ
 เจ้าผู้ครองเมือง หรือผู้ครองเมืองตามประเพณีเมือง เป็นพญา หลวง
 หรือพญา หรือแสน หลวง หรือแสน หรือท้าว การที่จะเลือกสรร
 ผลัดเปลี่ยนนั้น ถ้าเป็นตำแหน่ง พญา และถ้าเจ้าผู้ครองเมือง หรือ
 ผู้ครองเมือง พร้อมด้วยเจ้าตำหนม หลวง ได้รับอนุมัติของข้าหลวงใหญ่
 แล้ว เจ้าผู้ครองเมือง หรือผู้ครองเมือง ออกประทวนตั้งได้ ถ้าเป็น
 ตำแหน่ง แสน หรือท้าว ถ้าเจ้าตำหนม หลวง เห็นชอบ พร้อมกันแล้ว
 เจ้าผู้ครองเมือง หรือผู้ครองเมือง ออกประทวนตั้งได้ ตั้งแล้วให้มี
 บอกมายังข้าหลวงใหญ่ให้ทราบ

ข้อ ๓๓ แต่พญาแสนท้าว ที่เจ้าผู้ครองเมือง หรือผู้ครองเมือง
 หรือเจ้านาย ได้ ออกประทวนตั้งไว้แล้ว ก่อนวันออกของบังคับ
 ให้ถือว่าเป็นได้ตั้งตามข้อ ๓๒ แต่การที่จะตั้ง แต่งผลัดเปลี่ยนต่อไป
 ให้ตั้ง แต่งผลัดเปลี่ยนตามความในข้อ ๓๒ นั้น

08/10/2566

ข้อ ๓๔ ตำแหน่ง เสมียน พนักงาน สำหรับ รับราชการ ใน กองนคร หรือ เมือง เจ้า สำนาม หลวง มี อำนาจ ที่จะ เลิก วรรค ตั้ง แต่งผลัดเปลี่ยนได้

หมวด ที่ ๙

ว่า ด้วยหน้าที่ แต่ อำนาจ ข้าราชการ กอง เมือง

ข้อ ๓๕ เจ้า สำนาม หลวง เป็น ผู้ บังคับ บัญชา รับผิดชอบ ใน ราชการ พน บ้าน พนเมือง ทัว ไป

ข้อ ๓๖ เจ้า สำนาม หลวง เป็น ผู้ ออกประกาศ ตาม คำสั่ง ของ ข้าหลวงใหญ่ ใน การ (ก) เกี่ยว ด้วย คน ทัว ไป ทั้ง ภายใน นอกเขตร์ ของตน (ข) ที่ เป็น กฎ ข้อ บังคับ สำหรับเมือง (ข) ที่ แจง ความให้ อาณาประชา ราชรัฐ ทราบ ประกาศ หรือ พระ ราช กำหนดกฎหมาย ซึ่งได้ ใช้ อยู่ แล้ว หรือ ที่ จะ ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ มี อีก ต่อ ไป

ข้อ ๓๗ เมื่อ เจ้า สำนาม หลวง นคร หรือ เมือง ได้ ปลดลาฯ พวักกัน เห็น ว่า ควร มี กฎ หรือ ข้อ บังคับ สำหรับ การ สิ่งใด ใน นคร หรือ เมือง นั้น ให้ มี อำนาจ จะ ตั้ง กฎ และ ข้อ บังคับ มี กำหนด ปรับ ใหม่ เป็น เงิน ไม่ เกิน ๑๐๐ บาท หรือ จำขัง ไม่ เกิน ๓ เดือน ได้ แต่ กฎ และ ข้อ บังคับ ที่ ได้ ตั้ง นี้ ต้อง ไม่นำ สิ้น พระ กำหนด กฎหมาย ประการ ๑ ไม่ขัดกับ ข้อ สัญญา ทาง พระ ราช ไมตรี ประการ ๑ ต้อง ได้ รับ อนุมัติ จาก ข้า หลวง ใหญ่ และ ข้า หลวง ยุติธรรม ซึ่ง เป็น ข้า หลวง พิเศษ จตุการ ยุติธรรม ประการ ๑ จึง ให้ ถือว่า เป็น กฎ และ ข้อ บังคับ สำหรับ นคร หรือ เมือง ได้

08/10/2566

ข้อ ๓๘ หน้าที่ ข้า หลวง ประจำ นคร หรือ เมือง

(๑) รักษาราชการ คือ ตรวจจัดราชการ ในพื้นบ้าน เมือง ต่างๆ
ต่าง ตา ของ ข้า หลวงใหญ่ ทัว ไป ทุก อย่าง

(๒) การ ต่าง ประเทศ คือ เป็น ผู้ รับ รอง จัด การ รักษา การ
เกี่ยว ต่าง ประเทศ และมี หนังสือ โต้ตอบ ใน การ ที่ เกี่ยว ต่าง ประเทศ
ทั้ง ปวง ตาม อนุมัติ ของ ข้า หลวง ใหญ่

(๓) ตรวจ การ คือ เป็น ผู้ ตรวจ ตรา และ นำ ข้า ราชการ ให้ รับ
ราชการ ตาม หน้า ที่ และ ออก ตรวจ ตรา การ และ นำ การ ใน ซึ่ง ที่
เขต รวง ที่ ตน บังคับ บัญชา

(๔) อัยการ คือ เป็น ผู้ ตั้ง แล อนุญาต ให้ พนักงาน อัยการ พ้อง
ความ แผ่นดิน และ ให้ จัด การ ตาม สัมควร

ข้อ ๓๙ อีนาจ ข้าหลวง ประจำ นคร หรือ เมือง คือ

(๑) ตั้ง ให้ หัก ข้าง หรือ ถอน ขาวญา หมาย คำสั่ง ของ เจ้า นาย ตน โต
ซึ่ง เห็น ว่า ไม่ ชอบ ด้วย ราช การ หรือ ไม่ ชอบ ด้วย พระราช กำหนด
กฎหมาย ใน ระหว่าง มี ใบ บก ไปหา หรือ ที่ ว่า การ มณฑล หรือ บอก
ไปยัง กรุง เทพ ฯ ได้ ทุก อย่าง

(๒) เป็น ผู้ ตรวจ แล เห็น ชื่อ ใน คำ พิพากษา ของ ศาล ใน ระหว่าง ที่
กระทรวง ยุติกรรม ยัง ไม่ได้ จัด ตั้ง ศาล

(๓) เป็น ผู้ ย้าย ตำแหน่ง ปรับ ถด เงิน เดือน ข้า ราชการ ชั้น ต่ำ กว่า
พนักงาน รอง ตั้ง ไป นน ได้ ทุก ตำแหน่ง

08/19/2566

ข้อ ๔๐ ^๒หน้าที่เจ้าผู้ครองเมือง หรือผู้ครองเมือง

(๑) รักษาราชการ คือ ^๒เป็นผู้รักษาราชการ ในบ้านเมือง ให้เรียบร้อย ^๒เป็นผู้รับผิดชอบ ที่จะจัดการ กับ กุม บอง กน โจรผู้ร้าย ในบ้านเมือง ให้สงบ

(๒) รักษาพระราชกำหนดกฎหมาย คือ ^๒ตรวจตราดูแล มิให้ ^๒ผู้หนึ่งผู้ใด ทำการ ^๒ดองพระราชกำหนด กฎหมาย

(๓) รักษาองค์ตระกูล คือ ^๒ตรวจตราดูแล มิให้เจ้านายบุตรหลาน พยาแผ่นดิน ^๒ประพฤติการ ^๒ชด แต่ให้รับราชการ ^๒สนองพระเดชพระคุณ ตาม ^๒หน้าที่

ข้อ ๔๑ ^๒อำนาจเจ้าผู้ครองเมือง

(๑) เป็นผู้บังคับบัญชา ราชการ ในบ้านเมือง ^๒ตามที่ใด ^๒ปลุกษา หรือ คก ^๒งใน ที่ ^๒ประชุม ^๒เคา ^๒ด้นาม ^๒หัด ^๒ง ^๒แต ^๒ง ^๒น ^๒ทุ ^๒ก ^๒อย่าง

(๒) บังคับบัญชาเจ้านายบุตรหลาน ^๒เพี้ยน ^๒ท้าว ^๒แต ^๒วง ^๒ษ์ ^๒ญา ^๒ค ^๒ตาม ^๒ก ^๒ที่ ^๒ชอบ ^๒ด้วย ^๒ราช ^๒การ ^๒และ ^๒ชอบ ^๒ด้วย ^๒พระ ^๒ราช ^๒กำหนด ^๒กฎ ^๒หมาย

ข้อ ๔๒ ^๒หน้าที่ข้าหลวงผู้ช่วย

(๑) ช่วยราชการ คือ ^๒เป็นผู้แทน ^๒ข้าหลวง ^๒ประจำ ^๒นคร ^๒หรือ ^๒เมือง ^๒ใน ^๒เวลา ^๒ที่ ^๒ไม่ ^๒อยู่ ^๒หรือ ^๒ป่วย ^๒เจ็บ ^๒เป็น ^๒ผู้ ^๒ช่วย ^๒ราช ^๒การ ^๒ใน ^๒ข้า ^๒หลวง ^๒ประจำ ^๒นคร ^๒หรือ ^๒เมือง ^๒ทุ ^๒ก ^๒อย่าง

(๒) ตรวจการ คือ ^๒เป็นผู้ ^๒รักษา ^๒กฎ ^๒แบบ ^๒แผน ^๒ราช ^๒การ ^๒ท ^๒ว ^๒ไป ^๒ตรวจ ^๒ตรา ^๒ง ^๒ถ ^๒ว่า ^๒ให้ ^๒พนักงาน ^๒รับ ^๒ราช ^๒การ ^๒ตาม ^๒นำ ^๒ที่ ^๒ออก ^๒ตรวจ ^๒การ ^๒ตาม ^๒เข ^๒ตร ^๒น ^๒ช ^๒วง

(๓) เรือนจำ คือ การ ตรวจ เรือนจำคุก ซึ่ง นักโทษ จัด การ เรือนจำ ให้เป็นไปตาม ข้อบังคับ เรือนจำ ศก ๑๑๙

(๔) เรืองราว คือ เรืองราว ร้องทุกข์ต่าง ๆ และการ เถาะ คิว ข้ำ หลวง ประจำ นคร หรือ เมือง

ข้อ ๔๓ อำนาจ ข้ำ หลวง มี ข้อย คือ

(๑) ใน เวลา ว่าง ทน ข้ำ หลวง ประจำ นคร หรือ เมือง นั้น เมื่อ ได้ รับ อนุมัติ ข้ำ หลวง ใหญ่ แล้ว มี อำนาจ เท่า กับ ข้ำ หลวง ประจำ นคร หรือ เมือง ตลอด ทั่ว การ ที่ แยก นั้น

ข้อ ๔๔ หน้า ที่ ความ แห่ง มหา ไท

(๑) จุดหมาย คือ การ ได้ ตอบ การ รับ ตั้ง แต่ เก็บ จุดหมาย การ รักษา เครื่อง เขียน หนังสือ

(๒) ทะเบียฟ คือ การ สัม โนครวั ทะเบียฟ บัญชี ความ รุ ของ พน เมือง

(๓) ขรรวมการ คือ การ กุศัด การ วัด การ ศักษา และการ โรง พยาบาล แต่ การ พิธี การ รับ ร้อง

(๔) ปกครอง ท้อง ที่ คือ การ จัด หมู่ บ้าน แคว้น แขวง ตาม พระราชบัญญัติ ปกครอง ท้อง ที่ การ เขตแดน แขน ที่ การ ที่ ว่า การ การ โรง

(๕) พาหนะ คือ จัด การ รับ ตั้ง และ ตั้ง ของ การ เกี่ยว ใน เรื่อง พาหนะ ทั้ง ปวง การ จับ ลัก ทรัพย์ พาหนะ

ข้อ ๔๕ หน้าที่ตำแหน่ง ยุติธรรม คือ

- (๑) คดี คือ พิพากษาคดี ตาม พระราชกำหนด กฎหมาย
- (๒) ค่าดี คือ วิชาจัดการ วง กฎแบบแผน ใน ศาล
- (๓) เบนที่ ปฎักษา ของ เค้ ส่นาม หลวง ในการ กฎหมาย

ข้อ ๔๖ ตำแหน่ง นา

(๑) เกษการพานิชการ คือ การ บำรุง ไร่นา เวือค ส่นวน เหมือองฝาย การ ค้าขาย การ แร่

(๒) เบน เชน เณต คือ การ เก็บเงิน ค่านรง คนแทน การ ละ กณท

(๓) ที่ดิน คือ เก็บค่าไร่ ค่านา ที่ดิน ยาสูบ แล ภาษี ที่ดิน ทั้ง ปวง

(๔) ภาษี คือ ภาษี อากร ทั้ง ปวง ที่ทำ เบน รัฐบาล ภาษี จา เจ้าชาออก

(๕) อาชญาบัตร คือ การ ตอก อนุญาต ฆ่าโค กระบือ สุนทร

ออกใบอนุญาต ข้อ ชาย สัตว์ พาหนะ

ข้อ ๔๗ หน้าที่ ตำแหน่ง คดี

(๑) เงิน คือ รัชษาเงิน บัญชี เงินทำ มบ ประมาณ เมือเงิน จ่ายเงิน เก็บ แด รัชษา ราชพัค ดุณ มี ค่า

(๒) อากร คือ การ ภาษี ชากร ผูก ชาต

ข้อ ๔๘ หน้าที่ ตำแหน่ง ทหาร

(๑) ตำรวจภูธร คือ การ ที่ เกยว ด้วย พด ตำรวจ ภูธร ทุก กยัง การ คีตสัง คราม

(๒) ตำรวจ ภูธร คือ การ บ้อง กัน ไต้ ส่นวน ส้ม จับ โจร ภูธร

(๓) ตำร ด่วน คือ การ ด่วน ที่ ตั้ง รัชษา ราชการ

(๔) ตำร พาดู คือ รัชษา เครื่อง ส่าครา อากร กระสุน ดินดำ ชง

ข้อ ๔๙ หน้าที่ตำแหน่ง ดังนี้

(๑) โยธา คือ การ ก่อ ดิสร้าง ซ่อมแซม รักษา ถนนหนทาง การช่าง การไปรษณีย์ โทรเลข รักษาที่ดิน และบ้านเรือน ของ ทอดวง

(๒) ศุขาภิบาล คือ การ รักษา ความสะอาด เรียบร้อย ใน เขตบริเวณ การ ตลาด การบ้าน ชายของ โรง หอ ปี่ศาล และ ที่ สักการะ ทั้งปวง ประตุกำแพง เชื้อคน คุ เวียง

ข้อ ๕๐ หน้าที่ ข้าราชการ บริเวณ

(๑) ตรวจตรา รักษา การ ต่าง ๆ ต่างตัว ของ เจ้า ดัสนาม ทอดวง ทั่วไป ทุกอย่าง

(๒) เป็น ผู้จุด แตะ ดึง การ ซึ่ง เกี่ยว ต่าง ประเทศ ใน พื้น เมือง ตาม อนุมัติ ของ ข้าราชการ ประจำ นคร

(๓) เป็น ผู้มี หน้าที่ ราชการ ไป มา กับ เจ้า ดัสนาม ทอดวง แต่ เมือง โกลเดียง ซึ่ง เป็น เขต นคร นั้น และ รายงาน ข้อ ราชการ มา ยัง เจ้า ดัสนาม ทอดวง

(๔) เป็น ผู้รับผิดชอบ ให้ การ แฉง ใน เมือง ที่ ตน ได้ บัง คับ ให้ เดิน ไป ให้ เรียบร้อย ตาม แบบ แผน

(๕) เป็น ผู้ออก ประกาศ ต่าง ๆ ตาม คำสั่ง ของ เจ้า ดัสนาม ทอดวง

(๖) เป็น ผู้แนะนำ ตรวจตรา ให้ พยา แฉง ทาง พื้น เมือง รับ ราชการ ตาม ตำแหน่ง แด่ นำ ที่

(๗) เป็น ผู้พิจารณา พิพากษา คดี ใน เมือง ที่ ตน บัง คับ ตาม พระราช กำหนด กฎหมาย

ข้อ ๕๑ อำนาจข้าหลวงบริเวณ

(๑) สั่งให้หยุดยั้ง หรือ ถอน อาญาคำสั่ง ของพยานตัวคนใด ในเขตเมือง ที่บังคับ ซึ่ง เห็น ว่าเป็น อาญา คำสั่ง ที่ ไม่ชอบด้วยราชการ หรือ ไม่ชอบด้วย พระราช กำหนด กฎหมาย ในระหว่าง ที่มี ใบบอก หรือ มา ยัง เคำัดนาม หลวงได้ ทุก อย่าง

(๒) ถ้า พยานตัวคนใด ในเขต เมือง ที่ คน บังคับ ประพฤติ การ อย่างใด ไม่ชอบ ด้วย ราชการ ข้า หลวง บริเวณ มีอำนาจ จะ ยกตัว พยานตัวคน นั้น ออกจาก ราชการ ใน ระหว่าง มี หนังสือ หรือ มา ยัง เคำัดนาม หลวง หรือ ดู ถ้า เห็น ว่า เป็น การ บังคับผิด ที่นั้ ด่วน แต่ มี เหตุ ผล จำ เป็น จะ จับตัวสั่ง มา ยัง เคำัดนาม หลวง ก็ได้

(๓) พิจารณา คัดสิน ความผิด ความ อาญา ทั้ง ปวง ในบริเวณ และ เมื่อ ข้า หลวง บริเวณ ๑ นาย แขวง ๑ พร้อมกัน เป็น ค่าพิพิจารณา ความผิด ทุนทรัพย์ ไม่เกิน ๑๐๐ บาท หรือ ความ อาญา ที่ ต้องปรับ ใหม่นี่ ไม่เกิน ๑๐๐ บาท หรือ จำขัง ไม่เกิน ๓ เดือน เช่น นี้ มีอำนาจ จะ คัดสิน เป็น เกิดขาด ไม่มี อุทธรณ์

หน้าที่ กรมการ พิเศษ

ข้อ ๕๒ กรมการ พิเศษ มี หน้าที่ เป็น ที่ ปรึกษา ราชการ ของ ข้า หลวงใหญ่ แต่ เคำัดนาม หลวง ใน เมือง ที่ คน บริหารการ นั้น ใน การ ทวงไป ทุก อย่าง

๐๒/10/2566

หมวดที่ ๑๐

ว่าด้วย การ บังคับ บัญชา และ จดหมาย

ข้อ ๕๓ ด้วยเคาต์นาม หลวง มีหน้าที่ในการ บังคับ บัญชา ราชการ
ในบ้าน เมือง ทวไป เพราะฉะนั้น การ ที่ จะ บังคับ บัญชา ราชการ อย่าง
ใดก็ดี หรือ จะ ออก อาญา คำ สั่ง หรือ จะ มี หนังสือ ไป แห่งใด ใน
ราชการ ก็ดี ต้อง เป็น คำ สั่ง โดย อนุมัติของ เคาต์นาม หลวง ตาม
ระเบียบ ของ ข้อ บังคับนี้ จึง ควร ให้ ถือว่า เป็น การ บังคับ บัญชา ซึ่ง
ชอบ ด้วย ราชการ

ข้อ ๕๔ ด้วยเจ้าผู้ครอง เมือง เป็นผู้ บังคับ บัญชา การ ใน พัน บ้าน
เมือง ทุก อย่าง เพราะ ฉะนั้น เมื่อ เจ้าผู้ครอง เมืองใด ปลดขาด หรือ ตกตง
พร้อม กัน ใน เคาต์นาม หลวง แล้ว ให้ เจ้าผู้ครอง เมือง บังคับ บัญชา
ราชการ ไป ตาม ต้นควร และ บรรดา โบบอก คู่ก้ออาชวร จดหมาย
โทรเลข อาญา หมาย คำ สั่ง บรรดา ซึ่ง เป็น หนังสือ ราชการ จะ มี ไป นั้น
ให้ มี ไป ใน นาม เจ้าผู้ครอง เมือง พร้อม ด้วย เคาต์นาม หลวง และ ให้
เจ้าผู้ครอง เมือง ลงนาม ประทับตรา แต่ ให้ ขา หลวง ประจำเมือง หรือ
ขา หลวง ผู้ ช่วย ผู้ เป็น เคาต์นาม หลวง อีก คนหนึ่ง ลง ชื่อ ด้วย

เว้น แต่ การ บังคับ บัญชา หรือ โบบอก และ หนังสือ ราชการ ทั้งปวง
ที่ เกี่ยว กับ ต่าง ประเทศ ให้ ขา หลวง เป็น ผู้ บังคับ บัญชา และ จดหมาย
ให้ มี ไป ใน ชื่อ ขา หลวง ประจำเมือง พร้อม ด้วย เคาต์นาม หลวง
ให้ ขา หลวง ประจำเมือง ลงชื่อ ประทับตรา และ ให้ เจ้าผู้ครอง เมือง
หรือ ขา หลวง ผู้ ช่วย ผู้ เป็น เคาต์นาม หลวง อีก คน ๑ ลง ชื่อ ใน ที่ สุด
จดหมาย ซึ่ง จะ มี ไป นั้น ด้วย

08/10/2566

ข้อ ๕๕ สมุดกระตาง ที่ใช้เขียนหนังสือในราชการ ต้องใช้
 ตามแบบแผน ซึ่งข้าหลวงใหญ่ได้กะให้ใช้ และหนังสือราชการ
 ต้องลงเลขที่ ลงวัน ลงบาญชีรับ บาญชีส่ง ตามข้อบังคับการ
 รับส่ง จดหมายซึ่งได้ตั้งไว้แล้ว ตาม ฉันทนา อัญญา หรือหนังสือที่มี
 ไปอย่าให้ถือว่าเป็นหนังสือราชการ

หมวดที่ ๑๑

ลักษณะใบบอกแต่รายงาน

ข้อ ๕๖ ให้เจ้าสนามหลวง มีใบบอกแต่รายงานข้อราชการ
 ในบ้านเมือง ไปยังข้าหลวงใหญ่ที่ว่าการ มณฑลตามปกติ

ข้อ ๕๗ แต่การต่างๆ ดังจะว่าต่อไปนี้ เจ้าสนามหลวงจะมี
 ใบบอกตรงเข้ามายังเสนาบดีเจ้ากระทรวงในกรุงเทพฯ ก็ได้ แต่
 ต้องส่งสำเนาไปให้ข้าหลวงใหญ่ทราบในคราวเดียวกัน คือ

- (๑) การไม่เกี่ยวข้องกับมณฑล คือ ในการถวายพระวาทะกุดเป็นต้น
- (๒) การถวายต้นไม้เงินทอง เครื่องราชบรรณาการ ตามประเพณี
- (๓) การที่ได้มีศุภอักษร หรือ ท้องตราสั่งจากกรุงเทพฯ

ไปโดยเฉพาะแก่เมืองนั้น ๆ

(๔) การปัจจุบันทันด่วน คือ รายงานเหตุการณ์แปลกประหลาด
 ที่เกิดขึ้น เช่นเหตุโจรผู้ร้าย เป็นต้น

(๕) ในการอย่างใดๆ ซึ่งเจ้าสนามหลวงเห็นว่าจะมีใบบอก
 ไปทางข้าหลวงใหญ่จะไม่ทัน ท่วงทีแก่ราชการ หรือจะเลื่อมเลี้ยว
 ประโยชน์ของราชการ จะมีศุภอักษร หรือ ใบบอกตรงไปยัง
 กรุงเทพฯ ก็ได้ แต่ต้องส่งสำเนาแจ้งไปให้ข้าหลวงใหญ่ทราบโดยเร็ว

(๖) บันดา การ ที่ เกี่ยว ของ กับ หัว เมือง ใน มณฑล เดียวกัน เคา
สนาม หลวง จะมี หนังสือ ตรงไป มา ถึง กัน ก็ ได้ แต่ ต้อง ส่ง สำเนา ให้
ข้า หลวงใหญ่ ทราบ โดย เร็ว ทุก ฉบับ เหมือน กัน

การ ที่ ว่า มา ทั้ง นี้ ไม่ เกี่ยว แก่ การ ที่ จะมี จุดหมาย เฉพาะ ตัว

ข้อ ๕๘ ให้ มี สิ้นสุด อาญา คำสั่ง สำหรับ บันดา ที่ ว่า การ เมือง

เมือง ละ ๑ เติม สำหรับ จุดอาญา คำสั่ง หมาย ประกาศ ทั้งปวง ซึ่ง จะ
ออก ใช้ ใน นคร หรือ เมือง นั้น ถ้า เคา สนาม หลวง จะ ออก อาญา คำสั่ง
หมาย ประกาศ อย่าง ใด ๆ ก็ ตี ให้ เขียน ลง ใน สิ้นสุด เติม เป็น ต้น ฉบับ
ลง เดช ที่ แล วัน เดือน ปี เป็น ลำดับ กัน ไป แล ให้ เคา สนาม หลวง
พร้อม กัน ทั้ง ๓ คน เช่น ข้อ ประทับตรา ข้าง ท้าย อาญา คำสั่ง แล
หมาย ประ กาศ ได้ เป็น สำคัญ จึง ทุก ฉบับ แล จึง ให้ คิด สำเนา สำหรับ
ออก ประกาศ แต่ มี ไป อีก ฉบับ หนึ่ง

ถ้า อาญา คำสั่ง หมาย ประกาศ ฉบับ ใด ซึ่ง เคา สนาม หลวง ไม่ ได้
เช่น ข้อ ประทับตรา พร้อม กัน ทั้ง ๒ คน ขึ้น ไป จะ ถือ ว่า อาญา คำสั่ง
ให้ หมาย ประกาศ ฉบับ นั้น เป็น ราชการ ไม่ ได้

ข้อ ๕๙ ให้ เคา สนาม หลวง ทำ รายงาน ซัก ราชการ ที่ได้ ไป
อย่าง ใด ใน นคร หรือ เมือง นั้น บอก ส่ง มา ยัง ข้า หลวงใหญ่ ๓ เดือน
ครั้ง หนึ่ง ตาม แบบ รายงาน ซึ่ง ข้า หลวงใหญ่ จะ ได้ ส่ง เป็น ครั้ง เป็น คราว

หมวดที่ ๑๒

ว่า ด้วย ตรา ตำแหน่ง แล วัน หยุด การ

ข้อ ๖๐ ให้ มี ตรา สำหรับ ประทับ หนึ่ง ซัก ราชการ ใน ตำแหน่ง เหล่า นี้

คือ ตรา สำหรับ

หน้า ๑๒๘

ศก ๑๑๙

เจ้าผู้ครองเมือง

๑ ดวง

ข้าหลวงประจำเมือง

๑ ดวง

ข้าหลวงบริเวณ

๑ ดวง

เสนาหกดำแหน่ง ๆ ละ

๑ ดวง

แขวง

๑ ดวง

พนักงานรักษาพระอัยการ

๑ ดวง

ข้อ ๖๑ เรื่อง กำหนดเวลาราชการ ณ ที่ว่าการเมือง

(๑) บรรดาข้าราชการทั้งปวง ซึ่งมีตำแหน่งรับพระราชทานเงินเดือน ต้องมาประจำรับราชการใน ที่ว่าการเมืองวันหนึ่ง ไม่น้อยกว่า ๕ ชั่วโมง คือ ตั้งแต่ ๕ โมงเช้าถึงบ่าย ๔ โมง

(๒) ให้มีวันหยุดราชการ ตาม ประกติกินที่ ว่าการ ทั้งปวงตามรายวันต่อไปนี้ คือ วันพระ

วันสงกรานต์ ๓ หรือ ๔ วัน

วันเฉลิมพระชนม์พรรษา ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๓ วัน

วันถือน้ำ พระพิพัฒน์สัตยา

(๓) ให้มีวันหยุดราชการ ในที่ว่าการเมืองแต่ละแขวงใน เมืองในวันไหว้ชาติแต่นักชดถุข ตาม ประเพณี บ้าน เมือง ตาม สัมคอร

ถ้ามีการพิเศษ อย่างอื่น ซึ่งเค้าดินาม หลวง พร้อม กัน เห็นควรหยุดเมื่อใดไม่เกิน ๓ วันในครั้ง ๑ ก็มีอำนาจจะ ออกคำสั่งให้หยุด

ได้เป็นครั้ง เป็นคราว ตามควรแก่เหตุผล ถ้าจะหยุดเกินกว่า ๓ วันต้องได้ รับ อนุมัติ ข้าหลวงใหญ่จึง จะหยุดได้

หมวดที่ ๑๓

ว่าด้วยการ ประชุม ปฎิภา ราชการ

ข้อ ๒๒ ในเวลาเปิดต้นนาม หตวงที่ ว่าการ ให้ มีกำหนด เวลา ตามสมควร ประชุม ปฎิภา ราชการ

(๑) ในที่ ประชุม นั้น ให้มีเจ้าผู้ครอง เมือง ๑ ขาหตวง ประจำ นครหรือเมือง ๑ ขาหตวงผู้ช่วย ๑ รวม ๓ นาย ซึ่งเป็นเจ้าต้นนามหตวง เป็น ประธานในที่ ประชุม และให้เสนา หก ตำแหน่ง มาพร้อมในที่ ประชุม เพื่อได้นำ ข้อความ แดหตวงถึง ราชการ ซึ่งมีมาใน นาท ของ ตน ขึ้นเสนอขอ รับคำสั่ง เจ้า ต้นนาม หตวง

ข้อ ๒ ถ้าขาหตวง ประจำ เมือง ไม่อยู่หรือป่วยเจ็บ ให้ขาหตวง ผู้ช่วย ประชุม แทน ขาหตวง ประจำ เมือง และให้ มี ขา ราชการ ชน รอง ขาหตวง ผู้ช่วย ผู้ ซึ่ง ขาหตวง ประจำ เมือง ตั้งใจนั้น ประชุม แทน ตำแหน่ง ขาหตวง ผู้ช่วย ถ้าเจ้าผู้ครอง เมืองไม่อยู่ หรือป่วยเจ็บ กัด หรือไม่ได้มายัง ที่ ว่าการ ตาม เวลา กำหนด ประชุม กัด ให้เจ้า ผู้ใหญ่คนที่ได้ รับพระ ราชทาน สัญญาบัตร รอง แต่เจ้าผู้ครอง เมือง มา นั้น เป็น ผู้ ประชุม แทน

ถ้าเสนา หก ตำแหน่ง ไม่อยู่ หรือป่วยเจ็บให้รอง เสนา ประชุม แทน

(๓) การ ประชุม ปฎิภา ราชการ นี้ควรให้ พร้อม ด้วยเจ้า ต้นนาม หตวง ๓ -๓๓ แดเสนา หก ตำแหน่ง อีก ๒ คน แต่ถ้าไม่พร้อม กันโดยเหตุ ปรกการ ไต ๆ กัด ถ้ามี ขาหตวง ประจำ เมือง หรือเจ้า ผู้

แทนตน ๑ เสนาหกตำแหน่ง หรือ รองเสนาหกตำแหน่งอีก ๓ นาย รวม ๕ นาย ให้เป็นองค์ประชุม ปฤกษา ราชการ แด่สัง ราชการ ซึ่งจะมีมาเฉพาะวัน ๆ หนึ่งได้

(๔) ให้ข้าหลวงผู้ช่วย เป็นเสนาหุการ ของที่ประชุม คือ จดวัน เวลา ประชุม ชื่อผู้มาในที่ประชุม ข้อความซึ่งเจ้าน้ำที่นำ เสนอในที่ประชุม ข้อความที่ได้ ปฤกษา หรือตกลงในที่ประชุมโดย พิศดาร ลงในสมุด รายงาน การประชุม และให้ผู้มาประชุมเซ็นชื่อ ลงลายมือให้ไว้เป็นหลักฐานใน ราชการ แด่ให้ข้าหลวงผู้ช่วยเป็น น้ำที่เก็บรักษา รายงาน การประชุมไว้

(๕) การประชุมปฤกษา ราชการ นั้น เมื่อ ปฤกษา หรือเห็นชอบ พร้อมกันแล้วให้จดสัง ราชการไป ถ้าความเห็นในที่ประชุม แตกต่างกันไม่เป็น ที่ตกลงได้ จึงให้ข้าหลวง ประจำนคร หรือ เมือง ๑ เจ้าผู้ครองเมือง ๑ ข้าหลวงผู้ช่วย ๑ รวม ๓ คน ซึ่ง เป็นเจ้า ส่วนาม หลวง ปฤกษา หรือสังไปถ้าเจ้าส่วนาม หลวง มีความเห็น แตกต่างไม่ตกลงกัน ให้หรือไปยังข้าหลวงใหญ่ณที่ว่าการ มณฑล ขอ คำสั่ง เบนเค็ดขาด

(๖) ราชการสิ่งใด ที่ได้ตกลงในที่ประชุมแล้ว จึงให้จัดทำไปตามน้ำที่ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดออกอาญา หรือคำสั่ง หรือมีหนังสือไปที่ใดอย่างใด ๆ คดี ซึ่งไม่ใช่เป็น ข้อความที่ได้ประชุมของ เจ้าส่วนาม หลวง ตกลง เห็นชอบ พร้อมกัน ซึ่งปรากฏอยู่ใน รายงาน ประชุมแล้ว แต่ไม่เป็นการ บังคับพันตัวจนถึงว่าไว้ใน (๗) ตกไปนี้ ตย้าให้ ถือว่าเป็น อาญา หรือคำสั่ง หรือหนังสือพัน เป็นหนังสือ ราชการ

(๗) ถ้ามีราชการ ประชุมที่หนวดน เกิดขึ้นใน พน บ้าน เมือง
 ซึ่งจำเป็นจะต้อง จดตอง ตั้ง โดยเร็ว จึงให้เจ้าผู้ครอง เมือง จดตั้ง
 ไปได้ แดวให้ รับแจ้ง ความ นั้นให้ เจ้า สันนาม หลวง ทราบ ในเวลาที่
 มีการ ประชุม เจ้า สันนาม หลวง คราว แรก แดวแต่ เจ้า สันนาม หลวง จะ
 ปรุกษา เห็น ชอบ ตาม ลักษณะ ที่ ได้ ตั้ง แต่ จด การ ไป แดว นั้น หรือ
 ให้ แก่ ไช ประการ ไต แต่ ถ้า การ ประชุม ที่หนวดน ที่ เกิด เช่น นั้น เป็น
 การ เกี่ยว กับ คน ใน บังคับ ต่าง ประเทศ เป็น หน้า ที่ จำ หลวง ประจำ เมือง
 จดตั้ง ไปตาม ส้มควร แก่ การ แดว ต้อง แจ้ง ต่อ เจ้า สันนาม หลวง ให้ ทราบ
 ใน คราว ประชุม แรก ตูกัน

หมวดที่ ๑๔

ว่าด้วย การ ตั้ง ตำแหน่ง แถ การ ลา

ข้อ ๖๓ บรรดา ผู้ที่ เข้า รับ ราชการ . ถ้า เป็น ชั้น ตำแหน่ง ที่
 เจ้า สันนาม หลวง มี อำนาจ ตั้ง ได้ ให้ ตง แดว ให้ มี โย บอก ไป ยัง
 เจ้า หลวง ใหญ่ ที่ ว่า การ มณฑล แต่ ถ้า เป็น ชั้น ตำแหน่ง เห็น อำนาจ
 เจ้า สันนาม หลวง ก็ ให้ บอก หรือ ไป ยัง มณฑล ก่อน ต่อ ได้ รับ
 คำ ตั้ง อนุมัติ จาก เจ้า หลวง ใหญ่ จึง ให้ รับ ผู้ นั้น เข้า รับ ตำแหน่ง ราชการ

ข้อ ๖๔ เงิน เดือน ของ ข้าราชการ ผู้ ไต ๆ จะ เริ่ม ตั้ง ไต ใน เมื่อ
 ผู้ นั้น เข้า รับ หน้า ที่ การ ตาม ตำแหน่ง ซึ่ง ได้ ตั้ง มี อระ ทำ การ เพื่อ รับ
 ประโยชน์ แฉน ไต แต่ ข้าราชการ ผู้ นั้น จะ อยู่ ใน ข้อ บังคับ พิเศษ หรือ
 มี หนังสือ สัญญา อื่น ๆ ถ้า หน้า ที่ การ ไต รับ แต่ เพียง แดว ไป การ ที่
 รับ นั้น จะ ไม่ เกี่ยว กับ ผล ประโยชน์ ที่ จะ จ่าย ให้ จน ถึง วัน รุ่ง ขึ้น

เป็นต้นว่า ข้าราชการ คนใด เข้ารับหน้าที่ การ ขอพัก ของ คนใน
เวลา บ่าย ๖ โมง จะ เริ่ม เบิก เงิน เดือน ใน วันที่ การ นั้น ได้ แต่ วัน
รุ่ง ขึ้น เป็น ต้น ไป

ข้อ ๖๕ เงิน เดือน หรือ เบี้ย บำนาญ กัก จะ เบิก ได้ เพียง วัน
มรณภาพ ของ ข้าราชการ ผู้นั้น

ข้อ ๖๖ เงิน เดือน ของ ข้าราชการ ผู้มรณภาพ ถ้า อยู่ จะ จ่าย
ให้แก่ บุตร หลาน ผู้ควร รับ มรดก ได้ แต่ ใน จำนวน เพียง ๕๐๐ บาท ใน
ราย ครั้ง เมื่อ เจ้า พนักงาน ผู้รับผิดชอบ ใน การ จ่าย เงิน ได้ ใกล้เคียง
หา ความ ชอบ ขวมน แต่ ผู้สมควร แห่ง ผู้ร้อง ขอ เป็น การ พอ แล้ว
ถ้า ด้วย เหตุ ใด เหตุ หนึ่ง มี ข้อ ควร สังเกต ใน การ ร้อง ขอ หรือ การ สืบค้น
หรือ ว่า จำนวน เงิน ที่ คง มากกว่า ๕๐๐ บาท ขึ้นไป การ จ่าย เงิน
จะ จ่าย ได้ แต่ เฉพาะ แก่ ผู้ซึ่ง รับมอบ ททรัพย์สิน มรดก ไป ของ ผู้มรณภาพ นั้น

ข้อ ๖๗ ถ้า ตำแหน่ง ราชการ เดิม ยื่น พนักงาน ใน สำนวน ที่ ว่า การ
เมือง ว่าง คง คง เจ้า สำนวน หลวง มี อำนาจ ที่ จะ เลือกสรร ตั้ง ผู้หนึ่ง ผู้ใด
ให้ ปรึกษา ราชการ แทน ก่อน ได้ แต่ การ ที่ เลือก แต่ง ผู้ แทน นี้ เจ้า
สำนวน หลวง ควร ปฏิบัติ ดัง นี้ คือ

(๑) เลือก แก่ ผู้มี บรรดาศักดิ์ โน ขึ้น เดียว กัน กับ ตำแหน่ง ที่ ว่าง
หรือ ที่ ตำแหน่ง รอง ลง มา เพียง ขึ้น ๑ หรือ ๒ ขึ้น เป็น อย่าง มาก

(๒) ถ้า ตำแหน่ง นั้น เป็น ตำแหน่ง ราชการ รับ พระ ราชทาน
สัญญาบัตร หรือ รับ ประทาน เสด็จ มา ที่ เจ้า สำนวน หลวง คง มี ใบ บอก
ไปยัง มณฑล ภายใน ๑๕ วัน นับ ตั้ง แต่ ได้ จัด ให้ ผู้ใด แทน ที่ไว้
และ ให้ มี ใบ บอก ขอให้ ตั้ง ตำแหน่ง นั้น ภายใน ๖ เดือน

(๓) ถ้าเป็นตำแหน่งที่เค้าส่งนาม หลวง มีอำนาจดังใดเอง ก็ให้ตั้งขึ้นตามควรแก่เวลา อย่าให้ว่าการแทนกันเกินกว่า ๖ เดือน

ข้อ ๖๘ ข้าราชการที่มีตำแหน่งรับเงินเดือน จะขออนุญาตหยุดรับราชการตามหน้าที่ เพื่อประกอบกิจธุระของตนก็ได้ หรือเพื่อจะเที่ยวเก๋วทำนุบำรุงร่างกายของตนก็ได้ เมื่อได้รับอนุญาตของเค้าส่งนามหลวง หรือผู้ใดซึ่งเค้าส่งนามหลวงได้มอบอำนาจให้เป็นผู้รับตาได้นั้นแล้ว ก็หยุดราชการได้คราวละมาก ๆ วัน หรือ น้อยวันตามที่ได้รับอนุญาตนั้น ถ้าขออนุญาตหยุดราชการไม่เกินกว่ามีละ ๓๐ วัน วันที่หยุดนั้นไม่ต้องตัดเงินเดือน ถ้าหากว่าหยุดราชการเกินกว่ามีละ ๓๐ วันขึ้นไป วันเกินเท่าใด ต้องตัดเงินเดือนตามส่วนเท่านั้น

ข้อ ๖๙ ข้าราชการคนใด ไปราชการพ้นเขตเมืองนั้น ได้รับเงินเดือนเต็มตลอดเวลาที่ติดราชการ แต่เวลาจำเป็นต้องเดินทางไปมานั้น ถ้าไปช้าอยู่โดยไม่จำเป็นนับเป็นลาตลอดวันที่เกินนั้น

ข้อ ๗๐ ข้าราชการคนใดป่วยเจ็บจะมารับราชการไม่ได้ ต้องขออนุญาตคือเค้าส่งนามหลวง หรือผู้มีอำนาจให้ตาได้นั้น เมื่อผู้ให้อนุญาตได้เห็นว่าเจ็บป่วยจะมาทำการไม่ได้จริง ก็ให้อนุญาตผู้มาอาการเจ็บป่วยมาทำการไม่ได้ ควรได้รับเงินเดือนเต็มเดือนหนึ่ง รับครั้งอัตรา ๒ เดือน ถ้าป่วยถึง ๓ เดือนยังไม่หาย ให้เค้าส่งนามหลวง มีบอกหรือข้าหลวงใหญ่ ว่าสมควรให้เงินเดือนครั้งอัตราต่อไป หรืองดเงินเดือนเสียจนหาย หรือหักบาญชี

ออกเสียจากหน้าที่ราชการที่เดียว ถ้าเป็นตำแหน่งที่เค้าต้นนาม หดวง
ตั้งได้เอง ก็ให้ พิจารณาให้ดูตามควร คือ

(๑) ถ้าเป็นโรคซึ่งเกิดแต่บาปของตนเอง ควรงดเงินเดือน
เสียกว่าจะหาย

(๒) ถ้าเป็นโรคไข้เจ็บเกิดขึ้นเอง ควรให้เงินเดือนกึ่งอัตราจนหาย

(๓) ถ้าเป็นโรคอย่างใด ๆ ซึ่งจะหายเป็นปกติตั้งแต่ก่อนไม่
ได้ หรือว่าจะหายได้ช้า นาน เกินกว่า ๖ เดือน ควรตั้งผู้แทนโอน
ใบอนุญาตออกจากตำแหน่ง เมื่อหายเจ็บแล้วจึงค่อยเข้ารับราชการใหม่

ข้อ ๗๑ ถ้าราชการคนใด มีความประสงค์จะลาออกจาก
ราชการ เมื่อได้ รับอนุญาต ผู้มีอำนาจตั้งตำแหน่งนั้น ก็ออกได้

ข้อ ๗๒ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด ลาออกในเวลามีราชการในตำแหน่ง
นั้นมาก หรือมีราชการอย่างใดครั้งใดในหน้าที่ เค้าต้นนาม หดวง
เห็นว่า ถ้ายอมให้ออกในเวลานั้น จะเสียราชการจะขอผิดเดือน
กำหนดไปก็ได้

ข้อ ๗๓ ถ้าผู้ใด ละ ราชการ ไป โขย ไม่ได้ รับอนุญาต มีความผิด
ถวน หดบ หนี ราชการ

ว่าด้วย การ แทน

ข้อ ๗๔ ถ้า ขา หดวง ประจำนคร หรือ เมือง ไม่อยู่ หรือ บวญ มี
อาการหนัก หรือรับราชการไม่ได้ด้วยเหตุใด ๆ ก็ดี ให้ ขา หดวง
ผู้ช่วย ทำการ แทน ถ้า มีเหตุ ขัด ข้อง จะ เป็น เช่น นี้ ไม่ได้ โดยเหตุ

ประการใด ให้ ขา หดวง ใหญ่ เลือกสรร ข้าราชการ ขึ้น รอง งดไป
ทำการ แทน .

ข้อ ๗๕ ถ้าเจ้าผู้ครองเมืองไม่อยู่ หรือรับราชการไม่ได้ โดยเหตุใด ๆ ก็ดี ถ้าข้าหลวงใหญ่ไม่ได้สั่งเป็นอย่างอื่น ให้เจ้าคนที่ได้รับพระราชทานสัญญาบัตร มีตำแหน่งรองลงไปทำการแทน

ข้อ ๗๖ เลื่อนยศตำแหน่ง แต่ข้าราชการตำแหน่งอื่น ๆ เมื่อหัวหน้าไม่อยู่หรือรับราชการไม่ได้ โดยเหตุประการใด ๆ ก็ดี ให้ข้าราชการผู้รองลงไปนั้นทำการแทน เว้นแต่เมื่อข้าหลวงใหญ่เห็นสมควร จะให้ผู้อื่นผู้ใดแทนด้วยเหตุผล เพื่อประโยชน์ของราชการ ก็คงได้

หมวดที่ ๑๕

ว่าด้วยข้อห้าม

ข้อ ๗๗ ห้ามมิให้ข้าหลวงประจำนครหรือเมือง หรือข้าราชการที่มีตำแหน่งรับเงินเดือน หรือเจ้าผู้ครองเมือง รับทำภาษีอากรในเมืองนั้น

ข้อ ๗๘ ห้ามมิให้ข้าหลวงประจำนครหรือเมือง และข้าราชการซึ่งมิใช่เป็นคนในพื้นเมือง แต่ซึ่งมีตำแหน่งรับเงินเดือน เป็นผู้อำนวยความสะดวก และจัดการค้าขายอย่างหนึ่งอย่างใด

ข้อ ๗๙ ห้ามมิให้ข้าราชการผู้น้อยและเสมียนพนักงาน เป็นตุลาการรับทำการใ้คนอื่น โดยไม่ได้รับอนุญาตของเจ้าสนามหลวง

ข้อ ๘๐ ห้ามมิให้ผู้อื่นผู้ใด พาสมัครพรรคพวกเข้าไปปะปนในที่ทำการ และห้ามมิให้ผู้อื่นผู้ใด ที่ไม่ได้รับอนุญาตของเจ้าสนามหลวง ไปเกี่ยวของทำการในที่ว่าการ

ข้อ ๘๑ การซึ่งจะว่าต่อไป ๖ ข้อนี้ห้ามมิให้เจ้าผู้ครองเมือง ข้าหลวงประจำนครหรือเมือง ข้าหลวงผู้ช่วยซึ่งเป็นเจ้าสนามหลวง

ทำก่อนได้รับ พระราชทาน พระบรมราชา อนุญาต ของ พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว ผู้ทรง พระคุณ ธรรม อัน มหา ประเสริฐ คือ

- (๑) การ ตั้ง หรือ ถอด ถอน หรือ ย้าย ตำแหน่ง เจ้า ตำแหน่ง เจ้า เมือง หรือ เสนา ข้าราชการ ที่ ควร ได้รับ พระราชทาน สัญญา บัตร
- (๒) ตั้ง กฎหมาย นอก จาก ที่ ว่า ไว้ ใน ข้อ ๓๗ ของ ข้อ บังคับนี้ และ ห้าม มิ ให้ ตั้ง ภาษี อากร
- (๓) อนุญาต ภาษี ผล ชาติ ทำ สัญญา ภาษี แต่ ห้าม มิ ให้ ทำ สัญญา อย่าง ใด อย่าง หนึ่ง กับ คน ใน บังคับ ต่าง ประเทศ
- (๔) การ ประหาร ชีวิต หรือ จำ ตัด ถอด ชีวิต หรือ รับ ทรัพย์ สมบัติ
- (๕) อนุญาต ให้ คน ใน บังคับ ต่าง ประเทศ ซึ่ง ที่ ดิน ทำ เป็น ที่ บ้าน ไร่ นา เรือ ก่อ สวน หรือ ยก ที่ ดิน ให้ คน ใน บังคับ ต่าง ประเทศ ตั้ง บ้าน เรือน อยู่ เป็น ภูมิลำเนา
- (๖) การ ตั้ง แด่ ฝึก หัด เป็น พด ทหาร มี อาวุธ ประจำ ตน

หมวดที่ ๑๖

ว่าด้วย ผล ประโยชน์ ข้าราชการ กอง เมือง

ข้อ ๙๒ เจ้า ผู้ ครอง เมือง และ ผู้ ครอง เมือง ทั้ง ปวง นั้น ได้ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ พระราชทาน ผล ประโยชน์ ให้ พอ เติง ชีพ และ รักษา บรรดา ศักดิ์ แล้ว เพราะ ฉะนั้น บรรดา เงิน ผล ประโยชน์ ซึ่ง จะ ได้รับ ส่วน แบ่ง ค่า คอไม้ กัด ส่วน แบ่ง เงิน แทน เกณฑ์ กัด หรือ ส่วน แบ่ง ใน ส่วน ผล ประโยชน์ อย่าง อื่น ๆ กัด คง ได้รับ ไม่ เกิน กว่า กึ่ง หนึ่ง ^{10/2566} จาก จำนวน เงิน ซึ่ง เก็บ ได้ ซึ่ง ได้ หัก ค่า ใช้จ่าย แล้ว นั้น

ข้อ ๘๓ เจ้านายคนใด ซึ่งเป็นผู้รับตำแหน่งเจ้าผู้ครองเมือง หรือผู้ครองเมืองในเวลาที่ว่างโดยเหตุใด ๆ จะได้รับผลประโยชน์ไม่เกินกว่ากึ่งหนึ่งของส่วนที่เจ้าผู้ครองเมืองหรือผู้ครองเมืองเคยได้

ข้อ ๘๔ ชนึ่งเจ้านายและข้าราชการ ซึ่งเป็นคนในพื้นเมือง ถ้าได้รับราชการ ตัดออกชั่วคราวรับราชการ ถ้าจะต้องออกจากหน้าที่โดยชราหรือโดยทพดภาพ ประการใดก็ตาม จะได้รับพระราชทานเบี้ยบำนาญตามพระราชบัญญัติเบี้ยบำนาญนั้น

ประกาศมาณวันที่ ๓๐ มิถุนายน ร.ศ. ๑๑๙

(ตง พระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เดิเนาบดี กระทรวงมหาดไทย

แจ้งความกระทรวงมหาดไทย

ด้วยใน การที่ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ พระยาศรีธรรมาธิราชปลัดทูลฉลอง กระทรวงมหาดไทย ขึ้นไปตรวจจัดราชการในหัวเมือง มณฑล ตวันตกเฉียงเหนือ เมื่อ คราวศึก ๑๑๘ พระยาศรีธรรมาธิราชได้ ปฎิภา กับ พระยานริศร ราชกิจ ข้าหลวงใหญ่แต่เจ้าผู้ครองเมืองแต่ผู้ครองเมือง ใน มณฑล ตวันตกเฉียงเหนือ จัดแบ่ง ท้องที่ออกเป็น แขวง ตามพื้น ที่เมือง มาก แต่ น้อย ตั้ง มี รายการ แจงต่อไป นี้

๑ นครเชียงใหม่

(๑) บริเวณ นครเชียงใหม่ คัด แหวง นคร เชียงใหม่ ๑ ตั้ง ที่ ว่าการ แขวง คุ้ม นอด กำแพง เชียง เชียงใหม่ . ที่ริม ถนน ประตูท่าแพ ขุนหลวงค พิกษ เป็น นายแขวง

แขวง จอมทอง ๑ ตั้ง ที่ วังการ แขวง ที่ บ้าน จอมทอง นาย วัน เป็น
ผู้ แทน นาย แขวง

แขวง บึงเค ๑ ตั้ง ที่ วังการ แขวง ที่ เมือง ฮอด นาย เต็ม เป็น นาย แขวง

แขวง แม่ค ๑ ตั้ง ที่ วังการ แขวง ที่ เมือง ดัน นาย ชื่น เป็น ผู้ แทน นาย แขวง

แขวง ชุนบึง ๑ ตั้ง ที่ วังการ แขวง ที่ เมือง เชียงดาว นาย จิตร เป็น
ผู้ แทน นาย แขวง

แขวง แม่แดง ๑ ตั้ง ที่ วังการ แขวง ที่ เมือง กัด นาย เกิด เป็น ผู้
แทน นาย แขวง

๒ บริเวณ เชียงใหม่ เหนือ คือ

แขวง แม่ถก ๑ ตั้ง ที่ วังการ แขวง ใน เวียง เชียงราย พระยารัตนา ณาเขต
เป็น นาย แขวง

แขวง แม่ถาว ๑ ตั้ง ที่ วังการ แขวง ที่ บ้าน แม่ พัก เมือง หนอง ขวาง
หวดง บำรุง คดี กิจ เป็น นาย แขวง

แขวง แม่ฝาง ๑ ตั้ง ที่ วังการ แขวง ที่ เมือง ฝาง พระยามหามหิททวิชงษา
เป็น นาย แขวง

แขวง เชียง แฉ่น หวดง ๑ ตั้ง ที่ วังการ แขวง ที่ บ้าน แม่ พระยาราช
เขตดำรง เป็น นาย แขวง

แขวง เชียง แฉ่น น้อย ๑ ตั้ง ที่ วังการ แขวง ที่ เวียง เชียง แฉ่น เก้า
คือริม แม่น้ำ ของ นาย นัธย วง เป็น นาย แขวง

แต่ได้ ทิ้ง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ พระพล อาไศรย เป็น
ข้าหวดง บริเวณ นี้

๓ บริเวณ เชียงใหม่ ตวันตก คือ

แขวง ขุนยวม ๑ ตั้ง ที่ ว่าการ แขวง ที่ เมือง ขุนยวม นายโหมต
เป็น นายแขวง

๒ นครดำปาง คือ

แขวง นครดำปาง ๑ ตั้ง ที่ ว่าการ แขวง ใน เวียง นครดำปาง
ขุนชำนาญศาสตร์ เป็น นายแขวง

แขวง แม่ตอง ๑ ตั้ง ที่ ว่าการ แขวง ที่ บ้าน ฮ้อ ฮ้อ เมืองตองนาย
แถม เป็น นายแขวง

แขวง วงเห็นอ ๑ ตั้ง ที่ ว่าการ แขวง ที่ เมือง แจ้ หอม นายเบา
เป็น นายแขวง

๓ เมืองแพ้ว คือ

แขวง แพ้ว ๑ ตั้ง ที่ ว่าการ แขวง ใน เมือง แพ้ว พระกนิษฐ ศิริพยอม
เสนา เป็น นายแขวง

แขวง ยมเห็นอ ๑ ตั้ง ที่ ว่าการ แขวง ที่ เมือง ด้อง หลวง ราชสุภา
เป็น นายแขวง

๔ เมืองเถิน คือ

แขวง เถิน ๑ ตั้ง ที่ ว่าการ แขวง ใน เมือง เถิน นายเหว่า เป็น นายแขวง

คำดำว่าการ กระทรวงมหาดไทย

แจ้งความ มาณวันที่ ๑๓ กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

(ตง พระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

พระราชบัญญัติศึกษาศึกษา ทำราชการหัวเมือง

รัตนโกสินทรศก ๑๑๙

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
จุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า
ด้วยได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัด แบบแผน การ ปกครอง
หัวเมือง บัณฑิต ใฝ่หา เหนือ เบน มณฑล เทศาภิบาล และได้แก้ไข
เพิ่มเติม ตำแหน่ง ข้าราชการ หัวเมือง ให้ เจริญเรียบร้อย นำที่ ราชการ
ที่ได้จัด มาโดย ลำดับ

ทรง พระราชดำรัส เห็นว่า สัมควร จะแก้ไข ระเบียบ ศึกษาศึกษา
ข้าราชการ หัวเมือง ซึ่ง สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ได้ ทรงตั้ง
ไว้แต่เมื่อ ศักราช ๑๒๙๘ ปี ให้ตรง ตามแบบแผน บรรดา ศักดิ์ตำแหน่ง
ข้าราชการ หัวเมือง ใน บังจุบันนี้ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ตรา พระราชบัญญัติไว้ ดับไป ดังนี้ว่า

มาตรา ๑ “พระราชบัญญัตินี้ให้เรียก ว่า พระราชบัญญัติ ศึกษาศึกษา
ข้าราชการ หัวเมือง ร.ศ. ๑๑๙”

มาตรา ๒ ให้ใช้ พระราชบัญญัติ นี้ตั้งแต่วันที่ ได้ประกาศ ใน
หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา เปน ต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันที่ ได้ใช้ พระราชบัญญัติ นี้ไป พระราชกำหนด
กฎหมายเดิม ที่ได้ กำหนด ศึกษาศึกษา ข้าราชการ หัวเมือง ตำแหน่งใด ผลิต
จาก พระราชบัญญัติ นี้ มีอยู่ที่ใด ให้แก้ไข พิกัด ศึกษาศึกษา ตำแหน่ง นั้น ๆ
ให้ตรง ตาม ความใน พระราชบัญญัติ นี้ ทุก แห่ง เว้นไว้แต่ ข้าราชการ

08/10/2566

หัวเมือง คนใดได้ ถัด คักตึกตาม สัญญาบัตร ที่ได้ รับ พระราชทาน
 สูง กว่า คักตึกตาม ตามกำหนดใน พระราชบัญญัติ นี้ ก็ให้ ๒๒๒
 คง ถัด คักตึกเท่า ที่มีใน สัญญาบัตร ต่อไป ส่วน ข้าราชการ หัวเมือง
 ที่ คักตึกใน สัญญาบัตร ยัง ต่ำ กว่า กำหนดใน พระราชบัญญัติ นี้
 ก็ให้ มี คักตึกเพิ่มขึ้น เท่ากำหนด ใน พระราชบัญญัติ นี้ จง ทุก ตำแหน่ง
 แต่ เจ้านาย พระยาท้าวแสน หัวเมือง มณฑล ตะวันตก เชียงเหนือ ให้ คง
 ถัด คักตึกตาม พระราชบัญญัติ คักตึกนี้ เจ้านายพระยา ท้าว แสน เมือง
 ประเทศราช ซึ่งได้ ตราเมื่อ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม วันขึ้นโกสินทร ศก ๑๑๘
 ต่อไป ทุก ตำแหน่ง

มาตรา ๔ ให้กำหนดคักตึกข้าราชการ หัวเมือง ต่อไป ดังนี้ คือ
 คักตึก ข้าราชการ ประจำมณฑล

ข้าหลวงสำเร็จราชการมณฑล	๑๐๐๐๐
ปลัดมณฑล	๓๐๐๐
ยกกระบัตร มณฑล	๑๖๐๐
มหาดไทย มณฑล	๑๔๐๐
พล มณฑล	๑๔๐๐
ตำรวจ มณฑล	๑๔๐๐
เมือง มณฑล	๑๒๐๐
วัง มณฑล	๑๒๐๐
คลัง มณฑล	๑๒๐๐
นา มณฑล	๑๒๐๐

หน้า ๑๔๒

ปก ๑๑๙

พื้คดี มณฑล

๑๒๐๐

กรมการ มณฑล

๑๐๐๐

รอง กรมการ มณฑล

๖๐๐

ศึกษา ข้าราชการ ประจำเมือง

ผู้ ข้าราชการ เมืองเอก

๕๐๐๐

ผู้ ข้าราชการ เมืองโท

๕๐๐๐

ผู้ ข้าราชการ เมืองตรี

๓๐๐๐

ผู้ ข้าราชการ เมืองจัตวา

๓๐๐๐

ปลัดเมือง เอก

๑๒๐๐

ยกกระบัตร เมืองโท

๑๒๐๐

ปลัดเมือง ตรี

๑๐๐๐

ยกกระบัตร เมืองจัตวา

๑๐๐๐

ผู้ ช่วยราชการ เมือง เอก

๑๐๐๐

ผู้ ช่วยราชการ เมืองโท

๑๐๐๐

ผู้ ช่วยราชการ เมืองตรี

๘๐๐

ผู้ ช่วยราชการ เมืองจัตวา

๘๐๐

กรมการ เมืองเอก

๘๐๐

กรมการ เมืองโท

๘๐๐

กรมการ เมืองตรี

๖๐๐

กรมการ เมืองจัตวา

๖๐๐

รอง กรมการ เมือง

๔๐๐

08/10/2566

ศกตินากรมการ อำเภอ

ผู้ราชการ เมือง ชน	๑๐๐๐
นายอำเภอ	๘๐๐
ปลัด อำเภอ	๒๐๐
เสมียนบัญชี อำเภอ	๒๐๐
ตำรวจ อำเภอ	๓๐๐

ศกตินา กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน

กำหนด นาย ตำบล	๔๐๐
ผู้ใหญ่บ้าน	๓๐๐
ตำรวจ กำหนด	๒๐๐

มาตรา ๕ ผู้รับราชการราชการแทน ตำแหน่งใด ให้ถือศกตินา
 กิ่งตำแหน่ง นั้น ตาม พระราชบัญญัตินี้ ตลอดเวลาที่รับ ราชการราชการนั้น
 เว้น แต่เป็นผู้มีศกตินาสูง กว่ากิ่ง หนึ่ง อยู่แล้ว ก็ให้คง ถือ ศกตินาที่สูง

มาตรา ๖ ข้าราชการ ที่ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน
 พระบรมราชานุญาตให้ ออก นอก ราชการ โดยมิได้ ถอยต จาก ยศ
 บรรดาศักดิ์ นั้น ให้ ถือ ศกตินา กิ่ง ศกตินา เดิม และมี ตำแหน่ง ในที่
 เฝ้า เสมอ ชน บรรดาศักดิ์เดิม ให้ ใช้นาม ตาม ฉัฎฐาบัตร แต่ เดิม
 คำว่า “นอกราชการ” เข้า ข้าง ท้าย ชื่อ เช่นว่า “พระยาดุสิตนรินทร์ นอก
 ราชการ” ดังนี้ เป็น ตัวอย่าง

มาตรา ๗ ข้าราชการ เปน ตำแหน่ง ถือศกตินา สูง แล้ว แม้ย้ายไป
 รับ ราชการ ใน ตำแหน่ง ที่มี ศกตินา ต่ำ กว่า เดิม ให้คง ถือ ศกตินา
 เดิม ที่ เปน อย่าง สูง

มาตรา ๘ ข้าราชการ รับราชการ หลาย ตำแหน่ง ซึ่งมีศักดิ์ต่างกัน ให้ถือศักดิ์ในตำแหน่งที่สูงอย่างเดียวกัน

ประกาศ มาณวันที่ ๑๖ กรกฎาคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๙

ประกาศบรรดาศักดิ์บุตรบุตรีของพระเจ้าวรวงษ์เธอ

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ด้วยได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๑๗ แผ่นที่ ๓๓ ลงวันที่ ๑๕ เมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๑๙ ให้ใช้คำนำพระนาม พระโอรสธิดา ในสมเด็จพระเจ้านั่งยาเธอ ทั้งสิ้น พระองค์ ซึ่งเป็นพระองค์เจ้า ให้เป็นพระเจ้าวรวงษ์เธอ นั้น ความยังขาดอยู่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศเพิ่มเติมว่า บุตร บุตรี ของพระเจ้าวรวงษ์เธอ พระองค์เจ้าในสมเด็จพระเจ้านั่งยาเธอ ทั้งสิ้น พระองค์นั้น ให้มีบรรดาศักดิ์เป็น หม่อมเจ้า เหมือนคน อย่าง บุตร บุตรี ของพระองค์เจ้า ในพระราชวังบวร แดพระราชวังหลัง

ประกาศ มาณวันที่ ๒๐ กรกฎาคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๙ เป็นวันที่ ๑๑๕๗๔ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ประกาศใช้ท่อมโมงยาม

มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า วิธีนับท่อมโมงยาม เป็นการใช้นับมาแต่โบราณในประเทศสยามมีคนใช้ผิดเพี้ยนไป เมื่อในรัชกาลที่ ๔ โปรดเกล้าฯ

ให้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาคราวหนึ่งแล้ว ครั้นมาใน
 บัดนี้ มีผู้ใช้ท่อมโมงยามผิดเพี้ยนขึ้นอีก คือใช้ว่า ๖ โมงเช้าบ้าง
 ๖ โมงเย็นบ้าง ๓ ท่อมบ้าง ๖ ท่อมบ้าง ๙ ท่อมบ้าง แต่ขึ้นต่อไป
 ผู้ใดจะกราบบังคมทูล พระกรุณาด้วย วาจาที่ดี จะใช้ ในหนังสือ
 กราบบังคมทูล พระกรุณา ฤๅใช้ ในหนังสือราชการก็ดี ให้ใช้ให้ถูก
 ต้องดังต่อไปนี้ คือ ย่ำรุ่ง, โมงเช้า ฤๅ เช้าโมงหนึ่ง ๒ โมงเช้า
 ๓ โมงเช้า ๔ โมงเช้า ๕ โมงเช้า เคียง ฤๅ ย่ำเที่ยง บ่ายโมง ฤๅ บ่าย
 โมงหนึ่ง บ่าย ๒ โมง บ่าย ๓ โมง บ่าย ๔ โมง บ่าย ๕ โมง
 ย่ำค่ำ ท่อมหนึ่ง ๒ ท่อม ยามหนึ่ง ๔ ท่อม ๕ ท่อม ๒ ยาม ๗ ท่อม ๘ ท่อม
 ๓ ยาม ๑๐ ท่อม ๑๑ ท่อม ฤๅ ค่ำ ๑๑ ย่ำรุ่ง ให้ใช้ให้ถูกต้องดังนี้
 ประกาศมาณวันที่ ๒๓ กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ เป็น
 วันที่ ๑๑๕๗๗. ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ประกาศเรื่องเฝ้าศพตามวัด

ด้วยเจ้าพระยาภาสกรวงศ์ เสนาบดีกระทรวงธรรมการ รับ
 พระบรมราชโองการเห็นเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สั่งว่า
 การเฝ้าศพที่ตอง ขออนุญาตต่อกระทรวงธรรมการ ก่อนนั้น บางวัด
 ที่ห้ามขาดกัมที่ตองจะห้ามแต่ตามฤๅตามกัม ที่ควรให้เฝ้าได้
 ตลอดกัม ที่ตอง ขออนุญาต ก่อนนั้น เจ้าของที่เป็นผู้มีกำลัง
 น้อยก็เปเนความลำบากยิ่ง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
 ประกาศใหม่เป็นข้อระเบียบดังนี้ คือวัดในกำแพงพระนคร วัด

เบญจมาศพิศร์ วัดโบสถ์ วัดชวิต วัดมหาพฤฒาราม วัดแก้วแจ่มฟ้า
วัดม่วงแค เหล่านี้ห้ามไม่ให้เผาศพเป็น อันขาด แต่ วัดเทพศิรินทราวาศ
นั้น ต่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตโดย จำเพาะแล้ว จึงจะเผาได้

วัดสังเวชวิศยาราม วัดสามพระยา วัดสารพัดช่าง วัดอิน ทาราม
(บาง ชนุ พรหม์ โน) วัด เขี่ยม วรนุช วัดใหม่ บางชนุพรม วัด
ตรีศกเทพ วัดสุนทร ธรรมทาน (วัดแค) วัด บริณายก วัดนรนาถ
สุนทรภากราม วัดมกุฏ กระจะศิริย วัดได้มนต์วิหาร เหล่านี้
ให้เผาศพได้แต่ใน ถุดตม ว่าว ถุดอื่น นอกนั้น ห้ามไม่ให้เผา

วัดที่ อยู่ ตำบลวันตก คือ วัด ราชธิวาส วัด เทวราช กุญชร
วัดส้มเกลี้ยง วัด เศวตอวิสัย วัด นากกลาง วัด พระยาท่า วัดสี โนรธรรม
วัดดวงมูธ วัดระฆัง โขสิตาราม วัด ชมรินทร์วาราม วัดตติศาราม เหล่านี้
ห้ามไม่ให้เผาใน ถุด ตมควันตก

วัดอัมพวัน วัดแค วัดสุคันธาราม วัดจอมสุตาราม ห้ามไม่ให้เผา
ใน ถุดตมว่าว วัดกัลยาณมิตร วัดโมฬีโลกยาราม วัดหงษ์ รัตนาราม
วัด อรุณ ราช วราราม" ห้ามไม่ให้เผาใน ถุด ตมคระภา วัด อื่น ๆ
นอกจากนี้ ที่ ตั้ง อยู่ แถวฝั่งตะวันออก ใน จังหวัด ศคของ ผชุง กรุงเทพมหานคร
เขามาให้เผาได้ตลอด

วัดที่ อนุญาตให้เผาได้ ตาม ถุดตม แต่ วัดที่ อนุญาตให้เผาได้
ตลอดปี 08/10/2566 เหล่านี้ ต้อง เมาให้เสร็จ ก่อน เวลา บ่าย ๓ โมง จึงจะไม่
ต้องขอ อนุญาต ถ้าหาก ว่า จะ เมา ภายหลัง บ่าย ๓ โมง ถ้า เป็น ศพ สามัญ

ศก ๑๑๙

หน้า ๑๕๗

ต้อง ขอ อนุญาต ต่อ กระทรวง ธรรมการ แต่ ถ้า เป็น ศักดิ์ พระราชทาน
เพด็จ หลวง ให้ ขอ อนุญาต ต่อ กระทรวง วัง นั้น

ให้ ผู้ที่ จะ นำ ศักดิ์ มา เฝ้า แต่ เจ้า อาวาศ์ เจ้า อธิการ ภูตนั้น ๆ ทราบ
เด ประพฤติ ตาม ประกาศนี้ จงทุก ประการ

ประกาศ มงวัน ที่ ๖ กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ เป็น
วันที่ ๑๑๕๖๐ ในรัชกาล บัณฑิตนี้

แจ้งความ กระทรวงต่าง ประเทศ

ด้วย นาย ซีเออร์ เฮาเซอร์ ประธานาธิบดี กรุงลวิตซ แลนด์ ในนาม
ของ กองทัพ กวาง แห่ง สังกัดโปรสเซีย ที่ตั้งอยู่ ณ กรุง เบิน มี หนังสือ มา ยัง
กระทรวง การต่างประเทศ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙
ว่า ประเทศ ธิบัตติ ชูเรเคอทัวอเมริกา ฝ่ายใต้ ได้ เข้าด้วย ใน หนังสือ
สัญญา สังกัดโปรสเซีย ซึ่ง ได้ ทำที่ เมือง เยนิวา ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม
รัตนโกสินทร ศก ๑๑๓ ด้วยแล้ว

ได้ นำ ความ ทั้งนี้ กราบ บังคม ทูล พระกรุณา ทราบ ได้ มา ของ
ขุดี พระบาท ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ ประกาศ แจ้งความไว้ ให้
ทราบทั่วกัน

คำดำริ การ ต่าง ประเทศ

วันที่ ๑๖ กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

(ส่งพระนาม) เหวะวงษโรประการ

เสนาบดีว่าการ ต่าง ประเทศ

กฎเสนาบดี

แผนก ปกครอง

วันที่ ๑๗ กรกฎาคม วันโกสสินทร ศก ๑๑๙ พระเจ้าน้องยาเธอ

กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ถึง

ข้าหลวงเทศาภิบาล และผู้ว่าราชการเมืองทั้งปวง

ด้วยได้ รับโบบอก ข้าหลวงเทศาภิบาลหลาย มณฑล ว่ามี

ท้องที่ บางตำบล ซึ่งเป็น ที่ว่าง มีราษฎร ยกไป ตั้ง ชุมชุม ทำการต่าง ๆ

คือ ทำไร่นา แดกตัดไม้ เป็นต้น เป็นครั้ง เป็นคราว ตาม ถูกคาด เมื่อ

สิ้น ถูกแล้ว ต่างคน ก็ แยกย้าย กันกลับไป ตามภูมิลำเนาเดิม ข้าหลวง

เทศาภิบาล ขอ หรือว่า จะ ควรจัดการ ปกครอง ท้องที่ เช่นนี้ ประการใด

ตามความใน พระราชบัญญัติ ลักษณะ ปกครอง ท้องที่

วันโกสสินทร ศก ๑๑๖ หมวดที่ ๑ มาตรา ๔ มีความว่า ให้เสนาบดี

กระทรวงมหาดไทย มีอำนาจที่จะตั้งกฎของบังคับเพื่อจะแก้ไขความ

ขัดข้อง โดยเหตุที่ภูมิประเทศ หรือ ลักษณะการ ในท้องที่ต่าง

กันดังนี้ จึงได้ ตั้งกฎนี้ เพื่อให้ จัดการ ปกครอง ท้องที่ ซึ่งมีประชุมชน

แต่ บางครั้ง บางคราว ตามถูกคาดตั้ง คือไปนี้ คือ

ข้อ ๑. ถ้าใน ท้องที่ อำเภอใด มีราษฎรไป ตั้ง ชุมชุม ทำ การหาเลี้ยง

ชีพ ใน บางถุก ถ้าและ จำนวน ราษฎร ซึ่งไป ตั้ง ทำการ อยู่ มาก พอ

สมควร จะจัด เป็น การหมู่บ้าน ได้ตาม พระราชบัญญัติ ลักษณะ ปกครอง

วันที่ 08/10/2566 ก็ให้ นายอำเภอ ประชุม ราษฎร ในหมู่บ้าน เดิมกัน

ว่าที่ ผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่ง ตาม พระราชบัญญัติ ลักษณะ ปกครอง ท้องที่ ถ้า

หากว่าจำนวนราษฎรมาก ควร จะจัด เป็นหลาย หมู่ บ้าน ก็ให้ ม

ผู้ ใหญ่บ้าน หลาย คนได้ ตาม พระราชบัญญัติ ลักษณะ ปกครอง ท้อง ที่

ข้อ ๒ ผู้ซึ่งสมควร จะว่า ที่ ผู้ ใหญ่บ้านในที่ เช่นนี้ ต้อง มีคุณสมบัติ

ตามความที่ได้ว่าไว้ ใน มาตรา ๑๐ แห่ง พระราชบัญญัติ ลักษณะ ปกครอง

ท้องที่ ทุกประการ เว้นไว้แต่ ข้อที่ ตาม พระราชบัญญัติบังคับไว้ ว่า

ต้อง เป็น เจ้าบ้านนั้น เพราะ เหตุที่คนไป ตั้ง ทำการ เป็นครั้ง เป็นคราว

เช่นนี้ ไม่ มีบ้านช่อง เป็นถาวร ใน ท้องที่นั้น ให้ ถือว่า ผู้หนึ่ง

ผู้ ได้ตั้ง ใช้ เป็นบ้าง หรือ เป็นตักจ้าง ของผู้ ที่อยู่ ด้วยกัน ในที่ นั้น แล

ถ้าต้อง เลือก รับผิดชอบ ผู้ ใหญ่บ้านได้ เหมือน กับ เป็น เจ้าบ้าน

ข้อ ๓ ผู้ ใหญ่ บ้านเช่นนี้ให้ เรียกว่า ทั่ว ๆ ที่ ผู้ ใหญ่ บ้าน เพราะ

เหตุที่ เป็น ตำแหน่ง ชั่ว คราวหนึ่ง คราวหนึ่ง แต่ มีอำนาจ และ หน้าที่ เท่า

ผู้ ใหญ่บ้าน ทุก ประการ ถ้า ราษฎร เลือก ผู้หนึ่ง ผู้ใด อัน สมควร ว่า

ผู้ ใหญ่บ้านได้ ก็ให้ นายอำเภอ พาดู ผู้ นั้น เขา ไป รับ หมาย ตั้งคือ

ผู้ว่า ราชการเมือง

ข้อ ๔ หมาย ตั้งว่าที่ ผู้ ใหญ่บ้าน นี้ ให้ ผู้ว่า ราชการ เมือง

ทำ หมายพิเศษ ตั้ง เพื่อให้ ปรากฏว่าผู้ นั้น ว่าที่ ผู้ ใหญ่บ้าน ตั้ง แต่ เดือน

นั้น เพียง เดือน นั้น เว้น ที่ ใดก็ตาม กำหนด ฤกษ์ กาล ที่ ราษฎร จะตั้ง

ชุมนุม ถิ่นชัย ใน ที่นั้น เมื่อ ราษฎร อพยพ แยกย้ายกันไป แลแล้ว ก็เป็น

อันสืบ ตำแหน่ง และ หน้าที่ เมื่อ ถึง ฤกษ์ใหม่ ก็ให้ เลือก ตั้ง ใหม่ อีกทุก คราวไป

ข้อ ๕ หมู่ บ้านพิเศษ ที่ จะจัด ขึ้นตาม กฎนี้ให้ รวม อยู่ ในกำนันนาย

ตำบล ซึ่ง ได้ว่า กว่า ท้องที่ นั้น แต่เดิม เว้นไว้ แต่ ถ้า ท้องที่

เป็นทองที่เบา เบียดยว ห้างโถง จากกำนัน เมื่อมีจำนวนคนที่ไปตั้งอยู่
 มากผู้ว่าราชการ เมือง เห็น ส้มควรว จะต้อง มีกำนัน ขึ้น ต่างหาก ก็ให้
 เดือกและ ตั้ง ว่าที่ กำนันได้ โดย ทำนอง ตั้ง ว่าที่ ผู้ใหญ่บ้าน ตามที่
 ได้ว่า มาแล้ว

(ลงพระนาม) ดำรง ราชานุภาพ

- ประทับตรา ราชสีห์น้อย มาเป็น สำคัญ

แจ้งความ กระทรวงต่างประเทศ

ด้วย มอง ซิเออร์ เฮาเซอ์ ประธานาธิบดี กรุง สวิตซ์ แดนต์ ในนาม
 ของ ออฟฟิศ กตวง แห่ง สังกตไปรดันนี ที่ตั้ง อยู่ ณ กรุงเบิน มีหนังสือ มาแจ้ง
 กระทรวงการ ต่าง ประเทศ ตั้ง วันที่ ๑๙ มิถุนายน วันศก โทสินทร ศก ๑๑๙
 ว่า ประเทศ แห่ง เมือง มอน เทนิโคร ได้ เข้าด้วย ใน หนังสือ สัญญา
 สังกตไปรดันนี กรุง วอชิงตัน ตาม ความใน สัญญา ข้อ ๒๔ แต่
 ตาม หลักฐาน ของ ข้อ ๑๐ แห่ง การ ที่ได้ตกลง ว่า ด้วย การ แลก เปลี่ยน
 ส่งเงินทางไปรดันนี นั้น

ได้ นำความ ทงนี้ กราบ บังคม ทูล พระกรุณา ทราบใต้ ฝ่าของ
 รุ่ พระบาทแล้ว ทรงพระ กรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ ประกาศ แจ้ง
 ความให้ ทราบ ทว่กัน ด้วย

คำตาว่าการ ต่าง ประเทศ

วันที่ ๔ สิงหาคม วันศก โทสินทร ศก ๑๑๙

(ลงพระนาม) เทวะวงษ์วโร ประการ

เสนาบดีว่าการ ต่าง ประเทศ

แจ้งความกระทรวงการต่างประเทศ

ด้วยมองซิเออร์ เฮาเซอร์ ประธานาธิบดีกรุง ลวิต ซาแลนด์ ในนามของ ฮอฟฟี่คกลาง แห่ง ลากดไปรสนีย์ ที่ตั้งอยู่ ณ กรุง เบิน มีหนังสือ มายัง กระทรวง การต่าง ประเทศ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน รตนโกสินทร ศก ๑๑๙ ดังมีความต่อไปนี้

(๑) ประเทศรีบบลิกนิคารากัว ได้เข้าด้วยในหนังสือสัญญา ลากดไปรสนีย์กรุง วอซิงตัน ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน รตนโกสินทร ศก ๑๑๖ แล้ว

(๒) รัฐบาล นิการากัวไม่มีความ จัดชวาง ประการใดที่จะรับ ราคาเงินเท่ากัน ตาม ซึ่งได้ กำหนดไว้ ใน ลวิต ซาเฟเตราดเคาน์ซิด คือ ว่า ๑๒, ๕ แด ๓ เซน ตาของส เปน เงินเท่ากัน กับ ๒๕, ๑๐ แด ๕ ซาง ติมส์ แดตาม ความ ประสงค์ให้แก่ ไซไว้แต่ก่อน จะได้ ถือไว้ด้วย นั้น

ได้นำความ ทงนี้ กราบ บังคัมทุด พระกรุณา ทราบใต้ฝ่าตอดของ รุด พระบาท แล้ว ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศ แจ้งความไว้ ให้ทราบทั่วกัน ด้วย

ศาลาว่าการต่าง ประเทศ
วันที่ ๒ สิงหาคม รตนโกสินทร ศก ๑๑๙
(ลงพระนาม) เหวดวงษ์วโร ประการ
เสนาบดีว่าการ ต่าง ประเทศ

ข้อบังคับสำหรับนายตรวจแขวง

ด้วย กรมศึกษาธิการ ได้ตั้ง ข้อ บังคับ สำหรับตรวจ การ ศึกษา, แด นายตรวจแขวง, ตามที่ได้ รับความ อนุมัติของ เสนาบดี กระทรวง ขบวนการ ดังต่อไปนี้

08/10/2466

หน้าที่ ของ นายตรวจ แขวง

๑) นายตรวจ แขวง ไม่เป็นผู้ ที่ไป ตัดว่า โรง เรียน ต่ำ อย่างไร ชั่ว อย่างไร
เท่านั้น ต้องเป็นผู้ ที่ไป ช่วยแนะนำ แต่งตั้งการ ให้ โรง เรียน ที่อยู่
ในแขวง ของตน เจริญขึ้น นายตรวจ แขวง จะ ต้อง รับผิดชอบ ใน
ความ เต็ม แต่ ความ เจริญ ของ โรง เรียน เพราะฉะนั้น จะ ต้อง เป็น บุระ
ในการ ปกครอง โรง เรียน แต่ อนุบาย วิถีสอน ทั่วไป

๒) นายตรวจ แขวง มีอำนาจ เหนือครู ใน โรง เรียน ที่ตน ไป ตรวจ
แต่ คติ ที่ เป็น ผู้ ซ้ำ นิชานาญ ใน การ โรง เรียน ต่ำกว่า ครู ๆ จะ ต้อง พัง คำ
แนะนำ ของ นายตรวจ แขวง แต่ ประพฤติ ตาม ทุก อย่าง

๓) นายตรวจ แขวง เป็นผู้ เด่น ความ มีตชอบ ของ โรง เรียน แต่
เป็นผู้ แนะนำ ขอ ความ บำรุง ของ กรมศึกษาธิการ ให้ แก่ โรง เรียน หรือ
ขอ ให้ งด ความ บำรุง ของ โรง เรียน ที่ ควร งด

๔) เมื่อ ครู มีกิจ เกี่ยวของ กับ กรมศึกษา ธิการ จะ ยื่น คำ ขอ ร้อง
หรือ แจ้ง ความ คอ กรมศึกษา ธิการ จะ ต้อง ให้ นาย ตรวจ แขวง ของ ตัว
นำ เสนอ ครู จะ ยื่น ขาน้ำ ที่ มา ที่ เดียว ไม่ ได้ เว้นไว้ แต่ ร้อง มา ต่อ
โทษ นาย ตรวจเอง หรือ การ ใน ตัว ซึ่ง ไม่ เกี่ยว กับ หน้าที่ จะ ยื่น ครอง
คอ กรมศึกษา ธิการ หรือ เสนา บัด ที่ เดียว ก็ได้ โรง เรียน ที่ ยัง ไม่ มี
นายตรวจ แขวง ไป ตรวจ ก็ ให้ คง ยื่น แก่ นาย เหว โรง เรียน ตาม เดิม

๕) เมื่อ ถึง เวลา สอบ ได้ ทั้ง สนาม หวดง ให้ ครูใหญ่ คัด ชื่อ
นักเรียน ใน โรง เรียน ของตน ที่ จะ เข้า ได้ ยื่น นายตรวจ แขวง ๆ
จะ ต้อง เป็น ผู้ ตรวจตรา ให้ เห็น ส่มควร แล้ว จึง ส่ง บายูชิ นั้น คอ
กรมศึกษา ธิการ ครู จะ ส่งเอง ไม่ ได้

กิจที่ นายตรวจ แขวง ต้อง กระทำ

๑) ในเวลาเช้า นายตรวจ แขวง ต้องไป ถึง โรงเรียน ก่อน เวลา
เข้าเรียน เว้น เสียแต่โรงเรียน ที่ อยู่ หน ทางไกล นับตั้ง แต่ ชั่วโมงหนึ่ง
ขึ้นไป จำเป็น ที่ จะไป ให้ทัน เวลา เข้าเรียน ไม่ได้ นายตรวจ แขวง
จะเคย ไป ตรวจ โรงเรียน อื่น ต่อไป อีก หรือ จะ อยู่ ใน โรงเรียน เดียว
วัน ยัง คำ ก็ แลว แต่ เห็น สมควร

๒) นายตรวจ แขวง ต้อง ตรวจ โรงเรียน ใน อาทิตย์ หนึ่ง ๕ วัน
คิดเฉลี่ย ไม่ต่ำกว่า วัน ละ ๕ ชั่วโมง วัน พระเปน วัน หยุด วัน โคน
ต้อง มายื่น รายงาน แด่ ทำการ ซอฟฟิศ ถ้า วัน โคน ตรง กับ วัน อาทิตย์
ก็ ให้ มา ใน วัน เสาร์ เวลา ที่ ไป จาก บ้าน ถึง โรง เรียน แด่ ถัด จาก
โรงเรียน ถึง บ้าน ไม่ นับ เป็น เวลา ทำการ นอกจาก โรงเรียน ไกล
หน ทาง ตั้งแต่ ชั่วโมง ขึ้นไป จึง ให้ นับ ได้ เวลา ที่ ตรง ไป จาก โรงเรียน
หนึ่ง ถึง อีก โรงเรียน หนึ่ง ให้ นับ เข้า เป็น เวลา ตรวจ เหมือน กัน

๓) ให้ ตรวจ บัญชี ทุกชนิด ต้อง ให้ เก็บ บัญชี เรียก ชื่อ แด
บัญชี เช่น ชื่อ ตรง กับ เวลา ที่ บัง คั้น ให้ เก็บ ให้ เรียก ชื่อ สอด บค บ้าง
ว่า ครุ กาล ึง ถูก หรือ ไม่ บ่อย ๆ จะ เรียก แต่ ต้อง สัม ชื่อ หรือ เรียก
ทั้ง ชนิด ก็ แลว แต่ จะ เห็น ควร

๔) นายตรวจ แขวง ต้อง จำ หน้า แด่ ชื่อ นก เรือน ให้ ได้ ทั้งหมด
แต่ ให้ ระวัง ว่า ความ รุ ใคร ดี ความ รุ ใคร อ่อน ใน ทาง หน เพื่อ จะได้
ช่วย ครุ ใน ทาง สอด ให่ ถนัด

๕) ใน ส่วน การ ปกครอง นายตรวจ แขวง ต้อง ดู ว่า ใน โรงเรียน
มี นก เรือน กี่ คน มี ชน กี่ ชน แด่ มี ครุ กี่ คน ต้อง ตง ตาราง สอด ให่

ถูกกับความประสงค์ของโรงเรียน แต่ในตารางสอนนั้น ต้องมี เวลาทำการ ชั่วโมง พระหนึ่งไม่ต่ำกว่า ๒๕ ชั่วโมง ถ้าเป็นโรงเรียนใหญ่ มีความสามารถต้องทำการไม่ต่ำกว่า ๓๐ ชั่วโมง

๖) ต้องดูว่าสถานที่โรงเรียน พอดีกับจำนวนนักเรียนหรือไม่ ครมีพอกับนักเรียนหรือไม่ ภาระงานแต่ละโต๊ะมีพอใช้หรือไม่ ถ้าไม่พอเห็นควรว่าจะต้อง การอีกเท่าใด ก็ให้เสนอต่อ กรมศึกษาธิการ (ต้องส่งแปลนของโรงเรียน แต่ละที่ๆ จะวาง โต๊ะได้ตามขอเข้ามา มีกะส่วนให้เห็นด้วย)

๗) แนะนำให้ครูเข้าใจวิธีที่จะใช้ ภาระงานแต่ละรายวิธี สอนต่าง ๆ นายตรวจ แขวง ต้อง ช่วย สอนให้ ครู คุ้นเคย อย่าง เสมอในเวลาที่ไป ตรวจ

๘) บางที่ นายตรวจ แขวง จะ สอบ ความรู้ นักเรียน ครูก็ได้ จะ สอบ ปากเปล่า หรือจะให้เขียน จะ สอบ เป็น บาง คน หรือ บาง ชั้น หรือ ทุก ชั้นไป จะ สอบ แค่ บาง สิ่ง หรือ ทุก สิ่ง ก็ได้

๙) ให้ พิจารณา ดูว่า โรงเรียน จะ สอน บทเรียน พิเศษ คือ กายกรรม, วิชาเขียน, ภูมิศาสตร์, บทเรียน ต่ ย ของ

ได้ บาง หรือ ไม่ ครู คนใด จะ เป็น ผู้ มีความ สามารถ สอน ได้ ให้ นายตรวจ แขวง แนะนำ ครู แต่ให้ โรงเรียน ให้ สอน บทเรียน พิเศษ ขึ้น บ้าง อย่าง ต่ำ เพียง สิ่ง เดียว ก็ได้ แต่ให้ จัด ลง ใน ตาราง สอน ด้วย

๑๐) โรงเรียนใด ที่มี ทุนทรัพย์ แต่ มีความ สามารถ จะ ตั้ง คลับ สำหรับ การ กีฬา (สเปกตล์) ได้ ก็ให้ นายตรวจ แขวง แนะนำ แด่ คณะ กรรมการ ให้ ตั้ง ขึ้น โดย ระเบียบ อัน ชอบ

๑๑) เมื่อตรวจแล้ว นายตรวจ แขวง ต้อง ลง ความ เห็น แด่ คำ
แนะนำของ คน ใน สุ่ม ต่ หมาย เหตุ ของ โรง เรียน เพื่อ ให้ เป็น เครื่อ ง
นำ ทาง สำหรับ ครู ได้ แก่ ใ ช้ ต่อ ไป อ นึ่ง ต้อง จด เวลา ที่ นาย ตรวจ แขวง
ไป ถึง โรง เรียน แล เวลา กลับ แล้ว เซ็น ซื่อ ลง ใ ไว้ เป็น สำ คัญ ด้วย

๑๒) โรง เรียน ไ ต่ โรง เรียน หนึ่ง ใน เดือน หนึ่ง นาย ตรวจ แขวง
ต้อง ไป ตรวจ ไม่ ต่ำ กว่า ๒ ครั้ง (เว้น เสีย แต่ โรง เรียน นอก กวุง)
โรง เรียน ที่ ยัง ไม่ สู่ เจริญ ทร จะ ไป ตรวจ ทุก ถา คี ดย

๑๓) ต้อง ทร อ ก ราย งาน การ ตรวจ ลง ใน ใบ ตรวจ แล้ว มา ยื่น
นาย ตรวจ เหนือ คน ใน วัน โคน เสมอ ไป

๑๔) เมื่อ ถึง เวลา สอ บ ได้ นาย ตรวจ แขวง จะ ต้อง เป็น ผู้ ตรวจ
สอ บ นั ก เริ ม ษั น์ ต่ำ คือ ประ โย ก ๑ ษั น์ ๑ ษั น์ ๒ ใน แขวง ของ ตัว
ษั น์ สูง ๆ ษั น์ ไป กว่ น จึง ให้ นำ เหา สอ บ ได้ ใน ทอ ง ส่นาม หลวง

๑๕) ถ้า จะ ตา หยุ ต่ วัน ไ ต่ วัน หนึ่ง ด้วย ความ บว ย ใ หรือ ด้วย
คุ ระ ษั น์ จำ เป น ก็ ให้ มี ใบ ตา มา ยื่น ต่ นาย ตรวจ ความ อุ ส่า หะ แล การ ฆา ต
ตา มาก นอ ยเท่า ไ ต่ ใน ษั น์ หนึ่ง จะ ง เป น เครื่อ ง เฝิ จาร นา ของ กรม คี ด ษั น์ การ
ใน ส่วน ความ คี ต ความ สอ บ ของ นาย ตรวจ แขวง ต่ ไป ภาย นำ

• กรม คี ด ษั น์ การ

วันที่ ๑ กรกฎาคม รัน โท สั น์ ษั น์ ๑๑๙

(ตง พระ นาม) ถิ ด ยากร วั ร ถิ ก ษณ

อชิ บ ต่ กรม คี ด ษั น์ การ

สอ บ แล ่ว (เซ็น นาม) ภา สั กร วงษ์

เส็น นาม ต่ ทร ทร ง ทร ม การ

พระราชบัญญัติ

เปลี่ยนวิธีเก็บภาษียา ร.ศ. ๑๑๙

มีพระบรมราชโองการใน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์
 พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นชอบเกล้าฯ ตั้งว่า ด้วยทรงพระราช
 ดำริห์เห็นว่า การเก็บภาษียาสูบ ภาษียา กับ หมากรุก ซึ่ง รวม
 เรียกว่า ภาษียานั้น แต่ก่อน มาผู้ปลูกยาต้องเสีย ภาษีต้ม พิศกร
 ตามเนื้อที่ ๆ ปลูกยาชั้นหนึ่ง เมื่อ พายา: เปรน สิ้น ค่าผ่าน ค่าน ยัง ต้อง
 เสีย ภาษี ร้อย ละ ๑๐ ในราคา ยา อีก ส่วนหนึ่ง เป็น เสีย ภาษี ๒ ซ้ำ
 แต่ เป็น ความลำบากแก่ราษฎร ที่ ต้อง ถูก ตรวจตรา เก็บ ภาษี เมื่อ ผ่าน
 ค่าน อยู่ชั้นหนึ่ง มีพระราชประสงค์ จะให้ การ เก็บ ภาษี เป็น ไป โดย
 วิธี อัน สดวกแก่ เจ้าพนักงาน แต่ มิให้ เป็น ความ เด็ดร้อน ดำ บากแก่
 ราษฎร จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรา พระราชบัญญัติ แก่
 วิธี เก็บ ภาษี ยาไว้ ดัง นั้น

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติ เปลี่ยน
 วิธี เก็บ ภาษี ยา ร.ศ. ๑๑๙

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ใน มณฑล พิศณุโลก, นครสวรรค์,
 ราชบุรี, นครศรีธรรมราช, ชุมพร, ปาณินบุรี, จันทบุรี, กรุงเก่า,
 นครราชสีมา, นครไชยศรี, นครนายก, เพชรบูรณ์, ซึ่ง เป็น หัว เมือง มีฯ
 เป็น สิ้น คำ แต่เมื่อ จะ ขยายใช้ ใน หัว เมือง มณฑล อื่น เมื่อใดต่อไป
 จะได้นำไปประกาศไว้ ให้ประกาศใน หนังสือ พิมพ์ราชกิจจานุ
 เบกษาเป็น สำคัญ

มาตรา ๓ ให้เก็บ ภาษี ยาตาม วิธีใน พระราช บัญญัติ นี้ ตั้ง แต่
 จำนวน รศ, ๑๑๙ เป็นต้นไป แต่ หัว เมืองใด เมื่อใด ใช้ พระราช
 บัญญัติ นี้แล้ว ให้ยกเลิก ข้อ ความ ใน พระราช บัญญัติ ภาษี ภายใน
 รศ, ๑๑๑ ซึ่ง ว่า ด้วย การ เก็บ ภาษี ยา แต่อย่าให้ เก็บ ส้ม พักตร์ จากที่
 ปลด ยกแต่ นี้ไป

มาตรา ๔ คำบาง คำ ซึ่ง ใช้ ใน พระราช บัญญัติ นี้ ถ้า มี ได้
 ปราบกฎ คำ อธิบาย เป็น อย่าง อื่น ไป ประการใด ให้ พัง เข้าใจ ความ
 อธิบาย คำ เหล่า นั้น ดังนี้ คือ

คำว่า “เสนาบดี” ให้ พัง เข้าใจ ว่า เสนาบดี ซึ่ง บัญชาการ กรม
 สรรพากร ใน ที่ซึ่ง ใช้ พระราช บัญญัติ นี้

คำว่า “กฎเสนาบดี” ให้ พัง เข้าใจ ว่า ข้อ บังคับ ซึ่ง พระราชทาน
 พระบรม ราชานุญาตให้ เสนา บัด ตั้ง ขึ้น เพื่อ จัด แด รักษา การ ให้ เป็น
 ไป ตาม พระราช บัญญัติ นี้

คำว่า “เจ้าพนักงาน” ให้พึงเข้าใจว่า ข้าราชการในกรม
สรรพากร และ ข้าราชการ หัวเมือง ซึ่ง เสนา บัดได้จัดให้ มีหน้าที่กระทำการ
อย่างใด ๆ ตาม พระราช บัญญัตินี้

คำว่า “ที่ธรณีสงฆ์” ให้พึงเข้าใจว่า ที่ดินซึ่ง เป็นของ อาราม

คำว่า “ที่กตปนา” ให้พึงเข้าใจว่า ที่ดิน ซึ่ง ทรง พระราช อุทิศ
เงิน ออกร ชน แก่ พระอาราม

มาตรา ๕ ในการ ที่จะ รังวัด ที่ดิน ที่ จะ ต้อง ดำรง ครอบ ครอบ
ภานี้ ยานี้ ให้ รัง วัด เป็น ไร่ เป็น งาน เป็น ฉาบ

ในการ ที่จะ เก็บ ภานี้ เพื่อ จะ มี ให้ เป็น ความ ดำบาก ที่ จะ ต้อง คิด เศษ ที่
ถ้า ที่ เป็น เศษ ให้ รัง วัด ดังนี้ คือ

(๑) เนื้อ ที่ กว่า ๗๕ ตารางวา ขึ้น ไป จนถึง ๑๐๐ ตารางวา ให้ รัง วัด
เป็น งาน ๑

(๒) เนื้อ ที่ กว่า ๕๐ ตารางวา ขึ้น ไป จนถึง ๗๕ ตารางวา ให้ รัง วัด
เป็น ส่วน ใน สี่ ส่วน ของ งาน ๑

(๓) เนื้อ ที่ กว่า ๒๕ ตารางวา ขึ้น ไป จนถึง ๕๐ ตารางวา ให้ รัง วัด
เป็น ครึ่ง งาน

(๔) เนื้อ ที่ กว่า ๑ ตารางวา ขึ้น ไป จนถึง ๒๕ ตารางวา ให้ รัง วัด เป็น
หนึ่งใน สี่ ส่วน ของ งาน

มาตรา ๖ ในเวลา ที่ เจ้า พนักงาน จะ รัง วัด ที่ ปลูก ยานี้ ให้ ผู้ เป็น
เจ้า ของ ไร่ ยา แจง จำนวน เนื้อ ที่ ๆ คน ปลูก ยา ให้ เจ้า พนักงาน ทราบ
แต่ ให้ นำ เจ้า พนักงาน แต่ ชี เขต ที่ ปลูก ยา ของ คน ให้ เจ้า พนักงาน ทราบ

ถ้าผู้เป็นเจ้าของไร่ ยากจะไปเองไม่ได้ ก็ให้แต่งผู้แทนตัวไปนำ
 รัชเชตร ถ้าหากว่าผู้เป็นเจ้าของไร่ ยากไม่ไปนำเองหรือไม่แต่งผู้แทน
 ตัวไปนำ เจ้าพนักงานรังวัดที่ใดเท่าใด เจ้าของไร่ ยากจะต้องเสีย
 ภาษีตามเนื้อที่เท่าที่เจ้าพนักงานไต่รังวัดนั้น จะไต่แย้งในภายหลัง
 ว่ารังวัดผิดไม่ได้

มาตรา ๗ ที่ธรรมเนียม ถ้าเพาะปลูกยา ก็ให้สำรวจเหมือนกับ
 ที่ดินในตำบลอื่น ๆ แลเงินอากรที่เก็บได้จากที่ธรรมเนียมนั้น ให้
 ส่งเข้าพระคลังเป็นเงินภาษีอากร แลผู้ที่เช่าถอยที่ดิน จะต้องรับผิดชอบ
 ในการที่จะส่งเงินอากร

ที่กีดปรณา ถ้าเพาะปลูกยาสูบต้องด้วยพิภคิน พระราชบัญญัติ
 ก็ให้สำรวจเหมือนกับที่ดินในตำบลอื่น ๆ แต่เงินอากรที่เก็บได้จาก
 ที่เหล่านี้ให้ชา หตวง เทศภิบาล หรือผู้ว่าราชการเมือง มอมแก่กบขยการก
 วด ซึ่งควรจะได้รับผลประโยชน์จากที่กีดปรณา นั้น

มาตรา ๘ ให้เสนาบดีมีอำนาจที่จะตั้งกำหนดพิภคิน ภาษี ยาตามสมควร
 แก่ท้องที่ โดยกำหนดประมาณไม่เกินกว่าร้อยละ ๑๐ ในราคาขาย
 ไปที่นั้น เมื่อเสนาบดีได้พิเคราะห์เห็นสมควร จะตั้งพิภคิน ให้เก็บภาษียา
 ในหัวเมือง มณฑลใดไร่ ละเท่าใด ให้ช้อตรา นั้น เก็บทวไปน ทอ่งที่
 ตาม ซึ่ง เสนาบดี จะได้กำหนด นั้น

พิกัดเสนาบดีได้กำหนดตามความใน มาตรา ๙ ไม่จำเป็นจะต้อง
 แก้ไข เพราะเหตุที่บางปีหรือบางคราวราคาขาด หรือเพราะ
 ผู้ทำไร่ยาบางคน ขยายยาได้ราคาต่ำไปกว่าอัตราภาษีที่กำหนดในท้อง
 ที่อื่นนั้น

มาตรา ๙ ให้เสนาบดีมีอำนาจที่จะตั้งกฎข้อบังคับจัดเจ้าพนักงานสำรวจตรวจเก็บภาษียาสูบ แต่กำหนดเวลา ทั้งวิธีที่จะเก็บภาษียาสูบได้ตามสมควร

มาตรา ๑๐ ส่วนลดซึ่งสำหรับจะได้พระราชทานแก่เจ้าพนักงานซึ่งทำการเก็บเงินภาษีที่ไร่ยานี้ มีกำหนดให้ร้อยละ ๕ แต่เสนาบดีมีอำนาจที่จะตั้งกฎสำหรับกรณีที่จะแจกเงินส่วนลดให้แก่เจ้าพนักงานผู้กระทำการสำรวจ แต่เจ้าพนักงานผู้เก็บเงินภาษีนี้

มาตรา ๑๑ ให้เสนาบดีมีอำนาจที่จะตั้งกฎข้อบังคับสำหรับกรณีที่จะลดเงินอากรทั้งหมัดหรือเป็นส่วนใหญ่แก่เจ้าของไร่ยาที่ทำไม่ได้ผล โดยเหตุซึ่งเจ้าของไม่สามารถที่จะป้องกันรักษาไว้ได้ แต่การที่จะลดเงินภาษีให้แก่เจ้าของไร่ยาตามความที่ว่ามี มาตรา ๙ ให้พึงเข้าใจว่าคือเมื่อต้นยาในไร่ได้เสียเกินกว่าหนึ่งในสามส่วน จึงควรเป็น

เหตุที่จะลดภาษีให้ได้

08/10/2566

ประกาศมาณวันที่ ๑๐ สิงหาคม ร.ศ., ๑๑๙

กฎว่าด้วยอัตราค่าพาหนะแต่ค่าเดินทาง

ตั้งไว้ โดยเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ได้รับ พระราชทาน
พระบรม ราชานุญาต แล้ว วันที่สิบวัน เดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๑๙

ด้วย ทูตคน ข้าราชการ ผู้ใหญ่ ผู้คน ฝาย พด เวื่อน ซึ่งมี ตำแหน่ง
รับราชการ อยู่ใน กรุง เทพ ฯ แต่ ประจำ อยู่ตาม มณฑล หัวเมือง มีหน้าที่
จะต้อง เทียบ เดิน ทวง ตรวจ จัด ราชการ ต่าง ๆ ตาม ที่ ้อง ที่ ใน หัวเมือง
บ้าง ข้าราชการ หัวเมือง ต้อง เข้า มา ราชการ ใน กรุง เทพ ฯ บ้าง หนึ่ง ๆ
ใน การ ที่ ข้าราชการ ต้อง เดิน ทาง ไป มา ทง นี้ ก็ได้ ทรง พระกรุณา

โปรด เกิด ฯ พระราชทาน เงิน ค่า พาหนะ แต่ ค่า เดินทาง อยู่ แล้ว
แต่ ยัง หา ได้ ว่าง พัก ดย ัตรา ตั้ง ไว้ ให้ เรียบ ร้อย ไม่ ใน บัด นี้ จึง ได้ ตั้ง
อัตรา ค่า พาหนะ แต่ ค่า เดินทาง ขึ้น ไว้ เพื่อให้ ใช้ สืบ ไป ดังนี้

ข้อ ๑ ที่ เรียกว่า ค่า พาหนะ นั้น คือ ค่าจ้าง สัตว์ พาหนะ หรือ ยาน
พาหนะ หรือ คน ใช้ ตาม สัมควร แก่ ความ จำเป็น ที่ ข้าราชการ จะต้อง
ใช้ เมื่อ เวลา เดินทาง ไป มา เพื่อ ราชการ

ที่ เรียกว่า ค่า เดินทาง นั้น คือ เงิน พระราชทาน เป็น เบี้ยเลี้ยง แต่ ค่า
ใช้ สัตว์ ยก แก่ ข้าราชการ ใน เวลา เดินทาง ไป มา โดย ราชการ ตาม
อัตรา ที่ จะ ได้ กำหนด ไว้

ข้อ ๒ เสนาบดี กระทรวงพระคลัง ฯ มี อี หมาย ที่จะ ตัด สั้น เป็น ที่ สุด
ว่า ค่า พาหนะ เพียง เท่า ไ้ จะ สัมควร แก่ ข้าราชการ ที่ ไป มา ด้วย
ราชการ อย่าง ใด หนึ่ง นี้ ได้ ถ้า ข้าราชการ คน ใด ใช้ จ่าย ค่า พาหนะ เกิน

สมัคร ^{๒๒} ผู้นั้น ^{๒๓} จะ ^{๒๔} ต้อง ^{๒๕} ใช้ ^{๒๖} เงิน ^{๒๗} ของ ^{๒๘} ตน ^{๒๙} เอง ^{๓๐} ใน ^{๓๑} ส่วน ^{๓๒} ซึ่ง ^{๓๓} เหลือ ^{๓๔} เกิน ^{๓๕} กว่า ^{๓๖} สมัคร ^{๓๗} ไป

ข้อ ๓ ข้าราชการ ^๓ ที่ ^๔ สมัคร ^๕ ใ้ ^๖ รับ ^๗ พระ ^๘ ราช ^๙ ทาน ^{๑๐} ค่า ^{๑๑} พา ^{๑๒} หนะ ^{๑๓} แต่ ^{๑๔} ค่า ^{๑๕} เติ ^{๑๖} นทาง ^{๑๗} ตาม ^{๑๘} กฎ ^{๑๙} นี้ ^{๒๐} คือ ^{๒๑} ขา ^{๒๒} ราช ^{๒๓} การ ^{๒๔} ที่ ^{๒๕} มี ^{๒๖} ตำแหน่ง ^{๒๗} รับ ^{๒๘} พระ ^{๒๙} ราช ^{๓๐} ทาน ^{๓๑} เงิน ^{๓๒} ด้ ^{๓๓} ชน ^{๓๔} จาก ^{๓๕} พระ ^{๓๖} ศ ^{๓๗} ติ ^{๓๘} ฆ ^{๓๙} ม ^{๔๐} หา ^{๔๑} ส ^{๔๒} ม ^{๔๓} บ ^{๔๔} ด้ ^{๔๕} หรือ ^{๔๖} ต ^{๔๗} ำ ^{๔๘} ฐ ^{๔๙} า ^{๕๐} แห่ง ^{๕๑} พระ ^{๕๒} ศ ^{๕๓} ติ ^{๕๔} ฆ ^{๕๕} ม ^{๕๖} หา ^{๕๗} ส ^{๕๘} ม ^{๕๙} บ ^{๖๐} ด้ ^{๖๑} ที่ ^{๖๒} ตั้ง ^{๖๓} ตาม ^{๖๔} ม ^{๖๕} ณ ^{๖๖} ฑ ^{๖๗} ฒ ^{๖๘} ห ^{๖๙} ัง ^{๗๐} เม ^{๗๑} ือ ^{๗๒} ง

ข้อ ๔ ค่า ^๔ พา ^๕ หนะ ^๖ ค่า ^๗ เติ ^๘ นทาง ^๙ ตาม ^{๑๐} กฎ ^{๑๑} นี้ ^{๑๒} พระ ^{๑๓} ราช ^{๑๔} ทาน ^{๑๕} แต่ ^{๑๖} เฉ ^{๑๗} ภา ^{๑๘} เติ ^{๑๙} นทาง ^{๒๐} ภายใน ^{๒๑} พระ ^{๒๒} ราช ^{๒๓} ธานี ^{๒๔} จ ^{๒๕} ักร ^{๒๖} หรือ ^{๒๗} แม ^{๒๘} อ ^{๒๙} อ ^{๓๐} ก ^{๓๑} จาก ^{๓๒} พระ ^{๓๓} ราช ^{๓๔} ธานี ^{๓๕} ใน ^{๓๖} ส่วน ^{๓๗} หนึ่ง ^{๓๘} แห่ง ^{๓๙} ทาง ^{๔๐} ที่ ^{๔๑} ไป ^{๔๒} มา ^{๔๓} ช ^{๔๔} น ^{๔๕} เติ ^{๔๖} นทาง ^{๔๗} จาก ^{๔๘} เม ^{๔๙} ือ ^{๕๐} ง ^{๕๑} ัก ^{๕๒} ะ ^{๕๓} มา ^{๕๔} ทาง ^{๕๕} เม ^{๕๖} ือ ^{๕๗} ง ^{๕๘} ส ^{๕๙} ิง ^{๖๐} ค ^{๖๑} ะ ^{๖๒} ไ ^{๖๓} ้ ^{๖๔} เ ^{๖๕} ้า ^{๖๖} มา ^{๖๗} ก ^{๖๘} ร ^{๖๙} ุ ^{๗๐} ง ^{๗๑} เ ^{๗๒} หน ^{๗๓} ี่ ^{๗๔} เ ^{๗๕} ็น ^{๗๖} คน ^{๗๗} ึ่ง ^{๗๘} น ^{๗๙} ับ ^{๘๐} เ ^{๘๑} หมือน ^{๘๒} หนึ่ง ^{๘๓} เติ ^{๘๔} นทาง ^{๘๕} ภายใน ^{๘๖} พระ ^{๘๗} ราช ^{๘๘} ธานี ^{๘๙} จ ^{๙๐} ักร ^{๙๑} ฉ ^{๙๒} น ^{๙๓} นั้น

ข้อ ๕ ข้าราชการ ^๕ ซึ่ง ^๖ ได้ ^๗ มี ^๘ ด้ ^๙ ญ ^{๑๐} ญา ^{๑๑} กับ ^{๑๒} รั ^{๑๓} ฐ ^{๑๔} ๖ ^{๑๕} ด้ ^{๑๖} เ ^{๑๗} ด้ ^{๑๘} มี ^{๑๙} ๖ ^{๒๐} ด้ ^{๒๑} ความ ^{๒๒} อย ^{๒๓} ใ ^{๒๔} ด้ ^{๒๕} ญ ^{๒๖} ญา ^{๒๗} ว่า ^{๒๘} ด้ ^{๒๙} วย ^{๓๐} อด ^{๓๑} ะ ^{๓๒} วั ^{๓๓} ค่า ^{๓๔} พา ^{๓๕} หนะ ^{๓๖} เติ ^{๓๗} นทาง ^{๓๘} อย ^{๓๙} ด้ ^{๔๐} ด้ ^{๔๑} ด้ ^{๔๒} ข ^{๔๓} ำ ^{๔๔} ราช ^{๔๕} ๖ ^{๔๖} การ ^{๔๗} ที่ ^{๔๘} ได้ ^{๔๙} มี ^{๕๐} ๖ ^{๕๑} ด้ ^{๕๒} ด้ ^{๕๓} ด้ ^{๕๔} ด้ ^{๕๕} ด้ ^{๕๖} ด้ ^{๕๗} ด้ ^{๕๘} ด้ ^{๕๙} ด้ ^{๖๐} ด้ ^{๖๑} ด้ ^{๖๒} ด้ ^{๖๓} ด้ ^{๖๔} ด้ ^{๖๕} ด้ ^{๖๖} ด้ ^{๖๗} ด้ ^{๖๘} ด้ ^{๖๙} ด้ ^{๗๐} ด้ ^{๗๑} ด้ ^{๗๒} ด้ ^{๗๓} ด้ ^{๗๔} ด้ ^{๗๕} ด้ ^{๗๖} ด้ ^{๗๗} ด้ ^{๗๘} ด้ ^{๗๙} ด้ ^{๘๐} ด้ ^{๘๑} ด้ ^{๘๒} ด้ ^{๘๓} ด้ ^{๘๔} ด้ ^{๘๕} ด้ ^{๘๖} ด้ ^{๘๗} ด้ ^{๘๘} ด้ ^{๘๙} ด้ ^{๙๐} ด้ ^{๙๑} ด้ ^{๙๒} ด้ ^{๙๓} ด้ ^{๙๔} ด้ ^{๙๕} ด้ ^{๙๖} ด้ ^{๙๗} ด้ ^{๙๘} ด้ ^{๙๙} ด้ ^{๑๐๐} ด้

ข้อ ๖ ข้าราชการ ^๖ มี ^๗ ตำแหน่ง ^๘ รับ ^๙ ๖ ^{๑๐} การ ^{๑๑} ๖ ^{๑๒} ๖ ^{๑๓} ๖ ^{๑๔} ๖ ^{๑๕} ๖ ^{๑๖} ๖ ^{๑๗} ๖ ^{๑๘} ๖ ^{๑๙} ๖ ^{๒๐} ๖ ^{๒๑} ๖ ^{๒๒} ๖ ^{๒๓} ๖ ^{๒๔} ๖ ^{๒๕} ๖ ^{๒๖} ๖ ^{๒๗} ๖ ^{๒๘} ๖ ^{๒๙} ๖ ^{๓๐} ๖ ^{๓๑} ๖ ^{๓๒} ๖ ^{๓๓} ๖ ^{๓๔} ๖ ^{๓๕} ๖ ^{๓๖} ๖ ^{๓๗} ๖ ^{๓๘} ๖ ^{๓๙} ๖ ^{๔๐} ๖ ^{๔๑} ๖ ^{๔๒} ๖ ^{๔๓} ๖ ^{๔๔} ๖ ^{๔๕} ๖ ^{๔๖} ๖ ^{๔๗} ๖ ^{๔๘} ๖ ^{๔๙} ๖ ^{๕๐} ๖ ^{๕๑} ๖ ^{๕๒} ๖ ^{๕๓} ๖ ^{๕๔} ๖ ^{๕๕} ๖ ^{๕๖} ๖ ^{๕๗} ๖ ^{๕๘} ๖ ^{๕๙} ๖ ^{๖๐} ๖ ^{๖๑} ๖ ^{๖๒} ๖ ^{๖๓} ๖ ^{๖๔} ๖ ^{๖๕} ๖ ^{๖๖} ๖ ^{๖๗} ๖ ^{๖๘} ๖ ^{๖๙} ๖ ^{๗๐} ๖ ^{๗๑} ๖ ^{๗๒} ๖ ^{๗๓} ๖ ^{๗๔} ๖ ^{๗๕} ๖ ^{๗๖} ๖ ^{๗๗} ๖ ^{๗๘} ๖ ^{๗๙} ๖ ^{๘๐} ๖ ^{๘๑} ๖ ^{๘๒} ๖ ^{๘๓} ๖ ^{๘๔} ๖ ^{๘๕} ๖ ^{๘๖} ๖ ^{๘๗} ๖ ^{๘๘} ๖ ^{๘๙} ๖ ^{๙๐} ๖ ^{๙๑} ๖ ^{๙๒} ๖ ^{๙๓} ๖ ^{๙๔} ๖ ^{๙๕} ๖ ^{๙๖} ๖ ^{๙๗} ๖ ^{๙๘} ๖ ^{๙๙} ๖ ^{๑๐๐} ๖

08/10/2566

ผู้ข้อย ในหัวเมือง นั้น ข้าราชการ ที่ ย้าย จาก มณฑล หนึ่ง ไป รับราชการ
ณมณฑล อื่น ก็ให้ ถือว่า อยู่ใน เมือง ที่ไม่รับ ราชการ ข้อย นั้น

ข้อ ๗ ในเวลา เมื่อ ข้าราชการ ต้อง ย้าย ที่ ข้อย โดยตำแหน่ง ราชการ
จะได้รับ พระราชทาน ค่า พาหนะ ตาม สัมควร พอที่จะ ย้าย ครบ ครัว
แต่ บ่าวไพร่ สัมบัติ ของ คนไป ณที่ ใหม่ แต่ไม่ได้รับ ค่าเดินทาง
เพราะ ยัง ไม่ได้ รับ ตำแหน่ง ใหม่

ข้อ ๘ ข้าราชการ คนใด ที่ ต้อง เดินทาง จะได้รับ พระราชทาน ค่า
พาหนะ เท่าที่ คนนั้น ต้อง ใช้ เงินไป ตาม สัมควร

ข้อ ๙ ข้าราชการ ที่ ต้อง เดินทาง ไป มา โดย ราชการ จะได้รับ พระ
ราชทาน ค่าเดินทาง นอก จาก ค่าพาหนะ อีก ใ้ดต หนึ่ง โดย อัตราดังนี้ คือ
เสนาบดี ได้รับ พระราชทาน ค่าพาหนะ ทั้ง ค่า เสบียง อาหาร แต่ ค่า
ใช้ สร้อย เท่าที่ ต้อง เสียไป ใน การ ที่ สัมควร แต่ไม่ได้รับ พระราชทาน
ค่าเดินทาง ถ้าไป ทาง รถไฟได้ ใช้ รถ สัตว์ คน หนึ่ง

ราชปลัดทูลฉลอง	วัน ละ ๑๐ บาท
ข้าหลวงเทศาภิบาล	วัน ละ ๑๐ บาท
ข้าหลวงพิเศษจัดการ ค้าขายศิขรรม	วัน ละ ๑๐ บาท
เจ้ากรม	วัน ละ ๕ บาท
ผู้ว่าราชการเมือง	วัน ละ ๕ บาท
อธิบดีผู้ พุพากษา ค้าล มณฑล	วัน ละ ๕ บาท
ข้าราชการ ที่ได้รับ พระราชทาน เงิน เดือน ตั้งแต่ เดือน ละ ๕๐๐ บาท	ขึ้นไปวัน ละ ๕ บาท

ข้าราชการ เงินเดือน ตั้งแต่ ๔๐๐ บาท ถึง ๕๐๐ บาท วัน ละ ๔ บาท

ข้าราชการ เงินเดือน สูงกว่า ๓๐๐ บาท ถึง ๕๐๐ บาท วันละ ๓ บาท
 ข้าราชการ เงินเดือน สูงกว่า ๒๐๐ บาท ถึง ๓๐๐ บาท วันละ ๒ บาท
 ข้าราชการ เงินเดือน สูงกว่า ๑๐๐ บาท ถึง ๒๐๐ บาท วันละ ๑ บาท ๓๒ อัฐ
 ข้าราชการ เงินเดือน สูงกว่า ๕๐ บาท ถึง ๑๐๐ บาท วันละ ๑ บาท
 ข้าราชการ เงินเดือน สูงกว่า ๒๐ บาท ถึง ๕๐ บาท วันละ ๔๘ อัฐ

ข้าราชการ เงินเดือน ต่ำกว่า ๒๐ บาท ลง มา วันละ ๓๒ อัฐ

ข้อ ๑๐ ข้าราชการ เดินทาง ด้วย กิจ ชุระ ของ ตนเอง หรือ เพื่อกิจ ชุระ ของ ตนเอง เป็นใหญ่ ไม่ควร ใ้รับ ทั้ง ค่าพาหนะ แล ค่าเดินทาง

ข้อ ๑๑ การ เดินทาง ที่ ต้อง ใช้ จ่าย ค่ากิน รวม อยู่ ในพาหนะที่เดินทาง เช่น โดยรถ เรือ เมลล์ ซึ่ง ค่าอาหาร รวม อยู่ ในค่า โดยรถ แลรถ ก็ ด้ พักอยู่ ไ้เขต ซึ่ง ค่าอาหาร รวม อยู่ ในค่า ที่ อยู่ แลรถ ก็ ด้ ไม่ควร ใ้รับ ค่าเดินทาง ในเวลาที่ไป ในเรือ เมลล์ หรือ อยู่ ที่ ไ้เขต

ข้อ ๑๒ ข้าราชการ ที่ ต้อง ย้าย ที่ โดย มีความ ผิด ก็ ด้ โดย ออก จากตำแหน่ง ก็ ด้ โดยมี ข้อพิพาท ต้อง ให้ หาตัว มา ใ้ ส่วน ก็ ด้ ไม่ควร ใ้รับ ค่าเดินทาง เว้นไว้ แต่ เมื่อ ใ้ ใ้ส่วน ผู้ต้อง พิพาท เห็น ว่า ไม่มีความ ผิด จึง จะ ใ้รับ ค่าเดินทาง แต่ บรรดา ผู้ต้อง เดินทาง ใน เหตุ ต่าง ๆ ที่ ว่า มา นี้ คง ใ้ค่าพาหนะ

ข้อ ๑๓ ข้าราชการ เดินทาง ไป มา ด้วยราชการ แต่ ไปหยุดพักอยู่ ที่ แห่งใด ด้วยเหตุ ประการใด ๆ ซึ่ง มิใช่ ความ จำเป็น ในราชการ แม้ ใ้รับ อนุญาต ให้ อยู่ เกิน เวลา ก็ ด้ ใน วันที่ หยุด โดยไม่ จำเป็น นั้น ไม่ควร ใ้รับ ค่าเดินทาง

ข้อ ๑๔ ข้าราชการ เดินทางไม่ถึงค้างคืนไม่ควรได้รับค่าเดินทาง

ข้อ ๑๕ เมื่อข้าราชการ ซึ่งได้รับราชการ อยู่ในที่ใดใดจะต้องเดินทางไป
แต่จะต้องการเงินล่วงหน้า นำเป็นค่าพาหนะ หรือค่าเดินทาง ให้รองขอ
ต่อผู้มีอำนาจจะสั่งจ่ายเงินได้ในที่นั้น ๆ แต่ให้ผู้ส่งจ่ายล่วงหน้าให้
แต่ตามที่เห็นว่าจำเป็น

ข้อ ๑๖ ในการที่จะเบิกค่าพาหนะ นั้น ให้ข้าราชการผู้เดินทาง
ทำรายชื่อยื่น ยื่นต่อผู้ซึ่งมีอำนาจสั่งให้จ่ายเงินได้ในที่นั้น ๆ
ให้ผู้ตรวจรายชื่อยื่นนั้น แต่สั่งให้เบิกเท่าที่เห็นว่าสมควรโดย
ความจำเป็น ส่วนที่ผู้เดินทางจ่ายไปโดยไม่สมควรแก่ความจำเป็น
ให้ผู้เดินทางเสียเอง ถ้าหากว่าผู้เดินทาง ซึ่งต้องถูกบังคับให้เสีย
เงินเองจะร้องอุทธรณ์ ก็ให้ผู้ส่งจ่ายบอกเข้ามา ยังเสนาบดี
ให้ตัดสินเป็นเท็จขาด

ข้อ ๑๗ ในการที่จะจ่ายค่าเดินทางนั้น ให้จ่ายต่อเมื่อข้าราชการ
ผู้เดินทางได้ยื่นรายงานในราชการที่ได้ไปตรวจ หรือไปจัดไปทำ
ในครั้งนั้นต่อข้าราชการผู้ใหญ่ซึ่งได้มีคำสั่งให้ไปนั้น ให้เป็นที่
พอใจแก่ข้าราชการผู้ใหญ่นั้นแล้ว . ความที่ว่ามาในข้อนี้ยกเว้น
แต่เสนาบดี แต่ขาดวงสำเร็จราชการ มณฑล

ข้อ ๑๘ ข้าราชการ คนใดได้รับเงินล่วงหน้าในค่าพาหนะไปเท่าใด
ถ้ายังไม่ได้ทำรายชื่อยื่น แต่ยังไม่เบิกเงินค่าพาหนะไม่ได้ เมื่อ
ถึงกำหนดแจกเงินเดือน ให้หักเงินเดือนไว้ ให้เงินที่ได้ทดลองไป
จนครบ ส่วนข้าราชการที่ได้รับเงินค่าเดินทางล่วงหน้าไป แต่ยังไม่

หน้า ๑๖๖

ศก ๑๑๙

มีใตทำ รายงาน ยื่นให้เป็นที่ พอใจของ จ้าราชการ ผู้ใหญ่ ที่ได้
มีคำสั่งให้ไป ยัง เบิก เงิน ค่าเดิน ทางไม่ได้ ถ้า ถึง เวลา แจก
เงินเดือน ก็ให้ หัก เงิน เดือนไว้ โขเงิน ต้อง นำ อย่างเดียวกับ ค่าพาหนะ

หอรัชฎากร พิพัฒน์

วันที่ ๑๔ กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

(ลงพระนาม) มหิศรราช หลุทัย

เสนาบดี

กฎเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยอำนาจศาล โบริสฎา

ด้วย ตาม ประกาศตั้งศาล โบริสฎา ตั้งวันที่ ๒๕ ธันวาคม
รัตนโกสินทร ศก ๑๑๓ ข้อ ๒ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดี
กระทรวงยุติธรรม มีอำนาจตั้ง กฎ ข้อ บังคับ อธิบาย ความ สั่งได้
ใน พระราชบัญญัติ แต่ ประกาศ เรื่อง ศาล โบริสฎานั้น

แต่ใน พระราชบัญญัติ ตั้งศาล โบริสฎา ตั้งวันที่ ๓๑ มีนาคม
รัตนโกสินทรศก ๑๑๑ ข้อ ๙ (๔) มีข้อความ พรรณาอำนาจ ศาล
โบริสฎารับ พ้อง ในการ ขอให้จับได้ ออกจาก ที่ดิน โรงเรือน ตึก แพ
โดยเหตุ ๕ ประการ คือ ๑ เจ้า ๒ จำนำ ๓ ชาย ๔ ฮาไศรัย ๕ เจ้า
มาอยู่ โดย ตำพัง

แต่ ข้อ ๙ (๔) แห่ง พระราชบัญญัตินั้นเป็นที่ถกกันว่า จะ ข้อ ขัน อำนาจ
ศาล โบริสฎา แต่ศาล สูง ไปน อย่างไร เสนาบดี กระทรวงยุติธรรม
จึง ออกกฎอันนี้ไว้ ให้เป็น คำอธิบาย อำนาจศาล โบริสฎาคือไป คือ

๑ เมื่อโจทก์ฟ้องว่าจำเลยเป็นผู้เช่าค่าเช่าไม่เกินเดือนละสอง ซึ่งแต่หาว่าผู้เช่าทำผิดสัญญาเช่านั้น จะเรียกคืนใหม่ไม่เกิน ๒ ซึ่งก็คือ ฎาจะขอให้ขับได้ก็ดี

๒ จำนำไม่เกิน ๒ ซึ่ง จะฟ้อง เรียกดอกเบี้ยคืนทุนไม่เกิน ๒ ซึ่ง ฎาจะฟ้องขอที่เป็นสิทธิ์

๓ ขาย เมื่อทั้งโจทก์จำเลยรับกันว่าขายให้แก่กันแล้ว แต่ด้วยประการใดประการหนึ่ง ผู้ขายไม่ออกจากที่ผู้ซื้อขอให้ขับได้

๔ ฮาไศรย โจทก์ฟ้องว่าจำเลยได้ฮาไศรยแต่จำเลยรับว่าได้ฮาไศรยจริง แต่จะขอถึงความตามอำนาจในกฎหมาย นอกจากเถียงว่าไม่ได้ฮาไศรยแต่อ้างว่าที่ดินเป็นของ ตน เว้นไว้แต่ที่ดินนั้นจะมีราคาขายได้ในตลาดน้อยกว่า ๒ ซึ่ง

๕ เข้ามาอยู่ จึงจะไม่เถียงว่าที่อยู่ที่อยู่ในกรรมสิทธิ์ของตน เว้นไว้แต่ที่นั้นจะมีราคาขายได้ในตลาดน้อยกว่า ๒ ซึ่ง

การที่จะคะเนว่าที่ดินจะมีราคา น้อยกว่า ๒ ซึ่ง ฎาไม่นั้น ให้แล้วแต่ผู้พิพากษาศาลโบวิธภา ขยำให้เอา ราคาที่โจทก์มาแต่เสียค่าธรรมเนียมเป็นใหญ่ ในการที่จะชำระ ความนั้นเอง ฎาลังชั้นศาลสูง

ตั้ง ๕ ประการที่กล่าวมานี้แล้ว ศาลโบวิธภามีอำนาจชำระถ่านอกจากนี้ไปคู่ความต้องฟ้อง ยังศาลสูง ฎาถ้าเมื่อใดฟ้องแต่ได้ให้การในศาลโบวิธภาแล้ว ก็ให้ศาลโบวิธภาส่ง ความนั้นไปยังศาลสูง แต่บังคับให้ โจทก์ทั้งฟ้องใหม่ ยื่นต่อศาลสูงภายใน

กำหนด ๓๕ วัน ถ้าโจทก์ได้ประพาศินตามคำสั่งนี้แล้ว ค่าธรรมเนียมที่ใดเสียมาต้องคิดว่าเป็นค่าธรรมเนียมในศาลสูง เป็นส่วนแล้ว

08/10/2566

หน้า ๑๖๘

ศก ๑๑๙

ตาม พระราชบัญญัติ กระบวนพิจารณาความแพ่ง รัตนโกสินทร ศก ๑๑๕
มาตรา ๒๒ ถ้าโจทก์ฟ้อง เกิน กำหนด ๑๕ วันไปแล้วก็ให้ คิดว่าไม่ได้
เสียค่า ขรรมนิยม เตย

กฎให้ ไว้ ณ วันที่ ๑ กันยายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้

(ลงพระนาม) รัชกาลที่ ๕

เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม

แต่เดิมนายก ข้าหลวงพิเศษ

ที่ ๙/๑๑๙

กฎเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม

ว่า ด้วย

ให้ ข้าหลวงมีอำนาจออก กฎหมาย แด่ตรวจเรือนจำ
ในมณฑลตะวันตกเฉียงเหนือ

สารตราที่ ๑/๒๒๖๕

กระทรวงยุติธรรม

วันที่ ๒๙ สิงหาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๘

พระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
ยุติธรรม ถึง ข้าหลวงพิเศษ แด่ข้าหลวงยุติธรรม ผู้พิจารณาคดี
ศาล มณฑล แต่ศาล เมือง นครมณฑล ตะวันตก เชียงเหนือ

ด้วย มี พระบรมราชโองการ คำว่า เห็นชอบเกล้าฯ ว่า มณฑล
๐๘/10/2566 ตะวันตก เชียงเหนือ เป็น มณฑล ระยะ ทาง ห่างไกล จาก กรุงเทพฯ ฯ บางที

มีการ บาง อย่าง ซึ่ง ข้า หลวง จำ เป็น จะ ต้อง ออก ข้อ บังคับ ให้ ใช้ ได้ เป็น กฎหมาย สำหรับ ใน มณฑล นั้น ให้ ทน ท้อง ที่ แก่ ราชการ

อนึ่ง ทรง พระ ราช ดำริ เห็น ว่า การ คุม ชั่ง นัก โทษ ตาม หัว เมือง ย่อม เกี่ยว ด้วย การ ยุติธรรม เพราะ เหตุว่า นัก โทษ ที่ ต้อง กัก ชั่ง อยู่ใน เวลา ระหว่าง ใต้ ล้วน แล ระหว่าง พิจารณา ย่อม เกี่ยว ด้วย การ พิจารณา ศักดิ์ ที่ จะ ให้ เป็น ไป ตาม กฎหมาย ดัชนี พิจารณา ส่วน นัก โทษ ที่ พินาศา โทษ แลว ก็ คือ ที่ กระ ทำ โทษ ตาม คำ พินาศา ของ ศาล โดย การ ที่ เกี่ยว ของ ดั่ง นี้ สัมควร ที่ ผู้ พินาศา จะ มี อำนาจ แล นำ ที่ ที่ จะ ตรวจ การ คุม ชั่ง นัก โทษ ด้วย

เพราะ ฉนั้น จึง ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ ข้า หลวง ใหญ่ แล ข้าราชการ ผู้ พินาศา ซึ่ง เรียกว่า ข้า หลวง ยุติธรรม ตาม ข้อ ๘ ของ ข้อ บังคับ สำหรับ ปกครอง มณฑล รัตนโกสินทร์ เมื่อวันที่ ๑๑๙ นั้น มี อำนาจ ออก กฎหมาย แล กะ ที่ ตั้ง ศาล จำนวน ศาล อำนาจ ศาล ใน มณฑล รัตน โกสินทร์ เห็น แต่ ให้ ข้า หลวง ยุติธรรม แล ผู้ พินาศา มี นำ ที่ ตรวจ การ คุม ชั่ง นัก โทษ ด้วย ดัง ต่อไปนี้

๑ ถ้า ข้า หลวง ใหญ่ แล ข้า หลวง ยุติธรรม พร้อม กัน เห็น ว่า ควร จะ มี กฎหมาย อย่างใด สำหรับ ใช้ ใน มณฑล รัตน โกสินทร์ เห็น ทัว ไป แลว ให้ พร้อม กัน ร่าง กฎหมาย นั้น ส่ง ไป ยัง กรุง เทพ ฯ ขอ รับ พระ ราชทาน พระ บรม ราชานุญาต เมื่อ ได้ รับ พระ ราชทาน พระ บรม ราชานุญาต แลว จึง ให้ ออก เป็น กฎหมาย ได้ เว้น แต่ ถ้า การ ประ ชุม นั้น ทน ค่อน เมื่อ ข้า หลวง ใหญ่ แล ข้า หลวง ยุติธรรม เห็น พร้อม กัน ว่า เป็น การ จำ เป็น จะ ต้อง ออก กฎหมาย นั้น โดย ทน ที่ แลว ให้ ประ กาศ เป็น กฎหมาย

08/10/2566

ไว้ได้ โดยทันที แต่ กฎหมาย เช่น นี้ ต้อง ส่ง ลง มา กรุงเทพมหานคร ฯ
 เพื่อ ขอพระ ราชทาน พระบรม ราชานุญาต ภาย ใน ใน กำหนด ๖ เดือน อย่าง หนึ่ง
 ต้อง มี กำหนด โทษ ปรับ ใหม่ เป็น เงิน ได้ ไม่ เกิน ๒๐๐ บาท หรือ จำ คุก
 ไม่ เกิน ๖ เดือน อย่าง หนึ่ง ต้อง ไม่ ฝ่า ฝืน พระ บรม เสด็จ ภาว
 อย่าง หนึ่ง ต้อง ไม่ ขัด กับ หนึ่ง ข้อ สัจ ญา ทาง พระ ราชไมตรี อย่าง หนึ่ง

๒ ส่วน เค้าวินนาม หดวง นั้น ตาม ข้อ ความ ใน ข้อ บังคับ ปก ครอง
 มณฑล ตวัน ตก เขียง เหนือ ร, ศ, ๑๑๙ ข้อ ๓๗ นั้น มี ว่า เมื่อ เค้าวินนาม
 หดวง นคร หรือ เมือง ไต ปลุก ษา พร้อม กัน เห็น ว่า ควร มี กฎ
 หรือ ข้อ บังคับ สำหรับ การ ดึง ไต ใน นคร หรือ เมือง นั้น ให้ มี อำนาจ
 กระ ดึง กฎ แต่ ข้อ บังคับ มี กำหนด ปรับ ใหม่ ไม่ เกิน ๑๐๐ บาท
 หรือ จำ คุก ไม่ เกิน ๓ เดือน ได้ แต่ กฎ แต่ ข้อ บังคับ ที่ ไต ดึง นี้ ต้อง ไม่
 ฝ่า ฝืน พระ ราช กำหนด กฎหมาย ประ การ หนึ่ง ไม่ ขัด กับ ข้อ สัจ ญา
 ทาง พระ ราชไมตรี ประ การ หนึ่ง ต้อง ได้ รับ อนุมัติ จาก ข้า หดวง ใหญ่
 แต่ ข้า หดวง ยุติธรรม ซึ่ง เป็น ข้า หดวง พิเศษ จัด การ ยุติธรรม
 ประ การ หนึ่ง จึง ให้ ถือ ว่า เป็น กฎ แต่ ข้อ บังคับ สำหรับ นคร หรือ เมือง
 ไต ปรากฏ อยู่ใน ข้อ บังคับ นั้น แล้ว แต่ กฎหมาย ที่ เค้าวินนาม หดวง
 ออก เช่น นี้ ต้อง ส่ง ลง มา กรุงเทพมหานคร ฯ เพื่อ ขอพระ ราชทาน พระ บรม ราช
 นุญาต ภาย ใน กำหนด ๖ เดือน

๓ ถ้า ข้า หดวง ใหญ่ กับ ข้า หดวง ยุติธรรม เห็น พร้อม กัน ว่า ใน
 มณฑล ตวัน ตก เขียง เหนือ ควร จะ ตั้ง ศาล ที่ ไต จะ ควร มี ก็ ศาล
 แต่ ศาล ควร จะ มี อำนาจ เพียง ไต แล้ว ให้ ตั้ง ศาล กระ จำนวน ศาล
 แต่ ว่าง อำนาจ ศาล ได้ ตาม สัมควร แก่ พระ ราช กำหนด กฎหมาย

๔ ให้ข้าหลวงยุติธรรม และผู้พิพากษาทั้งหลายตรวจการคุมขัง
 นักโทษใน มณฑล หรือ เมือง ซึ่งอยู่ใน อำนาจ ศาล นั้น ๆ เนือง ๆ อย่างค่าไม่
 น้อยกว่า เต็มอยู่ ๒ ครั้ง เมื่อผู้พิพากษาไปตรวจ เว้นจำเห็นว่า การ
 คุมขัง นักโทษ คดขาด เคลื่อน ด้วย กฎหมาย หรือ ข้อ บังคับ ประการใด
 มีอำนาจที่จะ มีหมายสั่ง ตาม อำนาจ ที่มีใน ศาล นั้น ๆ แต่ มีอำนาจ
 ที่จะ แจง ต่อเจ้าพนักงาน หลวง ขอให้จับ การ แก้ไขให้เป็นไปตาม
 ข้อ บังคับ ทุก ประการ ให้ข้าหลวงใหญ่ แด่เจ้าพนักงาน หลวง มีคำสั่ง
 แก่เจ้าพนักงาน เว้นจำให้บริบูรณ์ และนำข้าหลวงยุติธรรม และผู้พิพากษา
 ไปตรวจ เว้นจำได้ทุกเมื่อ เหมือนกับที่เจ้าพนักงาน หลวงไปตรวจ การ
 คุมขัง นักโทษ เช่น นั้น ถ้าข้าหลวงยุติธรรม หรือผู้พิพากษา เห็น
 การ คุมขัง นักโทษ คดขาด เคลื่อน ด้วย แบบแผน ประการใด แต่ได้แจง
 ต่อเจ้าพนักงาน หลวง ก็ให้เจ้าพนักงาน หลวง พิจารณาให้ตรวจ คราว ให้การ
 เป็นไปให้ถูกต้อง ตาม ข้อ บังคับ จง ทุก ประการ

๕ กระทรวงมหาดไทยได้มีตรา ข้อความ คล้าย คลึง กัน ดัง มายัง
 ข้าหลวงใหญ่ใน มณฑล ต่าง ตกเฉียง เห็นด้วยแล้ว

๖ กระทรวงมหาดไทยได้มีศุภอักษร แด่เจ้า คราว ครอง มา ยัง
 เจ้าพนักงาน หลวง ข้อความ อย่าง เดียว กับ เจ้า คราว นี้ ทุก เมือง แล้ว

๗ ให้ข้าหลวงยุติธรรม และผู้พิพากษา ทั้งหลายใน มณฑล ต่าง ตก
 เฉียง เห็นข้อ จัด การให้ ถูกต้อง ตาม กระแส พระบรมราชโองการในเจ้า คราว
 นี้ จง ทุก ประการ

08/10/2566 (เห็น พระนาม) ร.พพัฒน์ศักดิ์
 ประทับตรา จันทรมณฑลใหญ่ มาเป็นสำคัญ

ประกาศ พระราชบัญญัติ เรื่อง บ้อง กัน ก่าฬโรค
 ที่ให้เด็กถอน ประกาศ พระราช บัญญัติ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน
 กับ วันที่ ๙ พฤษภาคม วันคน โกลีนิทร ศก ๑๑๙

มี พระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระ จุฑจอมเกล้า เจ้า อยู่ หัว คำว่า สี่ เห็นอ เก้า ๆ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ ประกาศให้ทราบทั่ว กันว่า

ด้วย บัด นี้ ไข้ ก่าฬโรค ซึ่ง เปน โรค ติด ต่อ กัน ได้ ใน เมือง ไหลดำ แต่ เมือง ช่งกง นั้น ดัง บแล้ว แต่ บัด นี้ ไข้ ยังมี อยู่ บาง ครั้ง บาง คราว ใน เมือง ช่งกง แต่ เมือง ทำต่าง ๆ ใน ประเทศ จีน เพราะ ฉนั้น จึง ตัดควร เด็ก ถอน ประกาศ พระราช บัญญัติ ลง วันที่ ๒๔ เมษายน กับ วันที่ ๙ พฤษภาคม วันคน โกลีนิทร ศก ๑๑๙

นี้ สี่ สวรร ประกาศ พระราช บัญญัติ เรื่อง บ้อง กัน ก่าฬโรค ขึ้น ใหม่ แทน ประกาศ พระ ราช บัญญัติ นั้น ต่อ ไป

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ ทรา พระราช บัญญัติ ประกาศ ให้ทราบทั่ว กัน ดังนี้

ข้อ ๑ ที่ ด่าน ตรวจ โรค ตาม รัฐ บังคับ ใน พระราช บัญญัติ นี้ ให้ ไซ ใน แม่น้ำ เจ้า พระยา ที่ ตรง กับ โรง สูดกัสนาน ณ เมือง สุ่มทปรากกร

ข้อ ๒ เวื่อดำ หนึ่งดำใด ซึ่ง ออกจาก เมือง ช่งกง ฤ เมือง ทำใด ๆ ใน ประเทศ จีน มา ถึง น่าน นี้ สยาม ให้ ไซ ใน ภาย หลัง วันที่ ได้ ประกาศ พระราช บัญญัติ นี้ ต้อง แวะ ทอด สุ่มอัย ที่ ด่าน ตรวจ โรค แต่ ต้อง รอ พัก อยู่ ที่ นั้น จน ถึง เวลา เจ้าพนักงาน แพทย์ จะ ได้ ไซ ขึ้น ไป ตรวจ บน เรอ แต่ ออก ไป อนุญาต ของ ด่าน บ้อง กัน โรค ภัยอันตราย แล้ว จึง เข้า มา ได้

ข้อ ๓ ห้ามไม่ให้บุคคลผู้ใด นอกจากเจ้าพนักงาน ญาติผู้ช่วยของ
 เจ้าพนักงาน แพทย์นั้น ทำการไปมาติดต่อจาก เรือดำน้ำ ใดๆ ซึ่งมา
 จาก เมือง ย่างกุ้ง จากเมืองท่าใด ใดๆ ใน ประเทศจีน ไปยังฝั่ง ใดๆ จาก
 ฝั่งไปยัง เรือดำน้ำนั้น อกจากเรือดำน้ำนั้นไปยังเรือดำน้ำอื่น ใดๆ อกจาก
 เรือดำน้ำอื่น ใดๆ ไปยังเรือดำน้ำนั้น ก่อนเรือดำน้ำนั้นได้รับใบอนุญาต
 ของ ตำน บ่อง กันโรค ภัยอันตรายให้เลยเข้ามาได้ นั้น เป็น อันขาด

ข้อ ๔ ผู้เป็น นายเรือ ฤๅคนผู้ใด ซึ่ง เป็น ผู้บังคับการใน เรือดำ
 น้ำนั้น ใดๆ ที่ ต้อง จอดพัก อยู่ตาม กำหนด กับ ตำน บ่อง กันโรค
 ภัยอันตราย นั้น ต้อง แจ้ง กิจ การ ด้วย ส่วน เรือ ตลอดเวลาที่ได้เดินเรือ
 มาตาม ทาง แล ส่วน การ มีไข้เจ็บ ฤๅไม่มี อย่างไร ใน บรรดา ลูกเรือ
 แล คนโดยลำ น แต่ ทั้ง เหตุ การ อื่น ใดๆ แก่ เจ้าพนักงาน แพทย์ ตามที่
 เจ้าพนักงาน ผู้ นั้น จะ ต้อง การ แล ต้อง ตอบบุ คำถาม ต่าง ใดๆ ที่ เจ้าพนักงาน
 แพทย์ จะ ถาม นั้น โดย ความจริง แล โดย ถ้วน ถี่ แล ถ้า เจ้าพนักงาน
 แพทย์ จะ ต้อง การ ให้ จัด เรือ แล เครื่องใช้ อื่น สมควร สำหรับ ส่ง คน
 โดยลำ น แล คน ลูกเรือ ขึ้น บก ที่ ตำน บ่อง กันโรค ภัยอันตราย นั้น ก็ ต้อง
 จัด ให้ แล ทั้ง ต้อง ช่วย เจ้าพนักงาน แพทย์ ตาม สมควร ใน ทาง อื่น ใดๆ
 ทั่วไป เพื่อให้ เจ้าพนักงาน ผู้ นั้น ได้ จัด การ ออกไป อนุญาต ของ ตำน
 บ่อง กันโรค ภัยอันตราย สำหรับ เรือดำน้ำ นั้น ด้วย

ข้อ ๕ เจ้าพนักงาน แพทย์ มีอำนาจ ที่จะ ขึ้นไป บน เรือ ที่ มา ถึง น่านน้ำ
 สยามได้ทุกท่า แล ตรวจ บรรดา คน ที่ อยู่ใน เรือ นั้น ได้ ทว หนา
 แล ถ้า เห็น สมควร จะ เรียก ตรวจ ใบ สำคัญ แล แจ้ง ด้วย การ ใช้ เจ็บ สำหรับ
 เรือ หนังสือ แจ้ง จำนวน คน ฤๅพบ ฤๅ หนังสือ อื่น ใดๆ ซึ่ง เจ้าพนักงาน

แพทย์จะต้อง การ ตรวจ เพื่อให้จัด การ ออกใบ อนุญาต ของ ตำน บัอง กัน โรค ภัยอันตราย นั้น ด้วย ก็ได้ แต่ เจ้าพนักงาน แพทย์ จะ ต้อง ทำ การ โดย ทาง ที่ ถูก ต้อง ด้วย กฎหมาย ตาม ที่ เห็น สัมควร ต้อง ทำ เพื่อให้ วั ได้ มา ความ สอาด เรียบ ร้อย ใน เรือ แต่ บรรดา คน ใน เรือ นั้น ๆ มี ภัย เป็น อย่างไร

ข้อ ๖ เรือ ดำ หนึ่ง ลำ ที่ ซึ่ง ได้ บน ทุก เพียบ ไม่ ดำ มา รต ผ่าน ข้าม ดัน ตอน เข้า แม่ น้ำ เจ้า พระยา ได้ เมื่อ ต้อง การ อนุญาต ก่อน ให้ เรือ เป่า ขัน ฎา บน ทุก ภาย นอก ที่ ทอด ส้มอ คำ บด เกาะ สี่ ซึ่ง ฎา อ่าง สี ตา แดว

(ก) ผู้ จัด การ ของ เรือ ดำ นั้น จะ ต้อง เขียน หนังสือ บอก ต่อ ง่า ให้ เจ้าพนักงาน แพทย์ กระทรวง นครบาล ทราบ กำหนด วัน ขึ้น หมายถึง ว่า เรือ จะ มา ถึง ยัง ที่ ทอด ส้มอ ภาย นอก นั้น

(ข) กับ จะ ต้อง ให้ หนังสือ ปฏิญาณ ต่อ เจ้าพนักงาน ศักการ ที่ ทอด ส้มอ ภาย นอก แสดง ความ ว่า ไม่มี คน ตาย จาก ใช้ ก่า พิโรค ฎา ไม่มี ก่า พิโรค ได้ เกิด ขึ้น ใน เรือ ตั้ง แต่ จาก เมือง ท่า ที่ ออก เรือ มา นั้น

ข้อ ๗ ให้ เจ้าพนักงาน แพทย์ มี อำนาจ ตาม พระราชบัญญัติ นี้ จัด การ ตาม ที่ จะ เห็น สัมควร ใน บรรดา เรือ ฎา คน ทั้ง หลาย อัน มี โรค ติด มา นั้น เพื่อ บอง กัน ไม่ ให้ โรค แพร่ กระจาย ได้ ต่อ ไป

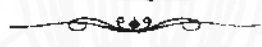
ข้อ ๘ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ที่ กระ ทำ ความ ตะเมิด ฎา ช่วย กระ ทำ ความ ตะเมิด อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ต่อ พระราชบัญญัติ นี้ แต่ ทั้ง ผู้ เป็น นาย เรือ ฎา กับ คน ฎา ผู้ ใด ๆ ซึ่ง มี อำนาจ บังคับ การ ของ เรือ ใหญ่ ฎา เรือ เด็ก ลำ ใด ๆ ที่ ได้ มีความ ตะเมิด นั้น เกิด ขึ้น กัด ฎา เปน เรือ ที่ ได้ ใช้ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ใน การ ขึ้น เปน ความ ตะเมิด นั้น กัด ผู้ นั้น ๆ จะ

ต้องต่างคน มีโทษ ปรับเป็นเงินไม่เกิน สอง พัน บาท ฎาโทษจำซึ่งไม่
เกิน กำหนด หก เดือน ฎาต้อง ปรับโทษ ทั้ง สอง สถาน นั้น

ข้อ ๙ บรรดาเงินค่าใช้จ่าย อันมีขึ้นที่ รัฐบาลได้ออกไปเท่าใด ใน
การ รักษาเลี้ยงดูคนที่ได้เอารัฐจากเวรค ไปพัก อยู่ ที่ด้าน บึง กัน
โรคภัยอันตราย นั้น ผู้ที่ เป็น เขยเขต ของ เวรค นั้น ต้อง ใช้เงิน คืน
ให้แก่ รัฐบาล ทั้งสิ้น

ข้อ ๑๐ พระราชบัญญัตินี้ ให้เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย เป็น เจ้า
หน้าที่จัดการ พร้อม ด้วย ความ ช่วย อุทิศ หนุน ของ กรม ทหาร เวรค ให้
เป็น อันใช้ ได้ ตลอดทุก ประการ

ประกาศ มาใน วัน อาทิตย์ ที่ ๒๓ กันยายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙
เป็น วันที่ ๑๑๖๓๙ ใน รัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศแก้ไขข้อที่ว่าการเก็บภาคหลวงที่มุกมณฑลภูเก็ต

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้

ทราบทั่วกัน ว่า ด้วยตามความในประกาศเก็บภาคหลวงที่มุกใน
มณฑลภูเก็ต ตั้งวันที่ ๑ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ นั้น
บัดนี้ได้ทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า คำที่ใช้ว่า ภารา นั้น ใน
ที่ทำการตึก บางแห่งมีธรรมเนียมคิดน้ำหนักต่างอื่น คือ บางแห่ง
คิดหนัก ๓๐๐ ซึ่ง เป็น ๑ ภารา แต่บางแห่งคิดหนัก ๓๕๐ ซึ่ง เป็น ๑ ภารา
ดังนั้น พาให้เป็น การ ยากแก่ เจ้าพนักงาน ผู้ตรวจ เก็บภาษี ตึก เพราะ
อัตราใน ประกาศฉบับนั้น ให้เก็บภาษี ตึก ตาม น้ำหนัก เป็น ภารา
และ พาให้เกิด ฤๅมเถียง กัน ต่าง ๆ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้

08/10/2566

เปลี่ยนคำภราไน การ เก็บภาษี ต้มก เป็นหาบ กับให้ลด อัตราเก็บ ภาษี
ตง ตาม ล้วน กัน แต่ให้ ไซ้ ชาติวาไน ท้าย ประกาศ ฉบับ นี้ ตั้ง ตั้งแต่
ประกาศ นี้ สืบ ต่อไป

ให้เด็ก ชาติวา เก็บ ภาษี ต้มก ต่อ ท้าย ประกาศ ฉบับ ตั้งวันที่ ๑ พฤษภาคม
รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ นั้น เสีย แต่ชัก ความอื่น ๆ ใน ประกาศ ฉบับ นั้น
ให้คง ไซ้ สืบ ไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ กันยายน รัตนโกสินทรศก ๑๑๙ เป็นวันที่ ๑๑๖๑๗
ในรัชกาล บัดยุบ นั้น

อัตรา ต้มก ที่ ไซ้ ชาย กัน เป็น หาบ แด เป็น เงิน เหรียญ ดังนี้

ราคา ๕๐ เหรียญ	ภาค หดวง หาบ ตะ ๕ เหรียญ	เซนต์
๕๐	ถึง ๕๑	เหรียญ ภาค หดวง หาบ ตะ ๕ เหรียญ	๑๐
๕๑	๕๒	๕	๒๐
๕๒	๕๓	๕	๓๐
๕๓	๕๔	๕	๔๐
๕๔	๕๕	๕	๕๐
๕๕	๕๖	๕	๖๐
๕๖	๕๗	๕	๗๐
๕๗	๕๘	๕	๘๐
๕๘	๕๙	๕	๙๐
๕๙	๖๐	๖	...
๖๐	๖๑	๖	๑๐

0218/2566

ราคา	๒๑	เหรียญ	ถึง	๒๒	เหรียญ	ภาคหลวง	หามตะ	๒	เหรียญ	๒๐	เซ็นต์
๖๒	๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐	๗๑	๗๒	๗๓
๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐	๗๑	๗๒	๗๓	๗๔
๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐	๗๑	๗๒	๗๓	๗๔	๗๕
๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐	๗๑	๗๒	๗๓	๗๔	๗๕	๗๖
๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐	๗๑	๗๒	๗๓	๗๔	๗๕	๗๖	๗๗
๖๗	๖๘	๖๙	๗๐	๗๑	๗๒	๗๓	๗๔	๗๕	๗๖	๗๗	๗๘
๖๘	๖๙	๗๐	๗๑	๗๒	๗๓	๗๔	๗๕	๗๖	๗๗	๗๘	๗๙
๖๙	๗๐	๗๑	๗๒	๗๓	๗๔	๗๕	๗๖	๗๗	๗๘	๗๙	๘๐
๗๐	๗๑	๗๒	๗๓	๗๔	๗๕	๗๖	๗๗	๗๘	๗๙	๘๐	๘๑
๗๑	๗๒	๗๓	๗๔	๗๕	๗๖	๗๗	๗๘	๗๙	๘๐	๘๑	๘๒
๗๒	๗๓	๗๔	๗๕	๗๖	๗๗	๗๘	๗๙	๘๐	๘๑	๘๒	๘๓
๗๓	๗๔	๗๕	๗๖	๗๗	๗๘	๗๙	๘๐	๘๑	๘๒	๘๓	๘๔
๗๔	๗๕	๗๖	๗๗	๗๘	๗๙	๘๐	๘๑	๘๒	๘๓	๘๔	๘๕
๗๕	๗๖	๗๗	๗๘	๗๙	๘๐	๘๑	๘๒	๘๓	๘๔	๘๕	๘๖
๗๖	๗๗	๗๘	๗๙	๘๐	๘๑	๘๒	๘๓	๘๔	๘๕	๘๖	๘๗
๗๗	๗๘	๗๙	๘๐	๘๑	๘๒	๘๓	๘๔	๘๕	๘๖	๘๗	๘๘
๗๘	๗๙	๘๐	๘๑	๘๒	๘๓	๘๔	๘๕	๘๖	๘๗	๘๘	๘๙
๗๙	๘๐	๘๑	๘๒	๘๓	๘๔	๘๕	๘๖	๘๗	๘๘	๘๙	๙๐
๘๐	๘๑	๘๒	๘๓	๘๔	๘๕	๘๖	๘๗	๘๘	๘๙	๙๐	๙๑
๘๑	๘๒	๘๓	๘๔	๘๕	๘๖	๘๗	๘๘	๘๙	๙๐	๙๑	๙๒
๘๒	๘๓	๘๔	๘๕	๘๖	๘๗	๘๘	๘๙	๙๐	๙๑	๙๒	๙๓

08/10/2566

ราคา ๑๐๕ เหรียญ ถึง ๑๐๖ เหรียญ ภาคหลวงหาบตะ ๑๕ เหรียญ ๔๕ เซนต์

๑๐๖	๑๐๗	๑๕	๘๐
๑๐๗	๑๐๘	๑๖	๒๐
๑๐๘	๑๐๙	๑๖	๖๐
๑๐๙	๑๑๐	๑๗	—
๑๑๐	๑๑๑	๑๗	๔๐

ประกาศลักษณะข้อ

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระ ปรเมนทร มหาจุฬาลงกรณ พระจุลจอมเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ด้วยแต่ก่อน ถ้าราษฎร ผู้ใดได้ หลอก ฉ้อ ทรมาน ทรัพย์สมบัติ ของผู้อื่น โดยประการ ต่าง ๆ แล้ว ผู้ที่ ต้อง เสีย ทรัพย์ ทั้งหลาย ก็ พอง ร้อง เรียกเงิน ปรับ เป็นสินไหมพินัย ถ้า ผู้ฉ้อไม่มีเงินให้ ก็มีวิธีจำแรง ซึ่ง เปนโทษ อาญา กตาย ๆ ครั้นได้ มีพระราช บัญญัติ ยอม อนุญาตให้ ตก หนัก ติ่ม ตะ ตายได้ การ จำแรง เงิน ก็ เปน อัน เด็กไป ผู้ฉ้อผู้ โกง จึง มีใจ กำเรบ ซิน ถือว่า ถ้า ฉ้อ เขา มาได้ โทษ ก็ เพียง แค่ ต้อง ให้ ของ เขา คืน ไม่ต้อง ถุก เร่ง จำจอง เปนโทษ อาญา อย่างไร สมควร ที่ จะ ให้ มี กฎหมายทำโทษ ผู้ร้าย เช่น นี ใจ บาง จึง ท้อง พระกรุณาโปรดให้ ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตั้ง แต่ นี้ ต่อไป ถ้า ผู้ใด ประพฤติคน ดัง จะ ได้ กต่าง ต่อไป นี้ ให้ มีโทษ ดัง ที่ ได้ บ่ง ไว้

มาตรา ๑ ถ้า ผู้ใด หลอก ทุจริต เขาเงิน ฤฯ ของ มาได้ จาก ผู้อื่น โดยจงใจที่ จะ ฉ้อ แฉก ให้ มีโทษ จำคุก ไม่เกิน ๒ ปี ฤฯ ปรับ ไม่เกิน จตุรศก ฤฯ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ

06/10/2566

มาตรา ๒ คำที่ว่า หดอกดวง นั้น คือ หดอกดวงโดยวาจาก็ดี โดยหนังสือก็ดี โดยกิริยาก็ดี ให้เขาเข้าใจว่าการ อย่างใดอย่างหนึ่ง ได้เป็นไป ฤๅเกิดขึ้น ฤๅมีอยู่ผิดจากที่เป็นจริง แต่หดอกดวงในการที่ ว่าตั้งใจ จะทำอะไรใน เบื้องหน้า นั้น ไม่เรียกว่า หดอกดวง เรียกแต่ว่าไม่ทำตามคำปฏิญาณ

มาตรา ๓ เขามาได้จากผู้ อื่นนั้น คือ จะเขามาเอง ฤๅหดอกให้เขาให้ ไปแก่ผู้อื่น และมีเจตนาที่จะไม่ให้เจ้าของได้ คืนไปเลย

มาตรา ๔ ถ้าผู้ใด หดอก ขาย หดอก แลก ฤๅหดอกให้เป็น ประกัน เช่น จำนำ แด ขาย ผาก เป็นต้น ที่ดินโรง เรือน ซึ่ง พัง เค็ดอน จากที่ไม่ได้ โดยที่ ทราบว่าที่ดินโรง เรือนนั้น หาใช้ของ คนไม่ แต่โดยที่ มีความประสงค์ จะซื้อ เขาผล ประโยชน์ แต่ได้รับผล ประโยชน์มา บาง แวด ตังนี้ ให้ มีโทษ จำคุกไม่เกิน ๓ ปี ฤๅให้ปรับไม่เกิน จตุรศก ฤๅทั้ง จำทั้ง ปรับ

มาตรา ๕ ถ้าผู้ใด หดอก ขาย หดอก แลก หดอกให้เป็น ประกัน เช่น จำนำ ฤๅ ขาย ผาก เป็นต้น ที่ดินโรง เรือน ซึ่ง พัง เค็ดอน จากที่ไม่ได้ แต่ที่ดินโรง เรือน นั้น คนใด ให้ เป็น ประกัน เช่น จำนำ ฤๅ ขาย ผากไว้ แก่ผู้อื่น ครัง หนึ่ง แลว หา บอก ความ สำคัญ ให้ผู้ซื้อ ผาก ผู้รับ ประกัน จำนำ ขาย ผาก ภาย หลัง ทราบไม่ โดยที่ มีความประสงค์ จะซื้อ ผล ประโยชน์ แต่ได้รับผล ประโยชน์ มา บาง แวด ตังนี้ ให้ มีโทษ จำคุกไม่เกิน ๒ ปี ฤๅ ปรับไม่เกิน จตุรศก ฤๅทั้ง จำทั้ง ปรับ

มาตรา ๖ ผู้ที่ ถูก ฉ้อ มีอำนาจ พ้อง เรียก ทรพย ที่ มน ใด หนึ่ง ไป แต่ จะต้อง พ้อง ครัง เดียว จะเป็น ความ อาญา อย่าง เดียว ก็ได้ ฤๅ แห่ง เรียก ทรพยคนใด ฤๅทั้ง อาญา แด แห่ง รวม กัน ก็ได้ แต่ ถ้า กรม อัยการ

พ้อง ทาง อาญา แล้ว ผู้ที่ถูกขี้จะ พ้อง แพ่ง รวมจำนวน กับ จำนวน
 กรม ขี้การ กัด ฎา จะพ้อง เป็น คดี ของ ตน ต่าง หาก กัดได้
 อย่างไร กัด จะเป็นแพ่ง ฎา อาญา ต้องพ้อง ภายใน กำหนด ๒ เดือน
 นับตั้งแต่วันที่ ได้ ทราบ ความ

มาตรา ๗ พระราช บัญญัติ นี้ ให้ ใช้ ได้ แต่ เรื่อง ที่ ได้ ขี้ กน ภาย หลัง
 วัน นี้ ไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๕ กันยายน วันคนโกลีนทร ศก ๑๑๙ เป็น
 วันที่ ๑๑๒๔๑ ในรัชกาล บัณฑิต บัณฑิต

ประกาศเตือนกำหนด ตรวจผูกบัญชีเงิน จว
 ในมณฑลกรุงเทพฯ

มี พระ บรมราช โองการ ใน พระบาทสมเด็จพระ ปรมินทร มหา จุฬาลงกรณ์
 พระ จุฑจอม เกด้า เจ้า ขี้ หัว ตำริดี เห็น เกด้า ๆ ว่า ด้วย ทรง
 พระ กรุณาโปรด เกด้า ๆ ให้ ประกาศเตือนกำหนด การผูก บัญชีเงิน ใน
 รัตน โกลีนทร ศก ๑๑๙ ถ้าไป จาก กำหนดใน พระราช บัญญัติ เดือน หนึ่ง
 โดย ทรง พระราช ตำริดี เห็น ว่า พระราช บัญญัติ ได้ ออก เวลาค่ำ ถ่วงไป
 เจ้า พนักงาน จะจัดการ ให้ตรง ตาม เวลาใน พระราช บัญญัติ ไม่ได้ นั้น มี
 ความแจ้งอยู่ ใน ประกาศตั้ง วันที่ ๓ มิถุนายน รัตน โกลีนทรศก ๑๑๙ นั้นแล้ว
 บัดนี้ ได้ ทราบ ว่า ของ ขี้ดี พระบาท ว่า การ ดำรวจ เงิน คง เมือง
 ใน มณฑล กรุงเทพฯ เจ้า พนักงาน ดำรวจ เสรีจ แต่ เรียกเงินค่า แรง
 ผูก บัญชีแล้ว แต่ยังมี เงิน จว ที่ เข้ามานใน กรุงเทพฯ ฎาไม่ได้ อยู่

ประจำใน กรุงเทพฯ ในระหว่าง เวลา ดำรงฯ ต้อง ลง ภาษี ดำรงฯ
เก็บ เงิน ค่า แรง ปลูก ฝ้าย เพิ่ม เต็ม ๒๕๒๕ อีก เปน อัน มาก จึง ทรง พระราช
ดำริ เห็น ว่า กรุงเทพฯ เปน ต้น ทาง ที่ ประชุม ฝ้าย เข้า ออก มี ฝ้าย ๑๑๙
กว่า ใน มณฑล อื่น แต่ เจ้าพนักงาน ก็ได้ กระทบ การ ดำรงฯ แต่ เก็บ เงิน
ค่า แรง ปลูก ฝ้าย ๒๕๒๕ ที่ ได้ กำหนด ไว้ ใน พระราช บัญญัติ ๒๕๒๕
สมควร จะ เลื่อน วัน ๑๑๙ ๑๑๙ ใน มณฑล กรุงเทพฯ ขึ้น มา ให้ ตรง ตาม
กำหนด ไว้ ใน พระราช บัญญัติ เพื่อให้ เจ้า พนักงาน ได้ มี เวลา ดำรงฯ
เก็บ เงิน ค่า แรง ปลูก ฝ้าย ๑๑๙ ได้ มาก วัน ตาม ส่วน ซึ่ง เปน มณฑล มี ฝ้าย ๑๑๙
มาก นั้น เพราะ เหตุ นั้น ให้ เลื่อน กำหนด วัน ลง มี ๑๑๙ ๑๑๙ เฉพาะ
ใน มณฑล กรุงเทพฯ ตั้ง แต่ วันที่ ๑ ตุลาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๑๙
ตรง ตาม กำหนด ไว้ ใน พระราช บัญญัติ เปน ต้น ไป จน ถึง วัน ก่อน วัน จ่าย
๑๑๙ ๑๑๙ เปน ที่ สุด แห่ง การ ปลูก ฝ้าย แต่ ข้อ ความ อื่น นอก จาก นี้ ให้ คง
เปน ไป ตาม ประกาศ วันที่ ๓ มิถุนายน รัตน โกสินทร ศก ๑๑๙

ประกาศ มา ณ วันที่ ๓๐ กันยายน รัตน โกสินทร ศก ๑๑๙ เปน
วันที่ ๑๑๖๔๖ ใน รัชกาล ๒๕๒๕

ประกาศ

เปลี่ยน วิธี เก็บ ค่า ตั๋ว ๑๑๙ ๑๑๙ รัตน โกสินทร ศก ๑๑๙

มี พระบรมราชโองการ ดำรัส เหนือเกล้า เหนือ ๑๑๙ ให้ ประกาศ
ให้ ทราบ ทุก กิจ ว่า ด้วย ตาม ความ ใน พระราช บัญญัติ ภาษี ภายใน
ร.ศ. ๑๑๑ มาตรา ๗๓ ว่า ๑๑๙ ซึ่ง ๑๑๙ ๑๑๙ ๑๑๙

08/10/2566

จะจำหน่ายไป ต้องมาตัดราคา ก่อน ให้เรียกภาษีค่าตัดรำน้ำหนัก
 ภาวระ ๓ บาท ๓๔ สตางค์ หรือ ๓ ภาวระ ต่อ ๑๐ บาท นั้น ทรงพระราช
 ดำริเห็นว่า อัตราราคาที่ใช้ อยู่ใน หัว เมือง มีเหมืองแร่ ต้มบุง นั้น ต่าง
 กัน แต่ ถ้า คง เก็บ เป็น ภาวระ ตาม อัตราก่อน อยู่ บัดนี้ ต่อไป เมือง ที่
 ใช้ ภาวระ หนึ่ง เป็น ๓ หาบ ครั้ง เสียค่าตัดราคา ต้มบุง เพียง หาบ ระ ๖๑ อัฐ
 แต่ เมือง ที่ ใช้ อัตราราคา หนึ่ง เป็น ๓ หาบ ต้อง เสีย ค่าตัดราคา ต้มบุง
 ถึง หาบ ระ ๗๑ อัฐ เป็น การ หนัก เบา แก่ กัน อยู่ แต่ ทั้ง การ ที่ เก็บ ค่า
 ตัดราคา ต้มบุง คิด ตาม น้ำหนัก ภาวระ นั้น เป็น การ จำบาก ต่อ เจ้าพนักงาน
 ควร จะ จัดการ แก้ไข จึง ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ ยก เด็ก
 ขี้ความ ใน มาตรา ๗๓ พระราชบัญญัติ ภาษี ภายใน ร.ศ. ๑๑๑ เสีย
 ให้ จัดการ เก็บ ค่าตัดราคา ต้มบุง ดัง ต่อ ไป นี้ คือ

- ๑ ต้มบุง ที่ ผลิต แลว กิดี แลว ต้มบุง ซึ่ง ไม่ได้ ผลิต กิดี เจ้า ของ ต้มบุง
 ต้อง นำ มา ให้ เจ้า พนักงาน ตัดราคา พร้อม กับ เวลา ที่ นำ มา เสีย ภาค หลวง ตาม
 ธรรมเนียม ที่ เคย มา แลว นั้น แต่ ให้ เรียก ค่าตัดราคา ต้มบุง ที่ ผลิต แลว
 แต่ บรรดา แลว ต้มบุง ที่ ยัง ไม่ได้ ผลิต ตาม น้ำหนัก หาบ ระ ๑ บาท หรือ ๒๐ เซนต์

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๙ ตุลาคม ศก ๑๑๙ ตรง กับ วันที่ ๑๑๖๒๕
 ในรัชกาล บัดนี้

แจ้ง ความ กระจ่าง ว่า การ ต่าง ประเทศ

ด้วย มองซิเออร์ เฮาเซอร์ ประธานาธิบดี กรุงสต็อกโฮล์ม ในนาม
 ของ ออฟฟิศ กวดง แห่ง สากลโปรตีสัน ที่ กรุง เบิน มี หนังสือ มา ยัง
 ๐๘/10/2566
 กระทรวง การ ต่าง ประเทศ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๑๘ ตั้ง ดำเนิน

หนังสือ เสนาบดีว่า การ ค้าง ประเทศ เมือง เปรุ ซึ่งได้ ขอ เข้า ด้วย ใน
 หนังสือ สัญญา สังกตไปรษณีย์ กรุง วอชิงตัน ตั้งแต่วันที่ ๓๑ ตุลาคม
 ร.ศ. ๑๑๗ ว่าด้วยการ ที่จะส่ง เงิน ทางไปรษณีย์ กับว่าด้วยการ
 แลก เปลี่ยน ส่ง ห่อสิ่ง ของ ทางไปรษณีย์ มีความ ดังต่อไปนี้

เมือง เปรุ ขอ อำนาจ ที่จะเก็บ เงิน ค่าธรรมเนียม ส่ง ขึ้นไปกว่า ๒๕ ซาง
 ทิม ค้าง หาก จาก ราย ห่อสิ่ง ของ ห่อหนึ่ง ตาม ความที่ ว่าไว้ ใน ข้อ ๑๘
 วรรคที่ ๒ ของ หนังสือ สัญญาที่ ว่าด้วยการ แลก เปลี่ยน ห่อสิ่ง ของ ทาง
 ไปรษณีย์ ตั้งวันที่ ๑๕ มิถุนายน ร.ศ. ๑๑๖

สัญญา ข้อซึ่ง ข้างนี้ มีความว่าดัง นี้ (ข้อ ๑๘ บท ๒) แต่อย่าง
 ไรๆ ก็ดี ถ้า ประเทศ ซึ่ง มีความ ปราศณาจะ เข้าใน สัญญานี้ใช้ ขอ
 อำนาจ ที่จะเก็บ ค่า ธรรมเนียม มาก เกินกว่า ๒๕ ซาง ทิม (๓๕ เซนต์)
 ขึ้นไปแล้ว รัฐบาล สวิตได้นาความ อันขอ เข้านี้ เสนอ ต่อ ประเทศ
 ทั้งหลาย ซึ่ง ทำสัญญา ถ้าภายใน ๔ เดือนไม่ มีข้อ รังเกียจ ก่อว่า ขึ้น แล้ว
 ก็ เปน อันถือ ว่าได้ยอม ตาม ขอ นั้น ด้วย

เพราะ ฉะนั้น เมื่อ ขอพิศ ได้แจ้ง ความ ต่อ นานๆ ประเทศที่ อยู่ใน
 สัญญา สังกตไปรษณีย์ ทั้งปวง ทั้งกัน แล้ว แต่ไม่มี กรมไปรษณีย์ ประเทศ
 ไตประเทศ หนึ่ง ซึ่ง ยื่นข้อ รังเกียจ ภายใน กำหนด แล้ว ก็ เปน อันถือ
 ได้ตาม สัญญาว่า ประเทศนั้นๆ ได้รับ ตาม คำขอ ของ ประเทศ เปรุ

ครั้น มา เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ร.ศ. ๑๑๙ นี้ กระทรวง การ ค้าง
 ประเทศได้รับ หนังสือ มอง ซีเซอร์ เฮาเซอริ์ สภานายก ของ ที่ ประชุม สังกต
 ไปรษณีย์ที่ กรุงเปิน ตั้งวันที่ ๒๑ สิงหาคม ก่อน ว่าด้วยการ ที่ กล่าวมา

ศึก ๑๑๙

หน้า ๑๘๕

ข้างต้นนั้น แลว่า บัดนี้ ครอบกำหนดที่ รอท พงษ์ รัชชภิเษย์ อยู่ ๖ เดือน แล
 แล ไม่ได้ มี ประเทศใด ประเทศหนึ่ง ร้อง ขัด ข้อง ไป จึง ได้ ตกถง ถือ ว่า
 ประเทศเบรุม มี อำนาจ เก็บ ค่า ขรรณนิยม จาก ห่อ สิ่ง ของ สิ่ง ทาง ไป รัดนี้ ได้
 ห่อ ๓๕ ข้าง ตีม

ใต้ หน้า ความ ทงนี้ กราบ บังคม ทูล พระกรุณา ทราบ ได้ ผาตของ ขลุ้ พระบาท
 แล ทง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ ประกาศ แจง ความ ให้ ทราบ ทวักน ด้วย

ศาลาว่าการ ต่าง ประเทศ

วันที่ ๑๙ ตุลาคม รัตนโกสินทร ศึก ๑๑๙

(ตง พระนาม) เทววงษ์ วัโรประการ

เสนาบดี ว่าการ ต่างประเทศ

ประกาศ พระราชบัญญัติ
เครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับ ตระกูลจตุจจอมเกล้า เพิ่มเติม
รัตน โกสินทร ศก ๑๑๙

คู่ภักดิ์ พระพุทธศาสนิกชน เปน อดีตภาค ถ่วงแล้ว ๒๔๔๓ พรรษา
ปัตยุบันกาล รัตน โกสินทร ศก ๑๑๙ ถิ่นนายนมาศ วิถีคิมมาดาหคุณปวคค
ครุวาร บัญญมรัชกาล เคตติงคิมตั้งวัจจรเขตร บริเษทกาล กำหนด
พระบาท ธรรมเค็จ พระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ บดินทรเทพยมหามงกุฏ
บุรุษยรัตนราชวิวงษ์ วุฒมพงษ์บริพัตร วรชคัยราชนิกโรตมจาตุรันต
บรมมหาจักรพรรดิราชสังกาศ บรมชรรรมิกมหาราชาธิราช
บรมนารถบพิตร พระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว เสด็จ ออกประทับ ณ
พระ อุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในการ พระราชพิธีศรีสังฆปาณการ
พร้อม ด้วย พระ บรมวงษานุวงษ์ แด ข้า ทูลตอชองชฎี พระบาท ฐใหญ่
ฐน้อย ฝ่าย ทหาร พลเรือน เฝ้า ทูลตอชอง รุติ พระบาท ฐพร้อมกัน
จึง มี พระ บรมราช โองการ ดำรัสสั่ง เฉพาะ พระ เจ้า น้อยยาเชอ กรมหมื่น
พิทยตาทพลดิษชาดา ตัญจกภภิชาติ แห่ง เครื่องราชอิสริยาภรณ์ จตุจจอม
เกล้าว่า ทรง พระราชดำริเห็น ธรรมควร จะ เพิ่ม ชั้น พิเศษ สำหรับ
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ จตุจจอมเกล้าสำหรับตระกูล ชั้นที่ ๑ ปฐมจตุจจอม
เกล้าชั้น อัก ๑ เพื่อให้เป็น เกียรติยศ แด ประโยชน์แก่ ผู้ รับ ราชการ ยั้งชั้น
จึง มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้ตรา พระราชบัญญัติ เพิ่มเติม
ชั้นไว้ ดัง ข้อความ คอไปนี้
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
สำหรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับตระกูลจตุจจอมเกล้า เพิ่มเติม

๑๐๘/10/25๕๕

รัตนโกสินทรศก ๑๑๙” ให้ ไซ ไต่ คง แต่วัน ที่ ประกาศนี้ เป็น คับไป

มาตรา ๒ บรรดาต๋มาชิก ของ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ปฐมจุลจอม
เกล้า ชั้นที่ ๑ ทุกจำพวกทั้ง กิตติมศักดิ์ ต๋มาชิกกิตติมัญต๋มาชิก กิตติมัญ
วิธามัญต๋มาชิก กิตติมัญ ไต่ ผู้นั้น เมื่อ ทรง พระราช ต้าริห์ เห็น ต้มควรว
จะ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ยกขึ้น เป็น จำพวก ปฐมจุลจอมเกล้า
พิเศษ มี เกียรติยศ ตั่งชั้น ว่า ปฐมจุลจอมเกล้า ต๋มาริญ แต่ มี ต้าดับ อยู่
หน้า ผู้รับ พระราชทาน ปฐมจุลจอมเกล้า ต๋มาริญ ทั้งปวง

มาตรา ๓ เครื่องหมายของ ตราปฐมจุลจอมเกล้าพิเศษนี้ จะทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน ดวงตราต๋มาชิกานุจุลจอมเกล้าเพิ่มเติม
อีก ดวง ๑ ไม่ต้อง มี ประกาศนียบัตร

มาตรา ๔ ดวงตราต๋มาชิกานุจุลจอมเกล้า สำหรับ พระราชทาน แก่ ผู้ที่
เป็น ชั้น ปฐมจุลจอมเกล้าพิเศษนี้ ให้ ไซ คิดเสมอ ไปในการ พระราช
พิชิตทั้งปวง ฤๅใน ก้าวต่าง ๆ นับว่า เป็น ดวงตรา ต้าคัญ ที่ ตุด ที่ ผู้
รับ พระราชทาน จะ ต้อง ใช้ เสมอ เป็น นิตย

มาตรา ๕ ดวงตราต๋มาชิกานุจุลจอมเกล้าเพิ่มเติมนี้ ให้ คิด พรอม
กับดวงตรา สำหรับ ปฐมจุลจอมเกล้าได้ ไม่ต้อง เว้น ตั่ง หนึ่ง ตั่งใด

มาตรา ๖ ผู้ที่ ไต่ รับ พระราชทาน ตรา ปฐมจุลจอมเกล้าพิเศษนี้
ให้ ไซ อักษร ท้าย นาม เพิ่ม ขึ้น เป็น ป, จ, ว,

มาตรา ๗ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน ประโยชน์ แก่
ผู้ ที่ ไต่ รับ พระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ปฐมจุลจอมเกล้าพิเศษนี้
ให้มี เป็น ต้าคัญพิเศษ ว่า ต๋มาริญ อย่าง อื่น ว่า ตระกูล ของ ผู้ ที่ ไต่ รับ

พระราชทาน ชั้น ปฐม จตุจอมเกล้าพิเศษนี้ จะรักษาอยู่โดยยาวที่สุด
 ที่ จะ เบน ไป ได้ คือ เมื่อ บุตร ชายใหญ่ ใ้รับ พระราชทาน ตรา คติย
 จตุจอมเกล้า สืบ ตระกูล แล้ว ถ้า บุตร ผู้ นั้น ต้อง สืบ ไป ตาม พระ ราช
 บัญญัติ เดิม ก็ เบน อัน หมด ตระกูล เพียง นั้น แต่ ทรง พระ กรุณาโปรด
 เกล้าฯ พระราชทาน ประโยชน์ พิเศษ ไว้แก่ ผู้ ที่ ใ้รับ พระราชทาน ตรา
 ปฐม จตุจอมเกล้า พิเศษ ยิ่ง ขึ้น อีก คือ ถ้า มี เหตุ ที่ บุตร ชายใหญ่ ผู้ ที่
 ใ้รับ ตรา สืบ ตระกูล แล้ว ต้อง สืบ ไป จะ ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้าฯ
 พระราชทาน ตรา คติยานุ จตุจอมเกล้า แก่ หลาน เหล่นใหญ่ โดยตรง ถ้า
 บุตร หลาน เหล่น ผู้ ร้อง ใ้ ให้ ไ้ มี ผู้ รับ ตรา ดำรง วงษ์ ตระกูล ของ ผู้ นั้น
 อยู่ เสมอ ไป จนกว่า จะ หา ผู้ สืบ ตระกูล โดยตรง ไม่ได้

มาตรา ๘ การ ที่ จะ วินิจฉัย ว่า ผู้ ไ้ควร จะ ใ้รับ พระราช ทาน
 สืบ ตระกูล อันนี้ พระบาท สัม เ็จ พระเจ้า อยู่ หู - ถ้า ผู้ ซึ่ง จะ ไ้ ทรง
 สืบ สันตติวงศ์ ดำรง พระเกียรติยศ เป็นพระเจ้าแผ่นดิน ใน พระบรมราชวงษ์
 นี้ พระองค์ เดียว เป็น ผู้ ไ้ ทรง พระราชดำริห์ พระราชทาน พระ บรมราช
 วินิจฉัย เ็จ ขาด

มาตรา ๙ ถ้า ผู้ ไ้ควร สืบ ตระกูล นั้น เป็น ผู้ ประพฤตินไม่สมควร
 ถูกตั้ง อยู่ ใน ที่ ไม่ สมควร ประการ ไ้ใด ๆ ก็ดี ตาม ความใน มาตรา ๓๗
 แห่ง พระราชบัญญัติ รัตนโกสินทร ศก ๑๑๒ นั้น ก็ จะ ไม่ ทรง พระ กรุณา
 โปรดเกล้าฯ พระราชทาน ดวง ตรา แก่ ผู้ นั้น แต่ จะ ควร ถอด ขาด ไป
 สืบ สาย ตระกูล ใหม่ ถ้า งวด เว้น เฉพาะ ตัว ผู้ นั้น แล้ว แต่ จะ ทรง
 พระ กรุณาโปรดเกล้าฯ

พระราชบัญญัติศักดิ์นาข้าราชการ ทหารเรือ

รัตน โกสินทร ศก ๑๑๙

มี พระ บรมราช โอง การ ใน พระบาท สมเด็จพระ ปรมินทร มหาจุฬาลงกรณ พระ จุฑจอม เสด็จ เจ้า อยู่ หัว คำว่า ดี เห็น อ เกิด ๖ ตั้ง ว่า ด้วย ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ ตรา เป็น พระราชบัญญัติ ศักดินา ข้าราชการ ทหาร บอ ทหาร เรือ แลว นั้น บัด นี้ ได้ แก่ ไซ้ เพิ่ม เติม ตำแหน่ง ข้าราชการ ทหาร เรือ ให้ เข่า ระเบียบ นำ ที่ ราชการ ที่ ได้ จัด มา โดย ลำดับ การ

ทรง พระราช คำว่า เห็น ว่า สมควร จะ แก่ ไซ้ ระเบียบ ศักดินา ข้าราชการ ทหาร เรือ ซึ่ง ได้ ทรง ตั้ง ไว้ เมื่อ ฦวัน อาทิตย์ เดือน ๙ ขึ้น ๕ ค่ำ ปีมะจิด สม ฤทธิศก ศักราช ๑๒๕๐ ให้ ตรง ตาม แบบ แผน บรรดา ศักดิ์ ตำแหน่ง ข้าราชการ ทหาร เรือ ใน บัด ยูน นั้น จึง ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ ตรา พระราช บัญญัติ ไว้ สืบ ไป

มาตรา ๑ ให้ ไซ้ พระราช บัญญัติ นี้ ตั้ง แต่วัน ที่ ได้ ประกาศ ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา เป็น ต้น ไป

มาตรา ๒ พระราช บัญญัติ นี้ ให้ เรียกว่า พระราช บัญญัติ ศักดินา ข้าราชการ ทหาร เรือ ร, ศ, ๑๑๙

มาตรา ๓ ตั้ง แต่วัน ที่ ได้ ไซ้ พระราช บัญญัติ นี้ ไป พระราช บัญญัติ เติม ที่ ได้ กำหนด ศักดินา ข้าราชการ ทหาร เรือ ตำแหน่ง ใด ที่ ไม่ มี ใน พระราช บัญญัติ นี้ 566 ก็ ให้ คง ไซ้ สืบ ไป ที่ ผิด จาก พระราช บัญญัติ นี้

มีอยู่ ที่ได้ให้แก่ ไซ พิกัด ศักดินา ตำแหน่ง นั้น ๆ ให้ตรง ตาม ความใน พระราชบัญญัตินี้ เว้นไว้แต่ข้าราชการ ทหาร เรือ คนโต ได้ ถ้อย ศักดินา ตาม สัญญาบัตร ที่ได้ รับพระราชทาน แล้ว นั้น สูงกว่า ศักดินา ตาม กำหนดใน พระราช บัญญัตินี้ ก็ให้ผู้นั้น คง ถ้อย ศักดินา เท่า ที่มีใน สัญญาบัตร ต่อไป ส่วน ข้าราชการ ทหาร เรือ ที่มี ศักดินา ใน สัญญาบัตร ยัง ต่ำกว่า กำหนดใน พระราชบัญญัตินี้ ก็ให้ มี ศักดินา เพิ่มขึ้น เท่า กำหนดใน พระราช บัญญัตินี้ ทุก ตำแหน่ง

มาตรา ๔ ให้กำหนด ศักดินา ข้าราชการ ทหาร เรือ ต่อไป ดังนี้ คือ

ศักดินา ข้าราชการ ทหาร เรือ ชั้น เป็น ผู้ สูง การ

นายทัพเรือ ๑๐๐๐๐

นายพลเรือเอก ๗๐๐๐

นายพลเรือโท ๖๐๐๐

นายพลเรือตรี ๕๐๐๐

นายพลเรือจัตวา ๓๕๐๐

นายเรือเอก ๓๐๐๐

นายเรือเอกผู้ช่วย ๒๐๐๐

นายเรือโท ๑๕๐๐

นายเรือโทผู้ช่วย ๑๐๐๐

นายเรือตรี ๘๐๐

นายเรือตรีผู้ช่วย ๕๐๐

นักเรียนทหารเรือ ๔๐๐

ศก ๑๑๙

ฟ้า ๑๙๑

ศักดิ์นาข้าราชการ ทหาร เรือ ชั้น เปน พนักงาน กรมคลังเงิน กรมอู่
กรมคลังพัสดุ กรมชำระพด

โรงเรียนวิชาทหารเรือ กรมคลัง อาวุธภัณฑ์

อธิบดี ๓๐๐๐

รองอธิบดี ๒๕๐๐

เจ้ากรม ๒๐๐๐

ปลัดกรม ๑๕๐๐

สารวัดใหญ่ ๑๐๐๐

ผู้รักษาการ ๘๐๐

ตุลาการ ๘๐๐

สมุห้ บัญชี ๖๐๐

นายเวร ๕๐๐

ผู้ช่วย ๔๐๐

นาย พช้ำมรง ๖๐๐

พช้ำมรง ๔๐๐

ผู้คุม ๒๐๐

นายคลัง ๔๐๐

กรมช่าง กด

นาย กตใหญ่ ๒๐๐๐

ผู้ช่วย นาย กตใหญ่ ๑๕๐๐

นาย กต ๑๐๐๐

นาย กตผู้ช่วย ๘๐๐

นัก เรียน ช่าง กต	๔๐๐
ช่าง กต	๒๐๐
จำไฟ	๒๐๐
ช่างไฟ	๑๐๐

กรมพยาบาล

นายแพทย์ใหญ่	๑๕๐๐
นายแพทย์	๘๐๐
ปลัดแพทย์	๖๐๐
แพทย์	๒๐๐

ศักดิ์นา ข้าราชการ ทหาร เวช ๕ นายทหาร ๕ นายแพทย์ เวช ๖

พันจ่าเรือเอก	๖๐๐
พันจ่าเรือโท	๕๐๐
พันจ่าเรือตรี	๔๕๐
พันจ่าปืนไฟเอก	๖๐๐
พันจ่าปืนไฟโท	๕๐๐
พันจ่าปืนไฟตรี	๔๕๐
พันจ่าอาณัติกเอก	๖๐๐
พันจ่าอาณัติกโท	๕๐๐
พันจ่าอาณัติกตรี	๔๕๐
๐๘/๑๐/๒๕๖๖ จ่าเรือเอก	๔๐๐
จ่าเรือโท	๓๐๐

เจ้าเวือตรี	๒๕๐
เจ้าชั้นไฟเอก	๔๐๐
เจ้าชั้นไฟโท	๓๐๐
เจ้าชั้นไฟตรี	๒๕๐
เจ้าอาณตักเอก	๔๐๐
เจ้าอาณตักโท	๓๐๐
เจ้าอาณตตรี	๒๕๐
เจ้าแตรเอก เอก	๔๐๐
เจ้าแตรโท โท	๓๐๐
เจ้าแตรตรี ตรี	๒๕๐
พด เรือ รมใหญ่	๑๐๐
พด เรือ รมน้อย	๕๐

มาตรา ๕ ผู้รับราชการ ตำแหน่งใด ให้ถือศักดินาถึงตำแหน่งนั้น ตามพระราชบัญญัติ ตัดเขตเวลาที่รับราชการนั้น เว้นแต่เป็นผู้บรรดาศักดิ์สูงกว่าถึงอยู่แล้ว ก็ให้คงถือศักดินาที่สูง

มาตรา ๖ ข้าราชการ เป็นตำแหน่งใด ให้ถือศักดินาสูงอยู่แล้ว แม้ย้ายไปรับราชการในตำแหน่งที่มีศักดินาสูงกว่าเดิม ก็ให้ถือศักดินาเดิมที่เป็นสูง

มาตรา ๗ ข้าราชการ รับราชการ หลายตำแหน่ง ซึ่งมีศักดินาต่างกัน ให้ถือศักดินาในตำแหน่งที่สูงอย่างเดียว

หน้า ๑๙๔

ศก ๑๑๙

มาตรา ๘ ศักดิ์ทินา ข้าราชการ กรม ทหาร ตำรวจ

ให้ ถ้อย ตาม

พระ ราช บัญญัติ ศักดิ์ทินา ทหาร บก

ประ กาศ มา ณ วันที่ ๒๗ ตุลาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

เป น วันที่ ๑๑๖๗๓ ใน รัชกาล บั ดย บั น นี้

พระ ราช บัญญัติ เปลี่ยน วิถี เก็บ ภาษี ไม่ กระจา เดย

รัตน โกสินทร ศก ๑๑๙

มี พระ บรม ราช โอง การ ดำ รัด เห็น อก เต่า ๆ ให้ ประ กาศ ทราบ ให้
 ทู กั น ว่า ทุก วัน นี้ คน ทัง หตย ต้อง การ ไม่ กระจา เดย ใช้ ด้ รอย
 ทำ บ้าน เรือน แด ประ กอบ การ ค้า ขา ย ให้ เป น ประ โยชน์ แก่ บ้าน เมือง
 ยิ่ง ชน กว่า แต่ ก่อน ทรง พระ ราช ดำ รัด เห็น ว่า วิถี เก็บ ภาษี ไม่ กระจา เดย
 ตาม พระ ราช บัญญัติ พัก ติ ภาย ใน รัตน โกสินทร ศก ๑๑๑ ยัง ไม่
 เสา ย ร้อย เพราะ ทาง ที่ ชัก ตาก ต้อง ไม่ กระจา เดย มา แต่ หัว เมือง
 ต่าง มณฑล ต้อง ประ กอบ การ ต่าง กัน ตาม ภูมิ ต่า เนา ท้อง ที่ การ เก็บ
 ภาษี ไม่ กระจา เดย ด้วย วิถี บาง อย่าง ที่ ใช้ อยู่ เช่น เก็บ ตาม หน้า หนัก ไม่
 เป น คน แม้ จะ ใช้ ด้ ตวง ได้ ใน บาง แห่ง ยัง เป น เหตุ ให้ ด้ มาก
 เสีย เวตา ของ ตู กั น ที่ แห่ง อื่น ๆ ด้วย ภูมิ ต่า เนา ต่าง กัน ด้ ม คว
 จะ แก ไข วิถี เก็บ ภาษี ไม่ กระจา เดย ให้ เป น การ ด้ ตวง ด้ มิ ด้ ม คว
 แก่ ท้อง ที่ ๒/2566 การ ค้า ขา ย ใช้ ด้ รอย ไม่ กระจา เดย จะ ด้ เป น ผล
 ประ โยชน์ เจริญ ยิ่ง ชน ใน ภาย น่า ทรง พระ ราช ดำ รัด เห็น จึง ทรง
 พระ กรุณา โปรด อก เต่า ๆ ให้ ด้ ราช พระ ราช บัญญัติ ไข ด้ ไป ด้ กั น ว่า

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงวิธีเก็บภาษีไม้กระยาสูบ รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ จะให้ใช้ทั่วเมือง มณฑลใด เมื่อใดจะได้โปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีออกประกาศ ในหนังสือพิมพ์ราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญ

มาตรา ๓ ถ้าหัวเมืองใด ได้ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ แต่เมื่อใดแล้ว ให้ยกเลิกวิธีเก็บภาษีไม้ ซึ่งว่าไว้ใน มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ ใน พระบัญญัติพิกัดภาษีภายใน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๑ นั้นเสีย

มาตรา ๔ คำซึ่งใช้ ในพระราชบัญญัตินี้ ให้พึงเข้าใจ คำอธิบายเหล่านี้ ดังนี้ คือ

คำว่า “เสนาบดี” ให้พึงเข้าใจว่าเสนาบดี ซึ่งได้บัญชาการกรมป่าไม้

คำว่า “กฏข้อบังคับ” ให้พึงเข้าใจว่าเป็นข้อบังคับ ซึ่งพระราชทาน พระบรมราชา นุญาตให้เสนาบดีตั้งขึ้น เพื่อจัดตั้งราชการให้เป็นไปตาม พระราช บัญญัตินี้ เมื่อกฏข้อบังคับนั้นได้ตั้งพิมพ์ในหนังสือราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ได้เหมือนเป็นต้นหนึ่งแห่งพระราชบัญญัตินี้

คำว่า “เจ้าพนักงาน” ให้พึงเข้าใจว่าข้าราชการในกรมป่าไม้ และข้าราชการ หัวเมือง ซึ่งเสนาบดีจัดให้มีหน้าที่กระทำ การอย่างใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้

คำว่า “ไม้กระยาเลย” ไห พึง เข้าใจว่าไม้ทั้งหลาย ซึ่งไม่ใช่
 ไม้สัก ตัง เช่น ไม้เต่า, ไม้กระตาน, ไม้เค็งรัง, ไม้รอดตง, แด
 ตอม่อ, ไม้ตะแบก, ไม้เสดา, ไม้อุโถก, ไม้ตาตหก, ไม้ยาง,
 ไม้ตะเคียน, ไม้ตำ, ไม้แดง, ไม้แดงจั้น, ไม้ประดู่, ไม้เรื่อโกถน,
 ไม้สีเสียด, ไม้ทองกวาว, ไม้กานเหลือง, ไม้ฝาง, ไม้ตะแก, ไม้กง
 กาง, เบ็ดอกโปรง, เบ็ดอกสีเสียด, ปอ, หวาย, เหล่านี้ เป็นต้น

มาตรา ๕ ให้เสนาบดีที่มีอำนาจที่จะตั้ง กำหนด พิกัด ภาษี ไม้
 กระยาเลย ตามสมควร แก่ท้องที่ โดยกำหนดไม่เกินกว่า ๑๐๐ ละ ๑๐
 ในราคาไม้กระยาเลยนั้น เมื่อเสนาบดีได้ พิจารณา เห็นสมควร
 จะตั้ง พิกัด ให้เก็บ ภาษี ไม้กระยาเลย ในหัวเมือง มณฑลใด เท่าใด
 เมื่อใด ให้ ใช้อัตรานั้น เก็บทั่วไปในท้องที่ ตามซึ่งเสนาบดีจะ
 ได้กำหนดนั้น

มาตรา ๖ ให้เสนาบดีที่มีอำนาจที่จะตั้ง กฎข้อบังคับจัดวิธี
 เก็บภาษี ไม้กระยาเลย ด้วย ประการใด ๆ ซึ่งเห็นว่าจะ เป็น การสะดวก
 แดสมควร แก่ท้องที่นั้น ๆ

มาตรา ๗ ให้เสนาบดีที่มีอำนาจที่จะตั้งกฎข้อบังคับ ยกเว้น
 ภาษี ไม้กระยาเลย อย่างไร ๆ ในท้องที่แห่งใด ๆ เพื่อบำรุง การ
 กำขายใช้สอยไม้กระยาเลยในท้องที่นั้น ๆ

มาตรา ๘ ให้เสนาบดีที่มีอำนาจที่จะตั้ง กฎข้อ บังคับ สำหรับ การ
 ตัดฟันไม้กระยาเลย หรือ สำหรับ ห้ามไม่ให้ตัดฟันไม้กระยาเลย
 ขนาดใด ชนิดใด ในหัวเมืองใด เพื่อบำรุง รักษา ไม้ ในท้องที่นั้น ๆ
 ให้เจริญยิ่งขึ้น

ศก ๑๑๙

หน้า ๑๙๗

มาตรา ๙ ให้เสนาบดี มีอำนาจ ที่ จะ ตั้ง ตำแหน่ง ที่ เก็บภาษีไม่
กระยาเลย แด่ เจ้า พนักงาน กระทำการ ตาม พระราชบัญญัติ นี้

มาตรา ๑๐ ให้เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย ซึ่งได้ บัญชาการ กรม
ที่ไม่เป็น เจ้าหน้า ที่ รักษาการ ให้เป็นไป ตาม พระราชบัญญัติ นี้
จงทุก ประการ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๗ ตุลาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ ตรง กับ
วันที่ ๑๑๖๗๓ ใน รัชกาลปัตยุบันนี้

กฎข้อบังคับสำหรับเก็บภาษียา

มณฑลพิศณุโลกย์ แด่มณฑลนครสวรรค์

ด้วยตาม ความใน มาตรา ๙ ของพระราชบัญญัติ เปลี่ยนวิธีเก็บภาษียา
ร, ศ, ๑๑๙ นั้น บัดนี้มี พระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นชอบเกล้าฯ
ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ในมณฑลพิศณุโลกย์ แด่มณฑลนคร
สวรรค์นั้น ให้เก็บภาษียาตาม เนื้อที่ ซึ่ง ปลุกยาเป็น ชั้วตราไว้ ตะแปดบาท

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๗ ตุลาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

(ตงพระนาม) ดำรง ราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย

ประกาศ เรื่อง เก็บภาษี ช้อย ในหัวเมือง

มณฑลกรุงเก่า

ด้วยมี พระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นชอบเกล้าฯ สั่งว่า ด้วยการ
เก็บภาษีไว้ ช้อย ในหัวเมือง มณฑลกรุงเก่า ซึ่ง มีอัตราเรียก เก็บ

ไว้ ๓๔ บาท ๓๒ อัฐ ทั้งสิ้น เมือง อ่างทอง เมือง ตพบุรี เมืองสิงห์บุรี
 เหล่านี้ เป็น ต้น นั้น แต่เดิม เมือง เหล่านี้ ยัง หาได้ รวบรวม คง ซิน เป็น
 มณฑล การ เก็บ ภาษี ไว้ อ้อย จึง ได้ มี ทอง ครา บังคับ ตั้ง ออก มา เป็น
 เมือง ๆ บัดนี้ ทรง พระราช ดำริ เห็น ว่า หัว เมือง เหล่านี้ ก็ ได้ รวบรวม
 เข้า เป็น มณฑล เดียว กัน แล้ว การ เก็บ ภาษี ไว้ อ้อย ควร ต้อง เรียก เก็บ
 ให้ เต็ม อหน้า กัน จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ เก็บ ภาษี ไว้ อ้อย
 ใน เมือง กรุงเก่า ไว้ ๓๔ บาท ๓๒ อัฐ ด้วย ตั้ง แต่ ศก ๑๑๙ นี้ เป็น ต้น ไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๙ ตุลาคม วันพฤหัสบดี เดือน ๑๑

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

เจ้าพนักงานหอสมุด

พระราชบัญญัติเครื่องแต่งตัวข้าราชการ ฝ่ายพลเรือนหัวเมือง

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้า ฯ ตั้งว่า เมื่อวันที่ ๑๓
เดือน ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๘ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
ให้ตราพระราชบัญญัติ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ข้าราชการ
การ ฝ่าย พลเรือน หัว เมือง ซึ่งมีตำแหน่งในลำดับบรรดาศักดิ์ ตาม
พระราชบัญญัติ ระเบียบ บรรดาศักดิ์ ซึ่งได้ตั้ง เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม
รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗ ให้ใช้เครื่อง แต่งตัว ตาม ถา นันตร ศักดิ์ ความ
แจ้ง อยู่ใน ประ กาศ นั้น แล้ว

ต่อมาได้ทรงพระ กรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้แก้ไข เพิ่มเติมแบบ เครื่อง
แต่ง ตัว อีก บ้าง จึง ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ เรียบ เรียง แบบ
แผน เครื่อง แต่ง ตัว ตาม ที่ ได้ แก้ไข แล้ว ให้ เป็น พระราช บัญญัติ แทน
ที่ได้ ประกาศ เมื่อวันที่ ๑๓ เดือน ธันวาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๑๘ ต่อไปดังนี้

มาตรา ๑ เครื่อง แต่งตัว เต็มยศ

เสื้อ

ตั้งหลอดคำ รูปฟรอก ปิดคอ ชายยาว ถึง เหนือ
เข้า มี ถาย บัก ทอง ต่าง กัน ดังนี้ คือ ชั้นที่ ๑ ออกปัก
ขอบ และมี กระหนก นาค ๕ แถว คอ ขอบ มี ขอบ บัก ขอบ
แฉก สาย เต็ม ชายเสื้อ ข้าง หลัง บัก ถาย กระหนก
• นาค ๓ แถว บา แฉก ทอง ๔ ถาย

08/10/2566

ชั้นที่ ๒ ออก บัก ขอบ เต็ม ถาย กระหนก เปิดคอ
แฉก ขอบ มี ขอบ บัก ขอบ มี ถาย คอก ข้าง ละครอก ๑ บา
แฉก ทอง ๓ ถาย

ฟ้า ๒๐๐

ศก ๑๑๙

ชั้นที่ ๓ ออก คอแดง ขอบมือปักขอบ น้ำแถมทอง ๒ ซ้าย
ดาวเงิน คีต บน แขนง่า ชั้นเอก ข้างละ ๓ ดวง ชั้นโท ข้าง ละ ๒ ดวง
ชั้นตรี ข้าง ละ ดวง ๑

กึ่งเงา ลึกหลาย ตำคิต แขนง ของ ตายไชย พฤกษ์
กว้าง นิ้ว กิ่ง

รัต ประคต ชั้นที่ ๑ ใหม่ทอง ชั้นที่ ๒ ใหม่ ขาบ บนทอง
ชั้นที่ ๓ ใหม่ ขาบตัวน

หมวก เช็ดเม็ด ขาว พัน แขนงทอง ตายไชย พฤกษ์
กว้าง นิ้ว กิ่ง ยอดจุต มงกุฎ แด รั้ว ร้อยทอง

รองเท้า สีดำ

กระบี่ พล เวื่อน ผัก ตำ เครื่องทอง

มาตรา ๒ เครื่อง แต่ง ตัว ครั้ง ยศ อย่างที่ ๑

เสื้อ ลึกหลาย ตำ รูป ฟรอก บัด คอ คมทอง หน้า ๗
หลัง ๒ เม็ด คอแดง บ่าปัก เหมือนเสื้อ เต็มยศ
ขอบมือปัก แต่ขอบ อย่าง แบบเสื้อ เต็มยศ

กึ่งเงา ลึก หลาย ตำ แขนงทอง เหมือน กึ่ง เงา เต็มยศ

รองเท้า สีดำ

กระบี่ รัต ประคต เหมือน เต็มยศ

หมวก เช็ดเม็ด ขาว จุก ขาว แต่ พัน ผ่า ขาว หน้า หมวก
มีตรา แผ่นดินทอง หรือ หมวก กำกับ ทรง หม้อ ตาด
ปลดอก ขาว มีตรา แผ่นดินทอง คีต หน้า หมวก แด
ตาย รัต คางใหม่ทอง กระบัง หมวก สีขาว ชั้นที่ ๑

กระบี่ มี ขติบของ

สี่

มาตรา ๓ เครื่องแต่งตัว ครึ่งยศ อย่างที่ ๒
ตั้งหาคัดตำราพรราช เบตณคุมทอง ๕ เม็ดติด

แถบ น้า อย่าง เต็มยศ

ผ้า นุ่ง

ใหม่ สีน้าเงิน แก่

ถุงเท้า

ขาว

รองเท้า

ดำ

หมวก

เหมือน ครึ่ง ยศ อย่างที่ ๑ ไม่ใช่กระบี่ เครื่อง
แต่งตัว ครึ่ง ยศ ทั้ง ๒ อย่างนี้ ใช้ อย่างใด อย่าง
หนึ่งได้ เหมือนกัน

สี่

มาตรา ๔ เครื่องแต่งตัว สำหรับชั้นที่ ๔ ใช้
เหมือนกัน ทั้ง เต็มยศ แล ครึ่ง ยศ ดังนี้ คือ

ตั้งหาคัดตำราพร รอก คุมทอง น้า ๗ หลึง ๒
เม็ด คอ แล ข้อมือ ขติบแถบทอง ถัก

ถึง เกง

ตั้งหาคัดตำราติดแถบทอง ถัก

หมวก

เต็มยศใช้ เฮดเม็ดขาว จุกขาว พันผ้าขาว
มีตราอาร์มแผ่นดิน ทองติดหน้าหมวกครึ่งยศใช้
หมวกเฮดเม็ดน้า หรือ หมวกแถบ อย่างชั้นที่ ๓ ก็ได้

กระบี่ วิตประศตรองเท้า

เหมือน อย่าง ชั้นที่ ๓ เครื่องแต่งตัว ครึ่งยศ อย่าง
ที่ ๒ ใช้ ได้ เหมือนกัน

08/10/2566

มาตรา ๕ เครื่องแต่งตัว ตาม ปกติใน ราชการ

ข้อ

เจ้าชาว รูปราช เบตเน ต่อมทอง ๕ เม็ดติด

แถบมาอย่างเต็มยศ

กึ่งเกง ฉานุ่ง

กึ่งเกง ฉาขาว หรือนุ่ง ฉาดสี นำเงินแก

ถุงเท้า

สีขา

รองเท้าว

สีดำ หรือ สีขาว กี่ใช้ได้

หมวก

อย่างเดียวกับครึ่งยศ

กระบี่

อย่างเดียวกับครึ่งยศ แต่ใช้ ใต้เมื่อนุ่ง กึ่งเกง

มาตรา ๖ เครื่องแต่งตัวสำหรับข้าราชการ มลายู เหมือนกับที่
มาทุกอย่าง เว้นไว้แต่หมวกให้ใช้หมวกเฟช กดม หุ้มกำมะหยี่
ดำ คานดำดำ รัตใหม่ทอง แดไม่มีใบ จะใช้หมวกสีขาสำหรับ
แต่งปรกติก็ได้

มาตรา ๗ เครื่องแต่งตัวสำหรับเดินทาง เหมือนกับเครื่องแต่ง
ตัวตามปรกติ แต่เสื้อ กึ่งเกง จะใช้สีดำ หรือ สีขาว กี่ใช้ได้

มาตรา ๘ เครื่องแต่งตัวเต็มยศ อย่างเยรบบบ ซึ่งใช้ขยในมต น
จะใช้แทนเครื่องแต่งตัวเต็มยศอย่างใหม่ นกก็ได้ ไม่ห้ามปราม

เพื่อจะมีให้ มีความเข้าใจผิดในพระราชบัญญัตินี้ ให้เสนาบดี
กระทรวงมหาดไทย ทำเครื่องแต่งตัวตามบรรดาศักดิ์อย่างใหม่ขึ้น
ไว้ที่ศาลาว่าการ มหาดไทย เป็นตัวอย่างสำหรับ ๑

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ พฤศจิกายน รศ ๑๑๙ เป็น
วันที่ ๑๑๑๓๓ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

พระราชบัญญัติการรักษาช้างป่า

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามพระราชประเพณีแต่พระราชกำหนดกฎหมายที่มีสืบมาแต่โบราณ ย่อมถือว่า บรรดาช้างป่าคือที่เรียกว่า ช้างไรตง กัด หรือ ช้างเถื่อน กัด บรรดาที่มีอยู่ในพระราชอาณาจักร เป็นของหลวงสำหรับแผ่นดิน ผู้ใดจะจับไปใช้สัตว์ ต้องขออนุญาตต่อรัฐบาล แต่ต้องแบ่งช้างที่จับได้ ให้เป็นช้างหีบสำหรับใช้ราชการแผ่นดิน จึงจับช้างป่าไปใช้สัตว์ได้ แต่ถ้าวัดทำอันตรายช้างป่าด้วยประการใด ๆ ย่อมมีโทษตามกฎหมายเป็นธรรมเนียมสืบมาดังนี้

แต่บัดนี้ ทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า มีผู้ขออนุญาตจับช้างป่ามากขึ้นกว่าแต่ก่อน แต่ผู้ที่จับแบ่งที่ไม่มีความดีพอที่จะเลี้ยงรักษา ทำให้ช้างล้มตายเสียมาก เป็นเหตุให้ช้างป่าซึ่งเคยมีอยู่ตามหัวเมืองลดน้อยลงกว่าแต่ก่อน โดยเหตุที่เกิดขึ้นไม่ทันคนจับ แต่ที่เป็นอันตรายเสียเพราะการที่จับ ทรงพระราชดำริให้เห็นว่า ช้างเป็นสัตว์มีคุณ แต่เบรกก้าวพังทะลุแก่การค้าขายหลายอย่าง สัตว์ควรจะต้องมีพระราชบัญญัติสำหรับ การที่จับ แต่บอingkán อันตรายช้างป่าไว้ ให้พอแก่การพรกช้างป่าในพระราชอาณาจักร จึงจะไม่สูญสิ้นไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้สืบไปดังนี้ว่า

หมวดที่ ๑

ว่าด้วย นาม แต่กำหนดใช้พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ ให้เรียกว่า "พระราชบัญญัติสำหรับ

รักษาข้างบ้าน, ศ. ๑๑๙”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้ทั่วพระราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ได้โฆษณาในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยอธิบายคำ

มาตรา ๓ คำบางคำ ที่ใช้ในพระราชบัญญัตินี้ให้พึงเข้าใจคำอธิบายดังนี้ คือ

คำว่า “ข้างบ้าน” ให้พึงเข้าใจว่าข้างใดของกิตติ ข้างไหนกิตติ รวมนับว่าเป็นข้างบ้านทั้งสิ้น

คำว่า “จับข้าง” ให้พึงเข้าใจว่า การที่จับข้างด้วยประการใด ๆ เช่น โยนข้าง หรือตักคอกตักข้าง นับว่าเป็นการจับข้างทั้งสิ้น

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยทำอันตรายข้างบ้าน

มาตรา ๔ ผู้ใดทำข้างบ้านด้วยประการใด ๆ มีความผิดต้องระวางโทษปรับเรียงตัวข้างที่ตาย เป็นเงินไม่เกินตัวละ ๔๐๐ บาท หรือจำคุกครั้ง ๑ ไม่เกิน ๓ เดือน หรือทั้งจำแต่ปรับด้วยทั้ง ๒ สถาน

เว้นไว้แต่ทำข้างบ้านด้วยความจำเป็น เพื่อจะป้องกันชีวิตทรัพย์สินที่ จะ เป็น อันตรายด้วยข้างบ้านนั้น ผู้ทำจึงไม่มีโทษตามความใน มาตรา นี้

มาตรา ๕ ผู้ใดพยายามที่จะทำอันตรายข้างบ้านด้วยประการใด ๆ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับครั้ง ๑ เป็นเงินไม่เกิน ๒๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๒ เดือน หรือทั้งจำแต่ปรับด้วยทั้ง ๒ สถาน

08/10/2566

มาตรา ๖ ช้างป่าตายด้วยประการใด ๆ งาม, ขนหาย, หนัก, แดงระดุก, เป็น ของ หวดง

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยการจับช้างป่า

มาตรา ๗ ห้ามมิให้ผู้ใดจับช้างป่า โดยมิได้รับอนุญาตของ เจ้าพนักงาน ซึ่งมีอำนาจจะ อนุญาตได้ ตาม พระราชบัญญัตินี้ ถ้าผู้ใดจับช้างป่าด้วยประการใด ๆ ผู้หนึ่ง มีความผิดของ ระวังโทษปรับครั้ง ๑ เป็นเงินไม่เกิน ๔๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือทั้งจำและปรับด้วยทั้ง ๒ สถาน แต่ให้ยึดช้างป่าที่จับไว้ได้ไว้ เป็นของ หวดง ทั้งสิ้น

มาตรา ๘ ถ้าผู้ใดพยายามที่จะจับช้างป่า โดยมิได้รับอนุญาตของ เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจที่จะ อนุญาตได้ ตาม พระราชบัญญัตินี้ ผู้หนึ่ง มีความผิดของ ระวังโทษปรับครั้ง ๑ เป็นเงินไม่เกิน ๒๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๒ เดือน หรือทั้งจำและปรับด้วยทั้ง ๒ สถาน

มาตรา ๙ ถ้าผู้ใดจะจับช้างป่า ในท้องที่ มณฑลใดให้ ยื่นเรื่อง ราวตามแบบ หวดง คือ ข่าหวดง เทศาภิบาล มณฑลนั้น ถ้าหากว่า ผู้ว่าราชการ เมืองใด ได้รับ อำนาจ พิเศษ ที่จะอนุญาตให้จับช้างป่า ในเมืองนั้นได้ จะยื่นเรื่อง ราวต่อผู้ว่าราชการ เมืองก็ได้

มาตรา ๑๐ ให้ ข่าหวดง เทศาภิบาล ดำรวจดูจำนวน ช้างป่าที่มีอยู่ใน มณฑล ประมาณ มาก น้อย เท่าใด ถ้ามีที่จะ อนุญาตให้จับช้างป่า ให้ อนุญาตให้จับแต่ พอเท่าจำนวน ที่ ช้าง จะ เกิด เพิ่ม เต็ม ขึ้นทันที อย่าให้จับมาก จนเป็นเหตุให้ พืชพันธุ์สัตว์ป่า ใน มณฑลนั้นลดน้อยไป

มาตรา ๑๑ ถ้าข้าหลวงเทศาภิบาล เห็นว่าช่างบ้านในมณฑลนั้นมีน้อยนัก จะไม่อนุญาตให้จับเพื่อบำรุงพรรคช่างบ้านในครั้งคราว ๑ ปีได้ หรือถ้าเห็นจำเป็นจะต้องให้จับบ้าง เพราะเหตุที่การค้าขายในเมืองหนึ่งเมืองใดในมณฑลนั้น จำเป็นต้องใช้ช่างเป็นพาหนะ ข้าหลวงเทศาภิบาลจะให้จับช่างบ้านในมณฑลนั้นเป็นช่างหัตถ์ แต่อนุญาตให้ราษฎรในเมืองนั้นรับเข้าไปใช้ส่วย ประกอบการค้าขายก็ได้

มาตรา ๑๒ ถ้ามีผู้ยื่นเรื่องร้องขออนุญาตจับช่างบ้านให้ข้าหลวงเทศาภิบาล หรือผู้ว่าราชการเมือง ซึ่งมีอำนาจจะออกใบอนุญาตจัดการได้ ล้วนขอความเห็นให้เป็นที่พอใจก่อน คือ

ข้อ ๑ ผู้ขออนุญาตต้องมีช่างต่อ และกำลังพาหนะทั้งเครื่องมือที่จะจับช่าง ให้พอสมควรแก่การที่จะจับได้ โดยเรียบร้อย

ข้อ ๒ ผู้ขออนุญาตต้องทำสัญญาพันธบัตรให้ว่า ในการที่จะไปจับช่างบ้านนั้น เมื่อจับช่างได้จะแจ้งต่อเจ้าพนักงานซึ่งข้าหลวงเทศาภิบาล จะได้จัดให้เป็นผู้ตรวจให้ทราบภายใน ๓ วัน

แต่จะส่งช่างหัวบา หรือ เสียค่าหัวบาแทนตัวช่าง ตามพระราชบัญญัตินี้ ก่อนที่จะพาช่างที่จับได้ไปที่อื่นในการทำสัญญาพันธบัตรนี้ ถ้าข้าหลวงเทศาภิบาลเห็นสมควร จะบังคับให้ผู้ขออนุญาตวางเงินประกัน หรือให้มีผู้รับประกัน เป็นจำนวนเงินตามสมควรแก่จำนวนช่างที่จะจับเบ็ดเสร็จไม่เกิน ๑๐๐๐ บาทก็เรียกได้ ตามจำนวนซึ่งข้าหลวงเทศาภิบาลหรือผู้ว่าราชการเมือง ซึ่งมีอำนาจจะออกใบอนุญาตได้นั้นเห็นสมควร

ข้อ ๓ ต้องให้ ผู้ขอ อนุญาต เสีย ค่าธรรมเนียม ตาม อัตราใน พระราชบัญญัติ นี้ ก่อน

มาตรา ๑๓ เมื่อได้จัดการได้ถ้วน ตามความที่ มาโน มาตรา ก่อน จนเป็นที่พอใจแล้ว จึงให้ ออกใบ อนุญาตให้ ใบ อนุญาต ใบ ๑ ให้ มีกำหนดให้ ได้ ๑๒ เดือน แต่จะ เข้าไปโอน ต่อให้ ผู้อื่นไม่ได้

มาตรา ๑๔ ถ้า ผู้ใด จับได้ ช่าง มี มงคต ลักษณะ สุ่มควรว เป็นราช พาหนะ เป็น ช่าง สำคัญ หรือ เป็น ช่าง สี่ ประหลาด ช่าง เข็ม เป็นคน ต้อง ส่ง ช่าง นั้น ถวาย เป็น ของ หาดวง แต่ จะ ไป รัดเกล้า ฯ พระราชทาน บำเหน็จรางวัล แก่ ผู้นั้น ตาม ทรง พระราชดำริ เห็น สุ่มควรว

ผู้ใด จับได้ ช่าง มี มงคต ลักษณะ ดังว่า มาโน มาตรา นี้ แล้ว แด่ ประ ตลอดไป เสีย กัด หรือ ยักยอก ส่อน เรน เสีย กัด มีความ ผิด ของ รวง โทษ ปรับ ครัง ๑ เป็น เงิน ไม่เกิน ๔๐๐ บาท หรือ จำคุก ไม่เกิน ๓ เดือน แต่ ช่าง นั้น จะ ไป พบ ประอยู่ ใน ที่ใด ๆ ต้อง เป็น ช่าง หาดวง จะ เป็น ของ ผู้อื่นไม่ได้ แต่ เมื่อ เจ้า พนักงาน ผู้รับ อำนาจ จาก รัฐ ภาย ได้ ตรวจ ว่า ช่าง ตัว ได้ มี มงคต ลักษณะ ดังว่า มาโน มาตรา นี้ แล้ว ผู้จับ หรือ ผู้ เดียง รักษา ช่าง นั้น จะ ได้ แยก มิได้

หมวดที่ ๕

ว่าด้วย ภาค หาดวง

มาตรา ๑๕ กำหนด ภาค หาดวง ที่ จะ เรียก ใน การ จับ ช่าง บำเหน็จ เรียก โดย จำนวน ๕ ชัก ๑ จะ เรียก โดย วิธี อื่น ว่าง ใด อย่าง หนึ่ง ใน ๒ อย่าง นี้ก็ได้ แต่ ว่า ช่าง หาดวง เท่า ภาค จะ เห็น สุ่มควรว คือ

ข้อ ๑ ชัก ตัว ช่าง ที่ จับ ได้ เป็น ช่าง หวด บำเหน็จ จับ ได้ ๕ ตัว ชัก ตัว ๑

08/10/2566

วิธีที่จะชักชวนให้เขียน ฉลากตัว ช้าง ที่ จับได้ ขณะนั้น แต่ให้เจ้าพนักงาน จับ ฉลาก ต่อหน้าผู้ขอ อนุญาต จับ ฉลากได้ตัวใด ให้ชัก ช้าง ตัวนั้นไว้ เป็น ช้าง หิ้ว บา ผู้ขอ อนุญาต ต้องโยง ช้าง หิ้ว บา ส่ง ยิง ที่ ว่า การ อ้าเกอ หรือ ที่ แห่ง หนึ่ง แห่งใด ซึ่ง ช้าง หวดง เทศ้า ภิบาล จะได้ สิ่งให้ส่ง ภายใน กำหนด ๓ เดือน แต่จับได้

ข้อ ๒ ให้เจ้าพนักงาน ผู้ตรวจ กับ เจ้าของ ช้าง บา ด้ราคา ช้าง บาที่ จับได้เทียบราคาที่จะขายได้ ในเวลานั้น เป็น ราคาเท่าใด ให้เรียกเงิน ตามจำนวน ๑ ใน ๕ แทน ช้าง หิ้ว บา จากผู้ขอ อนุญาต ถ้าหากว่า การ ด้ราคาไม่เป็นที่ ตก ลงกัน ให้ทั้ง ๒ ฝ่าย เตือก คน กลาง เป็น อนุญาต ตูลาการ ตัดสิน เป็นเด็ดขาด

มาตรา ๑๖ ถ้าผู้ขอ อนุญาต ยังมีได้เสีย ภาค หวดง ตาม พระราชบัญญัตินี้ บรรดา ช้าง บาที่ จับได้ ไม่ให้ถือ ว่าเป็น กรรมสิทธิ์แก่ผู้ขอ อนุญาต

มาตรา ๑๗ ค่า ขรรณ เนียม ออกไป อนุญาต จับ ช้าง บาให้ เรียก ดังนี้ คือ

ข้อ ๑ ถ้า ช้าง ต่อ หมอศควานไป เทียวได้ โพน จับ ช้าง บา ให้ ออกไป อนุญาต รายตัว ช้าง ต่อ เรียกค่า ขรรณ เนียมไป ละ ๔ บาท

ข้อ ๒ ถ้า ตง คอก ตัก ช้าง บาที่ ทะหลาย ตัว ให้ ออกไป อนุญาต คอก ละไป เรียกค่า ขรรณ เนียมไป ละ ๑๐ บาท

ผู้ ที่รับไป อนุญาตไป แล้ว แม้ ไม่ไป จับ ช้าง บา กัด หรือไป จับ ไม่ ได้ ช้าง บา กัด ไม่ ต้อง คืน ค่า ขรรณ เนียมให้

มาตรา ๑๘ ผู้รับ อนุญาตให้ จับ ช้าง บาใน แขวง เมืองใด จับได้ แต่ใน แขวง เมือง นั้น จะ เอาไป อนุญาตไป จับ ช้าง ใน แขวง เมือง อื่น

ไม่ได้ เว้นไว้แต่ ถ้าได้โพน ช่าง ใน แขวง เมือง ที่ได้ รับอนุญาตไปจับ
ได้ใน แขวง เมือง อื่นไม่มีโทษ

หมวดที่ ๖

ว่าด้วย การ รักษา พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑๙ การ ที่จะ พ้อง ผู้กระทำ ผิดพระราชบัญญัติ นี้ ให้ พ้อง
ได้ แต่ พนักงาน รักษาพระ อัยการ

มาตรา ๒๐ ให้ เลื่อนาบดี กระทรวง มหาดไทย เป็น ผู้รักษา
พระราช บัญญัติ นี้

มาตรา ๒๑ ให้ เลื่อนาบดี กระทรวงมหาดไทย มีอำนาจที่จะตั้งกฎข้อ
บังคับสำหรับจัด แต่ รักษา การ ให้ เป็นไป ตาม พระราช บัญญัติ นี้
เมื่อ กฎข้อ บังคับนั้น ได้ ลง พิมพ์ โฆษณาใน ราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ให้ ใช้ ได้ เหมือน เป็น ส่วน ๑ ใน พระราช บัญญัติ นี้

ประกาศ มาณ วันที่ ๑ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ เป็น วัน
ที่ ๑๑๖๙๓ ใน รัชกาลปัจจุบันนี้

แจ้งความ กระทรวงต่าง ประเทศ

ด้วย มีเลตอร์ แฮมมิงตันถึง ราชทูต อเมริกัน ซึ่งประจำอยู่ใน กรุงเทพฯ
มีหนังสือ มา ยัง กระทรวง ว่า การ ต่าง ประเทศ ลง วันที่ ๒๒ ตุลาคม
ร.ศ. ๑๑๙ ตั้ง ประกาศ แจ้ง ความ ของ รัฐบาล ยูนิ แคนต์เตคส์ อเมริกา
มา ว่า ประเทศคริส แถ ประเทศ เปอเซีย ได้ มคบ หนังสือ วัติไฟสัญญา
ที่ รัฐบาล ทั้ง ๒ ประเทศ เห็น ชอบ ด้วย ได้ มือบ หนังสือ สักดไปรดิษฐ์
แต่ สัญญาที่เห็นของกันชนั้น ชนได้ ประชุม แก่ ไซใหม่ที่ กรุง วอชิงตัน เมื่อ

หน้า ๒๑๐

ศก ๑๑๙

ปี คฤศศักราช ๑๘๙๗

รัตนโกสินทร ศก ๑๑๖

มีรายชื่อสัญญา

ตั้งต่อไปนี้

ประเทศศรีขอม รับ ตาม

ฉบับที่ ๑ หนังสือสัญญา สังกตไปรษณีย์

ฉบับที่ ๒ หนังสือสัญญา ว่าด้วยส่ง เงินไป มาทางไปรษณีย์

ฉบับที่ ๓ หนังสือสัญญา ว่าด้วยส่ง ห่อ สิ่งของไปมาทาง ไปรษณีย์

ฉบับที่ ๔ หนังสือสัญญา ว่าด้วย หนังสือสำหรับตัว ใน การใช้

ไปรษณีย์ของ นานา ประเทศ

ฉบับที่ ๕ หนังสือสัญญา ว่าด้วยไปรษณีย์ ที่ จะเป็น ขรุระ ว่า กล่าว เงิน เรี่ยราย หนังสือ พิมพ์ แดจตหมาย เหตุที่ ออก เป็น คราว ๆ

ประเทศเปือเซีย ยอม รับ ตาม

ฉบับที่ ๑ หนังสือสัญญา สังกตไปรษณีย์นั้น ได้ นำความ ขึ้น กราบ บังคมทูล พระกรุณา ทราบใต้ ฝ่า ดออง องค์ พระบาท แดจ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ ประกาศ แจง ความไว้ ให้ ทราบ ทัด กัน

ศาลาว่าการ ต่าง ประเทศ

วันที่ ๓๐ ตุลาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

(ลง พระนาม) เหวะวงษโวรประการ

เสนาบดีว่า การ ต่าง ประเทศ

พระราชบัญญัติ ลักษณะ เก็บเงิน ค่าน้ำ

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสดี เหนือเกล้าฯ ให้ ประกาศ ทราบทั่ว กันว่า ประเพณี เก็บเงิน ทวง ค่า น้ำ แต่ก่อน มา เมื่อ ถึง กำหนด เวลา เสนาบดี กระทรวง เกษตรวาชิการ ได้ รับ พระราชทานพระบรมราชานุญาต แต่ง ข้าหลวง เสนา ออกไป พร้อมด้วย ผู้ว่าราชการเมือง แด กรมการ ข้าเภอ ฉำนัน พนังงาน ปกครอง ท้อง ที่ รวง วัด ตรวจเก็บเงิน ค่าน้ำ ปี ละ ครั้ง ๑

ทรง พระราชดำริ เห็น ว่า บดินได้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ จัด แบบแผน ปกครอง ท้อง ที่ มี ข้าราชการ ประจำณฑต หัวเมือง แด ข้าเภอ ตลอดจนตำบล หมู่บ้าน ทั้ง นี้ เจ้า พนังงาน ด้รพากร สำหรับ เก็บ ผลประโยชน์ แผ่นดิน อยู่ ประจำท้อง ที่ ทั้ง ใน กรุง แด หัวเมือง ทั้งปวง ได้ จัด การ แก่ ไช วิช เก็บภาษี อากร เรียบ ร้อย สดวก ดิชน กว่า แต่ก่อน หลาย อย่าง แดว สมควร จะ แก่ ไช วิช เก็บเงิน ค่าน้ำ ให้ เรียบร้อย สดวก ดิชน กว่า แต่ก่อน จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ยก การ เก็บเงิน ค่าน้ำ มาไว้ ใน หน้า ที่ กรม ด้รพากร จัดการ พร้อม ด้วย เจ้าพนังงาน ปกครอง ท้อง ที่ แด ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ แก่ ไช พระราชบัญญัติ สำหรับ การ เก็บเงิน ค่าน้ำ ไว้ ดับ ไป ดัง นี้ ว่า

หมวดที่ ๑

ว่า ด้วย นามแล การ ใช้ พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ ให้ มี นาม ว่า พระราชบัญญัติ ลักษณะ เก็บเงิน ค่าน้ำ ร.ศ. ๑๑๙

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ จะใช้ ในที่ใดเมื่อใดจะได้ โปรดเกล้าฯ ให้ ประกาศใน หนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็น สำคัญ

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันที่ได้ ใช้พระราชบัญญัตินี้ไป ที่ใด บรรดา พระราชกำหนด กฎหมาย แล หมาย ประกาศ เดิม มี ข้อความ ขัดขวาง แก่ พระราชบัญญัติ นี้ อยู่แห่งใด ให้ ยกเลิก ข้อความ ที่ ขัดขวาง ใน ที่ แห่งนั้น ๆ ไม่ให้ ใช้ ใน ท้อง ที่ นั้น สืบไป

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ ไม่ เกี่ยว กับ การ ออก โฉนด ตรา สวรร สำหรับ หวง ห้าม ที่ ดิน ซึ่ง จัดไว้ เป็น การ อย่าง หนึ่ง ต่าง หาก จาก การ เก็บ เงิน ค่า นานา

หมวดที่ ๒

ว่าด้วย อธิบาย คำ ใน พระราช บัญญัติ

มาตรา ๕ คำ บาง คำ ซึ่ง ใช้ ใน พระราช บัญญัติ นี้ ถ้า แห่งใด มี ได้ มีความ ประทับใจ ให้ หมาย ความ เป็น อย่าง อื่น ใช้ ให้ พึง เข้าใจ ความ อธิบาย คำ เหล่า นั้น ดังนี้ คือ

- ๑. เสด็จมา ให้ พึง เข้าใจ ว่า เสด็จมา ซึ่ง บัญชา การ กรม สรรพากร
- ๒. เทศาภิบาล ให้ พึง เข้าใจ ว่า ข้าหลวง ดำริ ราชการ มณฑล หรือ ผู้ว่า ราชการ เมือง
- ๓. เจ้าพนักงาน ให้ พึง เข้าใจ ว่า ข้าราชการ กรม สรรพากร กิติ ข้าราชการ ประจำมณฑล กิติ ประจำเมือง กิติ ประจำอำเภอ กิติ เจ้าพนักงาน ผู้ใหญ่บ้าน

๔. ผู้ ทว่า นานา ให้ พึง เข้าใจ ว่า ผู้ ที่ จัดการ หรือ ทำ การ นานา โดย เบน เจ้า ของ เมตต เขา หรือ ราคา เมตต เขา ที่ เก็บ เกี่ยว ได้ ใน นานา นั้น

๕ เจ้าของนา ให้ ฟัง เข้าใจ ว่า ผู้ มกรรมสิทธิ์ เป็นเจ้าของ ที่ดินที่ นานัน ตามกฎหมาย

๖ นา ให้ ฟัง เข้าใจ ว่า บรรดา ที่ ปลูก เข้า ทั้ง ปลูก นัน ใน พระราช บัญญัติ ว่า เป็น นา ทั้ง ดิน

๗ นาคู โคให้ ฟัง เข้าใจ ว่า นา ซึ่ง รัฐบาล ได้ กำหนด โดย ท้อง ที่ กัด หรือ ใน ตราแดง สำหรับ ที่ นา นัน กัด ให้ เสีย ค่า นา ตาม เนื้อ ที่ ๆ ได้ หวง ห้าม ทุก ๆ ปี

๘ นา ฟาง ดอยให้ ฟัง เข้าใจ ว่า นา ซึ่ง รัฐบาล ได้ กำหนด โดย ท้อง ที่ กัด หรือ โฉนด ของ สำหรับ ที่ นา นัน กัด ให้ เสีย ค่า นา ตาม เนื้อ ที่ ๆ ได้ ปลูก เข้า เป็น ปี ๆ

๙ นา บ่าให้ ฟัง เข้าใจ ว่า ที่ นา ซึ่ง อยู่ ตาม ไร่นา หรือ หว่าง เขา ซึ่ง ราษฎร ไป ทำ เป็น บาง บ่ มี ไร่นา หวง ห้าม ที่ นัน ไว้

๑๐ นารณสังฆให้ ฟัง เข้าใจ ว่า ที่ นา ซึ่ง เป็น สมบัติ ของ พระอาราม ไต อาราม หนึ่ง โดย ชอบ ด้วย กฎหมาย

๑๑ นากุฎปนาให้ ฟัง เข้าใจ ว่า ที่ นา ซึ่ง ทรง พระราช อุทิศ เงิน ค่า นา ให้ ชน แก่ พระ อาราม

หมวดที่ ๓
ว่า ด้วย ที่ นา

มาตรา ๖ บรรดา นา จะ ต้อง เสีย ค่า นา ใน อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ๆ คือ อย่าง นาคู โค กัด หรือ นา ฟาง ดอย กัด หรือ นา บ่า กัด ทุก ๆ แห่ง เว้น ใจ แต่ เป็น ที่ ซึ่ง มี ใบ พระบรม ราชานุญาต พระราชทานไว้ แยก เว้น ค่า นา อยู่ ตราบ ไต จึง จะ ไม่ ต้อง เสีย ค่า นา อยู่ ตราบ พ้น

โตจะเก็บค่านาอย่าง นาคูโคกก็ดี และนาที่โตจะเก็บอย่าง นาวางตอยก็ดี
ทั้งนี้จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุ
เบกษาเป็นสำคัญ

มาตรา ๗ นารณดั่งนี้ ให้เก็บค่านา ตามพระราชบัญญัติเพราะ
สมควรได้ รับค่าเช่าถือเป็น ผลประโยชน์อยู่แล้ว

มาตรา ๘ นากัดปนา ให้เก็บเงินค่านาตามพระราชบัญญัติ
แต่ค่านาเก็บได้จากที่นั้นเท่าใดเมื่อได้หักส่วนลดแล้วค่าใช้จ่าย ในการ
เก็บแล้วเหลือนั้น ให้มอบแก่กบขยการก อาราม ซึ่งควรจะได้รับค่านา
ตามพระราชอุทิศนั้น

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยรางวัลนา

มาตรา ๙ ให้เสนาบดีกำหนดวัน ให้เจ้าพนักงาน ออกสำรวจนา
ในต้นฤดูแต่ง เพื่อการเก็บค่านาทุก ๆ ปี ในการที่เจ้าพนักงาน
ออกสำรวจนานั้น ถ้าเจ้าพนักงาน ต้อง กว จะให้ผูกนาที่ดี หรือ
เจ้าของ นากัดออกนำ เจ้าพนักงาน ซะตริ นาน หรือแข็งแรง ข้อความ
ประการใดแก่เจ้าพนักงาน ในการ อันเกี่ยวด้วยเก็บเงินค่านาตาม
พระราชบัญญัตินี้ผูกนาหรือ เจ้าของ นานนั้น ๆ ต้องกระทำตามคำสั่ง
ของเจ้าพนักงาน แม้จะกระทำไม่ได้ด้วยตนเอง ต้องแต่งผู้แทนตัว
ไปนำแสดงต่อเจ้าพนักงาน ถ้าผู้ใดไม่นำหรือไม่แข็งแรงต่อเจ้า
พนักงาน ตามหน้าที่ซึ่งว่ามาใน มาตรานี้ ผู้นั้นต้อง ระวังโทษปรับ
ครั้ง ๑ เป็นเงินไม่เกิน ๒๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน เดือน ๑ หรือทั้ง
ปรับปรับด้วย ทั้ง ๒ สถาน

มาตรา ๑๐ ในการที่เจ้าพนักงาน รวาง วัดนาอย่างใด ๆ ซึ่งจะต้อง
เก็บเงินค่านาตามเนื้อที่ ๆ ปลุกเข้าน้ำให้รางวัดเป็นไร่คือ ๕๐๐ ตารางวา
แต่เป็นงานคือ ๑๐๐ ตารางวา ถ้าแต่ที่เป็นเศษ ให้คิดอัตราเก็บค่านาดังนี้

๑ เนื้อที่กว่า ๗๕ ตารางวา ขึ้นไปจนถึง ๑๐๐ ตารางวา ให้
รางวัดเป็นงาน ๑

๒ เนื้อที่กว่า ๕๐ ตารางวา ขึ้นไปจนถึง ๗๕ ตารางวา ให้ราง
วัดเป็น ๓ ใน ๔ ส่วนของงาน ๑

๓ เนื้อที่กว่า ๒๕ ตารางวา ขึ้นไปจนถึง ๕๐ ตารางวา ให้รางวัด
เป็นครึ่งงาน

๔ เนื้อที่กว่า ๑ ตารางวา ขึ้นไปจนถึง ๒๕ ตารางวา ให้
รางวัดเป็น ๑ ใน ๔ ส่วนของงาน

มาตรา ๑๑ เนื้อที่ซึ่งผู้ทำนาได้ปลุกเข้าแต่ไม่ได้ผล เพราะดิน
เขาเสียด้วยเหตุอันพ้นวิสัยที่จะบ่งกัน เช่น นาน้อยหรือมากเกินไป
ไปเป็นต้น ควรจะลดค่านาให้แก่ผู้ทำนาในที่นั้นได้ และใน
การที่จะลดต้องประกอบด้วยเหตุเหล่านี้คือ

ข้อ ๑ ดินเขาที่ใดบ้างค่าตลอดเนื้อหาในแปลงนั้น ได้เสีย
ไปกว่า ๑ ใน ๓ ส่วน

ข้อ ๒ ผู้ทำนานั้น ได้เสียค่านาในจำนวนปีก่อนหรือในปีนั้น
ซึ่งควรจะเสียเสร็จแล้วไม่ติดค้าง

ข้อ ๓ ผู้ทำนานั้น ได้ร้องขอให้ลดค่านา ภายในกำหนดวันซึ่ง
เจ้าพนักงานได้กระทำให้ร้องขอ ความที่ว่า มาใน มาตรา นี้ไม่เกี่ยว
แก่นาคู่ใด ซึ่งต้องเสียค่านาตามเนื้อที่ซึ่งเจ้าของใด หวงห้ามใด

ถ้าหากว่า นาคู่โต หิวเมืองโต ทำไม่ได้ ผด ส้ม ควร จะ ถด หย่อน เงิน
ค่านา พระราชทาน เท่าใด ... จะ ทรง พระกรุณาโปรดให้ ถด หย่อน
เป็น ครั้ง เป็น คราว ตาม ทรง พระราช ดำริ ที่ เห็น ส้มควร

หมวด ที่ ๕

ว่า ด้วย เก็บ ค่านา

มาตรา ๑๒ ผู้ทำนาจะ ต้อง เสีย เงิน ค่านา ตาม พระราช บัญญัติ นี้ แต่
ถ้า เจ้าพนักงาน จะ เก็บ ค่านา จาก ผู้ทำนา ไม่ได้ เจ้า ของ นา เปน ผู้
รับผิดชอบ ที่ จะ ต้อง เสีย ค่านา ตาม พระราช บัญญัติ

มาตรา ๑๓ เมื่อ เทศบาล ภายใต้อำนาจ ได้รับ อนุญาต ของ เสนาบดี แล้ว ให้ มี
อำนาจ ที่ จะ กำหนด วัน ให้ ต้อง เก็บ เงิน ค่านา ตาม ใด เมื่อใด แต่ จะ ให้
ผู้ ซึ่ง จะ ต้อง เสีย เงิน ค่านา ไป เสีย เงิน แก่ เจ้า พนักงาน ณ ที่ใด ผู้ ซึ่ง
จะ ต้อง เสีย เงิน ค่านา ต้อง นำ เงิน ไป เสีย ตาม จำนวน ณ ที่ แด่ ตาม เวลา
ซึ่ง ได้ กำหนด นั้น ถ้า ไม่ นำ เงิน ไป เสีย ตาม กำหนด ให้ เจ้า พนักงาน
มี อำนาจ ที่ จะ เกาะ กุม มา บังคับ ให้ เสีย เงิน เมื่อ ถึง ต้อง เกาะ กุม ให้ เจ้า
พนักงาน มี อำนาจ ที่ จะ เรียก ค่า เกาะ อีก ครั้ง ละ บาท ๑ นอก
จาก ค่านา ที่ จะ ต้อง เสีย

ถ้า ผู้ โต จะ ต้อง เสีย ค่านา ตาม พระราช บัญญัติ นี้ แต่ ไม่ เสีย เงิน ค่านา
ด้วย ประการ ใด ๆ ให้ เจ้า พนักงาน มี อำนาจ ที่ จะ กระทำ การ อย่าง ใด
อย่าง หนึ่ง ใน ๓ อย่าง นี้ เพื่อให้ ได้ ผล ประโยชน์ แผ่นดิน คือ
๑ ห้ามไม่ให้ ทำนา ใน ที่ ซึ่ง เงิน ค่านา ค่าง จน กว่า จะ ได้ เงิน
ค่านา หรือ

๒ ให้ ยศ ทรพีย ส้มบด ของ ผู้ ซึ่ง เงิน ค่านา ค่าง ขาย ทอด ตอด

ต้นฉบับไม่มีหน้า 217

NO THIS PAGE 217

IN ORIGINAL

สำนักหอสมุด

พอสมควรแก่จำนวนเงินที่ค้าง แต่ค่าใช้จ่ายใน การ ขายทอดตลาดนั้น หรือ

ข้อ ๓ เอาตัวซึ่งเงินค่านาค้าง ใช้ทำการโยธาเอาแรงใช้แทนเงินค่านา โดยอัตราวันละตั้ง ๑ จนกว่าจะครบจำนวนเงินที่ค้าง มาตรา ๑๔ เมื่อเจ้าพนักงานได้เก็บเงินค่านาจากผู้ใดแล้ว ให้ทำใบเสร็จให้แก่ผู้นั้นเป็นสำคัญ

มาตรา ๑๕ ให้ข้าหลวงเทศาภิบาลมีอำนาจที่จะให้เก็บเงินค่านา ใดๆ ป่าใหม่มณฑลที่ได้บังคับบัญชาอยู่นั้น ด้วยวิธีอย่างใดอย่างหนึ่งใน ๒ ประการนี้ คือ

ข้อ ๑ เก็บอย่าง นาวาง ถอย คือ ตาม เนื้อ ที่ ซึ่ง ได้ ปลด เขา เป็น ป่า ใดๆ หรือ

ข้อ ๒ ตามจำนวน เขา ปลด ที่ ได้ ให้ ว่า นเพาะ ใน ที่ นั้น ใดๆ ทั้งนี้ แล้ว

แต่ข้าหลวงเทศาภิบาลจะเห็นสมควรแก่ท้องถิ่นที่

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยอัตราค่านา

มาตรา ๑๖ อัตราเงินค่านาจะเก็บที่ใดไร่ละเท่าใด หรือนาไร่ที่ใด ซึ่งจะเก็บตามอัตราเข้าปลูก จะเก็บเป็นเงินค่านาถึงละเท่าใดทั้งสิ้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศอัตราตามทรงพระราชดำริเห็นสมควรแก่ท้องถิ่นที่

มาตรา ๑๗ ให้เสนาบดีมีอำนาจที่จะกำหนดอัตราที่จะลดเงินค่านา ซึ่งสมควรจะได้ลดหย่อน ตามความใน มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้

08/10/2566

มาตรา ๑๘ ให้เสนาบดีมีอำนาจที่จะตั้งกฎข้อบังคับระชดวรา

หน้า ๒๑๙

ศก ๑๑๙

เงิน ส่วน ตก แจกจ่าย แก่กำนันผู้ใหญ่บ้าน และพนักงาน ซึ่งมีหน้าที่ทำ
การ เก็บเงิน ค่าอาคาม พระราชบัญญัตินี้ โดยกำหนดจำนวนเงินเบ็ดเสร็จ
ไม่เกิน ๑๐๐ ละ ๕ ในจำนวนเงิน ค่าอาคที่เก็บได้

หมวดที่ ๗

ว่าด้วย การ รักษา พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑๙ ให้เสนาบดี มีอำนาจที่จะ ตักทวง ข้อ บัง คับ สำหรับ จด
แต่รักษาการ ให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัตินี้ และมี กฏ ข้อ บังคับ นั้น
ได้ ประกาศ ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ ใช้ ได้ เหมือน เป็น
ส่วน ๑ ใน พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๐ ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ซึ่งบัญชาการกรม
ตำรวจนอก แต่เสนาบดีกระทรวงนครบาล ซึ่งบัญชาการกรม
ตำรวจใน เป็นผู้รักษา พระราชบัญญัติ ใน ห้อง ที่ ซึ่งได้ บังคับบัญชา
ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน รศ. ๑๑๙
เป็น วันที่ ๑๑๖๘๙ ในรัชกาล บัทยบนั้น

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยอธิบายคำ

มาตรา ๓ คำบางคำ ซึ่งใช้ใน พระราชบัญญัตินี้ ให้เข้าใจความ
อธิบายดังนี้ คือ คำว่า ให้นำบทให้เข้าใจว่า ให้นำบทเจ้านายที่คำว่า
เจ้าพนักงาน ให้เข้าใจว่า ข้าราชการ ประจำ มณฑล และ ประจำ เมือง
กิต เจ้าพนักงาน สรรพากร กิต กรมการ อำเภอกิตกำหนด ผู้ใหญ่ บ้านกิต
พดกระเวร พดคำวอจตุร กิต คำว่า สัตว์ พาหนะ ให้เข้าใจว่า ช้าง, ม้า,
โค, กระบือ, ตั๊ก, สัตว์ ๕ อย่างนี้

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยตำแหน่ง นาย ทะเบียฟ

มาตรา ๔ ให้กรมการ อำเภอ ซึ่งได้ตั้ง ขึ้น ตาม พระราช บัญญัติลักษณะ
ปกครอง ท้อง ที่ เป็น นาย ทะเบียฟ กระทำ การ ตาม พระราชบัญญัตินี้ โดย
ตำแหน่งสำหรับอำเภอนั้น ๆ เว้นแต่

ข้อ ๑ หิว เมือง มณฑลใด ที่ไม่ได้ ใช้ พระราชบัญญัติ ลักษณะ
ปกครอง ท้อง ที่ ก็ให้ ให้นำ บท จัดตั้ง เจ้าพนักงาน เป็น นาย ทะเบียฟ ขึ้น
ประจำ ท้อง ที่ ในหิว เมือง มณฑลนั้น จะมีแห่งเดียว หรือ หลาย แห่งตาม
ควร แก่ ท้อง ที่

ข้อ ๒ ถ้า ขาดลง เทศาภิบาล เห็น ว่า อำเภอดิ ไม่ควร จะต้องมี นาย
ทะเบียฟ จะให้ กรมการ อำเภออื่น เป็น ตำแหน่ง นาย ทะเบียฟ กระทำ การ
ตาม น้่า ที่ ใน พระราชบัญญัตินี้ ตลอดหลาย อำเภอ รวม กัน ก็ได้

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยลักษณะ ทำตัว รูปพรรณ

มาตรา ๕ ตั้งแถวหน้าได้ ใช้ พระราชบัญญัตินี้ ให้บรรดาเจ้าของ

08/10/2566

สัตว์พาหนะ นำสัตว์พาหนะ ของ คน มา หมายถึง แท้จริง ตั้ง ทะเบียฬ
 ที่ นาย ทะเบียฬ ใน ข้าเถอนั้น ๆ ตามวันที่ นายทะเบียฬ จะ กำหนดให้ นำ
 มาภายใน ๖ เดือน การ จด ทะเบียฬ นี้ ให้ นาย ทะเบียฬ กระทำตามหลัก
 ถาน ตามที่ ว่าไว้ ใน มาตรา ๖ แต่ใน การ จด ทะเบียฬ ชั้น แรก นี้ ถ้า เป็น
 สัตว์พาหนะ ที่มีตัว รูปพรรณ เดิม ถูก ต้อง ตาม กฎหมาย อยู่ แล้ว ให้
 นายทะเบียฬ สลัก หลัง แต่ ประทับ คราตัว รูป พรรณ หมายถึง สำคัญ
 ว่าได้นำ มาตรวจ จด ทะเบียฬ แล้ว แต่ให้ตัว รูปพรรณ นั้น เป็น อัน ใช้
 ได้ต่อไป แต่ มิให้ เรียก ค่า ชกรรม เนียม จด ทะเบียฬ เว้นไว้ แต่ ต้อง ทำ
 ตัว รูป พรรณ ให้ ใหม่ จึง ให้ เรียก ค่า ชกรรม เนียม ตาม พระ ราช บัญญัติ นี้
 มาตรา ๖ สัตว์พาหนะ ซึ่ง เป็น ลูกคอก กัด ลูก คัด กัด หรือ เป็น
 สัตว์เพ็ด สัตว์บา กัด เมื่อ เจา ของ จับ ขี่ แล้ว ให้พา มาให้ นาย
 ทะเบียฬ หมายถึง คำ หิน จด ทะเบียฬ แต่ เจา ของ ต้อง รม ตัว รูปพรรณ
 แบบ ทดอง สำ หรับ ตัว สัตว์พาหนะ ตัว ละ ใบ ทุก ตัว ใน การ ที่ พา สัตว์
 พาหนะ มา จด ทะเบียฬ รม ตัว รูปพรรณ นี้ เจา ของ ต้อง มาเอง หรือ มี
 ผู้ แทน ตัว มา พรอม ตวย พยาน ผู้ เห็น แต่ ผู้ เป็น พยาน นี้ ผู้สมควร จะ ต้อง
 ให้ ผู้ ใหญ่ บ้าน เป็น พยาน เว้นไว้ แต่ ความ จัง เป็น ซึ่ง ผู้ ใหญ่ บ้าน จะ
 เป็น พยาน ไม่ ได้ จึง ให้ เอา ผู้ อื่น

มาตรา ๗ สัตว์พาหนะ ซึ่งมีผู้พาเข้า มา แต่ เมืองต่าง ประเทศ ซึ่ง ครัง ๑
 คราว ๑ เช่น สัตว์พาหนะ ที่ บรรทุก ต่าง สิ้นค่า เข้า มา ขาย เป็น ครัง เป็น
 คราว เป็น ต้น กัด สัตว์พาหนะ ที่ พา ผ่าน พระ ราช อาณาจักร กัด ไม่ ต้อง
 จด ทะเบียฬ หรือ ทำ ตัว รูป พรรณ ตาม พระ ราช บัญญัติ นี้ แต่ ถ้า สัตว์
 พาหนะ ที่ ว่า มา ใน มาตรา นี้ จะ คง อยู่ ใน พระ ราช อาณาจักร โดย การ ที่

ข้อ ขายให้บัณฑิต หรือโดยที่ผู้เป็นเจ้าของจะเลี้ยงสัตว์ไว้ใช้สอย
ในพระราชอาณาจักรก็ดี ต้องนำมาลงทะเบียนแล้วรับตัวรูปพรรณ
เหมือนอย่างสัตว์ถูกคอกตามที่ได้อำไว้ ในมาตรา ๖

มาตรา ๘ ถ้าจะเปลี่ยนเจ้าของสัตว์พาหนะ ด้วยเหตุประการใด ๆ
ให้เจ้าของเดิมแต่เจ้าของใหม่ทั้ง ๒ ฝ่าย หรือผู้แทนตัวพร้อมด้วย
พยานตั้งเข้ามาแล้วในมาตรา ๖ พาสัตว์พาหนะแต่ตัวรูปพรรณสำหรับ
สัตว์พาหนะตัวนั้น มายังนายทะเบียนไว้ท้องที่อันนั้นให้นายทะเบียน
โอนทะเบียนแล้วสักหลังตัวรูปพรรณเป็นสำคัญ ในการที่จะเปลี่ยน
เจ้าของ ถ้ามิได้ทำตามความในมาตรานี้ในการที่เปลี่ยนเจ้าของกัน
นั้น ห้ามมิให้คัดรับว่าการเปลี่ยนเจ้าของกันนั้น ถูกต้องด้วยกฎหมาย

มาตรา ๙ ผู้ใดรับมรดกสัตว์พาหนะ ให้ตัวเองหรือแต่งผู้แทนตัว
พร้อมด้วยพยานตั้งเข้ามาแล้วในมาตรา ๖ พาสัตว์พาหนะแต่ตัวรูป
พรรณสำหรับสัตว์พาหนะตัวนั้น มายังนายทะเบียน ให้โอนทะเบียน
แล้วสักหลังตัวรูปพรรณเป็นสำคัญ

มาตรา ๑๐ ก่อนที่นายทะเบียนจะทำตัวรูปพรรณให้ใหม่ หรือ
จะสักหลังตัวรูปพรรณเปลี่ยนเจ้าของสัตว์พาหนะ ให้ถามเจ้าของ
เก่าใหม่ทั้งพยาน แต่ให้ตรวจคำพิธิรูปพรรณสัตว์พาหนะทั้งหนังสือ
รูปพรรณเดิมในกรณีที่จะเปลี่ยนเจ้าของให้เห็นความบริสุทธิของการนั้น
แล้วจึงทำแต่โอนให้ ถ้าตัวรูปพรรณที่เจ้าของนำมาขึ้นในการ
ที่เปลี่ยนเจ้าของ เป็นตัวรูปพรรณอย่างเก่าที่ทำก่อนออกพระราช
บัญญัตินี้ให้นายทะเบียนมีอำนาจที่จะยึดตัวรูปพรรณเก่าไว้แต่
ทำตัวใหม่ให้ไปแทน แต่ตัวเก่าที่ยึดไว้นั้นต้องสักหลังหมายเสียว่า
ใช้ไม่ได้ต่อไป

มาตรา ๑๑ ผู้ใด นำสัตว์พาหนะ มาแต่ต่างแขวงต่างอำเภอ เมื่อมาถึง
ที่อยู่ หรือที่ซึ่งจะเลี้ยงสัตว์นั้นไว้ ให้พาสัตว์แต่ละตัว รูปพรรณไป
ให้นายทะเบียนในท้องที่อันนั้น ตรวจแจ้งจดลงทะเบียนแต่ภายใน ๗ วัน

มาตรา ๑๒ ให้นายทะเบียน มีทะเบียน บัญชี สัตว์พาหนะ บรรดามี
อยู่ในท้องที่ของตน แต่ให้มีสำเนาตัวรูปพรรณ ที่ทำให้ผู้หนึ่งผู้ใด
ทุกฉบับ นายทะเบียนต้องรับผิดชอบที่จะทำทะเบียน บัญชี แต่สำเนา
ทั้งนี้ให้ตกต้อง

มาตรา ๑๓ ถ้าตัวรูปพรรณของผู้ใด เป็นอันตราย จะขอรับตัว
แทนรูปพรรณจากนายทะเบียนก็ได้ แต่ในการจะขอตัวรูปพรรณนี้
ผู้ขอต้องมาขอภายใน ๑๕ วัน ผู้ขอต้องสำบาตตนตามกฎหมาย
แต่ให้นำพยานมาให้ นายทะเบียนได้ดูจน เห็นความบริสุทธิ์ก่อน
นายทะเบียนจึงทำให้ได้ ตัวแทนรูปพรรณนี้ใช้ได้เหมือน กับตัว
รูปพรรณทุกประการ เว้นไว้แต่ถ้าปรากฏว่าตัวรูปพรรณเดิมมีอยู่เมื่อ
ได้ตัวแทนรูปพรรณนั้น เป็นใช้ไม่ได้

มาตรา ๑๔ ถ้าตัวรูปพรรณหาย และเจ้าของได้รับตัวแทนรูป
พรรณไปแล้ว ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดได้ตัวรูปพรรณที่หายนั้น ต้องนำมา
ส่งคืนนายทะเบียน

มาตรา ๑๕ ในการทำตัวรูปพรรณใหม่ก็ดี สักหลังตัวรูป
พรรณก็ดี ทำตัวแทนรูปพรรณก็ดี หมายถึงคำหนังสือสัตว์พาหนะก็ดี ให้
เรียกค่าธรรมเนียมตามอัตราซึ่ง มขย ทาย พระราชบัญญัตินี้

08/10/25๑๑

มาตรา ๑๖ ถ้าสัตว์พาหนะของผู้ใด ต้องเหตุที่กระทำให้ตัวหนี
คลาดเคลื่อนจากตัวรูปพรรณ ให้เจ้าของรีบพามาแจ้งต่อนาย

ทะเบียนฟ้าให้จุดหมายเหตุแก่ไขคำหนังสือไว้ในตัวรูปพรรณ แต่บัญชี
แต่ภายใน ๑๕ วันตั้งแต่วันที่เข้าของได้ทราบเหตุนั้น

มาตรา ๑๗ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใด แกะไขเปลี่ยนแปลง คำหนังสือตัว
พาหนะแต่ที่ใบจุดลงไว้ในตัวรูปพรรณให้คลาดเคลื่อนไป

มาตรา ๑๘ ถ้าสัตว์พาหนะตาย หรือจำหน่าย ออกไปนอก พระ
ราชอาณาจักร เจ้าของของ มอบตัวรูปพรรณ แก่กำนันให้นำมาส่งไว้
ที่ นายทะเบียนภายใน ๑๕ วัน หรือต้องส่งต่อเจ้าพนักงานในเวลา
เมื่อเจ้าพนักงานได้เรียกให้ส่งก่อน กำหนดนั้น ตัวรูปพรรณเหล่านี้
ให้นายทะเบียนสักหลังเสียว่าใช้ไม่ได้ยกต่อไป

หมวดที่ ๕

ว่าด้วยการตรวจสัตว์พาหนะ

มาตรา ๑๙ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยได้ว่าผู้หนึ่งผู้ใดได้กระทำผิดต่อ
พระราชบัญญัตินี้ เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่มีอำนาจที่จะตรวจสัตว์พาหนะ
ซึ่งผู้หนึ่งผู้ใดใช้สอย หรือเลี้ยง รักษาไว้ ณ ที่ใด ๆ แต่มีอำนาจที่
จะเรียกให้เจ้าของนำตัวรูปพรรณ มาตรวจ สอด กับ สัตว์พาหนะได้
ในเวลาใดๆที่ เจ้าพนักงานเห็นสมควร

มาตรา ๒๐ ถ้าเจ้าพนักงาน พบ สัตว์พาหนะ ที่ไม่มีเจ้าของเลี้ยง
รักษา กัด หรือไม่มีตัวรูปพรรณ กัด หรือ พบ สัตว์พาหนะ ที่ตัวรูปพรรณ
ไม่ถูกต้อง ตาม พระราชบัญญัติ กัด ให้เจ้าพนักงาน มีอำนาจที่จะคุม สัตว์
แต่ผู้ซึ่ง เป็น เจ้าของ สัตว์ หรือ เลี้ยง รักษา สัตว์ อยู่ใน เวลานั้น สั่งให้สัต
พิจารณาผู้ที่เป็น เจ้าของ สัตว์ หรือ ที่เลี้ยง รักษา สัตว์ ในเวลานั้น จะต้อง
นำพยาน มาพิสูจน์ ให้เห็น จริง ว่าเป็น สัตว์ ของ ตน หรือ ตนได้ มา โดย

ผู้จริตแต่นำให้รับตัวเจ้าของไต โดยแท้ ถ้าผู้ใดมีสัตว์พาหนะแต่ไม่สามารถจะชี้แจงให้เห็นจริงได้ว่าไตมาโดยผู้จริต ผู้นั้นต้องระวางโทษ ถานรับของโจร ผู้ร้าย แต่ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้เจ้าพนักงานยึดสัตว์พาหนะเหล่านั้นไว้ โฆษณาหาเจ้าของที่แท้จริงต่อไป

มาตรา ๒๑ บรรดาสัตว์พาหนะ ที่ศาลได้สั่งให้เจ้าพนักงานยึดไว้ โฆษณาหาเจ้าของนั้น ให้ชำหวดง เทศำภิบาล จัดรวบรวมเลี้ยงรักษาไว้ในที่อันสมควร แต่ประกาศโฆษณาการให้คนทั้งหลายทราบจำนวน แด่ลักษณะ สัตว์พาหนะที่โฆษณาหาเจ้าของ เมื่อผู้ใดนำพยานแต่หลักฐาน มาให้ศาล พิสูจน์เห็นจริงได้ว่า เป็นสัตว์พาหนะของ ผู้ใด ก็ให้ศาลสั่งให้คืนแก่เจ้าของไป เมื่อเจ้าของไต ไซ้ค่าเลี้ยงให้ตามสมควรแล้ว

อนึ่งในระหว่างที่ เจ้าพนักงานไตเลี้ยง รักษา สัตว์ไว้ แม้สัตว์นั้น มีเหตุต้อง อันตราย หนีหาย หรือโรคภัย เกิดขึ้น เป็นเหตุให้สัตว์ล้มตายลง โดยเจ้าพนักงาน ไต แด่ถึง ดังนี้ เจ้าพนักงานไม่ต้องใช้ค่า สัตว์นั้น

มาตรา ๒๒ สัตว์พาหนะที่เจ้าพนักงานรักษาไว้ โฆษณาหาเจ้าของ ถ้าไม่มาเจ้าของ มาติดตาม เกินกว่า ๙๐ วัน ต้องไป จึงให้ชำหวดง เทศำภิบาล มีอำนาจที่จะสั่งให้ขาย ทอด ตตลาด สัตว์พาหนะเหล่านั้น แต่ให้ นาย ทะเบียฬ ทำตัว รูปพรรณ ให้ผู้รับซื้อไป แม้จะปรากฏขึ้นภายหลังว่า สัตว์ที่ไตขาย ทอด ตตลาดไป นั้น เป็น ของ ผู้หนึ่ง ผู้ใด เจ้าของเดิม คงได้แต่เงิน ราคา สัตว์ที่ ขาย ทอด ตตลาด เมื่อไต หัก ค่าเลี้ยง รักษา แต่ค่าใช้สอยในการ ขาย ทอด ตตลาด แล้ว คง เหลือ อยู่เท่าใดให้แก่เจ้าของเท่านั้น จะเขย สัตว์คืน มิได้

หมวดที่ ๖

ว่าด้วยโทษที่ล่วงพระราชบัญญัติ

มาตรา ๒๓ ผู้ใดแก้ไขคำหนังสือตัวพาดพิงว่าไว้ใน

มาตรา ๑๗ มีความผิดต้องระวางโทษปรับ ๑ เป็นเงินไม่เกิน ๖๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือทั้งจำและปรับด้วยทั้ง ๒ สถาน ถ้าแก้ไขรูปพรรณมีความผิดตามทำหนังสือปลอม

มาตรา ๒๔ ผู้ใดไม่นำตัวพาดพิงมาให้หมายคำหนังสือจดทะเบียน ทะเบียน ตามความที่ได้ไว้ในมาตรา ๕ กัด ผู้ใดไม่นำตัวพาดพิงมาให้หมายคำหนังสือจดทะเบียน แลรับตัวรูปพรรณ ตามความที่ได้ไว้ในมาตรา ๖ กัด ผู้ใดพาตัวมาแต่ต่างอำเภอไม่มาบอกนายทะเบียน ตามความที่ได้ไว้ในมาตรา ๑๑ กัด หรือผู้ใดเก็บตัวรูปพรรณที่หายได้ แต่ไม่นำมาส่งนายทะเบียนตามความที่ได้ไว้ในมาตรา ๑๔ กัด ผู้ใดมีความผิดต้องระวางโทษปรับครั้งหนึ่ง เป็นเงินไม่เกิน ๒๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือทั้งจำและปรับด้วยทั้ง ๒ สถาน

มาตรา ๒๕ ในกรณีเปลี่ยนเจ้าของตัวด้วยประการใด ๆ นอกจากรับมรดก ถ้าไม่มาบอกนายทะเบียนตามความที่ได้ไว้ในมาตรา ๙ เจ้าของเดิม เจ้าของใหม่ ทั้ง ๒ ฝ่ายมีความผิดต้องระวางโทษปรับครั้งหนึ่ง เป็นเงินไม่เกินกว่า ๒๐ บาท หรือจำคุกเดือน ๑ หรือทั้งจำและปรับด้วยทั้ง ๒ สถาน

มาตรา ๒๖ ผู้ใดได้รับตัวพาดพิงเป็นมรดก แต่ไม่มาบอกนายทะเบียนตามความที่ได้ไว้ในมาตรา ๙ กัด ตัวพาดพิงของผู้ใดตาย

หรือจำหน่ายออกไปนอก พระราชอาณาจัก แต่ผู้นั้นไม่นำตัวบรรพ
 พรรณ มาตั้ง นายทะเบียน ตามความที่ได้อำไว้ ใน มาตรา ๑๘ กติ
 ศักดิ์ของ ผู้ใดมีเหตุ คำหนี คลาดเคลื่อน จาก ตัวบรรพพรรณ แต่ผู้นั้นไม่
 มาแจ้งต่อ นายทะเบียน ตามความที่ได้อำไว้ ใน มาตรา ๑๖ กติ มีความ
 ผิดต้อง ระวางโทษ ปรับครั้ง หนึ่ง เป็นเงินไม่เกิน ๑๐ บาท

มาตรา ๒๗ ผู้ใดไม่กระทำการ ตามคำสั่ง ของเจ้าพนักงาน อัน
 บังคับ การ ซอยด้วย พระราช บัญญัตินี้ ผู้นั้นมีความผิดต้อง ระวางโทษา
 นุโทษ ตามควรแก่ความผิด แจ้ง ชัย ใน หมวดที่ ๗ แห่งพระราช บัญญัติ
 ดักษณ พยาน ร.ศ. ๑๑๓ นั้นแล้ว

มาตรา ๒๘ การที่จะ พ้อง ร้อง เขาโทษ ตาม พระราช บัญญัตินี้
 ให้ฟ้องได้แต่เจ้าพนักงาน รักษา พระ อัยการ

หมวดที่ ๗

ว่าด้วยอำนาจ ทำ กฏ เสนอ ที่ รักษา

พระราชบัญญัติ

มาตรา ๒๙ ให้เสนาบดี มีอำนาจที่จะ ตั้ง กฏ ข้อ บังคับ เพื่อ จดการ
 ให้เป็นไป ตาม พระราช บัญญัตินี้ เมื่อ กฏ ข้อ บังคับ นั้นได้ ลง พิมพ์ ใน
 หนังสือ พิมพ์ราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ถือ ว่า กฏ นั้น เหมือน เป็น ส่วน ๑
 ใน พระราช บัญญัตินี้

มาตรา ๓๐ ให้เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย และเสนาบดี กระทรวง
 นครบาล เป็นเจ้าหน้าที่ รักษา การ ตาม พระราช บัญญัตินี้ ที่ลดข้อ ท้อง ที่
 ที่ใด บังคับ บัญชา นุ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน รัตนโกสินทรศก ๑๑๙ เป็น
 วันที่ ๑๑๖๘๕ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

08/10/2566

อัตราค่าธรรมเนียม

ค่า กระดาษ ตัวรูป พรหม หรือ แทน ตัวรูป พรหม	๑๒ ยี่สิบ
ค่า ตัดค่าตรวจแต่ค่าหมายคำหนังสือกันข้าง ๒๐ บาท โศกพระบิณฑ์	๑๒ ยี่สิบ
ค่า ตราแต่ค่าเขียน รวมกัน	๑๒ ยี่สิบ
ค่า บัวย การ พยาน	๑๒ ยี่สิบ

ประกาศการเก็บค่านา

มี พระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นเกล้า ๆ ให้ประกาศทราบทั่วกัน ว่า ตามความใน พระราชบัญญัติลักษณะ เก็บเงินค่านา ร.ศ. ๑๑๙ มาตรา ๒ มาตรา ๖ และมาตรา ๑๒ ว่าจะใช้พระราชบัญญัติ นั้น ที่ใด แต่หาที่ใด จะ เก็บค่านา อย่าง นาคโค หรือ จะ เก็บ อย่าง นา ฟาง ถอย และ จะ ให้ตั้ง อัตราเก็บเงินค่านาที่ใดไว้เท่าใด จะ ได้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศทราบทั่วกัน ความแจ้ง อยู่ แล้ว บัดนี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศทราบทั่วกัน ว่า

ข้อ ๑ ตั้งแต่ วันที่ ได้ ออก ประกาศ ฉบับนี้ ให้ ใช้ พระราชบัญญัติ ลักษณะ เก็บเงินค่านา ใน มณฑลเหล่านี้ คือ

- ๑ มณฑล กรุงเทพฯ ฯ
- ๒ มณฑล กรุงเก่า
- ๓ มณฑล พิศณุโลก
- ๔ มณฑล นครศรีธรรมราช
- ๕ มณฑล นครราชสีมา
- ๖ มณฑล ปาจิณบุรี

08/10/2566

๗ มณฑลราชบุรี

๘ มณฑลนครสวรรค์

๙ มณฑลตวันออก

๑๐ มณฑลภูเก็ต

๑๑ มณฑลนครไชยศรี

๑๒ มณฑลจันทบุรี คือ เมืองจันทบุรี เมืองระยอง เมืองตราด เมืองประจันตคีรีเขตร์

๑๓ มณฑลชุมพร

๑๔ มณฑลเพชรบูรณ์

ข้อ ๒ บรรดาหน้าที่มีตราแดงในเมืองกรุงเก่า เมืองอ่างทอง เมืองตพรบุรี เมืองสุพรรณบุรี ให้เก็บค่านา อย่าง นาคู่โค นานอก จากที่เป็นหน้าที่มีตราแดงในหัวเมืองทั้ง ๔ นี้ ให้เก็บอย่าง นา ฟาง ดอย

ข้อ ๓ อัตราเงินค่านาคู่โค ให้คงเรียกไว้ละ ๑๖ อัฐ เศษงานละ ๔ อัฐ นาฟางดอยให้คงเก็บไว้ละ ๒๔ อัฐ เศษงานละ ๘ อัฐ

ประกาศมาณวันที่ ๒๒ เดือนพฤศจิกายน รัตนโกสินทรศก ๑๑๙ เป็นวันที่ ๑๑๖๙๙ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศอัตราภาคหลวงแร่ดิบ มณฑลชุมพร

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ๆ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า
แต่ก่อน มาแร่ดิบซึ่งขุดได้ใน มณฑลชุมพร ถูกค่าถลุง หดนม
เป็นเนื้อดิบแล้วจึงพาออกจากเมือง บัดนี้ ทรงทราบฝ่าละอองธุลี
พระบาทว่ามีลูกค้าที่รับซื้อแร่ดิบในมณฑลชุมพร โดยประสงค์จะพา
แร่ไป ถลุง ต่าง ประเทศ ลูกค้าเหล่านั้นยังได้รับความลำบากอยู่ด้วย
พิกัดเก็บภาคหลวงแต่ก่อนมา มีอัตราเก็บจากเนื้อดิบยังหาได้ มี
อัตราที่จะเก็บจากแร่ไม่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ตั้งพิกัด
เก็บภาคหลวง จากเนื้อแร่ซึ่งพาออกจาก มณฑลชุมพรโดยอัตรา
ดังนี้สืบไป คือ

ข้อ ๑ แร่ซึ่งจะพาไปถลุงต่างเมือง ถ้าอัตรามีน้ำหนักร้อยละ
ให้คิดเท่ากับเนื้อดิบ ๖๕. หาบ ถ้าน้อยมากกว่าหาบก็ให้คิดเทียบ
โดยส่วนตั้งว่ามาแล้ว

ข้อ ๒ แร่ดิบเมื่อคิดเป็นเนื้อดิบได้เท่าใด ให้หักภาคหลวงร้อยละ
สิบ เหมือนกับหักภาคหลวงเนื้อดิบ

ข้อ ๓ ภาคหลวงที่หักนั้น ให้เรียกเป็นเงินกำหนดตามราคาดิบ
ในเวลาหนึ่ง เวลาใด ซึ่งเสนาบดีผู้บัญชาการ กรมราชโลหกิจ จะได้
กำหนดโดยได้ สืบส่วนทราบราคาในท้องตลาด ที่เมืองสทรีดเซ็ดเคตแมต
นั้นก็ได้ แล้วแต่เสนาบดีผู้บัญชาการ กรมราชโลหกิจ จะเห็นสมควร

ประกาศมาณวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน รัตนโกสินทรศก ๑๑๙ เป็น
วันที่ ๑๑๗๐๗⁵⁶ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

กฎข้อบังคับ

อนุญาตไม่สึกสำหรับใช้ ในการ ปลูกสร้าง
ที่ ทำราชการ แด การ ตำราชน ประโยชน์

ด้วย มี พระ บรม ราชโองการ ดำรัสเห็นชอบเกล้า ฯ สั่งว่า ด้วยตาม
ความใน ข้อ บังคับว่าด้วย อนุญาตไม่สึก สำหรับใช้ ในการ ปลูกสร้าง
ซึ่ง เป็นการ ตำราชน ประโยชน์ ซึ่งได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
ให้ ใช้ มาแต่รัตนโกสินทร ศก ๑๑๖ นั้น บัดนี้ ทรง พระราชดำริเห็นว่า
ราษฎร จัก ทำการ ก่อสร้าง ที่ สำหรับการ กุศล แต่ที่ ซึ่ง เป็น ตำราชน
ประโยชน์ แก่ ประชาชน มากขึ้น กว่าแต่ก่อน แด ตาม ข้อ บังคับ ฉบับ นั้น
การ ที่ จะ ร้อง ขอไม่ นั้น ต้อง ยื่น เรื่อง รวบรวม ต่อ ผู้ว่าราชการ เมือง หรือ
ข้าหลวงเทศาภิบาล ขอให้ เจ้าพนักงาน บำรุง ไป ตรวจจัด ตราไม่ ก่อน
แล้ว จึง ขอกราบ อนุญาตให้ ไป ชัก ตากไม้ มา ใช้ การ ได้ เป็น การ จำบาก
ทบทวน ซ้ำ อยู่ โดยมี พระราช ประสงค์ จะ ทรง ทน บำรุง พระพุทธศาสนา
แด การ ปลูกสร้าง ที่ ซึ่ง เป็น ตำราชน ประโยชน์ ให้ เจริญ ยิ่ง ขึ้นสืบไป
จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ตั้ง กฎข้อ บังคับ สำหรับ อนุญาตให้
ใช้ ไม่สึก ของ หลวงใน บำ ในการ ปลูกที่ สำหรับการ กุศล และ
ตำราชน ประโยชน์ แต่ที่ สำหรับการ ตั้ง ต่อไป นี้

ข้อ ๑ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด ต้อง การไม่สึก สำหรับ การ ปลูกสร้าง ซึ่ง
เป็น การ กุศล หรือ เป็น ตำราชน ประโยชน์ ทั่วไป ดัง เช่น จะ ไป ใช้ ใน
การ สร้าง วัด แด สร้าง ศาลา หรือ ศาล หรือ ฝ่าย เวณ ต้น ให้ ทำเรื่อง รวบรวม
ยื่น ต่อ นายอำเภอ หรือ นาย แขวง แห่งใด แห่งหนึ่ง ซึ่ง รักษา การ ใน ท้อง
ที่ บำที่ จะ ขอไม่ นั้น

08/10/2566

ข้อ ๒ เมื่อนายอำเภอหรือนายแขวง ได้รับเรื่องราวแล้วให้ ได้ส่งคน
 ดูกาโตความว่าไม่ ที่ ซอนนี อยู่ใน บา ซึ่ง เป็น ทอง ที่ คน รักษา แต่การที่
 จะ ปลดสร้าง นั้น เป็น การ กัด หรือ การ ตำราชน ประโยชน์จริง แต่จำนวน
 ไม่ ที่ ซอนนี พอ ส้มควร ให้ นายอำเภอ นายแขวง ส่ง เรื่อง ราว พร้อม
 ด้วยคำได้ส่ง ต่อ ผู้ว่า ราชการ เมือง เพื่อ ได้ ส่ง ต่อ ไป ยัง ขาหลวง เทศา
 ภิบาล แต่ ใน มณฑล ทั่ว นี้ ตก เคียง เห็น นั้น ให้ นาย แขวง ส่ง ไป ยัง เคา
 ดนาม หลวง หนึ่ง ถ้า ที่ ได้ เป็น ที่ ห่างไกล จาก ที่ ว่า การ มณฑล หรือ เคา
 ดนาม หลวง แต่ ถ้า มี เจ้า พนักงาน บาไม่ อยู่ ที่ ได้ ใกล้ กับ ที่ ซึ่ง มี ผู้ ขอ
 ขอ ไม่นั้น นายอำเภอ แต่ นาย แขวง จะ ส่ง เรื่อง ราว แต่ คำ ได้ ส่ง ไป ให้
 เจ้า พนักงาน บาไม่ อนุญาต ก็ได้

ข้อ ๓ เมื่อ ขาหลวง เทศาภิบาล หรือ เคา ดนาม หลวง หรือ เจ้า
 พนักงาน บาไม่ ได้รับ เรื่อง ราว ที่ นาย อำเภอ หรือ นาย แขวง ส่ง มา แล้ว
 เห็น ควร จะ อนุญาต ได้ ก็ ให้ ออก ใบ อนุญาต ตาม แบบ ให้ แก่ ผู้ ขอ
 แล จัด ให้ ศิ ครา ค้อน เหล็ก อนุญาต ให้

ข้อ ๔ ใบ อนุญาต นั้น ให้ ทำ เป็น ๓ ใบ คือ ต้น ขวให้ รักษาไว้
 ณ ที่ ว่า การ ใบ ที่ ๒ ให้ ขาหลวง เทศาภิบาล หรือ เคา ดนาม หลวง
 เพื่ ได้ ส่ง ไป ให้ เจ้า พนักงาน บาไม่ ผู้ คุก การ บา ที่ อนุญาต ไม่นั้น ใบ ที่ ๓
 สำหรับ มอบ ให้ แก่ ผู้ ขอ เป็น คัมมิ

ข้อ ๕ ให้ ขาหลวง เทศาภิบาล แต่ เคา ดนาม หลวง มี มอก ส่ง หมาย
 รายไม่ ที่ อนุญาต ทั้ง หลาย มา ยัง กรุง เทพ ฯ หลก เดือน ครั้ง หนึ่ง

ข้อ ๖ ไม่ ตัก ที่ อนุญาต นี้ ให้ นายอำเภอ และ นายแขวง ใช้ ศิ ครา
 ค้อน เหล็ก รูป (อนุญาต) ดัง นี้ แต่ เดช ใน วง นั้น อำเภอ หรือ แขวง
 หนึ่ง ให้ มี เดช อย่าง หนึ่ง เรียง กัน ไป

ข้อ ๗ ไม่สักที่ ขาหลวง เทศาภิบาล หรือ เจ้า ส่นาม หลวง หรือ เจ้า พนักงาน บำไม่ จะ อนุญาต ให้ ตัด ฟัน ซัก ฉาก มา ใช้ ใน การ ก่อ สร้าง ซึ่ง เป็น การ ก่อสร้าง หรือ การ ดำรง ประโยชน์ อย่างใด ก็ดี ให้ อนุญาต ได้ แต่ ไม่ ได้ ตัด ตม คน แห้ง แดง หรือ ที่ ได้ กาน ไว ยืน คน ตาย แดง ห้าม มิ ให้ อนุญาต ให้ กาน หรือ ตัด ฟัน ไม่ สัก

ข้อ ๘ ถ้า เป็น ไม่ สัก ใน บำ ซึ่ง มี ผู้ รับ สัญญา เข้า ทำ อยู่ ณ ถ้า ผู้ใด ขอ ตัด ฟัน อนุญาต ของ ผู้ รับ เข้า ทำ มา พร้อม กัน ให้ ปรากฏ ว่า ได้ รับ อนุญาต จาก ผู้ รับ เข้า ทำ ถ้า มิ ฉนั้น ห้าม มิ ให้ ขาหลวง เทศาภิบาล หรือ เจ้า ส่นาม หลวง หรือ เจ้า พนักงาน บำ ไม่ ออก ใบ อนุญาต ให้

ข้อ ๙ ถ้า มี ราชการ จะ ต้อง ใช้ ไม่ สัก ใน การ ปลูก สร้าง ที่ ทำ ราชการ ใน มณฑลใด ถ้า ขาหลวง เทศาภิบาล หรือ เจ้า ส่นาม หลวง ได้ ปรึกษา กับ เจ้า พนักงาน บำ ไม่ แดง เห็น ส่มควร จะ อนุญาต ได้ ก็ ให้ ออก ใบ อนุญาต ให้ ตัด ฟัน ซัก ฉาก ไม่ ได้ ตม คน แดง หรือ ไม่ ได้ กาน ยืน คน ตาย แดง มา ใช้ ได้ ตาม ที่ จะ เห็น ส่มควร แต่ การ ที่ จะ อนุญาต ไม่ สำหรับ ใช้ ใน ราชการ เช่นนี้ ต้อง ทำให้ ถูก ต้อง ตาม ข้อ ที่ ๔, ๕, ๖, ๘, ๙ ที่ ว่า มา แดง ใน ข้อ บังคับ นี้ เหมือน กัน แต่ ถ้า ไม่ ได้ ตาย แดง มิ พอดี แก่ การ ขาหลวง เทศาภิบาล หรือ เจ้า ส่นาม หลวง เห็น ส่มควร จะ อนุญาต ให้ ใช้ ไม่ สัก สัก ต่อ ไป ต้อง ให้ มี บอ ก ขอ อนุญาต มา ยัง กรุง เทพ เพื่อ จะ ได้ ส่ง ให้ เจ้าพนักงาน บำ ไม่ ไป จด กาน ให้ ตาม จำนวน ที่ จะ ต้อง ใช้ ต่อ ไป

ข้อ ๑๐ ไม่สักที่ อนุญาต ให้ ใช้ ใน การ ปลูก สร้าง ตั้ง ว่า มา แดง นี้

ให้อนุญาตให้เลี้ยงผ้าศัตรีใช้เฉพาะ การ ที่ ขอ จะ ทำ แต่ เฉพาะ ใน ที่ ซึ่ง
ขอ อนุญาต จะ ปลด ฝรั่ง ถ้า เจา พนักงาน บำ เมือ หรือ กรมการ อำเภอ
พบ ผู้ใด เลี้ยง ผ้าศัตรี คน ไม่ ลัก ที่ ได้ อนุญาต แล้ว นอกจาก ที่ ซึ่ง ปรากฏ
ใน ใบ อนุญาต ให้ ยึด เขา ไม่ นน เป็น ไม่ หวดง

ข้อ ๑๑ ไม่ ลัก ที่ ได้ อนุญาต ให้ ใช้ สำหรับ ปลด ฝรั่ง ที่ ทำ ราชการ
กิตติมศักดิ์ สำหรับการ ก่อตั้ง หรือ การ ดำ ารณ ประโยชน์ กิตติมศักดิ์ ไม่ ต้อง เรียก
ค่า ชดเชย แต่ ภาษี

ข้อ ๑๒ บรรดา ไม่ ที่ ได้ อนุญาต ตั้ง กล่าว มา แล้ว เมื่อ ผู้ใด พลาด
ผ่าน ด้าน ภาษี ไม่ ที่ ได้ ต้อง ให้ นำ ใบ อนุญาต แจง แก่ เจา พนักงาน ด้าน
ภาษี ไม่ เพื่อ ให้ ตรวจ ไม่ ที่ นำ มานี้

ข้อ ๑๓ เรื่อง ราว ทั้ง หลาย ซึ่ง ขอ อนุญาต ไม่ ลัก ใช้ ใน การ ปลด
ฝรั่ง บาน เรือ น เฉพาะ บุคคล นั้น ขาด หวง เทศาภิบาล หรือ เคา สำนาม
หวดง ไม่ ควร รับผิดชอบ เว้น แต่ เมื่อ ขาด หวง เทศาภิบาล หรือ เคา
สำนาม หวดง เห็น ว่า มี เหตุ ผล อัน สมควร แท้ จึง ให้ มี ใบ บอก มา ยัง
กรุงเทพ ฯ เป็น การ ขอ อนุญาต พิเศษ

ประกาศ มาณ วันที่ ๒๗ ตุลาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๙
(ตั้งพระนาม) ดำรง ราชานุภาพ

หนังสือสัญญาสำหรับเลิกข้อสัญญา

ว่าด้วย พักติ ภาษา ที่ ดิน ใน สัญญา เพิ่ม เต็ม

ระหว่าง กรุง สยาม กับ อังกฤษ ที่ ทำ ไว้ ณ วันที่ ๓ เดือน ๖ รัช ๙ คำ

ปีมะโรง อัฐศก จตุศักราช ๑๒๑๘

08/10/2536

เพื่อที่จะให้เป็นการ สดวก ใน การ ที่ รัฐบาล สยาม จัด การ ภาษ
 หาร แต่ เพราะ มี ข้อ สันนิษฐาน ว่า ภาษ คำ ที่ ดิน ซึ่ง คน ใน บังคับ อังกฤษ
 ได้ เข้า ได้ ถ้อย ญา ได้ เป็น เจ้า ของ นั้น จะ ไม่ เกือบ เกิน ไป กว่า ภาษ อย่าง
 เดียว กัน ซึ่ง เก็บ จาก ที่ ดิน ใน เมือง พม่า ทาง ใต้ ดังนี้ รัฐบาล ของ สมเด็จ
 พระนาง เจ้า อัง กฤษ ยิน ยอม ที่ จะ เด็ก พัก อด กร สม พัก คร ทั้ง ห้า หมอ ด ที่
 ต่อ ทาย หนังสือ สันนิษฐาน ไซ ข้อ ใน ระหว่าง กรุง สยาม กับ อังกฤษ ที่ ได้ ตง
 ชื่อ กัน ณ กรุง เทพฯ วันที่ ๓ เดือน ๖ ชัน ๙ คำ ปีมะโรง อัฐศก ๑๒๑๘
 ตรง กับ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม วัน ดน โทสินทร์ ศก ๗๕ ศฤศศักราช ๑๘๕๖
 แล้ว รัฐบาล ของ สมเด็จ พระเจ้า กรุง สยาม ได้ ยินยอม รับ ตาม ข้อ สันนิษ
 ษณ ที่ กล่าว มา ข้าง ต้น นี้ ด้วย ณ ตง ชื่อ ใน ทาย หนังสือ นี้ คือ เสนา มติ ว่า การ
 ต่าง ประเทศ ของ สมเด็จ พระเจ้า กรุง สยาม กับ อุป ทศ ของ สมเด็จ พระนาง
 เจ้า อัง กฤษ มุ ซึ่ง ได้ รับ อานาจ อัน สมควร แก่ การ นี้ แล้ว จึง ได้ พรอม กัน
 ตกลง ทำ สันนิษฐาน ดังนี้

ข้อ ๑ คำ ที่ ว่า “ ตม พัก ที่ ตต ใน ทาย ตาม พัก หนึ่ง ชื่อ ” ซึ่ง มี
 ปรากฏ อยู่ใน ข้อ ๔ ของ หนังสือ ไซ ข้อ เพิ่ม เติม สันนิษฐาน ทาง พระราช
 ไมตรี แต่ ทาง คำ ขาย ใน ระหว่าง กรุง สยาม กับ อังกฤษ ที่ ได้ ตง ชื่อ กัน
 ไว้ ที่ กรุง เทพฯ วันที่ ๓ เดือน ๖ ชัน ๙ คำ ปีมะโรง อัฐศก ๑๒๑๘
 ตรง กับ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม วัน ดน โทสินทร์ ศก ๗๕ ศฤศศักราช ๑๘๕๖
 นั้น ต้อง ตต ออก แต่ ให้ ตต ออก เสีย ตาม หนังสือ สันนิษฐาน

ข้อ ๒ พัก อด กร แต่ สม พัก คร ห้า หมอ ด หรือ ข้อ อัน เป็น ภาษ คำ
 ที่ ดิน เรือ ก ส่วน ไร ณา แต่ ที่ ดิน อย่าง อื่น ๆ ซึ่ง คิด ต่อ ทาย หนังสือ สันนิษ
 ษณ กล่าว มา ข้าง ต้น นี้ ของ ยก เด็ก แต่ ให้ ยก เด็ก เสีย ตาม หนังสือ สันนิษ
 ษณ ด้วย

08/10/2566

ผู้ลงชื่อท้ายหนังสือนี้ ได้ลงชื่อแต่ประทับตราหนังสือสัญญาไว้เป็นสำคัญ เหมือนกัน ทั้งสองฉบับ ณกรุงเทพฯ วันที่ ๒๐ เดือนกันยายน รัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๙ แด่คฤหัสถ์กราช ๑๙๐๐ ปี

ประทับตรา (เห็น) เพาะวงษ์วโรประการ

ประทับตรา (เห็น) วิมลเยี่ยมยอน อาเซอ

ประกาศเลื่อนกำหนดทำสารกรมธรรม์พหุ

มณฑลตะวันตกเฉียงเหนือ

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ด้วยตามความใน พระราชบัญญัติ ตักษณ พหุ มณฑลตะวันตกเฉียงเหนือ ซึ่งได้ออกประกาศ เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ร. ศ. ๑๑๙ ความใน มาตรา ๑๐ บังคับไว้ว่า ผู้เป็นเจ้าของเงิน ที่มี พหุ ขเคยแต่ พหุ สิ้นใจ ให้ทำสาร กรมธรรม์เปลี่ยนใหม่ ต่อ นายแขวงให้แล้วเสร็จ ภายในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ร. ศ. ๑๑๙ ถ้าไม่มีสาร กรมธรรม์ที่ทำ ต่อ นายแขวงเป็น หลักทรัพย์ ตาม พระราชกำหนด กฎหมายแล้ว ห้ามมิให้ โรง ศาล รับไว้พิจารณา ความแจ้ง อยู่ใน พระราชบัญญัติ นั้นแล้ว

บัดนี้ ทรง พระราชดำริเห็นว่า มณฑลตะวันตกเฉียงเหนือ เป็นมณฑล กว้างใหญ่ ระยะทาง จะไป มา กัน ดาร แต่กำหนดวันที่ให้เจ้าเงิน มาทำสาร กรมธรรม์เปลี่ยนใหม่ ใน พระราชบัญญัติ นั้น กระชั้นนักสมควร จะ ขยาย เวลาไป เพื่อให้เจ้าเงิน มีเวลา จะทำสาร กรมธรรม์เปลี่ยนใหม่ได้ โดย สดวก

เพราะเหตุนี้ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขความใน

ศก ๑๑๙

หน้า ๒๓๙

มาตรา ๑๐ แห่ง พระราชบัญญัติ ลักษณะ ทาษ มณฑล ตวันตก เชียงเหนือ
ร.ศ. ๑๑๙ เตือน กำหนดที่จะให้ ผู้เป็น เจ้า เงิน เปลี่ยน สาร์ กรม ชรรมี ทาษ
ตาม พระราช บัญญัติ นั้น ต่อไป เป็น วันที่ ๓๐ กันยายน ร.ศ. ๑๒๐ จึง
เป็น สิ้น เขตที่ ให้ ผู้ เป็น นาย เงิน เปลี่ยน สาร์ กรม ชรรมี ทาษ ใน มณฑล
ตวันตก เชียงเหนือ ให้ สิ้น เชน ถ้า พ้น กำหนด วันที่ ๓๐ กันยายน ร.ศ. ๑๒๐
ไปแล้ว เจ้า เงิน รายใด ไม่ เปลี่ยน สาร์ กรม ชรรมี จึง ให้ ถือ ว่า สาร์ กรม
ชรรมี ดับ นั้น เป็น ใช้ ไม่ได้ ตั้ง ความใน มาตรา ๑๐ แห่ง พระราชบัญญัติ
ลักษณะ ทาษ มณฑล ตวันตก เชียงเหนือ ร.ศ. ๑๑๙

ประกาศ มาณ วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน วันโกสินทร์ ศก ๑๑๙ ตรงกับ
วันที่ ๑๑๗๐๑ ใน รัชกาล บั ดย บั นัน

(ลงพระนาม) ดำรง ราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย

ประกาศห้ามบรรทุกเครื่องอาวุธ

ออกไป เมืองจีน ฤๅ เมือง ช่องกง

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ด้วยทรงพระราชดำริเห็นการที่ผู้คนขายกันอยู่ในเมืองจีน เดียวนี้ว่า ประเทศหลายประเทศ ซึ่งมีพลทหารทั้งหลายกำลังทำการสงครามทางบกทางเรือในอาณาเขตรจีนอยู่แล้ว ได้ห้ามมิให้เครื่องอาวุธ แด่ดินลูกระเบื้องสำหรับกับอาวุธ ออกไปจากประเทศนั้นๆ ยังเมืองจีน แต่ทรงพระราชดำริเห็นการว่า เพื่อประโยชน์แห่งความเมตตา กรุณาที่จะไม่ให้มีอันตรายแก่มนุษย์ชน แต่เพื่อประโยชน์แห่งทางพระราชไมตรีอันมีอยู่ในระหว่างกรุงสยาม กับประเทศทั้งหลายเหล่านั้น ควรที่จะบอกละเว้นการซึ่งจะมีฝืนข้อห้ามเช่นว่ามาแต่เดิรอย่าให้การค้าขายเครื่องอาวุธกับเมืองจีนนั้น มารวมมีอยู่ในประเทศนี้แห่งเดียว บัดนี้จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๑ ตั้งแต่วันที่ลงไว้ในพระราชบัญญัตินี้สืบไป จนกว่าจะได้มีพระบรมราชโองการดำรัสสั่งให้เลิกถอนเสีย แล้วห้ามมิให้บรรทุกเครื่องอาวุธ ฤๅ ดินลูกระเบื้องสำหรับกับอาวุธ ซึ่งใช้การศึกสงครามนั้น ออกจากพระราชอาณาเขตรแห่งใด ๆ ไปยังเมืองจีน ฤๅ เมืองช่องกง เปนอันขาด

มาตรา ๒ เครื่องอาวุธ ฤๅ ดินลูกระเบื้องสำหรับกับอาวุธ ที่ใช้ใน
 การศึก 08/10/2566 อยางใด ๆ ก็ดี ฤๅ ส่งส่วนใด ๆ ก็ได้ทำสำหรับจะคุมเข้าเป็น

เครื่อง อาวุธ กี่ตัว อัน เปน ของ ที่ จะ บรรทุกไป ยัง เมือง จีน ฤๅ เมือง ชองกง
 นั้น จะ ได้ บรรทุก ออก มา ฤๅ จะ ได้ นำ มา ยัง ท่า ฤๅ ที่ แห่ง หนึ่ง แห่ง ใด เพื่อ
 ที่ จะ ได้ บรรทุก ลง เรือ ออก ไป จาก พระราช อาณา เชนร์ ฤๅ บรรทุก ขน
 ไป ตาม ฝั่ง ฤๅ ขน ไป ตาม ทาง น้ำ เพื่อ ที่ จะ บรรทุก ฤๅ ขน ออก ไป จาก พระ
 ราช อาณา เชนร์ เช่น กต่าง มา นี้ แลว ต้อง ให้ รับ ของ นั้น ไว้ เสีย ทั้ง สิ้น
 แล ผู้เอา ของ ออก ฤๅ ผู้รับ ชูระ เขา ออก ไป ฤๅ ผู้บรรทุก ลง เรือ ของ อย่าง
 หนึ่ง อย่าง ใด เช่น กต่าง มา นี้ จะ ต้อง มี โทษ ปรับ เปน เงิน ไม่ เกิน กว่า แปด
 ร้อย บาท

เว้น เสีย แต่ เครื่อง อาวุธ แด ดิน ตุ๊ก เครื่อง สำหรับ กษ อาวุธ ซึ่ง คน
 โดย ส่วน ออก จาก พระราช อาณา เชนร์ จะ ไป ยัง เมือง ชองกง ฤๅ เมือง จีน
 จะ พึง มี ประสงค์ ที่ จะ นำ ไป ใช้ สำหรับ ประโยชน์ เฉพาะ ตนเอง แลว พนักงาน
 ศุ่ดการ จะ ต้อง อนุญาต ให้ บรรทุก ออก ไป ใน เวลา เมื่อ ได้ มี อนุญาต
 พิเศษ สำหรับ ของ สิ่ง นั้น ๆ จาก รัฐบาล สยาม ด้วย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๑ ธันวาคม วันโกสินทร์ ศก ๑๑๙ เป็นวัน
 ที่ ๑๑๗๒๘ ใน รัชกาล บัณฑิตยัมพันธ์

ชำนาญ กอสมิต

กฎข้อบังคับแผนกกรมราชโสตกิจ

พระเจ้าอยู่หัวยาเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จมาตั้งกระทรวงมหาดไทย ผู้บัญชาการ กรมราชโสตกิจ รับ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ตั้ง กฎ ข้อบังคับไว้สำหรับ กรมราชโสตกิจดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้กรมราชโสตกิจเป็นกรมชั้น อยู่ในกระทรวงใหญ่ กระทรวงหนึ่ง อยู่ในบังคับบัญชาเสนาบดีเจ้ากระทรวงนั้น แต่ให้มีเจ้ากรมเป็นหัวหน้า รับผิดชอบใน กรมราชโสตกิจ นายหนึ่ง

ข้อ ๒ เสด็จมาตั้งซึ่งได้บังคับบัญชาการ กรมราชโสตกิจ เป็นผู้รับผิดชอบใน ราชการ กรมราชโสตกิจทั่วไป แต่เจ้ากรมราชโสตกิจเป็นผู้รับผิดชอบที่จะจัดการ กรมราชโสตกิจ ให้เป็นไปตามบัญชาของเสนาบดีนั้น

ข้อ ๓ เจ้ากรมราชโสตกิจ มีหน้าที่ จะนำข้อราชการใน กรมราชโสตกิจ ชั้น เสนอต่อเสนาบดี ที่จะ ออกความเห็นชี้แจงใน การ นั้นๆ แต่รับ คำสั่ง ของเสนาบดีใน ราชการ กรมราชโสตกิจ ทุกๆ อย่าง เมื่อเสนาบดีได้ มีบัญชา มอบอำนาจให้เจ้ากรมจัด กระทำ การ ประการใด เจ้ากรม มีอำนาจ ที่จะ กระทำ การ นั้น ตลอดจนไป ตาม คำสั่ง ของเสนาบดี ด้วยความรับผิดชอบของตน

ข้อ ๔ ถ้าได้ตั้งเจ้าพนักงาน กรมราชโสตกิจ ออกไป เป็น ข้าหลวงราชโสตกิจ ประจำรับราชการ อยู่ในหัวเมืองมณฑลใด ให้ข้าหลวงราชโสตกิจนั้น อยู่ในบังคับบัญชาข้าหลวงดำรงค์ ราชการ มณฑลนั้น

ข้อ ๕ ข้าหลวงดำรงค์ ราชการ มณฑล เป็นผู้รับผิดชอบในการ กรมราชโสตกิจตลอดใน มณฑล นั้น แต่ข้าหลวงราชโสตกิจเป็นผู้

รับผิดชอบที่จะกระทำการ กรมราช โสทกิจ ตาม บัญชี บัญชีฯ ของ
ข้าหลวงสำเร็จราชการ มณฑล

ข้อ ๖ ข้าหลวง ราช โสทกิจ มีหน้าที่ จะต้องนำ ข้อ ราช การบรรดา
ที่เกี่ยวข้องด้วยกรมราช โสทกิจ ขึ้น เสนอ ต่อ ข้าหลวงสำเร็จราชการ มณฑล
ที่จะ ออก ความ เห็น ชัดแจ้ง ใน การ นั้น ๆ แต่ กระทำ การ ให้ เป็น ไป ตาม
คำสั่ง ของ ข้าหลวง สำเร็จ ราชการ มณฑล ใน การ ทุก ๆ อย่าง แต่ การ
อย่าง ไต ที่ ข้าหลวง สำเร็จ ราชการ มณฑล ได้ มอบ อำนาจ ให้ จัด การ
ให้ ตัด ทัด ไป ข้าหลวง ราช โสทกิจ จะ กระ ทำ การ นั้น ให้ ตัด ทัด ไป ได้
ด้วย ความ รับผิดชอบ ของ ตน

ข้อ ๗ ให้ เจ้ากรม ราช โสทกิจ จัด ราย วัน แจง ข้อ ราชการ สำคัญ
ต่าง ๆ ที่ เกิด ขึ้น แต่ ไต จัด ไป ใน กรม ราช โสทกิจ ไว้ ทุก ๆ วัน แต่
ให้ ตั้ง ชื่อ เป็น สำคัญ ราชการ สำคัญ ตาม ราย วัน นั้น ให้ นำ ขึ้น เสนอ เสนอ บัด
เมื่อ สิ้น เดือน ๆ ใด ครั้ง หนึ่ง หรือ ใน เวลา ไต ๆ เมื่อ เสนอ บัด จะ ต้อง การ ตู

ข้อ ๘ ให้ ข้าหลวง ราช โสทกิจ ทำ ราย วัน ข้อ ราชการ สำคัญ ของ
กรม ราช โสทกิจ ใน มณฑล นั้น แต่ ให้ นำ ขึ้น เสนอ ข้าหลวง สำเร็จ ราชการ
มณฑล โดย ทำ นอง ที่ ได้ ว่า มา แล้ว ใน ข้อ ก่อน ทุก ประการ

ข้อ ๙ คำสั่ง ราชการ กรม ราช โสทกิจ จะมี ไป ยัง หัว เมือง ให้ เป็น
ท้อง ทราบ เสนอ บัด มี ถึง ข้าหลวง สำเร็จ ราชการ มณฑล หรือ ถ้า เป็นการ
ด่วน ใน เมือง ไต จะ มี ถึง ผู้ว่า ราชการ ใน เมือง นั้น แต่ ส่ง สำเนา ให้ ข้าหลวง
สำเร็จ ราชการ มณฑล นั้น ทราบ ด้วย ก็ได้ เว้นไว้ แต่ จุดหมาย ซึ่ง เป็น คำ ตาม
หรือ คำ ตักเตือน ซึ่ง เป็น การ อัน มี ข้อ บังคับ อยู่ แล้ว หรือ เป็นการ อยู่

ในเคาะวิธีการนี้ ซึ่งนับว่าเป็นการสำคัญไม่เกี่ยวข้องกับราชการ
 อย่างอื่น เจ้ากรมราชโศภกิจจะมีจดหมายทรงถึงข้าหลวงราชโศภกิจ
 ก็ได้ เมื่อข้าหลวงราชโศภกิจได้รับจดหมายเช่นนี้ให้จดลงในรายวัน
 เป็นสำคัญ ไม่จำเป็นต้องนำจดหมายขึ้นเสนาข้าหลวงสำเร็จราชการ
 มณฑลทุก ๆ ฉบับ เว้นไว้แต่เห็นจำเป็นจะต้องขอคำสั่งหรือเมื่อ
 ข้าหลวงสำเร็จราชการมณฑล จะต้องการตรวจจดหมายเหล่านั้น
 จึงให้นำขึ้น देख

ข้อ ๑๐ บรรดาข้าราชการกรมราชโศภกิจ ที่หัวเมืองจะบอก
 เข้ามาในกรุงเทพฯ ให้เป็นไปบอกข้าหลวงสำเร็จราชการมณฑล
 มีเข้ามาถึงเสนาบดีเจ้ากระทรวง หรือถ้าเป็นราชการด่วนในเมืองใด
 ผู้ว่าราชการเมืองนั้นจะมีไปบอกเข้ามาถึงเสนาบดีก็ได้ แต่ให้ส่ง
 สำเนาไปให้ข้าหลวงสำเร็จราชการมณฑลทราบด้วย แต่ส่วนจดหมาย
 ซึ่งทำส่งตามแบบแผน เช่น ทะเบียน บัญชี มีแบบพิมพ์สำหรับกรอก
 ส่งมาเป็นต้น ก่อนที่จะส่งให้ข้าหลวงราชโศภกิจนำเสนอสู่ข้าหลวง
 สำเร็จราชการมณฑลตรวจ แต่ส่งอักษรย่อนามหมายไว้พอเป็นสำคัญ
 ว่าได้ตรวจแล้วจดหมายชนิดนี้ ข้าหลวงราชโศภกิจจะส่งตรงมายัง
 เจ้ากรมราชโศภกิจก็ได้ เมื่อเจ้ากรมราชโศภกิจได้รับจดหมายเช่นนี้
 ให้จดลงไว้ในรายวันเป็นสำคัญ

ข้อ ๑๑ ท้องตราแต่ไปบอก ที่ได้เข้ามาในข้อ ๙ ข้อ ๑๐ กัดให้
 เข้าใจว่าโทรเลขด้วยเหมือนกัน ที่เป็นการควรใช้ โทรเลขก็ให้ใช้ โทรเลข

ข้อ ๑๒ บรรดาท้องตราหรือโทรเลข แลจดหมายที่มีไปจาก
 กรุงเทพฯ ให้วางเขียนแต่สิ่งจากที่ว่าการกรมราชโศภกิจในกรุงเทพฯ
 ส่วนโทรเลขไปบอกแต่จดหมายในราชการกรมราชโศภกิจ

08/10/2566

พระราชบัญญัติ ศึกษณ์ เกณฑ์จ้าง

รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ทุกฉันทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ลดหย่อนผ่อนการเกณฑ์พาหนะ แด่ราษฎร ราษฎร ต่าง ๆ น้อย ดง กว่าแต่ก่อน เป็นอัน มากแล้ว แต่การ ที่ จะ ต้อง เกณฑ์ราษฎร ช่วยราชการบาง อย่าง เช่น ช่วยขนสิ่ง สิ่งของ หลวง แด่สิ่ง ข้าราชการ เป็นต้น ก็ดี เช่น ควบคุม โจร ฝูรายไป สิ่ง ยี่ง ที่ ว่า การ ใน เวลา เจ้า พนักงาน ใน ท้อง ที่ ไม่มี พอดี เช่น ในการ เก็บ รังนก หรือ ทำ น้ำ รัก ซึ่ง ไม่มี บุคคล พวก อื่น นอก จาก ผู้ ที่ เคย ทำ จะ ทำ ได้ ก็ดี แด่ ราช การ อื่น ๆ ซึ่ง จำเป็น ต้อง ขอแรง เกณฑ์ ราษฎร บางแห่ง บาง ที่ ช่วย ทำการ จะตเด็ก เดียว ที่เดียว ยังไม่ได้ แต่โดย ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้าฯ จะ มี ให้ ราษฎร ได้ ความ เด็ดร้อน เพราะ การ เกณฑ์ ราช การ โดย ที่ จำเป็น จะ ต้อง ทำ จึง ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ตรา พระ ราช บัญญัติ ไว้ สืบ ไป ดังนี้ว่า

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ ให้ มีนามว่า “พระราชบัญญัติ ศึกษณ์ เกณฑ์จ้าง ร.ศ. ๑๑๙”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ จะโปรดเกล้าฯ ให้ ใช้ ในหัวเมือง มณฑลใด เมื่อใด จะ ได้ โปรดเกล้าฯ ให้ ประกาศ ใน หนังสือพิมพ์ราช กิจจานุเบกษา เป็น สำคัญ

มาตรา ๓ ให้ เห็น เข้าใจ ว่า พระราชบัญญัตินี้ ไม่ แปร ติง พระราช กำหนด กฎหมาย เดิม สำหรับ เกณฑ์ กำนัน พาหนะ แด่ เค็ว ชิง ตำรา วุช

ในการ บังคับกันพระ ราช อาณาจักร หรือ รักษาความ เรียบร้อยในท้องที่
แต่ไม่ตบต้าง พระ ราช บัญญัติ ลักษณะ ปกครอง ท้องที่ ร, ศ, ๑๑๖ ซึ่งว่า
ด้วย กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจที่จะ กระเกณฑ์กำลัง ลูกบ้านให้ช่วยกัน
ทำ การ บาง อย่าง มีช่วยกัน จับกุม โจร ผู้ร้าย และช่วย กันดับไฟ เป็นต้น

มาตรา ๔ คำว่าเสนาบดี ใน พระราช บัญญัตินี้ ให้พึง เข้าใจว่า
เสนาบดี ผู้บัญชา การ ปกครอง ท้องที่

มาตรา ๕ หัวเมืองมณฑลใดมี ราชการอย่างใด ๆ ที่จำเป็นจะต้อง
เกณฑ์สัตว์ พาหนะ หรือ ยาน พาหนะ หรือเกณฑ์ แรง ราษฎร บางจำพวก
ก็ดี หรือ ไม่ว่าจำพวกใด ๆ ถ้าไต่รับ ตาม ลักษณะ ราชการ ที่ จะ พึงมีกั
ทั้งนี้ ให้เสนา บัติ ตั้ง กฎ ข้อ บังคับกำหนด แยก ราชการ ซึ่ง จะ อนุญาต
ให้เกณฑ์ ราษฎร ใน มณฑลนั้น ๆ ส่ง ออกไป แต่ ให้ข้าหลวง สำเร็จ
ราชการ มณฑล กระเกณฑ์ แต่ ใน เฉพาะ แยก การที่เสนา บัติได้กำหนด
นั้น ห้ามมิให้กระเกณฑ์ เพื่อ การ อย่าง อื่น นอก ออก ไป

มาตรา ๖ บรรดาพาหนะ หรือ ราษฎร ที่ ต้อง เกณฑ์ มา ใช้ราชการ
อย่างใด ๆ ควร จะ ให้ค่าจ้าง แก่ ผู้ถูก เกณฑ์ตาม สัมควร ถัด ผู้ถูก
เกณฑ์ต้อง เสีย ด้วยหรือเงิน ค่า ราชการ จะ ตัดเงิน ด้วยแต่ค่าราชการ
ตาม อัตราค่าจ้าง พาหนะ หรือค่าแรง ที่ ต้อง มาไว้บ ราชการ ให้แทนเงิน
ค่าจ้าง ก็ได้ แต่ การ กระเกณฑ์ตามหน้าที่ของ พล เมือง ซึ่ง ได้ บังคับไว้
ใน พระราช กำหนดกฎหมาย อื่น ดัง กล่าว มา ใน มาตรา ๓ นั้น กติ หรือ
เกณฑ์ให้ราษฎร ช่วยกัน ทำ การ เพื่อประโยชน์ของ ประชุม ชนในหมู่
นั้น เอง เช่น ให้ช่วย กัน ซ่อมแซม ถนน ใน ตะแอก บ้าน เป็นต้น กติ
ไม่จำเป็น จะ ต้อง ให้ค่าจ้าง ตาม พระ ราช บัญญัตินี้

08/10/2566

มาตรา ๗ ให้เสนาบดีที่มีอำนาจที่จะกำหนด อัตราค่าจ้าง พาหนะ
 แแต่ค่าแรงซึ่งจะคิดให้แก่ราษฎร ซึ่งต้อง เกณฑ์มารับราชการใน มณฑล
 ไตเท่าใด ถ้าแต่เป็นการที่ทำได้แต่บุคคลบางจำพวก เช่น เก็บรังนก
 หรือทำน้ำรั้ง เป็นต้น เสนาบดีจะตั้ง อัตราค่าจ้าง สูงขึ้นกว่าทำการ
 โดยสามัญก็ได้

มาตรา ๘ ให้ข้าหลวงใหญ่สำเร็จราชการ มณฑล มีอำนาจที่จะ
 ตั้ง ข้อบังคับแบบแผน วิธีเกณฑ์แรง ราษฎร รับราชการต่าง ๆ
 ตาม พระราชบัญญัติ ใน มณฑล ซึ่งได้บังคับบัญชาอยู่นั้น

มาตรา ๙ ถ้าผู้ใดมีหน้าที่ถูกเกณฑ์พาหนะ กัด หรือแรง กัด ให้
 รับราชการ อย่างใดแต่ไม่กระทำการ ตาม เกณฑ์ ผู้นั้น มีความผิด
 ต้อง รวางโทษปรับครั้ง ๑ เป็นเงินไม่เกิน ๒๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน
 เดือนหนึ่งหรือทั้งจำแต่ปรับด้วยทั้ง ๒ สถาน

มาตรา ๑๐ ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย แแต่เสนาบดีกระทรวง
 นคร บาท เป็น รัักษา พระราชบัญญัตินี้ ตลอดท้องที่ ที่ ได้บังคับ
 บัญชาการปกครอง นั้น

ประกาศมา ณ วันที่ ๓ มกราคม วันโกสินทร ศก ๑๑๙
 เป็น วันที่ ๑๑๗๔๑ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

กฎข้อบังคับ

เรื่อง เก็บ เงิน ค่าราชการ แก่ราษฎร เกรียง แด มอญ

ชาย พระ ราช อาณาเขต มณฑล ราชบุรี

พระเจ้า นองยาเชอ กรม หาดวงดำรง ราชานุกาพ เสนาบดี กระทรวง
มหาดไทย รับ พระบรมราชโองการ ได้เกล้า ฯ

ด้วยมี พระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นชอบเกล้า ฯ สั่งว่า บรรดา
คนที่ เปน เกรียง แด มอญ ซึ่ง เข้า มาพึ่ง พระบรม โภธิ์ สัมภาร อาไศรย

ประกอบ การ ทำ มาหากิน อยู่ ตามชาย พระราช อาณาเขต มณฑล ราชบุรี
นั้น เปน คน อยู่ใน ที่ กั้น ดาและ หา เติง ชีพ อดสู่น ทรง พระราชดำริ เห็น
ว่าคน จำพวก นั้น ควรได้รับ พระราชทานพระ มหา กรุณาลดหย่อนเงิน

ค่าราชการ ค่า ก่อ ราษฎร อยู่ใน ที่ อดสู่น จึง ทรงพระ กรุณาโปรดเกล้า ฯ

ให้ เก็บ เงิน ค่าราช การแก่ ราษฎร ใน ท้อง ที่ แขวง เมืองเพ็ชรบุรี ๘๑ ตำบล

แฉ่ง คือ โป่ง คน หนึ่ง ปีละ ๒ บาท แขวง เมืองเพ็ชรบุรี เมืองประจวบ

คีรีชนธิ์ ตำบล ควน ตก ตั้งแต่ ตำบล บ้าน ค่าย ออก ไป จดเขต เมือง มริต

ควร ลด เงิน ส่วย แห่ง ๑ ราษฎร ที่ ตั้ง บ้าน เรือน อยู่ใน เขต เมืองบ้านบุรี

ตั้งแต่ ตำบล เขาหมอน ไป จดเขต แดนมริต ควรลด แห่ง ๑ ส่วนราษฎร

ที่ ตั้ง บ้าน เรือน อยู่ใน เขตเมือง เพ็ชรบุรี ซึ่ง ติดต่อกับ เขต แดนอังกฤษ

นั้น ควร ลด ๑๓ ตำบล คือ ตำบล บ้านหนอง เหม ๑ ตำบล หุ่นของ ซาม ๑

ตำบล หุ่น โท ๑ ตำบล พุเหม็น ๑ ตำบล หินกอง ๑ ตำบล โป่งดินสอ ๑

ตำบล ดอ้ง ฟันของ ๑ ตำบล เกรียง โป่ง ๑ ตำบล ยาง น้ำกัดดี ๑ ตำบล

พดพุด ๑ ตำบล ท่า สะเดา ๑ ตำบล ห้วย แห่ง ๑ ตำบล ดิน ช้าง ๑ ส่วน

เมือง กาญจนบุรี ที่ จะ ควร ลด เงิน ส่วย ดัง นั้น คือ ตำบล เมือง ลุ่ม ลุ่ม ๑

08/10/2466

ตำบลบึงค้อ ๑ เมืองท่าตะกวด ตำบลวังใหญ่ ๑ เมืองไพรโยค ตำบล
 วัดกุดดอง ๑ ตำบลกฤษะเพระ ๑ ตำบลผาอิน ๑ ตำบลบ้านติโต้ ๑ ตำบล
 บ้านหินแหดม ๑ ตำบลบ้านมองกระเจด ๑ ตำบลบ้านพุน้ำร้อน ๑ ตำบล
 บ้านมั่งคะตา ๑ ตำบลบ้านวังหิน ๑ ตำบลบ้านหนองพลู ๑ ตำบลบ้าน
 กุญแจ ๑ ตำบลบ้านนางมุก ๑ ตำบลบ้านดินถิ่น ๑ ตำบลบ้านสระพะ ๑
 ตำบลบ้านห้วยกรวด ๑ ตำบลบ้านเกริงจอย ๑ ตำบลบ้านมั่งคะตะ ๑ ตำบล
 บ้านเกริงจอยใต้ ๑ ตำบลบ้านกลาง ๑ ตำบลบ้านห้วยเกวียน ๑ เมือง
 ท่าขนุน ๑ ตำบลบ้านนาอิน ๑ ตำบลบ้านมะรังกาดี ๑ ตำบลบ้านปลาดาย
 แก่งอุ้มอิ ๑ ตำบลบ้านคุดของอุ้มอิ ๑ ตำบลบ้านถาดิน ๑ ตำบลบ้านแก่ง
 ยาว ๑ ตำบลบ้านท่าขนุน ๑ ตำบลบ้านแก่งอินตะ ๑ เมืองทองผาภูมิ
 ตำบลบ้านค่ายเมือง ๑ ตำบลบ้านคุดของปลัดอิด ๑ ตำบลบ้านท่าขนุนก็ ๑
 ตำบลบ้านคุดอง ๑ ตำบลบ้านตะเกก ๑ ตำบลบ้านห้วยดึก ๑ ตำบล
 บ้านทิวะ ๑ ตำบลบ้านคักคัก ๑ ตำบลบ้านวังกะ ๑ ตำบลบ้านวังกรวด ๑
 ตำบลบ้านหนองตมภ ๑ เมืองสังขละ ๑ เมืองท่ากระดาน ๑ ตำบลบ้าน
 พุน้ำร้อนตำบลบ้านพุน้ำ ๑ ตำบลบ้านกลาง ๑ ตำบลบ้านช่วงราน ๑ ตำบล
 บ้านลำสุเอ ๑ ตำบลบ้านชะแคะ ๑ ตำบลบ้านต้นมะพร้าว ๑ ตำบลบ้าน
 เกาะบุก ๑ ตำบลบ้านแม่กระถาง ๑ เมืองศรีสวัสดิ์ ตำบลบ้านปลัดดี ๑
 ตำบลบ้านนาตา ๑ ตำบลบ้านที่ปุ๋ยแย ๑ ตำบลบ้านพุกถวย ๑ ตำบล
 บ้านคนไฟ ๑ ตำบลบ้านแม่ขม ๑ ตำบลบ้านวงษ์ดีศรี ๑ ตำบลบ้าน
 เขาแดง ๑ ตำบลบ้านหินตาข ๑ ตำบลบ้านต้นขนุน ๑ ตำบลบ้านตะเคียน
 บัดทอง ๑ ๐8/10/2566 ตำบลบ้านห้วยขนุน ๑ ตำบลบ้านแซงแต ๑ ตำบลบ้านวัง

เขมร ๑ แต่คนที่อพยบครอบครัวเข้ามาอยู่ใหม่ในปีแรกนั้น ให้ยก
เงินไม่ต้องเก็บเงินค่าราชการ ต่อเมื่อถึงปีที่ ๒ จึงให้เก็บเงินค่าราชการ คนหนึ่งปีละ ๒ บาทต่อไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒ เดือน มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

(ลง พระนาม) ดำรง ราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย

ข้อบังคับว่าด้วยวิธีไต่ทุกข์ ในกรมทหารบก

รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

ด้วยในเวลานี้ การใช้เครื่องหมายสำหรับทุกข์ ใน กรม ทหารบก
ยังไม่เป็นระเบียบอันเรียบร้อย แต่ยังไม่ได้อ่างตง เป็นแบบแผน ซึ่งนาย
แต่พลทหาร บก จะพึงกระทำต้อง ตามเดิมเหมือนกัน ได้ตามเวตอาณ
สัมคตว นั้น จึงทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ มี พระ บรมราชโองการ
ดำรัสสั่ง ให้ ญ บัญชาการ กรม ยุทธนาธิการ ตราข้อ บังคับสำหรับ กรม
ทหาร บก ว่าด้วยวิธี ไต่ทุกข์ ชน ไต่ เพื่อ บรรดา ทหารบก ทัว ไป จะได้
กระทำต้อง ตาม จง ทุก ประการ

ข้อ ๑ ข้อ บังคับ การใช้เครื่องหมายทุกข์นี้ ให้เรียกว่า “ข้อ บังคับ
ว่าด้วยวิธี ไต่ทุกข์ ใน กรม ทหาร บก รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙”

ข้อ ๒ การ ไต่ทุกข์ ฤๅ ใช้ เครื่องหมายทุกข์ ใน กรม ทหาร บก นั้น
แบ่ง ออก เป็น ๐๘ ๕/๒๕๖ คือ

ชั้นที่ ๑ ผ่าตัดถาดตำถาผ่าโปร่ง ตำกว้างไม่เกิน ๓๐ เซนติเมตร
พื้น ทับ เสื่อ รอบแขน ซ้ายเหนือ ข้อศอก

ชั้นที่ ๒ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ กับมีเพิ่มผ่าโปร่งตำหุ้ม ฟู แต่สายฟู
กระบีที่ เปนทอง

ชั้นที่ ๓ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๒ กับมีเพิ่มผ่าโปร่งตำหุ้ม บายศรี ทั้ง
คู่ข้างข้าง แต่สายโยงยศด้วย

ชั้นที่ ๔ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๓ กับมีเพิ่มผ่าโปร่งตำหุ้ม รัตคต แต่
ฟูรัตคตทั้งหุ้ม คราน้ำหมวก สายรัตคต แต่ยอดหมวกกับ
หุ้มเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แต่เหรียญด้วย

ข้อ ๓ การที่จะไว้ทุกข์อย่างชั้นที่ ๑ นั้น บรรดา นายทหารบกชั้น
สัญญาบัตร ชั้นจ่านายสิบ แต่ชั้นนักเรียน นายร้อย จะใช้ ได้ตามเวลา
อันสมควร ทุกเมื่อ ไม่ต้องขออนุญาตเว้นไว้แต่ในการพระราชพิธี
มงคลจึงห้ามไม่ให้ผู้ใดใช้เครื่องหมายไว้ทุกข์ มาเล่าพูดของชุดพระ
บาทเป็นอันขาด

ข้อ ๔ การไว้ทุกข์อย่างชั้นที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ นั้น จะใช้ได้แต่
เฉพาะเวลาที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต ทุกคราวเสมอไป

ข้อ ๕ ห้ามไม่ให้ทหารชั้นนายสิบแต่พลทหาร ใช้เครื่องหมาย
ไว้ทุกข์เป็นอันขาด แต่ห้ามไม่ให้นายทหารชั้นสัญญาบัตร จ่านายสิบ
แต่นักเรียนนายร้อย ใช้เครื่องหมายไว้ทุกข์ในเวลาที่ประจำภูมบังคับ
แถว นอกจากขณะที่กล่าวไว้ในข้อ ๖ นั้น

ข้อ ๖ ถ้าทหาร กรมฤๅ กองหนึ่ง กองใด จะต้องไว้ทุกข์ทั้ง กรมฤๅ กองแล้ว จะต้องได้รับคำสั่ง จาก กรมยุทธนาธิการ ก่อน แล้วให้บรรดา นายทหาร ตัญญาบัตร แต่จำ นายสิบใน กรมฤๅ กองนั้น ไว้ทุกข์อย่าง ชั้นที่ ๑ ฤๅ ชั้นที่ จะ ได้มี พระบรมราชโองการ ให้ไว้ชั้น ตลอดเวลา ที่ จะ ได้กำหนด ทั้ง เวลา อยู่ นอกแถว แลในแถว

แต่ถ้า กรมฤๅ กองนั้น มี ชงประจำ กองให้ไว้ผ้าโปร่งดำห่มสาย โยงชง ทั้ง สอง ฝ่าย กับใน ระหว่าง ที่ กรมฤๅ กองไว้ทุกข์อยู่นั้นให้ไว้สาย โยงชง พัน ชงไว้ไม่ให้ คดี ได้จนกว่าจะพ้น เวลาที่ไว้ทุกข์

ข้อ ๗ ข้อบังคับว่าด้วยวิธีไว้ทุกข์ ในกรมทหารบก รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ นี้ ให้ลงมือใช้ ได้ตั้งแต่วันที่ เป็น ต้น ไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๔ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๙

(ตง พระนาม) ภาณุรังษี

ผู้บัญชาการ กรมยุทธนาธิการ

พระราชบัญญัติเพิ่มเติมอากรการพนัน

รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

มี พระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ ประกาศแก่บรรดาผู้ ซึ่งรับหน้าที่จากนายอากร เป็นแขวง หรือ เป็นเลี่ยมเขียน หวย ใน จังหวัด มณฑล กรุงเทพร ให้ทราบทั่วกันว่า

ตาม พระราชบัญญัติ อากร การ พนัน รัตนโกสินทรศก ๑๑๑ ได้มีกำหนดโทษผู้ ตักตั้ง การ พนัน ต่าง ๆ อยู่แล้ว แต่ผู้ใด มีข้อ ความขัดถึงผู้ เป็น เลี่ยมเขียน หวย แล้ว เจตอันเงินเก็บโหยงไว้เสีย หาส่ง มาถึง แขวงแต่ตั้ง มาถึง นายอากร ณ โงง หวย ไม่นั้น จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติเพิ่มเติม โงง เพื่อ บ่ง กั้น การ ทูจริต ตั้ง ถัดมา แล้ว ตั้ง นี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเพิ่มเติมอากรการพนัน รัตนโกสินทรศก ๑๑๙”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ได้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ผู้หนึ่งผู้ใด ที่ตั้งร้านเขียน หวย ตักตั้ง จาก นายอากรเฉพาะ ตำบลใหญ่ ซึ่ง เรียกว่า แขวง กัดดี หรือ รับ ตักตั้ง จาก แขวง ตั้งร้านเขียน หวย เฉพาะ ท้อง ที่ ซึ่ง เรียกว่า ร้าน ย่อย กัดดี หรือ ให้ผู้อื่น จำนวนเงินของผู้ มอแห่ง หวย ไว้ แต่ ไม่ตั้ง โหยง ไปยัง นายอากรใหญ่ หรือ แบ่งกเปลี่ยน มาบัญชี ประการใด ๆ ซึ่ง เรียกว่า ตัก กั้น โหยง เป็น อัน ขาด

มาตรา ๔ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดตักกินโพย กระทำให้ผิดประโยชน์
เงินเดิมพรรคตกขาดไป ให้มีโทษปรับครั้งหนึ่งไม่เกินกว่า ๔๐๐ บาท
หรือจำคุกไม่เกิน ๒ เดือน หรือทั้งปรับและจำด้วย ทั้งสองสถาน
ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๓ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๙ เป็นวันที่
๑๑๗๕๑ ในรัชกาล บัณฑิตยบัณเฑาะ

กฎข้อบังคับ

เรื่อง เปลี่ยนชื่อ มณฑล ๔ มณฑล

พระเจ้าอยู่หัวฯ ยาชอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จมาตั้งกระทรวง
มหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ชื่อ มณฑล
บาง มณฑล ดังเช่น มณฑล ตวัน ออก มณฑล ตวันออกเฉียงเหนือ
มณฑล ผายเหนือ มณฑล ตวัน ตกเฉียงเหนือ เหล่านี้ เป็นคำยาว
เรียกยาก แต่ชื่อ มณฑล เหล่านี้ ก็เรียกตามชื่อทิศที่ตั้ง มณฑล นั้น ๆ
ทรงพระราชดำริเห็นว่า ชื่อ ทิศ ของโบราณ มีอยู่ เป็นคำสั้น เรียก
ง่ายกว่าชื่อ มณฑล ที่เรียกอยู่ทุกวันนี้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้เปลี่ยนชื่อ มณฑล ทั้ง ๔ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นั้นเสียใหม่
คือ มณฑล ตวัน ออก ให้เรียก มณฑล บุรพา มณฑล ตวันออกเฉียง
เหนือ ให้เรียก มณฑล อีสาน มณฑล ผายเหนือ ให้เรียก มณฑล อุดร
มณฑล ตวัน ตกเฉียงเหนือ ให้เรียก มณฑล พายัพ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๑ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๙

08/10/2566

(ตง พระนาม) ดำรงราชานุภาพ
เสด็จมาตั้งกระทรวงมหาดไทย

ข้อ บังคับ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ห้ามไม่ให้เบิกเงินเดือนข้าราชการที่ถูกฟ้องว่า ลักขโมย ในระหว่างพิจารณา

ข้อ ๑ ข้าราชการ ผู้หนึ่ง ผู้ใด ที่ต้อง บังคับ ให้ ออก จาก ตำแหน่ง ข้าราชการ นั้น ให้ คัด เงิน เดือน ไป ตั้ง แต่ วันที่ บังคับ ให้ ออก เงิน ไว้ แต่ ตาม ข้อ ความ ที่ กต่าง ไว้ ใน ข้อ ๔ แต่ แม้ ถึง ว่า ข้าราชการ ที่ ต้อง บังคับ ให้ ออก ยัง ร้อง ทุก ชข้อ สัก คำสั่ง ที่ ให้ ออก จาก ข้าราชการ นั้น อยู่ ก็ ดี ก็ มิ ให้ จ่าย เงิน ให้ เลย เป็น อัน ขาด

ข้อ ๒ ถ้า ข้าราชการ คนใด กระทำ ผิด ต้อง รับ โทษ โดย ต้อง ออก จาก ข้าราชการ ข้าราชการ แล้ว ก็ ห้าม มิ ให้ จ่าย เงิน เดือน เหมือน กัน เงิน ไว้ แต่ ตาม ข้อ ความ ที่ กต่าง ไว้ ใน ข้อ ๓ ข้อ ๔ ข้อ ๕

ข้อ ๓ ข้าราชการ ที่ ต้อง ออก จาก ข้าราชการ ข้าราชการ แต่ ยัง ต้อง รอก ใต้ ส่วน เหตุ ที่ ต้อง หา ว่า กระทำ ผิด อยู่ นั้น ให้ รับ เงิน เดือน ได้ ไม่ สูง กว่า ส่วน หนึ่งใน สี่ ของ จำนวน เงิน เดือน

ข้อ ๔ ข้าราชการ คนใด ที่ ถูก ลง โทษ โดย ต้อง ออก จาก ข้าราชการ ข้าราชการ แต่ เมื่อ ได้ ยื่น คำ ร้อง ทุก ชข้อ ก็ กับ พิจารณา เห็น ว่า การ ที่ ให้ ออก จาก ข้าราชการ เป็น การ ไม่ สมควร หรือ โทษ ที่ ต้อง รับ ควร จะ เบากว่า นั้น ก็ ดี หรือ ข้าราชการ ที่ ต้อง ออก จาก ข้าราชการ ข้าราชการ หรือ ต้อง ให้ ออก ใน ระหว่าง ที่ ยัง มิ ได้ ใต้ ส่วน ความ ผิด แต่ เมื่อ ใต้ ส่วน นั้น ผิด ก็ ดี ตาม คำ ร้อง ทุก ชข้อ ก็ ดี แล้ว กลับ พิจารณา ว่า ไม่ มีความ ผิด คง ให้ รับ

ตำแหน่ง ไปตามเดิม ให้เจ้าพนักงาน ผู้ใหญ่ ผู้วินิจฉัย อนุญาตให้จ่ายเงินให้ข้าราชการ ผู้นั้น ได้ดังต่อไปนี้

(ก) ถ้าได้สอน ไม่ได้จริงว่า ข้าราชการ ผู้นั้น ได้ทำผิด ส้มดงขอหาแล้ว ก็ให้ ได้รับเงิน เดือน เดิม ที่ ตาม อัตรา ที่ ได้รับเดิม

(ข) ถ้ามี ระวัง ผิดบาง ส้มดง จะ คง รับ โทษ เบา ก็ให้ เจ้าพนักงาน ผู้ใหญ่ ผู้วินิจฉัย ภา จำนวน เงิน อนุญาต ให้ ตาม ส้มดง

ข้อ ๕ ถ้า ข้าราชการ คน หนึ่ง คนใด ต้อง รับ พระราชอาญา จำคุก โดย เบน หัก สิ้น ต้น พัน ศว หรือ ต้อง หา ว่า ทำผิด เช่น มหันตโทษ ก็ให้ ให้นำ ว่า ต้อง ออก จาก ราชการ ชั่ว คราว ตั้ง แต่ วันที่ ต้อง จำ แต่ ห้าม ไม่ ให้ จ่าย เงิน เดือน ไป จน กว่า จะ ได้ ได้ สอน ดำ เร็จ แต่ เมื่อ พิจารณา แล้ว จะ ควร จ่าย หรือ มี ควร จ่าย เงิน เดือน ให้ ถ้า ให้ วินิจฉัย ตาม ที่ พิจารณา ว่า เป็น สัตย์ หรือ ไม่ เป็น สัตย์ นั้น ถ้า พิจารณา เป็น สัตย์ ก็ ไม่ ให้ ได้รับ เงิน เดือน เลย

ประกาศแก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติจัดการป้องกันกาฬโรค

ลงวันที่ ๒๓ กันยายน รัตนโกสินทรศก ๑๑๙

มีพระบรมราชโองการ ให้พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

ด้วยบัดนี้มีไข้กาฬโรคเกิดขึ้นที่เมืองสิงคโปร์ ตมควรต้องแก้ไขเพิ่มเติมประกาศจัดการป้องกันกาฬโรค ลงวันที่ ๒๓ กันยายน รตนโกสินทรศก ๑๑๙ นั้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกข้อ ๒ และข้อ ๓ ในประกาศที่ออกนามมาแล้วนั้นเสีย และให้ตราพระราชบัญญัติตั้งข้อ ๒ และข้อ ๓ ดังมีต่อไปนั้นแทนคือ

ข้อ ๒ เว้นแต่หนึ่งตัวใด ซึ่งออกจากเมืองท่าในแหลม มลายู เมืองสิงคโปร์ เมืองฮ่องกง เมืองท่าใด ๆ ในประเทศจีน มาถึงหน้าสยามในวันฤกษ์ในภายหลังวันที่ได้ประกาศพระราชบัญญัตินี้ ต้องแวะทอดลมตยั้งที่ด่านตรวจโรคอันกล่าวแล้วนั้น แต่ต้องรอพักอยู่ที่นั่นจนถึงเวดเวลาเจ้าพนักงานแพทย์จะไต่ขึ้นไปตรวจบนเรือ และออกใบอนุญาต ของท่านป้องกันโรค ภัยอันตรายแล้วจึงเข้ามาได้

ข้อ ๓ ห้ามมิให้บุคคลผู้ใด นอกจากเจ้าพนักงานแพทย์ ญาติผู้ช่วยของเจ้าพนักงานแพทย์นั้น ทำการไป มาติดต่อจากเรือดำใด ๆ

ซึ่ง มาจาก เมืองท่าใน แหตมมะตาย เมือง สิงคโปร์ เมืองช่อง กง จากเมือง
ท่าใด ๆ ใน ประเทศจีนไปยังฝั่ง ๆ จากฝั่งไปยัง เวียดนาม นั้น จาก
เวียดนามไปยัง เวียดนามอื่น ๆ จาก เวียดนามอื่น ๆ ไปยัง เวียดนามอื่น ๆ
ก่อน เวียดนามนั้นได้รับ โอบอ้อม ของ ด้าน บ้อง กันโรคภัยอันตราย ให้โดย
เข้ามาได้ นั้น เป็น อัน ชาติ

บรรดา ข้อ ความ อื่น ๆ ใน ประกาศ จัด การ บ้อง กัน ภาวะโรค ติง วัน
ที่ ๒๓ กันยายน รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ นั้น ให้คง เป็น อัน ใช้ ได้ ตาม
ประกาศ นั้น ตลอด ทุก ประการ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ เป็น
วันที่ ๑๑๗๘๐ ใน รัชกาล บัณฑิต บัณฑิต

ประกาศให้ ใช้ พระราช บัญญัติ เกณฑ์ จ้าง
ใน มณฑล ต่าง ๆ

พระเจ้า น้อย ยาเชอ กรม หาดวัง ตำรง ราชานุกาพ เลื่อน บัด ี ทรวง
มหาตไทยรับ พระบรม ราชโองการ ได้ เกต้า ๆ ทรง พระกรุณา
โปรด เกต้า ๆ ดังนี้ ว่า

๑ ด้วย ตาม ความใน พระราช บัญญัติ ลักษณะ เกณฑ์ จ้าง มาตรา ๒ ว่า
ถ้า ทรง พระ กรุณาโปรด เกต้า ๆ ให้ ใช้ ใน มณฑลใด จะ ได้ ทรง
พระกรุณาโปรด เกต้า ๆ ให้ ประกาศ ใน หนังสือพิมพ์ ราชกิจจานุเบกษา
เป็น สำคัญ นั้น บัด นี้ ทรง พระ กรุณาโปรด เกต้า ๆ ให้ ใช้ พระราช
บัญญัติ นั้น ใน ๑ มณฑล กรุง เก้า ๒ มณฑล ราชบุรี ๓ มณฑล ปาจิณบุรี

08/10/2566

๔ มณฑล นครไชยศรี ๕ มณฑล นครสวรรค์ ๖ มณฑล พิศณุโลก
 ๗ มณฑล นครราชสีมา ๘ มณฑล เพ็ชรบูรณ์ ๙ มณฑล จันทบุรี
 ๑๐ มณฑล พายัพ ๑๑ มณฑล ชุมพร ๑๒ มณฑล นครศรีธรรมราช
 ๑๓ มณฑล ภูเก็ต รวม ๑๓ มณฑล ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ค.ศ. ๑๑๙
 เป็นต้นไป

๒. หนึ่งในมาตรา ๕ พระราชบัญญัติ นั้น มีความว่า ให้เสนาบดี
 ตั้ง กฎ ข้อ บังคับ กำหนด แผนก ราชการ ซึ่ง จะ อนุญาต ให้ เกณฑ์ ราษฎร
 ตาม หัวเมือง ใน มณฑล นั้น บัดนี้ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ พระราชทาน
 พระบรมราชานุญาต ให้ เกณฑ์ จ้าง ราษฎร ตาม หัวเมือง ใน มณฑล
 ซึ่งมี ราย ชื่อ ใน ข้อ ๑ ของ ประกาศ ฉบับ นี้ มี กำหนด แผนก ราชการ
 เกณฑ์ ได้ ดังนี้ คือ การ ๑ ตั้ง คน และ สิ่ง สิ่ง ของ ใน ราชการ ๒ จัด
 หา สิ่ง ของ หดง แด ของ สำหรับ ใช้ ราชการ ๓ ประจํา รักษา ต่ำน ทาง
 หรือ รักษา ของ ใน ราชการ ๔ ซ่อมแซม ปดุง สุราง ดัดาน สำหรับ ราชการ
 ๕ ซุด แด รักษา ทาง น้ำ ๖ ทำ แด รักษา ทาง บก ๗ ซ่อมแซม รักษา
 เสา สาย โทเรเดอ โทเร คัพพ์ ๘ ราชการ อย่าง อื่น ๆ ซึ่งมี ท้อง ครา เสนา
 บัด ตั้ง โดย ฉฉภาะ

๓. หนึ่งใน มาตรา ๗ ให้ เสนาบดี มี อำนาจ กำหนด ค่าจ้าง
 พาหนะ และ ค่าแรง นั้น บัดนี้ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ พระราชทาน
 พระบรมราชานุญาต ให้ ตั้ง ค่าจ้าง พาหนะ แด ค่าแรง ต่อไป นี้ คือ
 ๑ ค่าจ้าง แด คน เกณฑ์ มารับ ราชการ ตาม จำแนก การ ที่ ว่าไว้ ใน ข้อ ๒
 ตาม หัวเมือง มี ราย ชื่อ ใน ข้อ ๑ เว้น แต่ มณฑล นคร ศรี ธรรม ราช นั้น

๐๘/10/2566

ถ้าคน การ มี อาหาร ของ คน กินเอง ให้ คิดค่าจ้าง ให้ เป็น รายวัน วัน
ละ ๓๒ อัฐ ถ้าอาหารของหลวงเลี้ยง ให้ คิดค่าจ้าง ให้ เป็นรายวัน ๆ ละ ๑๖ อัฐ

๒ ใน มณฑล นคร ศรีธรรมราช นั้น ถ้าคน การ มี อาหาร ของ คนกิน
เอง ให้ คิดค่าจ้าง ให้ เป็นรายวัน ๆ ละ ๒๔ อัฐ ถ้ามีอาหารของหลวงเลี้ยง
ให้ คิดค่าจ้าง ให้ เป็นรายวัน ๆ ละ ๑๖ อัฐ

๓ ค่าจ้าง คน ทำการ รังนก ใน มณฑล ชุมพร ซึ่ง เรียก กัน ว่าคน ซาหอน
นั้น ให้ คิดค่าจ้าง ให้ คน ซาหอน ที่ ๑ วัน ละ ๒ บาท ให้ คิดค่าจ้าง ให้ คน
ซาหอน ที่ ๒ วัน ละ ๑ บาท คนงาน วัน ละ ๓๒ อัฐ แต่ต้อง ให้ เจ้าพนักงาน ผู้ทำ
การ รังนก จัดเลี้ยง อาหารเลี้ยง ดู แต่จัดพาหนะรับส่ง ใน ระหว่างเมือง ที่ คน
เหล่านั้น อยู่ กับเกาะ ที่ไปทำ รังนก

ประกาศ มา ณวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

พระราชบัญญัติลักษณะผ้า โศกกระเบื้อง

แล สก๊วย ตาม หัวเมือง

มี พระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรมินทร มหาจุฬาลงกรณ
พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ๆ ให้ ประกาศ
ทราบทั่วกัน ว่า ได้ทรง ทราบ ผู้ตอง ชู้ พระบาท ว่าทุกวันนี้ มีคน
ทั้ง หลายน ตาม หัวเมือง ผ้า โศกกระเบื้อง บริโภค เป็นอาหาร มาก ขึ้น กว่าแต่
ก่อน เป็น ช่องทาง ให้ โจรผู้ร้าย ที่ ตัก โศกกระเบื้อง พาไป ซ้ำขาย ให้
ความเสียหาย โดยสันทาง ที่ เจ้าพนักงาน จะ ตรวจตรา ติดตาม แลบางที ผู้ที่
ซำ โศกกระเบื้อง ซำตัดไว้ มีโรค ไม่สมควร จะ เป็น อาหาร เขา เนื้อ ขาย
แก่ มหาชนไปบริโภค เพราะ ยังหาได้ มีการ ที่จะ ตรวจตรา อย่างใดไม่

08/10/2566

หมวดที่ ๒

ว่าด้วย ขธิบาย คำ

มาตรา ๕ คำบาง คำซึ่งใช้ ในพระราชบัญญัติ ให้ พึง เข้าใจ ความ ขธิบาย ดังนี้ คือ คำว่า "เสนาบดี" ให้ พึง เข้าใจ ว่าเสนาบดี ซึ่ง บัญชาการ กรมสรรพากร

คำว่า "ทราบ" ให้ พึง เข้าใจ ว่าสิ่ง ที่บ่งบวงซึ่งรวม อยู่ในคดีคดีคือ เนือ, หนึ่ง, กระตุง, เป็นต้น

หมวดที่ ๓

ว่าด้วย โรงฆ่าสัตว์ แต่ พนักงาน สำหรับ โรงฆ่าสัตว์

มาตรา ๖ ให้ ขาหลวง เทศาภิบาล มีอำนาจ ที่จะ จัด ตั้ง โรงฆ่า สัตว์ ตาม ท้อง ที่ ใน มณฑล ที่ ได้ บังคับ บัญชา ตาม ซึ่ง เห็น สสมควร จะ ตั้ง ณ ที่ แห่งใด ๆ บาง แต่ โรงฆ่าสัตว์ ซึ่ง ตั้ง ณ ที่ แห่งใด จะ ให้ เป็น ที่ สำหรับ ฆ่า แต่ สัตว์ หรือ แห่งใด จะ ให้ เป็น ที่ สำหรับ ฆ่า ทั้ง โค กระบือ แต่ สัตว์ ด้วย ทั้ง นี้ ให้ ขาหลวง เทศาภิบาล กำหนด ตาม เห็น สสมควร แก่ การ

อนึ่ง บรรดา โรงฆ่าสัตว์ ที่ จัด ตั้ง ขึ้น ตาม พระราชบัญญัติ นี้ ให้ เป็น ของ หลวง อยู่ใน บังคับ ปกครอง ของ เจ้าพนักงาน

มาตรา ๗ ให้ ขาหลวง เทศาภิบาล จัด ตั้ง เจ้าพนักงาน ที่ จะ เป็น อนุญาตให้ ฆ่าสัตว์ ผี ครอบโรคสัตว์ แต่ ผู้จัด กวโรงฆ่าสัตว์ ให้ มี สำหรับ การ ฆ่าสัตว์ ที่ ได้ จัด ตั้ง ขึ้น ณ ที่ ทก ๆ แห่ง เจ้าพนักงาน สำหรับ นำที่ เหล่านี้ จะควร มี แห่ง ละก็ คน แต่ ผู้ สสมควร แก่ การ ใน ที่ นั้น

มาตรา ๘ พนักงาน สำหรับ อนุญาตฆ่าโค กระบือ นั้น ถ้าไม่ จำเป็น จะ ต้อง จัด อย่าง อื่น ควร ตั้ง ให้ นาย ทะเบียฬ ตาม พระราชบัญญัติ สัตว์

08/10/2566

พาทนะ ร, ศ, ๑๑๙ หรือ กรม การ ข้าเถอ เป็น พนักงาน อนุญาต

มาตรา ๙ ใน ท้อง ที่ใด มี เจ้า พนักงาน สำหรับ ตรวจโรค สัตว์ รับ
ราชการ อยู่ ควร ตั้ง ให้ เจ้า พนักงาน นั้น เป็น ผู้ ตรวจ สัตว์ ที่ จะ ข้า ตาม
พระราช บัญญัติ นี้ ถ้า หาก ว่า ไม่ มี เจ้า พนักงาน เช่น นั้น ชยู่ ประจำ ท้อง
ที่ ควร ตั้ง ให้ พนักงาน อนุญาต เป็น ผู้ ตรวจ ด้วย

มาตรา ๑๐ พนักงาน อนุญาต เป็น ผู้ รับ ผิด ชอบ ที่ จะ ทำ แล รักษา
ทะเบียน ราษฎร ตาม พระราช บัญญัติ นี้ ให้ ถูก คอง แล เป็น ผู้ รับ ผิด ชอบ
ที่ จะ เก็บ เงิน ค่า ชกรรม เนียม ดัง หตวง ด้วย

มาตรา ๑๑ พนักงาน จัดการ โรง ข้า สัตว์ เป็น ผู้ รับ ผิด ชอบ ที่ จะ
รักษา โรง ข้า สัตว์ ให้ สอาด . อย่า ให้ เกิด ปฏิกูต ซึ่ง จะ เป็น ความ รำคาญ
หรือ เกิด โรค โภย ไข้ เจ็บ แก่ มหาชน แล ใน การ ที่ จะ รักษา ความ สอาด นี้
ให้ เจ้า พนักงาน ผู้ จัด การ โรง ข้า สัตว์ มี อำนาจ ซึ่ง จะ บังคับ ผู้ พว สัตว์ มา
ข้า ให้ ชน ทราบ สัตว์ นั้น ไป เสีย ให้ พน ภายใน กำหนด ซึ่ง เจ้า พนักงาน
เห็น สมควร แต่ มี อำนาจ ที่ จะ บังคับ ให้ นำ สัตว์ นทราก สัตว์ ซึ่ง เจ้า ของ จะ
ทอด ทิ้ง ไป ทอด ทิ้ง หรือ กดบ ผัง ทำ ถาย เสีย ใน ที่ แห่ง หนึ่ง แห่ง ไต ซึ่ง
จะ ไม่ เกิด ปฏิกูต

หมวดที่ ๔

ว่าด้วย ข้าโค กระบือ

มาตรา ๑๒ ผู้ ไค จะ ข้า โค กระบือ ให้ มา ทำ จดหมาย ขอ อนุญาต
ตาม แบบ หัดวง ยื่น ต่อ เจ้า พนักงาน ผู้ อนุญาต ข้าโค กระบือ แล จดหมาย
ขอ อนุญาต นี้ ให้ ทำ เรียง ตัว สัตว์ ที่ จะ ข้า ตัว ละ ฅมับ

มาตรา ๑๓ เมื่อ มี ผู้ หนึ่ง ผู้ ไค ขอ อนุญาต ข้าโค กระบือ เพื่อ ขาย
เป็น อาหาร ให้ เจ้า พนักงาน ผู้ อนุญาต จัดการ ตั้ง นี้

08/10/2566

ข้อ ๑ ให้ บังคับ ผู้ขออนุญาต ให้ พาสัตว์ ที่จะฆ่า ทั้ง ตัว รูป พรรณ สำหรับ สัตว์ ตัว นั้น มาให้ สืบสวน ดูก่อน ให้ เห็น ความ สัจจริง ว่า ผู้ขอ อนุญาต มีอำนาจ ที่จะ ฆ่า สัตว์ นั้น โดย ชอบ ด้วย กฎหมาย แต่ ใน การ ที่ สืบสวน นี้ ถ้า เจ้า พนักงาน ผู้ อนุญาต เห็น สัมควร จะ บังคับ ให้ ผู้ขอ อนุญาต นำ พยาน มา พิสูจน์ ด้วย ก็ได้

ข้อ ๒ เมื่อ สืบสวน เห็น ความ สัจจริง ดัง ว่า มา ใน ข้อ ก่อน แล้ว ให้ เจ้า พนักงาน ตรวจ โรค สัตว์ ที่จะ ฆ่า ให้ เห็น เป็น ที่ พอ ใจ ว่า สัตว์ นั้น ปราศ จาก โรค อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ซึ่ง ไม่ ควร จะ เป็น อาหาร ถ้า เจ้า พนักงาน ตรวจ เห็น ว่า สัตว์ นั้น มี โรค ไม่ สัมควร จะ เป็น อาหาร ได้ เจ้า พนักงาน จะ ไม่ ออก ใบ อนุญาต ให้ หรือ สั่ง ให้ ทอด สัตว์ นั้น ไว้ใน บริเวณ โรง ฆ่า สัตว์ ก่อน พอ ให้ หาย โรค จึง ออก ใบ อนุญาต ให้ ฆ่า ได้ ทั้งนี้ แต่ เจ้า พนักงาน ผู้ อนุญาต จะ เห็น สัมควร ถ้า เจ้า พนักงาน ได้ สั่ง ให้ ทอด สัตว์ นั้น ไว้ใน บริเวณ โรง ฆ่า สัตว์ ถ้า แล พัก สัตว์ นั้น ไว้ ไม่เกิน ๘ วัน ห้าม มิ ให้ เรียก ค่า ชนม เนียม เสีย รักษา

ข้อ ๓ เมื่อ ได้ สืบสวน ตรวจ คร่า ตาม ความ ที่ ว่า มา ใน ข้อ ๑ ข้อ ๒ เห็น เป็น การ ถูก ต้อง แล้ว ให้ เรียก ค่า ชนม เนียม ตาม อัตรา ใน พระราชบัญญัติ จาก ผู้ขอ อนุญาต แล้ว จึง ทำ ใบ อนุญาต ตาม แบบ หลวง ให้ รายตัว สัตว์ ที่ จะ ฆ่า ตัว ละ ใบ แต่ ให้ ยึด ตัว รูป พรรณ สำหรับ สัตว์ ที่ ฆ่า นั้น ไว้ สัก หลง ว่า ได้ อนุญาต ให้ ฆ่า นั้น ฆ่า เมื่อ วัน นั้น แล้ว สั่ง ตัว รูป พรรณ นั้น ไป ยัง นาย ทะเบียฬ สัตว์ พาหนะ ใน อำเภอ นั้น

ข้อ ๔ ต้อง ให้ ฆ่า สัตว์ ที่ ได้ รับ อนุญาต แล้ว นั้น ใน โรง ของ หลวง สำหรับ ฆ่า โค กระบือ ที่ ตำบล นั้น ต่อ หน้า เจ้า พนักงาน ผู้ จัดการ โรง ฆ่า สัตว์

08/10/2566

มาตรา ๑๔ ถ้าผู้ใดจะฆ่าโคกระบือ เพื่อกิจอย่างอื่น คือ เพื่อพลกรรม เป็น ต้น โดยไม่ขายเป็น อาหาร ก็ให้ ขอ อนุญาต ตาม ความ ที่ ว่า มาใน มาตรา ๑๒ แต่ ต้อง ให้ เจ้า พนักงาน ผู้ อนุญาต สอบ ส่วน ออกไป อนุญาต ตาม ความ ที่ ว่า มาใน ข้อ ๑ แต่ ข้อ ๓ แห่ง มาตรา ๑๓ ทุก ประการ แต่ ไม่ ต้อง ตรวจ โรค สัตว์ ตาม ความ ใน ข้อ ๒ แต่ ไม่ จำ เป็น ต้อง ให้ ฆ่า ใน โรง หลอด จะ อนุญาต ให้ ไป ฆ่า ณ ที่ แห่ง ใด ก็ได้ แต่ ต้อง ฆ่า ต่อ หน้า กำนัน หรือ ผู้ใหญ่ บ้าน หรือ ผู้ใด ผู้หนึ่ง ใน ตำบล นั้น ซึ่ง ผู้ อนุญาต จะ ได้ กำหนด ไป ให้ เป็น พยาน

หมวดที่ ๕

ว่าด้วยฆ่าสุกร

มาตรา ๑๕ ผู้ใดจะฆ่าสุกร ให้ขอ อนุญาต ต่อ เจ้าพนักงานผู้ อนุญาต แต่ ต้อง พาดูกร ตัว ที่ จะ ฆ่า นั้น มา ให้ เจ้า พนักงาน นั้น ตรวจ ด้วย

มาตรา ๑๖ ใน การ ที่ เจ้าพนักงานผู้ อนุญาต จะ อนุญาต ให้ ฆ่าสุกร นั้น ให้ทำดังนี้ คือ

ข้อ ๑ ให้บังคับผู้ขอ อนุญาต ให้ นำ พยาน มา พิสูจน์ จน เป็น ที่ เชื่อ ได้ ว่า สุกร นั้น ผู้ขอ อนุญาต มี อำนาจ ที่ จะ ฆ่า ได้ โดย ชطب ด้วย กฎหมาย

ข้อ ๒ เมื่อได้ ได้ ส่วน เป็น ที่ พอใจ แล้ว ให้ เจ้า พนักงาน ตรวจ โรค สัตว์ ตรวจ ให้ เห็น ว่า สุกร ที่ จะ ฆ่า ไม่มี โรค โภย อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ซึ่ง ไม่ ตมควร จะ เป็น อาหาร

ข้อ ๓ เมื่อได้ สอบ สอบ ตรวจ ครา ดังว่า มา เห็น เล่น การ ถูกต้อง แล้ว ให้ เรียก ค่า ชกรรมเนียม จาก ผู้ ขอ อนุญาต ครบ ตาม อัตรา ใน พระราช บัญญัติ แล้ว จึง ทำ ใบ อนุญาต ให้ ราย ตัว สุกร ที่ จะ ฆ่า

ข้อ ๔ ต้อง บังคับ ผู้ขอ อนุญาต ให้จัด การ ฆ่าสัตว์ ที่โรง หักดวง
สำหรับ ฆ่าสัตว์ ต่อ หน้า เจ้า พนักงาน ผู้จัด การโรง ฆ่าสัตว์

หมวดที่ ๖

ว่าด้วยค่า ขรรมนิยม อนุญาต ฆ่าสัตว์

มาตรา ๑๗ ให้เรียกค่า ขรรมนิยม ฆ่าสัตว์ จาก ผู้ขอ อนุญาต
รายตัว สัตว์ ดังนี้ คือ

กระบือตัว ละ ๕ บาท

โคตัว ละ ๒ บาท

ลูกโค ที่ต่ำกว่า ๔๓ นิ้ว ๑ กระบือตัว ละ ๑ บาท

สุกร ตัว ละ ๓ บาท

ลูกสุกร ขนาด ทำ หมู หันตัว ละ ๑ บาท

หมวดที่ ๗

ว่าด้วยโทษ ที่ต้อง พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑๘ ผู้ ใด ฆ่าโค กระบือ หรือสุกร โดยไม่รับ อนุญาตตาม
พระราชบัญญัตินี้ ต้อง ระวาง โทษ ปรับ เรียง ตัว สัตว์ ที่ ฆ่าโค กระบือ เป็น
จำนวนเงินตัว หนึ่ง ไม่เกิน ๘๐ บาท สุกร ตัว หนึ่ง เป็นเงิน ไม่เกิน
๔๐ บาท หรือ จำคุก ครั้ง หนึ่ง ไม่เกิน ๓ เดือน หรือ ทั้ง จำ แด่ ปรับด้วย
ทั้ง ๒ สถาน

มาตรา ๑๙ ผู้ ใด ฆ่าโค กระบือ หรือสุกร ชนิด อื่น นอก จาก ที่โรง
ฆ่าสัตว์ หรือ ที่ ซึ่ง เจ้า พนักงาน ผู้ อนุญาต ใ้ อนุญาต ให้ ฆ่า ต้อง ระวาง
โทษ ปรับ ครั้ง หนึ่ง เป็นเงิน ไม่เกิน ๒๐ บาท หรือ จำคุก ไม่เกิน ๑ เดือน
หรือ ทั้ง จำ แด่ ปรับด้วย ทั้ง ๒ สถาน

08/10/2566

มาตรา ๒๐ ผู้ใดขายทรางโค กระบือ หรือ สุนัข โดยรู้ว่าชำโดย
ไม่ได้รับอนุญาต ผู้นั้น มีความผิด ต้อง ระวังโทษปรับครั้ง หนึ่งเป็นเงิน
ไม่เกิน ๒๐ บาท หรือจำคุกไม่เกินเดือน ๑ หรือ ทั้งจำ แดปรับ ด้วย
ทั้ง ๒ สถาน

มาตรา ๒๑ ผู้ใดขายทรางโค กระบือ หรือ สุนัข ซึ่งชำโดยได้
รับอนุญาต เพื่อ เหตุอย่างอื่น มิใช่ให้ ขาย ผู้นั้น มีความผิด ต้อง ระวัง
โทษปรับครั้ง ๑ เป็นเงินไม่เกิน ๒๐ บาท หรือจำคุกไม่เกินเดือน ๑
หรือ ทั้งจำ แดปรับ ด้วยทั้ง ๒ สถาน

มาตรา ๒๒ ผู้ใดไม่ชนทรางสัตว์ ไปจากโรงฆ่าสัตว์ หรือไม่
เททิ้ง ทำตาย ทรางสัตว์ สัตว์ซึ่ง จะ ทิ้ง ทำตายให้พ้น ความปฏิภุต ตาม
คำสั่ง ของ เจ้าพนักงาน กัดตี ไม่ฆ่าสัตว์ ที่ได้รับ อนุญาต แล้วยก หน้า
พยานที่ เจ้าพนักงานได้กำหนดไป กัดตี ผู้นั้น มีความผิด ต้อง ระวังโทษ
ปรับครั้ง ๑ เป็นเงินไม่เกิน ๑๐ บาท

หมวดที่ ๘

ว่าด้วยการ ที่จะ ตั้ง กฎข้อ บังคับ

มาตรา ๒๓ ให้เสนาบดี ผู้บัญชาการ กรมสรรพากร มีอำนาจที่จะ
ออก กฎข้อ บังคับ สำหรับที่ จะจัด แด รักษา การ ให้เป็นไปตาม พระราช
บัญญัติ นี้ แล ข้อ บังคับ ที่ได้ออก นั้น เมื่อได้ ประกาศ ลงใน หนังสือ
ราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ถือว่า เป็น ส่วนหนึ่ง ของ พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการ รักษา พระ ราชบัญญัติ

มาตรา ๒๔ ให้เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย ซึ่งได้บัญชาการ
กรม สรรพากร ออก แดเสนาบดี กระทรวงนคร บาล ผู้บัญชาการ กรม

สรรพากรใน เป็น ผู้รักษาพระราชบัญญัตินี้ ใน ท้อง ที่ ซึ่งได้ บัง คับ บัญชา
ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ เป็นวัน
ที่ ๑๑๗๙๘ ใน รัชกาลปัจจุบันนี้

แจ้งความกระทรวงการต่างประเทศ

ด้วย มีสเตอร์ แฮมิลตัน กิง ราชทูต อเมริกัน ซึ่ง ประจำอยู่ ใน กรุง เทพ ฯ
มี หนังสือ มา ยัง กระทรวง การ ต่าง ประเทศ ลง วันที่ ๔ มกราคม ร.ศ. ๑๑๙
ถึง ประกาศ แจ้ง ความ ของ รัฐบาล ยูนิ คิตเตตส์ อเมริกา มา ว่า ประเทศ
ทั้ง สอง ได้ เห็น ชอบ มชอบ หนังสือ รัตไฟ สัญญา สักกตไปรสนีย์ แต่ สัญญา
ที่ เอง กัน อัน ได้ ประชุม ที่ กรุง ลอน ซิง คิน มี ราย ชื่อ ประเทศ แทร ราย
ชื่อ สัญญา ดัง คือ ไป นี้

ประเทศ อาเยนไตน์ รัปบัต กยอม รับ ตาม

- ฉบับที่ ๑ สัญญา สักกตไปรสนีย์
- ” ” ๒ สัญญา ว่า ด้วย ส่ง หนังสือ แด หีบ ที่ ได้ ตี ราคาไว้ แดว
- ” ” ๓ สัญญา ว่า ด้วย ส่ง เงิน ทางไปรสนีย์
- ” ” ๔ สัญญา ว่า ด้วย ส่ง ห่อ สิ่ง ของ ทางไปรสนีย์
- ” ” ๕ สัญญา ว่า ด้วย หนังสือ สำหรับ ตัว ในการ ใช้ ไปรสนีย์ ของ นา ๆ
ประเทศ

ประเทศ เบต เยี่ยม ยอม รับ ตาม

- ฉบับที่ ๑ สัญญา สักกตไปรสนีย์
- ” ” ๒ สัญญา ว่า ด้วย ส่ง หนังสือ แด หีบ ที่ ได้ ตี ราคาไว้ แดว
- ” ” ๓ สัญญา ว่า ด้วย ส่ง เงิน ทางไปรสนีย์

- ฉบับที่ ๔ ตัญญาว่าด้วย สิ่ง ห่อ สิ่ง ของ ทางไปรษณีย์
- ” ” ๕ ตัญญาว่า ด้วย ที่ จะ ได้ ของ กัน มา
- ” ” ๖ ตัญญาว่า ด้วย ไปรษณีย์ ต้อง เป็น ชุระ เรื่อง เงิน เรียบไรจดหมาย เหตุ แล หนังสือ พิมพ์ ที่ ออก เป็น คราว ๆ

ประเทศบราซิล ยอม รับ ตาม

- ฉบับที่ ๑ ตัญญา ลากตไปรษณีย์
- ” ” ๒ ตัญญาว่า ด้วย สิ่ง หนังสือ แล หีบ ที่ ได้ ตรา คาไว้ แล
- ” ” ๓ ตัญญาว่า ด้วย สิ่ง เงิน ทางไปรษณีย์

ประเทศบัตเค เรียบยอม รับ ตาม

- ฉบับที่ ๑ ตัญญา ลากตไปรษณีย์
- ” ” ๒ ตัญญาว่า ด้วย สิ่ง ห่อ สิ่ง ของ ทางไปรษณีย์
- ” ” ๓ ตัญญาว่า ด้วย สิ่ง เงิน ทางไปรษณีย์
- ” ” ๔ ตัญญาว่า ด้วย สิ่ง หนังสือ แล หีบ ที่ ได้ ตรา คาไว้ แล
- ” ” ๕ ตัญญาว่า ด้วย หนังสือ สำหรับ ตัว ในการ ไร ไปรษณีย์ ของ นา ๆ

ประเทศ

- ” ” ๖ ตัญญาว่า ด้วย ไปรษณีย์ ต้อง เป็น ชุระ ด้วย เรื่อง เงิน เรียบไรจดหมาย เหตุ แล หนังสือ พิมพ์ ที่ ออก เป็น คราว ๆ

ประเทศ เกน นวตา ยอม รับ ตาม

- ฉบับที่ ๑ ตัญญา ลากต ไปรษณีย์

เดนมาร์ค แต่ ประเทศเดี่ยวยอม รับ ตาม

- ฉบับที่ ๑ ตัญญาว่า ด้วย จะ ให้ ไปรษณีย์ เป็น ชุระ ด้วย เรื่อง เงิน เรียบไรจดหมาย เหตุ แล หนังสือ พิมพ์ ที่ ออก เป็น คราว ๆ

ประเทศเดนมาร์ก แกลโก โดนี เดนมาร์ก ยอม รับ ตาม

- ฉบับที่ ๑ สัญญา สากล ไปรษณีย์
- ” ” ๒ สัญญาว่าด้วยส่ง หนังสือ แด่ หีบ ที่โต ต่ราคาไว้แล้ว
- ” ” ๓ สัญญาว่าด้วยส่ง เงิน ทางไปรษณีย์
- ” ” ๔ สัญญาว่าด้วยส่ง ห่อ สิ่ง ของ ทางไปรษณีย์

ฝรั่งเศส แต่ ประเทศ เดียว ยอม รับ ตาม

- ฉบับที่ ๑ สัญญา ว่า ด้วย ส่ง เงิน ทางไปรษณีย์
- ” ” ๒ สัญญาว่าด้วย ของ ที่ จะ ได้ คั้น มา
- ” ” ๓ สัญญาว่าด้วยหนังสือสำหรับตัว ในการ ใช้ ไปรษณีย์ ของนาๆ ประเทศ

ประเทศฝรั่งเศส แกลโก โดนี ยอม รับ ตาม

- ฉบับที่ ๑ สัญญา สากล ไปรษณีย์
- ” ” ๒ สัญญา ว่าด้วยส่ง หนังสือ แด่ หีบ ที่โต ต่ราคาไว้แล้ว
- ” ” ๓ สัญญาว่าด้วยส่ง ห่อ สิ่ง ของ ทางไปรษณีย์

ฝรั่งเศส สำหรับ วิทยาลัย เมือง ตุนีส์ ยอม รับ ตาม

- ฉบับที่ ๑ สัญญา สากลไปรษณีย์
- ” ” ๒ สัญญาว่าด้วยส่ง หนังสือ แด่ หีบ ที่โต ต่ราคาไว้แล้ว
- ” ” ๓ สัญญาว่าด้วยส่ง เงิน ทางไปรษณีย์
- ” ” ๔ สัญญาว่าด้วยส่ง ห่อ สิ่ง ของ ทางไปรษณีย์
- ” ” ๕ สัญญาว่าด้วย ของ ที่ จะ ได้ คั้น มา
- ” ” ๖ สัญญาว่าด้วยใช้ หนังสือสำหรับตัวในการ ใช้ ไปรษณีย์ ของนาๆ ประเทศ

ประเทศเยอรมัน แด เมือง ซิน ยอม รับ ตาม

- ฉบับที่ ๑ สัญญา สักต ไปรษณีย์
 - ” ” ๒ สัญญาว่า ด้วย ส่ง หนังสือ แด หีบ ที่ ได้ ตีราคาไว้ ๕๕๖
 - ” ” ๓ สัญญาว่า ด้วย ส่ง เงิน ทางไปรษณีย์
 - ” ” ๔ สัญญาว่า ด้วย ส่ง ห่อ สิ่ง ของ ทางไปรษณีย์
 - ” ” ๕ สัญญาว่า ด้วย ของ ที่ จะ ได้ คืน มา
 - ” ” ๖ สัญญาว่า ด้วย การที่ จะ ให้ ไปรษณีย์ เปน ชูระ ด้วย เรือง เงิน เรียบไร
- จุด หลาย เหตุ แด หนังสือ พิมพ์ ที่ ออก เปน คราว ๆ
- ประเทศอังกฤษ รวม ทั้ง เมือง ซิน ทั้ง ปวง เว้น เค้น เดียว เก่น นานา ทาศัก

เคปโกโลนี แด โกลนี เมือง ฮอส เดร เดีย ยอม รับ ตาม

- ฉบับที่ ๑ สัญญา สักต ไปรษณีย์
- ประเทศ ศรีช ยอม รับ ตาม
- ฉบับที่ ๑ สัญญา สักต ไปรษณีย์
 - ” ” ๒ สัญญาว่า ด้วย จัด การ ส่ง เงิน ทางไปรษณีย์
 - ” ” ๓ สัญญาว่า ด้วย ส่ง ห่อ สิ่ง ของ ทางไปรษณีย์
 - ” ” ๔ สัญญาว่า ด้วย ใช้ หนังสือ สำหรับ ตัว ในการไปรษณีย์ ของ นา ๆ
- ประเทศ
- ” ” ๕ สัญญาว่า ด้วย ที่ จะ ให้ ไปรษณีย์ เปน ชูระ ด้วย เรือง เงิน เรียบไร
- จุด หมายถึง เหตุ แด หนังสือ พิมพ์ ที่ ออก เปน คราว ๆ

08/10/2566

ประเทศ กองโก ที่ เปน เอกราช ยอม รับ ตาม

- ฉบับที่ ๑ สัญญา สักต ไปรษณีย์

ประเทศ อินเดียน ยอม รับ ตาม

- ฉบับที่ ๑ สัญญา ลากด ไปรษณีย์
 - ” ” ๒ สัญญาว่า ด้วย ส่ง ห่อ สิ่ง ของ ทางไปรษณีย์
- ประเทศ อิตาลี ยอม รับ ตาม

- ฉบับที่ ๑ สัญญา ลากดไปรษณีย์
 - ” ” ๒ สัญญาว่า ด้วย ส่ง หนังสือ แต่ หีบ ที่ ได้ ๒๕ ราคาไว้ แล้ว
 - ” ” ๓ สัญญาว่า ด้วย ส่ง เงิน ทางไปรษณีย์
 - ” ” ๔ สัญญาว่า ด้วย ส่ง ห่อ สิ่ง ของ ทางไปรษณีย์
 - ” ” ๕ สัญญาว่า ด้วย ของ ที่ จะ ได้ คืน มา
 - ” ” ๖ สัญญาว่า ด้วย หนังสือ สำหรับ ตัว ในการ ใช้ ไปรษณีย์ของนา ๆ
- ประเทศ
- ” ” ๗ สัญญาว่า ด้วย การที่จะให้ ไปรษณีย์ เป็น ธุระ ด้วย เรื่อง เงิน เว้น ไร
- จดหมายเหตุ แต่ หนังสือพิมพ์ ที่ ออก เป็น คราว ๆ
- ประเทศ ยี่ มี่ น ยอม รับ ตาม

- ฉบับที่ ๑ สัญญา ลากดไปรษณีย์
 - ” ” ๒ สัญญาว่า ด้วย ส่ง เงิน ทางไปรษณีย์
- ประเทศ โกลเรีย

ฉบับที่ ๑ สัญญา ลากดไปรษณีย์ โดยจดหมาย ฉบับ ๑ ลงวันที่ ๑๔
 มกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๗ ภายหลังที่ได้ มอบหนังสือ
 แรคไฟต์ ขึ้นนี้ สภา ราชทูตเมือง ลิวิกเซตแดนที่กรุงวอชิงตัน
 ได้บอกไปยังกระทรวงต่างประเทศว่า ได้รับโทรเลข จากเดนา
 ๐๘/๓๐/๒๕๖๑
 บัดว่าการต่างประเทศ โกลเรีย แจ้งว่าการที่จะเข้าด้วยในสัญญา

ล้ากตไปรตน์นั จะ ตอง ให้ง ครอ เตอئنไว

ประเทศ บูต เซน เบก ยอม รับ ตาม

- ฉบับที่ ๑ ตัญญา ล้ากตไปรตน์นั
 - ” ” ๒ ตัญญาว่า ด้วย ตัง หน้ง ส้อ แด หนี ที่ ไต ตั ราคา ไว แดว
 - ” ” ๓ ตัญญาว่า ด้วย การ ตัง เเงิน ทางไปรตน์นั
 - ” ” ๔ ตัญญาว่า ด้วย ตัง หนี ตัง ของ ทางไปรตน์นั
 - ” ” ๕ ตัญญาว่า ด้วย ของ ที่ จะ ไต คั้น มา
 - ” ” ๖ ตัญญาว่า ด้วย หน้ง ส้อ สำหรับ ใทว ไนการ ใช้ ไปรตน์นั ของ นานา ๆ
- ประเทศ
- ” ” ๗ ตัญญาว่า ด้วย ที่ จะ ให้ ไปรตน์นั เบน ชุระ ด้วย เเรื่อง เเงิน เเวียไร
- จต หมาย เหตุ แด หน้ง ส้อ พิมพ์ ที่ ออก เบน คราว ๆ

ประเทศ แมกซีโก ยอม รับ ตาม.

- ฉบับที่ ๑ ตัญญา ล้ากต ไปรตน์นั
 - ” ” ๒ ตัญญาว่า ด้วย หน้ง ส้อ สำหรับ ใทว ไนการ ใช้ ไปรตน์นั ของ นานา ๆ
- ประเทศ

ประเทศ มอนเตนีโกร ยอม รับ ตาม

- ฉบับที่ ๑ ตัญญา ล้ากต ไปรตน์นั
- ” ” ๒ ตัญญาว่า ด้วย ตัง เเงิน ทางไปรตน์นั
- ” ” ๓ ตัญญาว่า ด้วย ตัง หนี ตัง ของ ทางไปรตน์นั

ประเทศ ฮังตั้นดา ประเทศ เคียว ยอม รับ ตาม

- ฉบับที่ ๑ ตัญญาว่า ด้วย ตัง หน้ง ส้อ แด หนี ที่ ไต ตั ราคา ไว แดว
- ” ” ๒ ตัญญาว่า ด้วย ที่ จะ ให้ ไปรตน์นั เบน ชุระ ด้วย เเรื่อง เเงิน เเวียไร

จดหมาย เหตุ แต่ หนังสือพิมพ์ที่ ออก เป็น คราว ๆ
สำหรับ อาณาจักร แต่ โกลโธนี่ ฮอดันตายอม รับ ตาม

- ฉบับที่ ๑ ตัญญา ตักตไปรสนีย์
- ” ” ๒ ตัญญา ว่า ด้วย ส่ง เงิน ทางไปรสนีย์
- ” ” ๓ ตัญญา ว่า ด้วย ส่ง ห่อ สิ่ง ของ ทางไปรสนีย์
สำหรับ อาณาจักร แต่ อินเดย์ ฮอดันตายอม รับ ตาม

ฉบับที่ ๑ ตัญญา ว่า ด้วย ของ ที่ จะ ไต่ คืบ มา
ประเทศ เปอเซีย ยอม รับ ตาม

ฉบับที่ ๑ ตัญญา ตักตไปรสนีย์
ประเทศ เปรู

- ฉบับที่ ๑ ตัญญา ตักตไปรสนีย์
- ” ” ๒ ตัญญา ว่า ด้วย ส่ง เงิน ทางไปรสนีย์
- ” ” ๓ ตัญญา ว่า ด้วย ส่ง ห่อ สิ่ง ของ ทางไปรสนีย์ รัฐบาลเมืองเปรูไม่
ได้ ตั้ง ชื่อ โฉนดการ ที่ได้ จดรายการ ส่ง เงิน ทางไปรสนีย์ หนังสือ
ตัญญา ว่า ด้วย การ ส่ง ห่อ สิ่ง ของ ทางไปรสนีย์ ได้ แจ้ง ความ ไป
ให้ รัฐบาล นั้น ทราบ ว่า ไม่มี นานี่ จะ รัคไฟ ขอ เหล่า นั้น แต่ เพื่อ
จะได้ เป็น ผู้ เขา ด้วย โฉนด นั้น ควร จะได้ แจ้ง ความ ที่ เขา ด้วย
ไป ยัง รัฐบาล ของ สวิตกอน เฟเดเรชัน ตาม ทาง ราชทูต

ประเทศ โปรตุเกศ แต่ โกลโธนี่

- ฉบับที่ ๑ ตัญญา ตักตไปรสนีย์
- ” ” ๒ ตัญญา ว่า ด้วย ส่ง หนังสือ แต่ หีบ ที่ ไต่ ตราคาไว้ แล้ว

08/10/2566

- ฉบับที่ ๓ ตัดัญญาว่า ด้วย ส่ง เงิน ทางไปรษณีย์
- ” ” ๔ ตัดัญญาว่า ด้วย ส่ง ห่อ สิ่ง ของ ทางไปรษณีย์
- ” ” ๕ ตัดัญญาว่า ด้วย ของ ที่ จะ ได้ คืน มา
- ” ” ๖ ตัดัญญาว่า ด้วย ใช้ หนังสือ สัหรับ บัคว ใน การ ใช้ ไปรษณีย์ ของ
 ณา ๆ ประเทศ ราช ชาติ โปรตุเกศ ที่ กรุง วอซิงตัน ได้ เจ้ง ความ
 ไป ยัง กระทรวง นี้ ว่า รัฐบาล โปรตุเกศ เวลานี้ ยัง รัค ไฟการ ที่
 ได้ จัด ราย ที่ จะ ให้ ไปรษณีย์ เบน ณะ ด้วย เรื่อง เงิน เรียบไร
 จดหมาย เหตุ แด หนังสือ พมพ์ ที่ ออก เป็น ราว ๆ นี้ นี้ ไม่ ได้
 แต่ ว่า ~~ไม่~~ ได้ ที่ เจาพนักงาน จัด การ ไปรษณีย์ โปรตุเกศ
 สามารถ จะ ทำ ตาม ที่ ตองการ นี้ ได้ แล้ว จะ ได้ เจ้ง ความ
 ไป ยัง ขอฟฟิศ กดวง ที่ กรุง เบน

ประเทศ รุมาเนีย ยอม รับ ตาม

- ฉบับที่ ๑ ตัดัญญา สักดไปรษณีย์
- ” ” ๒ ตัดัญญา ว่า ด้วย ส่ง หนังสือ แด หีบ ที่ ได้ ตี ราคา ไว้ แล้ว
- ” ” ๓ ตัดัญญา ว่า ด้วย ส่ง เงิน ทางไปรษณีย์
- ” ” ๔ ตัดัญญา ว่า ด้วย ส่ง ห่อ สิ่ง ของ ทางไปรษณีย์
- ” ” ๕ ตัดัญญา ว่า ด้วย ของ ที่ จะ ได้ คืน มา
- ” ” ๖ ตัดัญญาว่า ด้วย ใช้ หนังสือ สัหรับ บัคว ใน การ ใช้ ไปรษณีย์ ของ ณา ๆ
 ประเทศ

ประเทศ รุสเซีย ยอม รับ ตาม

- ฉบับที่ ๑ ตัดัญญา สักดไปรษณีย์
- ” ” ๒ ตัดัญญา ว่า ด้วย ส่ง ห่อ สิ่ง ของ ทางไปรษณีย์

ฉบับที่ ๓ ตัดัญญาว่าด้วยสิ่ง หนังสือ แล หีบ ที่ได้ ตีราคาไว้แล้ว
ประเทศ ตยาม ย่อม รับ ตาม

ฉบับที่ ๑ ตัดัญญา สากต ไบรตัญญี
" " ๒ ตัดัญญาว่าด้วยสิ่ง เงิน ทางไปรตัญญี
" " ๓ ตัดัญญาว่าด้วยสิ่ง หีบ สิ่ง ของ ทางไปรตัญญี
ประเทศ ธิบับติก แอฟริกาใต้ ย่อม รับ ตาม

ฉบับที่ ๑ ตัดัญญา สากตไปรตัญญี
ประเทศ ตไปเน ย่อม รับ ตาม

ฉบับที่ ๑ ตัดัญญา สากตไปรตัญญี
" " ๒ ตัดัญญาว่าด้วยสิ่ง หนังสือ แล หีบ ที่ได้ ตีราคาไว้แล้ว
" " ๓ ตัดัญญาว่าด้วยสิ่ง หีบ สิ่ง ของ ทางไปรตัญญี
ประเทศ สวิตเตนแดน อระเว ย่อม รับ ตาม

ฉบับที่ ๑ ตัดัญญา สากตไปรตัญญี
" " ๒ ตัดัญญาว่าด้วยสิ่ง หนังสือ แล หีบ ที่ได้ ตีราคาไว้แล้ว
" " ๓ ตัดัญญาว่าด้วยสิ่ง เงิน ทางไปรตัญญี
" " ๔ ตัดัญญาว่าด้วยสิ่ง หีบ สิ่ง ของ ทางไปรตัญญี
" " ๕ ตัดัญญาว่าด้วยของ ที่ จะได้ คั้น มา
" " ๖ ตัดัญญาว่าด้วยการ ที่ จะให้ ไปรตัญญี เป็นธุระด้วยเรื่องเงินเรียไร
เจตหมายเหตุ แล หนังสือ พิมพ์ ที่ ออก เป็น คราว ๆ
ประเทศ สวิตเตนแดน ย่อม รับ ตาม

ฉบับที่ ๑ ตัดัญญา สากตไปรตัญญี
" " ๒ ตัดัญญาว่า ด้วยสิ่ง หนังสือ แล หีบ ที่ได้ ตีราคาไว้แล้ว

- ฉบับที่ ๓ สัญญาว่าด้วยส่งเงินทางไปรษณีย์
- ” ” ๔ สัญญาว่าด้วยส่งห่อสิ่งของทางไปรษณีย์
- ” ” ๕ สัญญาว่าด้วยของที่ จะได้คืนมา
- ” ” ๖ สัญญาว่าด้วยหนังสือสำหรับตัว ในกรณีใช้ไปรษณีย์ของนาๆ ประเทศ

ฉบับที่ ๗ สัญญาว่าด้วยที่จะให้ไปรษณีย์ เป็นขระด้วยเรื่องเงินเรียไร
จดหมายเหตุแฉหนังสือพิมพ์ที่ ออกเป็นคราวๆ
ประเทศยูนิคิตส์เคคส์ อเมริกา ยอมรับ ตาม

ฉบับที่ ๑ สัญญา ~~ทาง~~ไปรษณีย์
ประเทศ ออสเตรเลีย

- ฉบับที่ ๑ สัญญาส่งกลับไปรษณีย์
- ” ” ๒ สัญญาว่าด้วยส่งหนังสือแต่หีบ ที่ได้ตราราคาไว้แล้ว
- ” ” ๓ สัญญาว่าด้วยส่งเงินทางไปรษณีย์
- ” ” ๔ สัญญาว่าด้วยส่งห่อสิ่งของทางไปรษณีย์
- ” ” ๕ สัญญาว่าด้วยของที่ จะได้คืนมา
- ” ” ๖ สัญญาว่าด้วยใช้หนังสือสำหรับตัวในการใช้ไปรษณีย์ของนาๆ ประเทศ
- ” ” ๗ สัญญาว่าด้วย การที่จะให้ไปรษณีย์ เป็น ขระด้วยเรื่องเงินเรียไร
จดหมายเหตุแฉหนังสือพิมพ์ที่ ออกเป็นคราวๆ (ด้วยการ
ที่ได้จัดไว้รายส่งหนังสือแต่หีบที่ได้ ตราราคาไว้แล้ว การได้
จัดไว้รายที่ จะได้ของคืนมา แต่ การที่ได้จัดไว้รายใช้
หนังสือสำหรับตัวในเวลาที่ใช้ ในทางไปรษณีย์นาๆ ประเทศนั้น

รัฐบาลเมืองอูรุกุเอย์ได้ทราบว่ามีได้เป็นเมืองดังชื่อด้วย
 ในการ ๓ อย่างนี้ ก็ไม่เป็นเมืองสมควรที่จะวัดไฟ ขอนั้นแต่
 ว่าเป็นการจำเบน เพื่อจะได้เป็นเมืองเขาตวยในชื่อเหล่านั้น
 จะแจ้งความในการที่เขาตวยนั้น โดยทางราชทูตไปยัง
 รัฐบาลของสวิกกอนเฟเดเรชัน)

ประเทศเวเนซุเอลายอมปฏิบัติตาม

- ฉบับที่ ๑ สัญญาสากลไปรษณีย์
- ” ” ๒ สัญญาว่าด้วยสิ่ง ห่อ สิ่ง ของ ทะเลไปรษณีย์
- ” ” ๓ สัญญาว่าด้วยหนังสือสำหรับตัว ในการใช้ไปรษณีย์ของนาๆ
 ประเทศ บัญชีชื่อเมือง ตามข้อ ๖ ของหนังสือสัญญา
 โมรคูกอดที่ ดุค นั้น ได้แจ้งความไปยัง รัฐบาลของ ประเทศ
 ยูในคิดเตดด์ว่า ได้เขาตวยในหนังสือ สัญญาสากลไปรษณีย์
 ด้วยนั้น ได้นำความทั้งนี้ กราบ บังคมทูล พระกรุณา ทราบ
 ได้ฝ่า ถกของชุดพระบาทแล้ว ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้
 ประกาศแจ้ง ความไว้ ให้ ทราบทั่ว กัน

ศาลาว่าการต่างประเทศ

วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

(ลงพระนาม) เหวงวงษ์โรประการ

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ

ประกาศ ตั้งตุลาการศาลประจำสำหรับ คดี คนกลาง ระหว่างนา ๆ ประเทศ ณ กรุงเฮก

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรมิหทร มหาจุฬาลงกรณ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ๆ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า

ด้วย หนังสือสัญญาสำหรับ จัด การ ระเบียบ คดี วิวาท ระหว่าง นา ๆ ประเทศให้ตกลง กันโดยดีนั้น ใน ข้อ ๒๓ มีความ ว่า ภายใ น ดำเนิน คดีแต่ ไรต์ไฟ สัญญา นี้แล้ว ประเทศ ที่ ลง ชื่อ ใน หนังสือ สัญญาต่างเมือง จะ ต้อง เลือกผู้ ซึ่ง มี ชื่อ ปรากฏ ว่า รอบรู้ ด้มควร ใน คดี ทั้งหลาย แห่ง กฎหมาย ระหว่าง นา ๆ ประเทศ อันเป็น ผู้ มี ชื่อ ว่า คดี อยู่ใน สัจ ใน ขรรม อย่าง ยิง แต่ เป็น ผู้ ซึ่ง ย่อม จะ รับ ทำการ ตามหน้าที่ ของ คนกลางนั้น ประเทศ ละ ดี คน เป็น อย่าง มาก ที่ ดี ผู้ ที่ ได้ เลือก ขึ้น แล้วดังนี้ จะ ต้อง จด หมาย ว่า เป็น ตุลาการ ใน ศาล นั้นไว้ ด้บหนึ่ง ซึ่ง ออฟฟิศ กลาง จะ ต้อง แจง ความ ไป ให้ ประเทศ ทั้งหลาย ที่ ลง ชื่อ ใน สัญญา ทราบ ด้วย ถ้า จะมี ชื่อ อนุญาต ตุลาการ เปลี่ยนแปลง ต่อไปอย่างไร ออฟฟิศ กลาง จะ ได้ แจง ความ แก่ ประเทศ ทั้งหลาย ที่ ลง ชื่อ ใน สัญญา ให้ ทราบ ด้วย ต้อง ประเทศ ฤฯ หลายประเทศ จะ ยินยอม พร้อม กัน เลือก ตุลาการ คน เดียว กัน ฤฯ หลายคน เหมือน ๆ กันก็ได้ คนผู้ เดียว ย่อม เลือกได้ โดยประเทศ ต่าง ๆ กัน ตุลาการ ผู้ เป็น สมาชิก ของ ศาล นั้นมี กำหนด รับ ตำแหน่งคราว ละ หกปี เมื่อ ครบ กำหนด แล้ว จะ คง อักให้ มี ต่อไป ใน วัน นั้น ได้ ถ้า สมาชิก ของ ศาล นั้น ถึง แก่ มรณภาพ ฤฯ ลา ออกจาก ตำแหน่ง เสีย แล้ว ตำแหน่ง ที่ ว่าง นั้น จะ ต้อง ให้ มี คน เต็มตามวิธี ที่ ได้ คง แต่ง กัน มานันด้วย

08/10/2566

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ข้าหลวงใหญ่ มณฑลพายัพ
แต่ ข้าหลวงยุติธรรม มีอำนาจในการ ออกกฎหมายได้ต่อไป ดังนี้ คือ

๑ เมื่อ ข้าหลวงใหญ่ กับ ข้าหลวงยุติธรรม พร้อม กัน เห็น ว่า จะมี
กฎหมาย อย่างใดสำหรับใช้ ใน มณฑล พายัพ ทั่วไป แต่จะให้พร้อมกัน
ร่าง กฎหมาย นั้น ส่งไป ยัง กรุงเทพ ฯ ขอรับ พระราชทาน พระบรมราชา
นุญาต แล้ว จึงให้ ออก เป็น กฎหมายได้

๒ ถ้า เป็น การ ปัจจุบัน ทันด่วน ข้าหลวงใหญ่ แต่ข้าหลวงยุติธรรม
เห็น พร้อมกัน ว่า เป็นการ จำเป็น จะต้อง ออก กฎหมาย นั้น โดยทันทีแล้ว
ให้ประกาศ เป็น กฎหมายใช้ ได้ โดยทันที แต่ กฎหมาย เช่น นี้ ต้อง ส่ง
ลง มา กรุงเทพ ฯ เพื่อ ขอรับ พระราชทาน พระบรม ราชานุญาต ภายใน
กำหนด ๖ เดือน

๓ อำนาจเช่นว่ามานี้กำหนด โทษปรับเป็นเงินได้ ไม่เกิน ๒๐๐ บาท
หรือจำขังไม่เกิน ๖ เดือน อย่าง หนึ่ง ต้องไม่ฝ่าฝืน พระราชกำหนด
กฎหมาย อย่าง ๑ ต้องไม่ขัดกับ หนังสือสัญญา ทางพระราชไมตรีอย่างหนึ่ง

(ตง พระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย

ประกาศเมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๙ เป็นวันที่ ๑๑๕๙๒
ในรัชกาล บัณฑิตยูนัน

ประกาศอนุญาตสำหรับปล่อย ไคมตขยมณฑลพายัพ

พระเจ้านั่งยาเซอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวง
มหาดไทย 10/25 รัย พระบรมราชโองการได้ เกล้า ฯ ทรง พระกรุณาโปรด
เกล้า ฯ ให้ประกาศ ทราบทั่ว กัน ว่า

๑ ตามความใน ประกาศ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ ความว่า ถ้ามีการ บังคับกัน ทัดกัน เมื่อ ข้าหลวงใหญ่และข้าหลวงยุติธรรม มณฑล พายัพ เห็น พร้อม กัน เป็น การ จำ เป็น จะต้อง ออก กฎหมาย นั้น โดยทันที แต่ให้ ประกาศ เป็นกฎหมาย ใช้ ได้ โดยทันที แต่กฎหมายเช่นนี้ ต้อง ตั้ง ลง มา กรุง เทพ ฯ เพื่อ ขอ รับ พระราช ทาน พระ บรม ราชานุญาต ภายใน กำหนด ๖ เดือน มีความ พิศดาร แจ่ม อยู่ แล

๒ บัดนี้ข้าหลวงใหญ่ มณฑลพายัพ มีบอก กราบ บัง คม ทอด พระกรุณา ความ ว่า มีมหาชนใน มณฑล พายัพ เคย ปรัด อย โคม ทย ชัน บน อากาศ จน เวลา เทศ กาด ต่าง ๆ กระทำ ให้ เกิด เพลิง ไหม บ้าน เมือง ราษฎร เนือง ๆ เพราะ เหตุว่า ปรัด อย โคม ทย คิด จะ ปรัด อย เมื่อใด ตำบด โต ก็ ปรัด อย ได้ ข้าหลวงใหญ่ กับ ข้าหลวงยุติธรรม ได้ ออก ประกาศ สำหรับ ปรัด อย โคม ทย มีความ ๓ ข้อ ข้าหลวงใหญ่ และ ข้าหลวงยุติธรรม ขอ รับ พระ ราชทาน พระ บรม ราชำ นุญาต ใช้ เป็น กฎหมาย สืบ ไป

๓ ได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ ใช้ ประกาศ ซึ่ง ข้าหลวงใหญ่ และ ข้าหลวงยุติธรรม มณฑลพายัพ ได้ ออก ประกาศ ลงวันที่ ๑ มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ ต่อ ท้าย ประกาศ ฉบับ นี้ เป็น กฎหมาย สืบ ไป

(ตง พระ นาม) ตำรงราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๘ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๙ เป็นวันที่ ๑๑๘๐๕
ในรัชกาล บดินทร

ประกาศสำหรับ ปลดอยโคม ถอย

มณฑล พายัพ

พระยานริศรราชกิจ ข้าหลวงใหญ่ หาดวงเจรรายบุคคลุคตย์ ข้าหลวง
 ยุติธรรม มณฑล พายัพ พร้อม กัน เห็น ว่า การ ที่ มหาชน ปลดอยโคม ถอย
 ขึ้น บน อากาศ ใน เวลา เทศกาล ต่าง ๆ ใน มณฑล พายัพ อยู่ เนื่อง ๆ นั้น
 ย่อม กระทบ ทำให้ บ้าน เรือน เกิด เพลิงไหม้ เสีย มอ โดย เหตุ ที่ ปลดอยโคม ถอย
 นี้ ละ จะ ปลดอย ที่ แห่งใด ตำบลใด ก็ ปลดอย ได้ จึง ได้ เกิด มี เหตุ ตาม ที่ ได้
 กล่าว มา ใน เบื้อง ต้น นั้น เพราะ เหตุ ฉนั้น จึง ประกาศ ให้ มหาชน ทั้ง หลายน
 ทุก ชาติ ทุก ภาษา ซึ่ง อยู่ใน มณฑล พายัพ ทราบ ทัก กัน ว่า

ข้อ ๑ ตั้ง แต่ ณ ออก ประกาศ นี้ เดือน หนึ่ง เป็น ต้น ไป เมื่อ ณ หนึ่ง
 นี้ ใคร จะ ปลดอยโคม ถอย ใน เวลา ไต เวลา หนึ่ง ก็ ปลดอย ได้ ไม่ ห้าม
 แต่ ณ ที่ จะ ปลดอยโคม ถอย นั้น ต้อง มา ขอ อนุญาต ต่อ แขวง นคร หรือ เมือง
 นั้น ก่อน จึง จะ ปลดอย ได้

ข้อ ๒ เมื่อ มี ผู้ มา ขอ อนุญาต ต่อ แขวง ว่า จะ ปลดอยโคม ถอย แล้ว ก็ ให้
 แขวง อนุญาต ให้ แต่ แขวง จะ ต้อง ระวัง ให้ ผู้ นั้น ปลดอยโคม ถอย ได้ แต่
 ใน ที่ ที่ แขวง เห็น สัมควร ว่า จะ ปลดอย ได้ นั้น ไม่ เป็น อันตราย ต่อ บ้าน เรือน

ข้อ ๓ ถ้า ผู้ใด ปลดอยโคม ถอย ขึ้น โดย ที่ ไม่ได้ ขอ อนุญาต ก็ ตัด
 หนี ต ปลดอย ที่ ขึ้น นอก จาก แขวง อนุญาต ก็ ตัด ผู้ ที่ ปลดอย นั้น มี ความ ผิด
 ถาน ละเมิด จะ ต้อง ปรับ เป็น เงิน พินัย ไม่ เกิน กว่า ๒๐ บาท หรือ จำ
 คุก ไม่ เกิน กว่า ๑ เดือน แต่ ถ้า โคม ถอย ที่ ปลดอย นั้น ตก ลง มา ถก บ้าน
 เรือน ฤฯ เข้า ของ ดัง ไต ผู้ ที่ ปลดอย นั้น จะ ต้อง ใช้ ตาม วิชา ของ ที่ เสีย มาก
 แล นอช ดวย 10/2566

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ มกราคม วันวัน โกลีนาทร ศก ๑๑๙

ประกาศ กำหนดใช้

พระราชบัญญัติโรงจำหน่ายใน มณฑล กรุงเทพฯ ฯ

พระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

พระราชบัญญัติโรงจำหน่าย รัตนโกสินทร ศก ๑๑๔ ซึ่งตราไว้แต่ วันที่ ๑๙ มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๔ ได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทรศก ๑๑๔ แต่ประกาศเกินกำหนดวันใช้ตามมาตรา ๒ เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๔ นั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่าพระราชบัญญัตินี้ ได้ประกาศให้ทราบทั่วกัน มาช้านานแล้ว สืบมาควร จะกำหนดวันใช้พระราชบัญญัตินี้ได้

จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กำหนดวันใช้พระราชบัญญัติโรงจำหน่ายรัตนโกสินทรศก ๑๑๔ ใน มณฑลกรุงเทพฯ ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๐ เป็นต้นไป

อนึ่งเจ้าพนักงาน ออกใบอนุญาติ ตาม ข้อความ ใน มาตรา ๔ นั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้พระยาอินทราชบริพัตรราชรองเมือง รองอธิบดีกรมกองตระเวร เป็น เจ้าพนักงานออกใบอนุญาติใน มณฑล กรุงเทพฯ ฯ

ประกาศมาณวัน ศุกร ที่ ๒๒ มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ เป็นวันที่ ๑๑๙๑๙ ในรัชกาล บัดยบนี้

08/10/2566

ประกาศ กระทรวงโยธาธิการเพิ่มเติม เรื่องที่ดินสร้างทางรถไฟสายเพชรบุรี

พระเจ้าอนึ่ง ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนวิเศษรัตนโกสินทร์ เสนาบดี
 กระทรวงโยธาธิการ รับ พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ด้วยทรงพระ
 กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า เมื่อวันที่ ๘
 กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๘ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้ประกาศห้ามการจับจองซื้อขายแลกเปลี่ยนเจ้าของ แดการก่อสร้าง
 ในที่ดินชานดองข้างทางรถไฟข้างละ ๑๕ วา ความแจ้งอยู่ในประกาศนั้นแล้ว
 บัดนี้ ทรงพระราชดำริให้เห็นว่า ที่ดินข้างละ ๑๕ วา เป็นเขตที่กำหนด
 สำหรับชานของทางรถไฟ ส่วนที่จะจับทำสนามฟุตบอลสำหรับประโยชน์
 ของทางรถไฟยังหาได้กำหนดมาในประกาศนั้นไม่ จึงทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศเพิ่มเติมไว้ว่า ที่แผ่นดินสำหรับใช้ทำสนาม
 รถไฟสายนี้ ที่กรุงเทพฯ ณตำบลวัดอมรินทราราม ถึงคลองคูวัด
 ทองต้องทำสนามฟุตบอลใหญ่ สำหรับประโยชน์ของกรมรถไฟ
 ต้องใช้กว้างออกไปจากศูนย์กลาง ในฝั่งซ้ายของทางรถไฟไม่เกิน ๔ เส้น
 เพราะใช้ที่โตฝั่งเดียว แต่สนามอื่นตามระยะทางจนถึงเมืองเพชรบุรี
 ที่สุดทาง ต้องใช้ที่มีกำหนดวัดจากศูนย์กลางออกไป ทั้ง ๒ ข้างทางกว้างไม่
 เกินข้างละ ๒ เส้น ๑๖ วา ถ้าเจ้าพนักงานกรมรถไฟเห็นสมควรจะใช้
 ที่เพื่อทำประโยชน์ในการรถไฟเช่น ทำสนามฟุตบอลใหญ่ หรือโรง
 จักร, โรงงาน, โรงกุง, ในที่ตำบลใดก็ดี ก็ให้เจ้าพนักงาน
 ผู้ที่ได้รับอำนาจเป็นข้าหลวงจัดที่ดินสร้างทางรถไฟ ถ้ายกอนเอาที่ดิน
 ใช้การได้ ๒๕๖๖ ตามวิธีซึ่งได้กล่าวไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดที่ดินสร้าง

ศก ๑๑๙

หน้า ๒๘๖

ทางรถไฟ ในรัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ นั้น จึงทุกประการ
ประกาศมา ณ วันที่ ๑๖ มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ เป็น
วันที่ ๑๑๘๑๓ ในรัชกาล บัณฑิต

ประกาศใช้ พระราชบัญญัติ ลักษณะ ฆ่า โค กระบือ สุกกร
ใน มณฑล แล หัวเมือง ต่าง ๆ

พระเจ้า น้อย ชาเชอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จมาตี กระทรวง
มหาดไทย รับ พระบรมราชโองการ ให้เกล้า ๆ ทรง พระกรุณา
โปรดเกล้า ๆ สั่งว่า

ด้วย ตาม ความใน พระราชบัญญัติ ลักษณะ ฆ่า โค กระบือ แล สุกกร
ตาม หัวเมือง รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ มาตรา ๓ มีความว่า ถ้าทรง
พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ ใช้ ในมณฑล แลเมืองใดจะได้ ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้า ๆ ให้ ประกาศใน หนังสือ พิมพ์ราชกิจจานุเบกษา
เป็น สำคัญ นั้น

มี นี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ ใช้ พระราชบัญญัติ นั้นใน

- ๑ มณฑล กรุงเก่า ๒ มณฑล ชุมพร, ๓ มณฑล นครไชยศรี,
- ๔ มณฑล นครราชสีมา, ๕ มณฑล นครสวรรค์, ๖ มณฑล นครศรี
- ธรรมราช, ๗ มณฑล ปาณินบุรี, ๘ มณฑล พิศณุโลก, ๙ มณฑล
- เพชรบูรณ์, ๑๐ มณฑล ภูเก็ต, ๑๑ มณฑล ราชบุรี, ๑๒ เมือง ตราด,
- ๑๓ เมือง ระยอง, ๑๔ เมือง ประจันตคีรีเขต, ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน
- รัตนโกสินทร ศก ๑๒๐ เป็น ต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๒ มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙

(ตง พระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

08/10/2566

ประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะฆ่า โคกระบือ
แต่สุกรตามหัวเมือง ในหัวเมืองมณฑลกรุงเทพฯ

ว.ศ. ๑๑๙

พระเจ้า หนึ่ง ยาเซอ กรมหลวง นครศรีธรรมราชเสนาบดีกระทรวงนครบาล
รับ พระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศ ทราบทั่วกันว่า

ด้วย ได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรา พระราชบัญญัติ
ลักษณะ ฆ่าโค กระบือแต่สุกร ตาม หัวเมือง ขึ้นไว้ เมื่อ ฅวันที่ ๑ มีนาคม รัตน
โกสินทรศก ๑๑๙ แต่ฉนั้น ทรง พระราชดำริเห็นว่า เมือง นนทบุรี
เมือง ประทุมธานี เมือง นครเขื่อนขันธ์ แต่เมือง ดิมุกขปราการ หัว เมือง
ใน มณฑล กรุงเทพฯ ฉนั้น สมควร จะจัดการ บังคับ เรือง ฆ่าโค กระบือ
แต่สุกร ตาม พระราช บัญญัติ ฉนั้นได้

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ประกาศใช้ พระราช บัญญัติ
ลักษณะ ฆ่าโค กระบือ แต่สุกร ตามหัวเมือง รัตน โกสินทรศก ๑๑๙ ฉนั้นในหัว
เมืองมณฑลกรุงเทพฯตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายนรัตน โกสินทรศก ๑๒๐ เป็นต้นไป

(ตง พระนาม) นครศรีธรรมราช
เสนาบดี กระทรวงนครบาล

ประกาศเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๑๙ เป็น
วันที่ ๑๑๙๒๓ ในรัชกาล บัคยุบฉนี้